Francisc Munteanu

REÎNTOARCEREA

EDITURA TINERETULUI

FRANCISC MUNTEANU

REÎNTOARCEREA

FRANCISC MUNTEANU

REÎNTOARCEREA

ROMAN

EDITURA TINERETULUI

Coperta: *Alexandru Szatmary*

1

Cînd Mihai ieși pe poarta închisorii, la biserica Sfînta Treime se trăgeau clopotele ; aveau sunet metalic, înfundat, cu ecou lung, tremurat. De aici, din stradă, se auzeau mult mai clar ; se puteau distinge bătăile repezi ale clopotului mic, cu sunete scurte, parcă nervoase, de dăngănitul puțin solemn, tumultuos al clopotului mare de bronz, din clopotniță. Involuntar, Mihai întoarse capul în direcția unde bănuia biserica, dar din cauza copacilor înfrunziți timpuriu nu reuși să vadă decît acoperișul țuguiat, de țiglă roșie, al prefecturii vechi.

Gardianul din ghereta vopsită în trei culori, în diagonală, ridică leneș două degete la tîmple, însă Mihai nu-i răspunse la salut, îl privi bănuitor, printre gene, apoi brusc, porni grăbit, ca gonit din urmă. Nu-și întoarse privirile decît cînd coti pe strada principală, dar și atunci numai în fugă, să se convingă dacă nu e urmărit. Așteptase nerăbdător, mai ales în ultimele zile, clipa eliberării ; și-o imaginase în atîtea feluri, încît acum, în soroc, avea senzația că totul s-a consumat brusc fără să fi savurat-o măcar. Poate și de aceea i se părea firesc să se plimbe liber pe stradă, ca oamenii, niște pietoni indiferenți, cîteva gospodine cu coșurile încărcate de la piață, un cîrd de copii și vreo doi domni bătrîni, probabil pensionari, să nu-i dea nici o importanță.

Era o zi caldă de mai, marți.

În închisoare zilele se deosebesc între ele datorită meniului. Meniul de marți : ciorbă de varză murată și mîncare de cartofi. Ieri seară a fost încă de serviciu la curățatul cartofilor. I-a și spus Niță :

— Tu nu mai mănînci din cartofii ăștia. Îi cureți de pomană.

Dar cîte lucruri nu se fac de pomană la închisoare ! O dată pe săptămînă se văcsuiesc podelele salonului de festivități, chiar dacă salonul fusese închis toată săptămîna. E o sarcină care trebuie îndeplinită. De fapt, văcsuirea podelelor salonului de festivități era un lucru plăcut ; acolo se putea fuma, puteai să te întîlnești cu cei de la etajul întîi, să afli noutăți. Pe cei de la parter îi cunoștea pe toți : cu ei ieșea la plimbare, la spălătorie, la frizerie. Niță avea de stat cel mai mult, trei ani, iar Mihai cel mai puțin : opt luni.

— Opt luni nici nu-i pușcărie, îi spusese odată Niță. Nici n-ai timp să te obișnuiești, și începi să te pregătești de plecare. Cînd iau opt luni, Pisica albă nici nu mă sărută la despărțire.

— Pisica albă ?

— N-ai auzit de ea ? Se vede că nu ești de profesie. E nevasta mea, Puișa. E una din femeile frumoase ale Bucureștiului. Cînd te eliberezi, s-o cauți neapărat. Poate să-ți fie de folos.

— Cu ce-ar putea să-mi fie de folos ?

— Cu de toate. Are relații. Știe tot.

— Cînd ies de aici îmi văd de treabă. Mă duc la facultate. Ți-am mai spus : eu sînt aici din greșeală.

— Toți sîntem din greșeală, aici. Greșeli mai mici, greșeli mai mari. După puterile fiecăruia.

Maiorul Hristea, directorul penitenciarului, a fost drăguț astăzi. A căutat să-i vorbească ca de la egal la egal, să nu se simtă stînjenit. I-a oferit chiar loc, în fotoliul de piele, țigări și n-a rostit formula obișnuită la eliberarea deținuților. A vorbit ca unui cunoscut :

— Dumneata ești intelectual, înțelegi foarte bine lucrurile, n-are nici un rost să-ți dau sfaturi. Mi-ar face multă plăcere să mai aud de dumneata... Poate din ziare, nu știu... Ai trei ani de Politehnică. Probabil o să-ți dai examenele restante, apoi începi pregătirile pentru ultimii ani... E mare nevoie de ingineri constructori. În plicul acesta ai 900 de lei... Ți se cuvin pentru zilele muncite la gospodărie. Tot în plic e și foaia de drum. Drum bun, Mihai Coman.

Oare la cîți deținuți le urase pînă acum drum bun ?

A mai spus ceva și despre comportarea pe care va trebui s-o aibă de acum încolo, despre rostul cazierului, dar Mihai n-a avut urechi pentru asta ; se întreba la ce folosesc fotoliile din biroul maiorului, deținuții de obicei n-au voie să se așeze, nici gardienii, iar oaspeții veniți în control nu-și pierdeau timpul prin birouri. De altfel, fotoliile, deși erau demodate, erau aproape noi.

Maiorul avea o față rotundă, puțin buhăită, cu două rînduri de gușă. Era ras proaspăt, mirosea a spirt denaturat și a cremă Nivea. Degetele îi erau groase, ca niște cîrnăciori, cu falangele acoperite de păr. În timp ce vorbea își cerceta unghiile ; asta probabil ca să nu fie nevoit să-și privească interlocutorul în ochi.

Poate ar fi trebuit să-i spună mai mult decît un mulțumesc abia perceptibil, dar nu i-a venit nimic în minte. Trăgea cu coada ochiului spre fereastră, la frunzișul încă crud al castanilor, și-i venea să rîdă : peste cîteva minute va vedea castanii din stradă.

Părăsind însă clădirea închisorii uită de castani : trase aer în piept și-și dădu seama că în penitenciar și aerul avea alt miros, asta poate din cauza pereților igrasioși, și din lipsa de ventilație. Acolo totul era învăluit într-un iz acrișor de poamă murată și de mirosul pișcător al pereților muceziți. Senzația asta a avut-o și în cabinetul maiorului Hristea, deși acolo, conform unei tradiții statornicite, se văruia o dată pe lună.

La gară își viză foaia de drum fără să observe fața curioasă a casierului, care-l cercetă pe sub sprîncene. Îl întrebă numai de ora plecării trenului și constată cu nemulțumire că avea de așteptat aproape trei ore. Se instală într-un colț îndepărtat al sălii de așteptare, rămase cîteva minute nemișcat, apoi i se păru că-și alesese un colț prea întunecat, exact ca într-o celulă. Ieși în piața din fața gării.

Piața inundată de soare, împrejmuită cu case asemănătoare, aducea cu o arenă pietruită. Niciodată nu-și imaginase că lumina îi poate produce o plăcere atît de mare. În celula de la subsol nu pătrundea niciodată soarele ; doar spre sfîrșitul zilei se luminau puțin gratiile pentru un timp foarte scurt, vestind parcă apropierea serii. Zîmbi unui

gînd : o să am ce scrie în autobiografie. Pînă acum totul a fost prea liniar ; școala primară, liceul, Politehnica. Își imagina chiar fețele șefilor de cadre care vor citi : din octombrie 1964 pînă în mai 1965, penitenciarul corecțional. Pentru referințe o să-l indice pe maiorul Hristea.

Mihai Coman era îmbrăcat elegant, cu un costum gri închis. Același cu care fusese arestat. Deținuții de la rufărie l-au curățat, l-au călcat ; arăta ca nou. Își pipăi buzunarul unde pusese plicul cu bani. Cu banii aceștia va putea trăi o lună și jumătate și dacă se restrînge poate chiar două. În două luni e imposibil să nu-și rezolve situația. Oare ce o să spună Elena cînd o să-l vadă ? Se va bucura, fără îndoială. Nu i-a scris niciodată, să nu-i creeze atmosferă la cămin. De fapt, de opt luni, de la proces, n-a mai auzit de ea ; iar acolo, în sala tribunalului, s-a simțit foarte stînjenit. Ea apăruse ca martoră ; n-a avut niciodată curajul s-o privească în ochi. Ce întîmplare idioată !

În partea cealaltă a pieței descoperi o frizerie. Hotărî să se tundă, dar cînd ajunse în dreptul ei se răzgîndi : n-avea nici un rost să schimbe o hîrtie de o sută. Cît timp avea bancnotele întregi știa că n-o să intre în ei. Și acum banii trebuiau gospodăriți cu multă chibzuință. Mai ales că nici nu avea motive prea mari să se tundă. Părul abia îi crescuse ; poate s-ar fi putut aranja puțin la spate și la perciuni. Atît.

Descoperi în vitrină o oglindă și se privi lung. De opt luni nu se văzuse. Se maturizase puțin și-i lipseau din ochi niște licăriri știute. Îl cuprinsese o senzație ciudată ; ar fi vrut să se mîngîie. Își zîmbi numai, apoi se uită speriat în jur să vadă dacă nu-l vede cineva. Era singur în fața frizeriei. Se mai privi o dată, apoi traversă din nou piața, sala de așteptare și ieși pe peron.

Pe linia a doua o locomotivă de manevră împingea cîteva vagoane de marfă și o cisternă poloneză. Ardea de nerăbdare să se urce în tren. Uneori în celulă, noaptea, cînd nu reușea să adoarmă, se visa în tren, călătorind. Niciodată n-a avut o țintă precisă : dorea numai să călătorească, să audă țăcănitul ritmic al roților la intersecțiile liniilor, să simtă în nări aerul tare, afînat cu praf de căr-

bune și mirosul acela specific al vagoanelor, un miros de fierărie nouă, vopsea și vinilină.

Adeseori își reamintea de prima lui călătorie. Ilia-Deva, într-un vagon vechi, austro-ungar, cu scări înalte și balustradă metalică vopsită cu lac negru, cu podeaua dată cu motorină obosită. Îl însoțise un fel de mătușă, o femeie plinuță, grijulie, care tîra după ea un coș încărcat cu toate cele necesare unei călătorii : ouă fierte, sticlă cu apă, mere ionathan, roșii, șterse încă de cu seară cu o cîrpă mare de in, să prindă glanț, la fel ca merele cumpărate de la prăvălie. Mătușa îl certase tot timpul că nu voia să mănînce, îl trăgea de la geam, să nu se murdărească și mai cu seamă să nu-i intre cărbuni în ochi, apoi povestise o întîmplare despre un copil care orbise la fereastra vagonului. Fusese prea mic să se împotrivească : se lăsase prezentat tuturor călătorilor, își spunea numele fărîmițat în silabe, apoi se repezea la fereastră, pînă ce mătușa îl trăgea de mînecă și-i ștergea mîinile mînjite cu o batistă udă.

Personalul de București sosi fără întîrziere ; era aglomerat, fără locuri la fereastră. O călătorie fără să stai lîngă fereastră nu e călătorie. Pînă la urmă se resemnă și se mulțumi cu un loc lîngă ușă într-un compartiment aproape plin. În fața lui stătea o femeie grasă, cu sîni mari ca niște mingi de fotbal. În brațe ținea un copil. Copilul era urîțel, cu urechi clăpăuge și cu o voce subțire, sîsîită. Se amuză la gîndul că băiatul cu urechi clăpăuge peste 25 de ani putea să devină ofițer, contabil expert sau sondor. Lîngă femeia cu sîni mari stăteau doi tineri liceeni : fata avea fața prelungă, cu ochi mici, negri și triști. Sprîncenele negre îi erau unite și avea păr bogat, negru, împletit în două codițe groase prinse la capăt cu fundulițe albe spălate mai demult ; băiatul avea sănătatea imprimată pe față : era buzat, cu ochi cafenii și cu priviri repezi, șirete. Mîngîia tot timpul brațul slab dezvoltat al colegei. Alături de Mihai stăteau doi țărani cu hainele pe jumătate orășenești și vorbeau tot timpul despre nutrețul ideal al găinilor Leghorn. Unul dintre ei, tînărul, un bărbat între două vîrste, cu fața rotundă și cu mustăcioară à la Hitler, folosea cuvinte care sunau

ciudat în gura lui : excedent, hrană vitaminizată, granule, specific, condiționat, periodicitate. Bătrînul își rodea tot timpul unghiile, era în dezacord cu prietenul său ; pentru el, alimentația găinilor se rezuma la porumb. Părea morocănos și conservator. Nu-i dădură nici o importanță noului călător decît după apariția conductorului. Acesta îl ochise pe Mihai încă din clipa cînd urcase în vagon. Deschise ușa compartimentului și i se adresă direct :

— Biletul, tovarășe...

Mihai îi întinse foaia de drum, conductorul o cercetă îndelung, apoi buzele i se lungiră într-un zîmbet răutăcios :

— De mult n-am mai văzut foaie eliberată de penitenciar.

Ca la comandă, cei din compartiment amuțiră și priviră spre Mihai. Mihai zîmbi stînjenit, nu știu ce să facă cu mîinile, începu să le frămînte și-și lăsă ochii în pămînt.

Conductorul perforă foia de drum, apoi, ca unul foarte sigur pe el, spuse cu voce tare să-l audă cu toții :

— Cît ai stat ? Un an, doi ?

— Opt luni, mărturisi Mihai, dar îi fu imediat ciudă pentru această slăbiciune. Era supărat că-i răspunse conductorului. Luă foaia de drum și o împături.

— De ce ? întrebă de astă dată curios conductorul... Văzînd însă că Mihai nu mai e dispus să-i răspundă, completă întrebarea : furt, huliganism ?

— Nu. Am omorît un conductor de tren.

Cei din compartiment începură să rîdă, și conductorul, jenat de această replică neașteptată, ieși și trînti ușa compartimentului. Prin geam mai privi o dată cu dispreț spre Mihai, apoi dispăru.

Țăranii încercară să continue discuția despre hrana găinilor, dar conversația nu se mai lega : aruncau căutături curioase spre Mihai, care închise ochii a somn. Pînă și liceanul uită să mîngîie brațul colegei. Fără să vadă, Mihai știa că toate privirile sînt ațintite asupra lui.

Era un joc pe placul lui : ar fi putut spune cu precizie ce fac cei de lîngă el, ce exprimă fața elevului sau a femeii cu copilul în brațe. Spre amurg, cînd umbrele gratiilor se alungeau pe perete, își ținea ochii închiși, încerca să

urmărească în gînd alunecarea umbrelor ; știa, fără ceas, cît dura un drum de cinci centimetri ; pereții erau plini de semne convenționale, nu era greu să verifice estimările. Se convinsese de valoarea relativă a timpului ; mai demult, o așteptare de cinci minute într-o stație de tramvai îl scotea din sărite, acum se obișnuise să aștepte, cu o răbdare de necrezut, trecerea săptămînilor.

Stînd nemișcat, pentru o clipă avu senzația că se găsește acolo. Tresări, privi mirat la cei din compartiment, apoi ieși pe coridor. Se apropie de o fereastră deschisă și-și lăsă fruntea mîngîiată de aerul rece de afară. Pomii de pe marginea traseului, priviți cu ochii întredeschiși, se contopeau într-o perdea mișcătoare uniformă ca pînza unei ape repezi.

2

Ceasurile electrice ale Gării de Nord indicau ora 6 și un sfert cînd Mihai se pierdu în puhoiul de pe peron. De mult nu mai văzuse atît de mulți oameni adunați la un loc. Căscă gura la vitrinele magazinelor înșirate în cele două părți ale biroului de informații, apoi golul din stomac îl îndemnă să treacă în revistă exponatele din cele două frigidere ale bufetului, dar nu se îndură să se așeze la masă. Hotărî să mănînce numai după ce va sta de vorbă cu Elena.

În piața gării mai pierdu cîteva minute holbînd ochii la noile clădiri : anul trecut, în septembrie, șirul de blocuri din stînga clădirilor gării încă nu fuseseră finisate. În lumina piezișă a soarelui nuanțele de pastel galben, vernil erau estompate, calde. Pe vremea turnării fundațiilor făcuse practică : cercetase atunci toate planurile, încercă să-și imagineze viitoarele clădiri și constată cu bucurie că nu erau departe de închipuirea lui.

Atît doar că el le-ar fi vrut mai apropiate, cu spații verzi mai mici spre a nu distona cu celelalte construcții mai vechi : arhitecții au mers prea departe cu îndrăzneala, ca și cum ar fi vrut să recupereze anii de inactivitate.

Acum piața aducea față în față două lumi, una veche cu case legate, înșirate cot la cot, și cealaltă, modernă, puțin ostentativă în linii, în culoare !

La căminul de fete portarul îl recunoscu și Mihai îi zîmbi prietenos. Ar fi vrut să-i spună cîteva cuvinte calde, dar portarul i-o luă înainte :

— O cauți pe tovarășa Elena ?

— Da, pe tovarășa Elena Preda.

Portarul își încruntă sprîncenele :

— Se vede că n-ai fost de mult pe la noi. Se numește Elena Paraschiv... De vreo două luni se numește așa.

Mihai încremeni : căută privirile portarului, dar acesta se întoarse spre lift să vadă cine coboară. O fi glumind. Cum să se numească Paraschiv ? Sau o confundă cu altcineva ! În sfîrșit, portarul întoarse privirile spre el : avea ochii injectați și clipea des ca o găină.

Întrebi de aia care a fost la Drept ?

— Da.

— S-a măritat cu un student... Cu un coleg...

Holul căminului fusese văruit proaspăt ; numai un perete nu era încă finisat. Pe suprafața murdară a unui calcio vechio se vedeau dreptunghiuri nedecolorate, urmele unor tablouri.

Abia în stradă își aduse aminte că a uitat să mulțumească portarului pentru informații. Privi în hol prin ușa de sticlă, dar portarul era preocupat de niște hîrtii : le sorta după mărime.

Îngîndurat, și pentru prima oară obosit de cînd părăsise închisoarea, porni fără nici o țintă prin oraș privindu-și umbra alungită pe trotuar. În fond Elena nu avea nici o obligație față de el. Erau prieteni. Atît. Au ieșit de cîteva ori împreună la dans și uneori seara, la despărțire, în fața căminului, s-au sărutat. Poate din cauza nopților lungi de singurătate a crescut Elena în imaginația lui. Timpul, ca o lupă, a dat farmec orelor petrecute împreună.

Dacă l-ar fi întrebat cineva unde se duce după ce se eliberează, ar fi răspuns fără să ezite : la Elena. Deși nu-și spusese niciodată acest lucru pe șleau, ar fi putut da amănunte despre reîntoarcerea sa în viață. Portarul ar fi trebuit să-l roage să aștepte în hol, s-ar fi dus după

Elena la etajul patru, ea ar fi apărut în rochița ei azurie cu fermoar lung la spate, s-ar fi privit un timp, apoi, ca și cum s-ar fi despărțit numai cu cîteva ore în urmă, ar fi pornit în oraș. Ea trebuia să insiste să povestească despre lunile petrecute între ziduri, el ar fi cedat cu greu, apoi lucrurile ar fi intrat în normal. De fapt, de aici, de la „intrarea lucrurilor în normal", nu mai știa nici el continuarea.

Se miră că știrea căsătoriei Elenei nu-l întristă de loc. Simțea că s-ar fi cuvenit să umble cu capul plecat, măcinat de gînduri. Nimic din toate astea. Ridică din umeri, apoi se uită speriat în jur : se temea că-l vede cineva vorbind de unul singur.

În fața unei vitrine descoperi o femeie cu forme pline, îmbrăcată cu un taior portocaliu. Pata de culoare ostentativă nu-ți permitea să n-o remarci în mulțimea de fîș-fîșuri cenușii-albastre. Probabil asta era și intenția ei. Mihai se opri la cîțiva metri de ea și o cercetă cu coada ochiului. Femeia avea fusta mulată pe corp : avea picioare lungi, fibroase și din cauza tocurilor înalte păreau tot timpul încordate. Avea ceva provocator și în față : nasul mic, obraznic, cu nări mari, adulmeca parcă. Rujul foarte deschis pe buzele ei mari, cărnoase îi întuneca și mai mult tenul arămiu-țigănos. Aștepta pe cineva. Lui Mihai îi năvăli tot sîngele în tîmple ; se rezemă de un zid fără să-și poată lua privirile de la ea. Dacă l-ar fi întrebat cineva ce a fost mai greu la închisoare, ar fi răspuns fără să ezite : lipsa unei femei. Oricum ar fi arătat ea. Dacă nopțile erau lungi, erau lungi pentru că tot timpul era îngrozitor de singur. Uneori jura că în prima zi după eliberare se va însura. Cu prima femeie care îi va ieși în drum. Se întrebă ce ar spune femeia cu taior portocaliu dacă s-ar duce la ea și ar întreba-o dacă n-ar vrea să se mărite .Probabil l-ar crede nebun. Asta era însă soluția cea bună. Cea rea ar fi fost dacă l-ar fi întrebat cine e. Ce ar fi putut să-i răspundă ? Fost student, fost pușcăriaș, fost... Numai „fost" și nimic concret acum. Dar mîine ? O mai privi o dată lung, pentru o clipă avu chiar senzația că și femeia se uită la el, apoi își văzu de drum.

Încă din închisoare aflase că locuințele deținuților se păstrează de către organele sfaturilor populare. Porni spre casă.

În fața agenției Sabena căscă ochii la fotografiile de reclamă : o doamnă elegantă ca un manechin de mode, cu picioare lungi și ținută Sophia Loren cobora scările undeva într-o aerogară ultramodernă. Era posibil ca femeia cu picioarele lungi să nu fi călătorit niciodată cu avionul, urcase doar scările să pozeze la fel cum ar fi etalat o nouă creație a unei case de mode. De fapt, sub poză s-ar fi putut scrie și invitația ca cetățenii să se aprovizioneze numai cu umbrele Excelsior. Cu toate astea, poza te invita să călătorești, să zbori peste țări și mări și, poate, pe undeva chiar alături de doamna care cobora scările cu o dezinvoltură demnă de admirat. Mihai știa că dorul de ducă îi crea totdeauna o nostalgie trecătoare, la fel ca o prăjitură arătoasă într-o vitrină pe care o uiți foarte, foarte repede. Era conștient de această nostalgie de moment, datorită unui prieten. Nu era discuție fără ca acesta să nu vorbească despre călătorii : „E formidabil să umbli, să cunoști. Îmi vine să plîng la gîndul că nu voi vedea niciodată Anzii din avion. Ce zici, o să cîștige mîine Rapid ?“ Mereu risipea clipa de vis cu cîte o întrebare banală, cotidiană, de o brutalitate vulgară.

Portăreasa îl recunoscu de la distanță ; se rezemă în coada măturii și-l așteptă să se apropie.

— V-ați întors ?

— Da.

— Mă duc să vă aduc cheile.

Dispăru sub gang, și Mihai privi lung în urma ei. Fugea cu pași mici, tropăind din papucii scîlciați. Mihai n-o văzuse niciodată altfel îmbrăcată : purta și acum aceeași fustă decolorată, largă, din postav gros, cărămiziu și o bluză veche, peticită. De ce o fi întrebat dacă m-am întors ? Dacă sînt aici, înseamnă că m-am întors ! De ce a avut nevoie și de confirmarea mea verbală !

Portăreasa se întoarse cu două chei : una a apartamentului, locuit în comun de mai mulți chiriași, și una a camerei lui Mihai, care se deschidea dintr-un hol imens folosit de toți locatarii. Locuința fusese a unui mare

negustor de blănuri, plecat în Izrael, și cele cinci camere și hol au fost repartizate unei familii de intelectuali, un inginer proiectant de mașini de recoltat stuf, unei văduve de război, și o cameră mică, trei pe patru, lui Mihai.

— Cum fu acolo ?

— Cum să fi fost ?

— Înțeleg, domnule Mihai.

În hol, Mihai nu se întîlni cu nimeni. De fapt, nici nu îi cunoștea bine pe ceilalți locatari ; primise locuința cu trei săptămîni înainte de a fi fost arestat. Cu văduva se întîlnise de vreo două, trei ori pe scări : era o femeie în vîrstă, peste 60 de ani, cu păr alb, tăiat scurt, tapat, în pas cu moda. Pe inginerul care deținea trei camere nu-l văzuse niciodată : o cunoscuse numai pe nevastă-sa, o femeie obeză, cu voce tăioasă, și pe fiul lor, Robert, student la medicină, frumușel și foarte ordonat.

Mihai rupse sigiliul de la ușă și intră în cameră ; îl izbi aerul stătut și mirosul acrișor al varului. Deschise repede fereastra și privi în curtea interioară a casei : nu se schimbase nimic aici ; cele două tulumbe pentru gunoi stăteau tot lipite de zid, lîngă lemnele rînduite în stivă. Poate numai țeava de fier care servea pentru bătutul covoarelor ruginise puțin.

După ce aerisi camera, Mihai cercetă lucrurile din dulap, raftul de cărți ; nu umblase nimeni în lipsa lui în casă : pînă și manualul „Tehnologia prefabricatelor de beton, beton armat și ipsos" rămăsese deschis la aceeași pagină pe care făcuse cîteva însemnări în ziua arestării. Luă cartea și o curăți de praf : zîmbi cînd descoperi un paragraf subliniat. Ce inutile i se păreau toate astea acum ! *„Sterilul ars este un material obținut prin autoaprinderea și arderea sterilului proaspăt de mină depozitate în halde. Agregatele de steril ars se pot utiliza la executarea betoanelor ușoare cu marca pînă la 110, pentru prefabricate."*

Închise cartea și se trînti pe canapea : arcurile plînseră prelung. I se păru ciudat că va dormi pe moale. În cele opt luni niciodată n-a avut sub el mai mult decît o pătură îndoită pe priciul de stejar. Nu-și găsea locul. Se ridică în coate și atunci descoperi două plicuri în apropierea

ușii. Cum de nu le văzuse pînă acum! Sări de pe canapea. Amîndouă plicurile erau de aceeași culoare, de aceeași fabricație. Expeditorul nu era trecut, dar Mihai recunoscu imediat scrisul lui Tofan, un prieten care terminase cu trei ani în urmă Politehnica și care fusese repartizat la un trust din Deva. Rupse primul plic, dar nu găsi în el decît un singur rînd : „De ce nu răspunzi, porcule ! Eugen și Livi" Înseamnă că asta e a doua scrisoare. Se trînti din nou pe canapea și rupse și cel de-al doilea plic. Găsi în el o misivă lungă, bătută la mașină la un singur rînd.

„Dragă Mihai,

Mă întrebi ce e nou prin Deva, în „satul" nostru natal ? Probabil că nu te referi la construcțiile din centrul orașului : ale voastre din Capitală — Giulești, Floreasca, Ștefan cel Mare sau Drumul Taberei — sînt infinit mai mari, mai grandioase. Pentru mine, nimic nou aici ; toate cîte se fac, se fac încet, pe nesimțite, mă obișnuiesc cu ele încă înainte de a se termina și cînd sînt gata mi se par lucruri vechi, știute de cînd lumea. Poate un singur lucru mă izbește din plin : oamenii. De multe ori cutreier străzile și nu găsesc nici un cunoscut. Mai ales printre cei tineri. A apărut o generație nouă, gălăgioasă, mărturisesc cu regret, mai zdravănă decît am fost noi. Puțin îi privesc cu invidie. Altceva nimic. Poate n-ar fi trebuit să-ți scriu azi : sînt puțin trist, indispus. Alături, la actorul de la Teatrul de Estradă, e iar petrecere, aud răzbătînd prin pereți vocea groasă, răgușită a lui Nat King Cole, Perfidie și tropăit. Ne-au invitat și pe noi, dar Livi a fost reținută la Vulcezd și singur n-am vrut să mă duc. Ar fi însemnat să stau pînă noaptea tîrziu. Poate sînt indispus și din cauza lui Livi. Mi-e milă de ea. Își făurise atîtea vise cu medicina, și acum întocmește statistici, controlează cantitatea de alimente distribuită la staționar, acum o săptămînă a văruit singură „cabinetul" și s-a întors acasă plîngînd, obosită. Se scoală în fiecare dimineață la 5,30, să nu piardă cursa, și se întoarce seara, frîntă, fără chef, și-mi povestește nimicuri, despre vaccinări, apoi își cere iertare că mă plictisește. Nu și-a făcut părul de două săptămîni,

are fața trasă și uneori, fără nici o justificare, mă întreabă dacă o mai iubesc.

Tu ce faci ? Nu-mi scrii nimic despre tine, despre ceilalți bandiți. Ce face Pitagora ? Dar Costinescu — bătrînul de la tehnologia prefabricatelor ? Probabil a chelit complet... Știi că mi-au folosit foarte mult cursurile lui. Dacă aș avea ocazia să-l reîntîlnesc, i-aș săruta amîndouă mîinile. Știu că nu-ți spun nimic nou, că repet un lucru arhicunoscut : cu toții ne apreciem dascălii, după ce nu-i mai avem. Și în asta e ceva despre care ne-a vorbit un bătrîn activist de la Grivița Roșie. Poate îți amintești : era o adunare festivă, pe Politehnică, cu nu mai știu ce ocazie. Spusese bătrînul : „De, tovarăși studenți : peste cîțiva ani dumneavoastră o să preluați în diferitele dumneavoastră domenii puterea de stat : e un fapt dialectic inevitabil. Cei de astăzi o să îmbătrînească și o să moară. Voi veți purta pe umeri povara răspunderii gospodăririi țării, de generația dumneavoastră va depinde făurirea României noi".

Tu stai încă pe băncile Politehnicii, te pregătești pentru examenul de stat, Livi face deparazitări, iar eu verific planșele prefabricate. Îmi pare rău că n-am reținut numele activistului. I-aș fi scris : «Uite, au trecut cîțiva ani : de trei ani sînt inginer, de doi ani sînt însurat, locuiesc într-o garsonieră patru pe cinci, plătesc regulat ratele la mobilă și nevasta n-a fost de două săptămîni la coafor». Tîmpenii !

Te îmbrățișez, Eugen."

Desigur, nici Eugen nu știe că am fost arestat. Ar trebui să-i scriu. În clipa aceea se auzi soneria. Era pentru familia inginerului. Trecură cîteva minute pînă se auzi deschizîndu-se ușa și, din hol, năvăli pînă în camera lui Mihai un vacarm de voci tinere. La fel ca și în celulă, Mihai se lipi de ușă și trase cu urechea. Acolo niciodată nu se întîmpla ceva excepțional : se auzea doar tropăitul patrulei gărzii, ceea ce indica ora exactă. În posesia orei exacte, deținutul totdeauna e mai liniștit, deși asta nu-i folosește la nimic. Era ciudat și faptul că cei din celulă se repezeau sub gratii la orice eveniment : dacă se tră-

geau clopotele, dacă ploua sau se auzea plecînd sau sosind mașina directorului. Eveniment mai important era numai sosirea dubei : atunci aveau șanse să afle știri.

Vocile din hol deveniră tot mai agresive, apoi se auzi tîrîitul unor mobile mutate din loc. Mihai despică ușor ușa : vreo cinci tineri împingeau fotoliile capitonate cu piele spre perete. Închise repede ușa. Probabil se pregătesc de bairam. Își aduse aminte că în cele cîteva săptămîni cît a locuit aici Robert organizase asemenea chefuri în fiecare săptămînă. Era supărat că va trebui să rămînă în casă pînă la terminarea reuniunii din hol. I-ar fi fost neplăcut să apară față de atîția invitați, deși foamea începuse să-l chinuie. Neavînd ce face, se așeză la masă și începu să-i scrie lui Eugen.

„Vă răspund cu puțină întîrziere din motive pur obiective : am fost reținut 8 luni la penitenciar. Nu glumesc, Eugen. În octombrie anul trecut am fost la restaurantul «Cina» și am băut mai mult decît ar fi trebuit. Nu eram beat. E ciudat că și acum, după opt luni, încerc să mă scuz. Am fost cu Elena Preda, de la Drept, tu o cunoști, și cu un inginer de pe șantierul unde fusesem repartizat pentru practică. El era cu nevastă-sa. S-a întîmplat să plecăm ultimii din local. Inginerul avea o Skodă Octavia și nu știu ce mi-a venit să-l rog să mă lase să conduc. Nu eram nici în relații atît de grozave ca rugămintea să fi fost justificată. Poate că am vrut să par un tînăr monden. N-a avut tactul necesar să mă refuze. Mi-a spus franc în față că sînt beat. M-am întărîtat. Am insistat, și el m-a jignit. Aveam impresia că refuzul nu se datora stării în care mă aflam, ci neîncrederii în calitățile mele de șofer. Alături staționa o altă mașină. Am tras cu ochiul spre bordul mașinii de alături. Avea cheia de contact. Șoferul trebuie să fi fost prin apropiere, cred, venise să caute pe cineva la restaurant. Am urcat la volan. Inginerul voia să mă rețină. M-am grăbit : am apăsat pe accelerator și mașina a țîșnit din loc. În ultima clipă am reușit să ocolesc vitrinele Atheneului Palace. Am auzit ca prin vis țignalul ascuțit al unui milițian. Știam că n-o să sfîrșească bine aventura. E ciudat că în asemenea momente creie-

rul, solicitat la maximum, dă un randament la fel. Știu precis că făcusem o asociație cu momentul cînd l-au internat pe tata la spital. Atunci, oricît de mult încercasem să alung presimțirea că îl văd pentru ultima oară, n-am reușit. Gratiile forjate ale Muzeului se apropiau cu repeziciune. Am răsucit volanul din nou, mergeam în sens interzis, și iar am răsucit volanul. De rest nu-mi aduc aminte cum s-a petrecut. Știu că cineva m-a scos de sub mașină, am fost pus pe o targă și dus la spitalul de urgență. Abia pe masa de consultații și-au dat seama doctorii că nu aveam nici o zgîrietură. Fișa mi-a fost completată astfel : stare de ebrietate. A urmat ancheta, procesul, condamnarea. Totul s-a petrecut atît de repede, încît singurul lucru ce am reținut de la proces a fost fața unui asesor care semăna teribil cu un actor american. Rezultatul final : opt luni de detențiune corecțională. Azi m-am întors. Acum stau arestat în camera mea din cauza unor tineri care chefuiesc în hol. N-am forță morală să-i deranjez. Dacă stau să mă gîndesc cu ce m-au ajutat aceste opt luni de izolare, n-aș putea găsi un răspuns. Nu era nevoie să mă îndrept, nici înainte nu eram un individ rău, recalcitrant. Poate m-a ajutat într-un singur fel : m-am cunoscut pe mine însumi. De multe ori am constatat cu bucurie că nu sînt chiar atît de plictisitor. M-am înțeles cu mine perfect. Mi-a părut rău că am muncit prea puțin. O sărut pe Livi și vă promit solemn că am să vă scriu foarte, foarte des."

1

În fiecare marți seara, părinții lui Robert erau invitați la o partidă de canastas, la un oarecare Stroescu, de profesie prețuitor la una din Consignațiile de pe calea Victoriei. Stroescu fusese coleg de școală, apoi camarad de arme cu tatăl lui Robert, au făcut tot frontul împreună pînă în Tatra. La începutul acestor reuniuni de marți seara, își depănau amintirile, despre plutonierul Valahu care comercializase rațiile soldaților morți, despre colonelul Micle, miopul care te privea în ochi de la zece centimetri și a cărui gură mirosea a ceapă, și despre ceilalți, cu metehnele lor. Mai tîrziu, cînd au îndrăgit canastasul și au urcat miza de la zece bani la un leu, au început să joace atent, pe bani. Nu mai erau atenți decît la licitările partenerului, la cîți trei de negru erau în pachet, cum și în ce fel să închidă potul.

În serile de marți, Robert rămînea singurul stăpîn al casei : invita cîțiva colegi, cîteva fete și organiza un „ceai". Din toți cîți s-au perindat prin holul comun, Robert nu îndrăgise decît pe cîțiva : pe Dona, un băiat înalt, student la I.C.E.F, component al echipei naționale de baschet, cozeur, care între două dansuri distra societatea povestind despre magazinele și prețul pantofilor din Danemarca, Belgia sau Bulgaria ; pe Gross, lector la școala de activiști culturali, și, bineînțeles, pe Ady, proprietarul unui magnetofon Grundig pe patru piste. Tatăl lui Ady lucra la Ministerul Comerțului Exterior, era la curent cu toate șlagărele noi și cunoștea cîteva cancanuri despre mari interpreți : de la el au aflat că sora lui Edith Piaff era tot cîntăreață, de alt gen, pianistul Le Grand cînta cu spatele la public, că Elvis Prisley are un contract de durată cu „20 Century Fox".

În felul lui, Robert era timid : dacă fetele cu care dansa îl priveau în ochi, greșea pasul la rumbă, zîmbea stupid, își arăta gingiile roz, din care creșteau niște dinți mici cu strungărețe. Dintre fete o îndrăgise cel mai mult pe Clara, o fată blondă, puțin durdulie, colegă de facultate cu Dona. Robert o amuza : era suficient de caraghios s-o amuze, era fîstîcit, îi asudau palmele și, dacă uneori bine dispusă se lipea de el, Robert se pierdea, spunea o sumedenie de lucruri ilogice.

Celelalte fete veneau de obicei cu parteneri, ori erau prieteni din copilărie. Cea mai frumoasă era Magda, fiica unui avocat din baroul raionului 23 August, apoi Ana, studentă la Filologie, secretara organizației pe an — anul I, și Cornelia, fiica chiriașului de la etajul 3, un chimist plecat mai tot timpul prin țară la institutele de cercetări.

Azi veniseră mai mulți ca de obicei : Dona aduse cu el un coleg, un fondist, o mare speranță a atletismului, fost finalist la campionatele regionale, și o prietenă nouă, Silvia, o fată nostimă care făcuse figurație aproape în toate filmele românești.

Robert dansa tocmai cu Silvia, care îl acompania în surdină pe Celentano, cînd Clara descoperi sigiliul rupt de la camera lui Mihai. Se repezi la Robert și-l duse de-a dreptul în fața ușii cu pricina.

Robert privi sigiliul rupt, își apropie urechea de ușă, apoi făcu semn celorlalți să facă liniște. Se duse în celălalt colț al holului, și invitații îl urmară curioși.

— Cred că s-a întors, spuse după o pauză de efect.

Era în centrul atenției ; fetele îl priveau mirate, așteptau amănunte, și Robert nu mai știa ce să spună. Sudoarea îi șiroia pe frunte, dar nu mai avea prezență de spirit să se șteargă, deși își pregătise în buzunarul stîng al sacoului o batistă albă, dată cu lavandă.

Fără nici o justificare, Clara se arătă foarte interesată. Își aduse aminte că Robert îi povestise odată despre chiriașul de alături, dar atunci nu i-a dat nici o importanță : a crezut că Robert voia să fie interesant avînd un vecin la pușcărie.

Ăla despre care ai spus că a fost arestat ? Era bucuroasă că la noapte o să aibă ce povesti colegelor de la cămin. În fond, nu era vorba chiar de un lucru neînsemnat. O să dea

ochi cu un om care a ieșit de la închisoare. Nu văzuse închisoare decît în filme, pe deținuți îi credea nejustificat eroi, sau în orice caz, nu oameni de rînd.

— Hai să dansăm, insistă Magda și mări volumul magnetofonului.

Clara răsuci butonul la loc :

— Astîmpără-te !

Silvia se apropie și ea de grup ; părea emoționată sau în orice caz mima destul de bine emoția, așa cum văzuse la actorii de pe platourile de filmare.

— În viața mea n-am văzut un hoț în carne și oase !

— Nici eu, mărturisi Clara. Cheamă-l să-l vedem.

Robert căscă ochii mari :

— Cum să-l chem ?

— Foarte simplu, dădu cu părerea Dona. Îl inviți la ceai.

— Crezi că ne refuză ? întrebă cu o mirare voit naivă Silvia.

— Nu pot să-l chem, protestă Robert.

L-am văzut de două ori în viață.

Era supărat de întorsătura luată. Ar fi vrut să danseze cu Silvia. În timpul dansului Silvia își lăsase capul pe umărul lui și nu protestase cînd îi mîngîiase umerii :

— Îl invit eu, hotărî Clara.

Fără îndoială Clara era cea mai îndrăzneață, mondenă, dintre fetele care au trecut prin holul lui Robert. Plinuță, la modă, ca Lollobrigida, cu buzele permanent întredeschise, senzuală și cu ochii rimelați, Clara avea perspectivele succesului în față. Își aranjă puțin cocul strîns intenționat neglijent și se apropie de ușa lui Mihai. Sigură pe ea, aruncă o privire spre ceilalți, apoi bătu ușor în geamul mat al ușii. Nu-i răspunse nimeni. Mai bătu o dată, apoi apăsă clanța. În urma ușii deschise lumina năvăli în încăpere. Mihai era trîntit pe canapea ; încet, se ridică în picioare și involuntar luă poziția de drepți, apoi, brusc, își reaminti că nu mai e în celulă și zîmbi. Clara, fîstîcită de acest zîmbet neașteptat, îngăimă un „vă rog să mă scuzați", pe urmă adăugă cursiv, cu o voce alintată :

— Am venit să vă invităm la ceai.

— Mulțumesc, domnișoară. Eu nu dansez.

— Chiar dacă nu dansați... N-aș vrea să ne refuzați.

Magnetofonul revărsa un mambo melodios, lent, aproape blues, cîntat de un bariton cu voce catifelată. Mihai vru să refuze, dar melodia avea magnet, îl trăgea spre hol și, în patratul ușii, fata, în bătaia becurilor din tavan, părea mai blondă decît era în realitate.

Era prima fată cu care vorbea după opt luni. Fără să gîndească prea mult, ieși în hol. Dar cînd se pomeni cu toți curioșii în față îi păru rău că acceptase. Clara îl luă de braț și-l conduse pînă aproape de grup.

— Ce căscați gura, dansați ! Vocea îi sună poruncitoare.

Melodia se sfîrși într-un acord suspendat ca și cum cîntărețul s-ar fi speriat de insistența instrumentelor de percuție.

Niciodată pînă acum Mihai nu simți atît de precis că cele opt luni i-au fost furate din viață. Între timp oamenii au lucrat, au făcut copii, au ascultat mambo, au trăit, și el a vegetat între patru ziduri. N-avu timp să-și continue gîndurile : magnetofonul atacă o nouă melodie.

Silvia întinse mîna spre Robert, acesta o cuprinse de mijloc și începură să se bălăngăne în ritm de Bossa Nova.

Clara căută privirile lui Mihai.

— Cît timp ai lipsit ?

— Opt luni.

— Atunci nu cunoști dansul acesta.

Se aplecă puțin în față și începu să-și mişte genunchii, șoldurile.

— E Bossa Nova. Foarte frumos dans. Nu vrei să-l încerci ?

— Nu.

Dona i se alătură partener, și Mihai rămase singur lîngă magnetofon. O clipă, privi spre Clara, din politețe, ce făcea demonstrație în cinstea lui, apoi căută cu privirile un loc mai ascuns, să se pitească. Descoperi într-o nișă un fotoliu acoperit cu husă. Se duse acolo și se așeză. I se păru neverosimil spectacolul. Ieri încă, la ora asta, aștepta apelul. Pe urmă, restul nopții nu mai dormise de loc. Era agitat, clopotele abia voiseră să bată miezul nopții, apoi orele trecuseră încet ca niște săptămîni de iarnă. Dimineața, găsise în celulă un bilețel de la Niță. Era scris cu un chibrit ars : Popa Șapcă 7, Niță. Nu știa exact cum ar fi trebuit să se folosească de această adresă.

Se simți privit. Întoarse capul și descoperi o fată cu figură ștearsă, rezemată de pervazul ferestrei. Fata roși și-și lăsă privirile în pămînt. „Astea se uită la mine ca la o vietate rară." Se întoarse cu spatele spre ea și urmări dansatorii. Clara era plină de nervi. Dansa acum în alt ritm, trepidant : își legăna șoldurile într-un tempo îndrăcit, se lăsa pe vine, își arunca picioarele în aer, se întorcea pe călcîie, se apleca în față și-și mișca brațele ca un tăietor de lemne. La îndemnul ei, se schimbară partenerii : Silvia dansă cu Dona, iar Clara cu Robert.

Mihai urmări perechea Clara-Robert. La trup, Clara aducea puțin cu femeia pe care o văzuse în oraș, în fața vitrinei. Poate numai picioarele îi erau mai scurte, dar era la fel de împlinită, provocatoare. Cînd se apleca în față, prin decolteu i se zăreau sînii strînși în sutien. Mihai îi căută privirile, dar Clara era prinsă de dans, își arunca picioarele înainte, își scutura umerii, rîdea. Dansa cu toată ființa. La față era chiar mai nostimă decît femeia din fața vitrinei. Deodată avu senzația că Robert și Clara discută despre el. „Ei, și ! La urma urmei, ei m-au invitat !" Se uită și la ceilalți dansatori. Nici o fată nu avea temperamentul Clarei. Se uită din nou la ea. Acum Clara stătea cu spatele spre el : își legăna șoldurile parcă anume să-i facă rău. Cînd se sfîrși melodia, Clara se apropie de el și se așeză pe spătarul fotoliului.

— Acum o să urmeze o melodie lentă, sper să nu mă refuzi.

— Sînt prea mulți spectatori, îi șopti Mihai, apoi adăugă în glumă : și n-am exersat de mult. Sînt cam stîngaci.

Îi chiorăiau mațele. Păcat că ăștia nu oferă ceva de mîncare. Ar fi vrut să mănînce pîine cu unt, cu multă sare.

Clara îl prinse de braț și-l tîrî după ea în camera lui Robert. Mihai rămase surprins : încăperea era mobilată ultramodern : imaginația lui își închipuise mobilierul vecinilor depășit, mobile moștenite de la bunici, cu încrustări, cu tapiseria uzată.

— Dansăm aici. Aici nu sînt spectatori.

— Și ce-or să spună ceilalți ?

— Ce să spună ? Nimic. Așa-i la ceai. Te-ai dezobișnuit.

Melodia din hol se auzea încet. Mihai se împletici. Ea îl ajută la condus, păşea legănată, cu precauţie, să-i intuiască intenţiile.

— Dansezi bine. Eu sînt la I.C.E.F., cu specializare la 110 metri garduri. Am o cursă sub 12 secunde.

Mihai nu-i răspunse. I se păru caraghios că dansează cu o alergătoare la garduri.

Clara se lipi de el, Mihai îi simţi zvîcnirea sînilor, avea senzaţia că băuse mai mult vin decît ar fi trebuit şi greşi pasul. Clara intenţionat nu-i observă bîlbîielile, îşi modela mişcările după paşii lui.

— Eşti cam tăcut, şopti Clara şi zîmbi şireată.

— Da, sînt tăcut, răspunse Mihai, apoi se întrebă ce anume ar putea să-i spună. Să-i povestească despre Niţă, despre maiorul Hristea sau despre meniul din penitenciar? Totul s-ar putea rezuma la cîteva fraze banale.

Clara îi veni în ajutor.

— Îmi pare rău că te-am cunoscut abia acum. Mi-ar fi plăcut să te vizitez la închisoare.

Mihai nu-i răspunse. Era atent la ritm.

— Ce-ai fi vrut să-ţi aduc?

— O femeie. Îi căută privirile.

Clara îşi ridică faţa, arboră un zîmbet naiv, ca şi cum n-ar fi priceput răspunsul.

— O femeie n-aş fi putut aduce. Poate numai pe mine.

— Ar fi fost formidabil.

Clara zîmbi din nou.

— Dar eu încă nu sînt femeie.

La naiba. Şi ar fi jurat că e femeie. Mai bine rămînea acasă. La Făgăraş a cunoscut un strungar condamnat la doi ani pentru viol. Mihai îi ştia toată povestea din fir a păr. Nu fusese nici un viol. Părinţii fetei erau plecaţi în concediu la mare, fata l-a invitat acasă la ea. Mai tîrziu s-a aflat totul şi părinţii au insistat să se căsătorească. El n-o iubea, a spus asta şi la Tribunal şi era convins că va fi achitat. Mai ales că fata declarase la anchetă că ea a consimţit. Îndemnată de părinţi sau de avocat, în timpul procesului inventă o poveste senzaţională: că strungarul a dat buzna peste ea, a forţat uşa şi cînd a vrut să ţipe a ameninţat-o cu bătaia.

— Am rămas năucit, povestise strungarul în timpul spălării vaselor la bucătăria penitenciarului. N-am știut ce să răspund. Fata mă privea în ochi și mințea. Mai aveam două luni pînă la examenul de maistru. Acum o să trebuiască să iau totul de la început.

— De ce ai rămas atît de tăcut ? Te-ai speriat că nu sînt femeie ?

— Nu, nu, bîlbîi Mihai. Mă gîndeam la cu totul altceva.

— Se vede pe tine că minți ! Se aplecă spre el : dacă nu spui nimănui, îți spun : sînt femeie.

Melodia se sfîrși, ieșiră în hol și Mihai constată cu uimire că fata îl ținea încă de braț. Îi strînse semnificativ mîna și Clara îi zîmbi. În clipa aceea Robert o invită la dans, și Mihai rămase singur în mijlocul holului, se uită speriat în jur, apoi se retrase din nou în colțul întunecat. La fel stătuse într-un colț întunecat cînd pionierii de la o școală elementară au dat o serbare pentru deținuți. Era în preajma Anului nou. Nu-și aducea aminte să fi fost vreodată mai trist ca atunci. Copiii aveau voci pițigăiate, erau emoționați din cauza deținuților, cîntau repede, poate se grăbeau să sfîrșească și să plece cît mai repede din penitenciar. După festivitate, au ascultat muzică ușoară transmisă prin radio de la București.

Clara îl invită din nou la dans. Îl tîrî după ea în camera alăturată, dansară puțin mai strînși decît prima dată, apoi ea îi povesti o cursă emoționantă în compania fostei campioane naționale, Ana Șerban, era vorba chiar de cursa cînd alergase sub 12 secunde.

— Vrei să stăm jos ?

Înainte ca Mihai să fi putut schița cel mai mic gest de împotrivire, Clara îl trase spre un fotoliu și-l sili să se așeze. Ea rămase în fața lui în picioare.

— Pot să te rog ceva ?

— Să mă rogi ceva ? Numai să nu-mi ceri să-ți povestesc.

— Nu. E ceva mai complicat. Nu știu cum să-ți spun. Am făcut un pariu cu Robert. Un pariu, că în zece minute tu o să încerci să mă săruți. Am vrut s-o fac pe grozava, pe femeia fatală. Știu, e o tîmpenie... dar n-aș

vrea să pierd pariul... E o chestie de mîndrie. Mai am un minut sau două... Ție ți-e totuna. Te superi ?

— Nu.

— N-a fost ideea mea... Părea sinceră. Robert mi-a spus : să știi că ești cineva dacă reușești să-l dai gata pe morocănosul ăsta venit de la pușcărie... Eu m-am prins. Mi se părea o cursă de garduri. Îmi place să cîștig...

— Și ce trebuie să facă cobaiul ?

— Dacă o iei așa, nimic...

— Bine. Retrag cuvîntul „cobai". Dar să știi că nu-i nici o înșelătorie. Oricum, aș fi încercat să te sărut.

Clara îl privi pe sub sprîncene.

— Da, dar nu în zece minute... Acum te mînjesc puțin cu ruj. Toți or să crape de ciudă.

Se aplecă spre Mihai. Ținea ochii și buzele întredeschise. Mihai o prinse de umeri, o trase spre el și o sărută. Ea nu schiță nici un gest de împotrivire decît atunci cînd i se păru că sărutul nu se mai sfîrșește niciodată.

— Mă sufoci. Respira repede ca după o cursă de 110 metri garduri. Acum ia-mă de braț și hai în hol.

Cînd apărură în hol, cu toții aveau privirile ațintite asupra lor. Ce situație idioată ! Păcat că ăștia n-au ceva sandvișuri !

Robert îl privea cu admirație și invidie, era buimăcit de tot ce se petrecea în jur, transpira și-și sugea dinții ștuguindu-și buzele. Mihai întoarse fața spre Clara ; ea, victorioasă, își plimba privirile prin încăpere. Avea o aluniță caraghioasă pe gît, pe care o mîngîia tot timpul cu degetele. Gîndindu-se că ea aleargă 110 metri garduri sub 12 secunde, îi veni să rîdă. Ce ar fi dacă le-ar spune la toți ăștia care cască gura la el că sînt niște copii fără experiență de viață, niște maimuțoi. Cu cît trecea însă timpul, își pierdea din superioritate, apoi din cauza tăcerii prea lungi, se simți chiar stînjenit.

Spuse cu voce scăzută :

— Vă mulțumesc pentru invitație... Acum mă duc să mă culc.

Își eliberă brațul și porni spre camera lui.

Clara îl ajunse în dreptul ușii. Îi spuse încet, să nu-i audă ceilalți :

— Te-am supărat cu ceva ?

— Nu, Clara. Zău, nu. Sînt obosit. Și dacă mai stau, o să stau numai cu tine.

— Ești drăguț. Pentru cuvintele astea, odată o să-ți... cum să spun... O să-ți fac o surpriză. O să te caut la penitenciar...

Se răsuci pe călcîie și porni spre ceilalți. Mihai o urmări o clipă. Acum îi păru rău că a anunțat că se retrage, dar nu mai avea de ales.

În odaie nu-și aprinse lumina. Se duse la fereastră și privi în stradă. Tocmai se aprindeau felinarele. Din cauza circulației intense asfaltul părea lustruit. Un copil trecu în goană cu bicicleta. N-ar fi trebuit să plece. Era mult mai bine alături de Clara. Păcat că n-au avut ceva de mîncare. Foamea îl obseda. Hotărî să plece în oraș să mănînce, dar la ușă se opri, va fi greu de traversat holul. Toți o să-l urmărească cu privirile. Ei, și ?

Totuși, nu se îndură să apese clanța. Trase cu urechea să audă dacă nu vorbesc despre el. Cei din salon însă, ca și cum l-ar fi uitat, tropăiau ca mai înainte și din cînd în cînd se auzea vocea Clarei : rîdea. Probabil a și uitat că a promis că o să-i facă o vizită. Se întoarse la canapea și se întinse. Poate rîd de el. O fi povestit Clara că i-a promis că o să-i facă o surpriză. Îl obseda gîndul acesta. Ar fi vrut să se ducă la ușă și să le strige din toate puterile : să nu credeți că sînt un prost. De aceea, m-am retras. Lăsați-mă în pace ! Privi cu ciudă spre ușă : „Iar sînt închis". Pereții umbriți aduceau cu pereții celulei, dar geamul era prea mare și lăsa să pătrundă o lumină părelnică. Sări în picioare. Cu un gest eroic deschise ușa și porni cu pași țepeni spre vestibul. Dansatorii îi deschiseră drum și fără să scoată vreun cuvînt priviră lung în urma lui. Mihai nu se uită nici în stînga, nici în dreapta, doar înainte spre ușa vestibulului, care tocmai se închisese. Probabil mai plecase cineva. Poate chiar Clara. Tîmplele începură să-i bată ca niște ciocane pneumatice. Pașii îi erau nesiguri, stîngaci. Abia în ușă schiță un mic gest de salut, dar mai mult pentru el decît pentru cei din hol. Cînd se văzu afară, răsuflă ușurat și porni în goană pe scări. La prima cotitură ajunse din urmă pe cel care plecase înaintea lui. Era fata din nișă. Purta un balon-

zaide negru cu revere late. Vru să treacă pe lîngă ea fără s-o salute, dar ea îl opri.

— Nu ieși în stradă, ești plin de ruj !

Amuzat, Mihai scoase batista din buzunar și începu să se șteargă pe față.

— Îți mulțumesc.

— N-ai de ce.

Ieșiră împreună în stradă. Copilul cu bicicleta executa tocmai un nou viraj : își tîrșîia piciorul stîng pe asfalt.

Făcură cîțiva pași și, cînd liniștea deveni apăsătoare, Mihai spuse într-o doară :

— Te deranjează dacă te însoțesc ?

— Atîta timp cît avem drum comun...

Fata avea voce subțire și lungea puțin vocalele ca o cîntăreață.

— Eu n-am nici o țintă.

Mihai își potrivi mersul după pașii ei mărunți.

Păcat că nu plecase Clara. Pe ea ar fi putut s-o ia de braț. De cîte ori nu visase că se plimbă cu o fată la braț pe o stradă lăturalnică. Iată, visul s-a împlinit.

— Poate că ar fi trebuit să mă prezint. Mă numesc Mihai Coman.

— Știu... Te-am cunoscut acum un an. La o reuniune de la Filologie.

Mihai ar fi vrut să spună : „Nici nu știam că sînt un personaj atît de important", dar i se păru cam deplasat, ironic. Răspunse scurt, cu o indiferență voită :

— Nu-mi amintesc.

Ocoliră un invalid beat, rezemat în cîrje.

— E și normal... Ai dansat toată noaptea cu Elena Preda... Erai foarte plin de tine.

Mihai nu știu ce să răspundă. Își lăsă capul în pămînt și numai după ce cotiră colțul mormăi într-o doară :

— Elena s-a măritat.

— Știu.

— E stupid să te plimbi cu cineva și să n-ai ce să-i spui.

Dacă ar fi fost la un colț, acum ar fi putut să se despartă de ea. Dar așa, în mijlocul străzii, nu se făcea.

— Știi de ce am fost închis ? Era convins că povestind motivul arestării îi face o mare favoare.

— Nu mă interesează.

Rămase surprins. Nu se așteptase la acest răspuns. Dar poate e mai bine așa ; avea motiv să se despartă. Rosti un „bună seara" abia perceptibil și coborî de pe caldarîm. Fata făcu un pas după el :

— Nu pleca ! N-am vrut să te jignesc. Avea voce rugătoare și părea sinceră. Mihai se întoarse lîngă ea.

— Spune-mi de ce ai fost închis ?

„Proasta asta crede că-mi face plăcere să-i povestesc de ce am fost închis". Răspunse sec :

— N-am să-ți spun niciodată.

„De ce mi-au trebuit toate astea ? Dacă mă despărțeam de ea de la început, acum eram undeva la un bufet. Dar unde aș putea găsi acum un bufet deschis ? Un bufet unde să se vîndă pîine cu unt. Ori sandvișuri. Popa Șapcă 7. Ce adresă idioată ! Dar sună frumos : Popa Șapcă 7."

Ocoliră după colț. Strada nouă era circulată : un tramvai hodorogi pe șine, zgomotos, a fierărie veche. Oare cînd se vor scoate tramvaiele din București ?

— Ai întrebat ceva ?

— Nu.

— Ești totdeauna atît de tăcut ?

— Da.

— Probabil „acolo" ai învățat să taci ?

— Da. Era o constatare adevărată. „Acolo" a învățat să tacă. Uneori treceau zile în șir și nu scotea nici un cuvînt, apoi cînd își auzea glasul îi suna străin. Ar fi putut vorbi mult despre tăcere. De fapt, a și ajuns la o concluzie, formulată în cuvinte ca o regulă. „A tăcea nu înseamnă a nu spune nimic". Să-i vorbească ei despre asta ? Ce ar putea înțelege ? Că privind peretele din cărămidă al celulei, prin asociație, te gîndeai la lutul din rîpă, la stratul superior al pămîntului, la așezarea rară a atomilor, la cuceririle științei, la sputnici, la ceea ce a gîndit Gagarin cînd a coborît iar pe pămînt...

Ana îl privi piezîș și zîmbi :

— Mama îmi spune mereu că dacă aș ști să tac aș fi cea mai bună fată din lume.

Mihai privi spre ea, apoi în vitrinele luminate ; păreau niște mărgele de chihlimbar, colorate. Acum își dădea seama cît de gălăgioasă era strada. Ar fi putut distinge fiecare zgomot în parte : pașii pietonilor, vocile, zdrăngănitul tramvaielor, alunecatul discret al mașinilor.

Cotiră din nou, de astă dată pe o stradă lăturalnică, foarte liniștită.

— Vezi, acolo locuiesc eu. Fata arătă spre o casă cu parter înalt, acoperită în întregime cu o plantă cățărătoare.

Se opriră sub un felinar. Din cauza părului pieptănat pe frunte, ochii fetei erau adumbriți : nu avea luminați decît pometii proeminenți și vîrful bărbiei. Avea o bărbie mică, rotundă.

— Atunci, noapte bună.

— Noapte bună.

Fata îi întinse mîna : avea mînă mică, de copil.

— Nici nu știu cum te cheamă.

— Ana. Și adăugă mașinal, ca la un interogatoriu de la tribunal, studentă anul I, Filologie, secția spaniolă.

— Și dacă aș vrea să te mai văd ? Să-ți mulțumesc că nu m-ai lăsat să ies în stradă mînjit cu ruj ?

— Mulțumește-mi acum.

— Acum nu găsesc cuvintele cele mai potrivite... Dar dacă nu vrei să ne mai întîlnim, nu e nevoie.

— Termin cursurile în fiecare zi la ora 1. Noapte bună.

2

În drum spre casă, Mihai se abătu pe bulevardul Magheru ; voia să vadă bulevardul iluminat, pietonii nocturni, fețele lor palide în bătaia reclamelor de neon, voia să audă gălăgie, să guste din plin libertatea. Pentru el libertatea însemna : mulțime, gălăgie, lumină. În nopțile lungi de detențiune se gîndise mult asupra noțiunii de libertate. A nu fi închis nu înseamnă a fi liber : înseamnă pur și simplu că nu este închis. Atît. Nimic mai mult. Dependența excludea într-un început adevăratul sens al libertății. A fi liber, înseamnă, deci, a nu depinde

de nimeni, a putea face ceea ce vrei. În această formulare însă trebuia să se includă și reversul teoriei : nu poți fi liber dacă stînjenești libertatea altora. Ajunse la concluzia că libertatea absolută nu putea exista, dacă însăși materia nu exista în stare de libertate. Cu elementare cunoștințe de fizică puteai să știi că fiecare atom, foton e condiționat de ceilalți atomi, fotoni, că particulele elementare de materie sînt dependente, condiționate unele de altele. Citise cîndva că o epopee indiană începe cu următoarea frază : Lumea s-a născut din imensa dorință de libertate. Fraza sună frumos, dar era greu, dacă nu imposibil de explicat. Desigur, interpretările cu scop speculativ nu aveau nici un rost.

Pentru un timp uită de foame, căscă gura la vitrinele luminate, trăgea cu urechea la toate discuțiile care se purtau în spatele și în fața lui. Citea toate afișele, anunțurile. Află că Ilinca Cerbacev cînta la Ambasador, iar Willi Donea la Lido. Ce ar fi să cineze la Ambasador ? Pe Ilinca Cerbacev și-o amintea. Cînd o văzuse ultima oară, părea plină de temperament, grațioasă și avea vocea destul de suportabilă. Totuși, nu intră la Ambasador : n-avea nici un rost să cheltuiască o sumă mare chiar în prima seară. Banii trebuiau să-i ajungă cel puțin pentru o lună de zile. Intră la Lacto-bar și comandă o porție de șuncă, brînză și roșii. Părea straniu, dar la închisoare consuma trufandale mult mai devreme decît cei din București. Acolo aveau grădina lor proprie, pe care o îngrijeau bine. E drept, aveau și timp pentru asta. Nu-i gonea nimeni din spate, săpau și udau cu migală fiecare tulpină în parte. A lăsa în spațiul grădinii o buruiană sau un fir de iarbă măcar, însemna să fi revocat de la grădină. Și munca la grădină nu însemna numai aer curat și soare, ci două drumuri cu camionul prin oraș. Puteai să vezi case, străzi, oameni și, ce era cel mai important, femei.

Mînca încet, tacticos. Îi păru rău că era singur. Ce ar fi fost să fi invitat-o pe Clara. Desigur, atunci n-ar fi putut intra la Lacto-bar, ar fi trebuit să se ducă ori la Ambasador, ori la Lido. Ar fi putut să danseze și, cine știe, poate dacă ar fi insistat, Clara s-ar fi reîntors acasă la el. Ce ar fi să se grăbească ? Poate îi mai găsește acolo.

Doar n-o să termine un ceai înainte de 12. Făcu semn chelnerului să se apropie. Chelnerul îi făcu nota și Mihai vîrî mîna în buzunar să scoată o bancnotă din plic. N-avea nici un rost să scoată plicul. Plicul avea antetul închisorii. Plicul nu mai era în buzunar. Căută repede și în celelalte buzunare, dar plicul nu era nicăieri.

— Nouă lei și patruzeci, insistă chelnerul.

— Imediat.

Chelnerul lăsă nota pe masă și se duse la alt consumator. Mihai mai cercetă odată toate buzunarele. Plicul cu bani nu era la el. Începură să-i tremure picioarele : unde să fi pierdut banii ? Pe stradă ? N-a umblat prin buzunar. Doar după batistă, dar batista o ținea în buzunarul pantalonilor. Acasă ? Nici acasă ! E drept, și-a scos haina, dar o pusese pe spătarul unui scaun. Asta știa precis. Doar o aranjase să nu-i atîrne umărul. Atunci unde ? L-o fi buzunărit cineva ! Se uită pe sub masă să vadă dacă nu-i căzuse cumva plicul în local !

Chelnerul se apropie din nou.

— Nouă lei și patruzeci de bani.

— Domnule, spuse Mihai stînjenit, mi-am uitat banii acasă... Ce-i de făcut ? Zîmbi stupid și trase cu coada ochiului spre masa învecinată să-și dea seama dacă cei de acolo nu trag cu urechea.

— Păi, lași buletinul și te reîntorci, răspunse după o scurtă chibzuință chelnerul. Dar numai pînă la ora 12. Ori mîine după masă.

— N-am nici buletin.

Avea un singur act la el : dovada de eliberare din penitenciar. Asta nu putea să-i arate.

— De ce venim la restaurant dacă n-avem bani ! Chelnerul vorbea tare, și cei de la mesele apropiate se întoarseră spre Mihai. Mihai roși pînă în vîrful urechilor. Ar fi vrut să se scufunde pămîntul cu el. Scoase dovada de eliberare și i-o întinse chelnerului. Acesta luă actul, îl parcurse rapid, îl măsură pe Mihai din priviri, apoi plecă grăbit spre bucătărie. Mihai îl văzu că șușotește ceva cu un alt chelner, probabil, își imagină el, responsabilul localului, apoi reveni și spuse foarte politicos :

— Dacă sînteți amabil să veniți pînă în birou.

Mihai se ridică încet și-l urmă. Spre mirarea lui, nu intrară în birou, ci în bucătărie. Chelnerul trase perdeaua și Mihai îi mulțumi în gînd. De ce să audă cei din local discuția.

Chelnerul îi întinse actul.

— Nu-i nevoie să-l lăsați aici. Așteptă pînă ce Mihai împături hîrtia și o vîrî în buzunar, apoi brusc îl lovi cu pumnul peste față.

— Crezi că dacă vii de la închisoare ți se cuvine masă pe gratis !

Pumnul venise pe neașteptate. Mihai se lovi cu spatele de o masă plină cu zarzavaturi. Al doilea pumn îl primise din spate de la celălalt chelner. Se întoarse și fu lovit cu piciorul. Se chirci, dar o altă lovitură în tîmplă îl făcu să cadă pe ciment. Primul chelner îl mai lovi o dată cu piciorul, apoi îl ridică de reverul hainei și-l pălmui de cîteva ori. Totul se petrecuse atît de rapid și pe neașteptate, încît Mihai nu reuși nici măcar să schițeze vreun gest de apărare.

— Hai, cară-te !

Chelnerul îi făcu vînt și-l aruncă în local. Mihai abia își putu ține echilibrul. Porni spre ușă. În gură simți ceva cald ; știa că e sînge. Cei din restaurant erau cu toții cu ochii pe el.

Ieși în stradă. Aerul răcoros îi făcu bine ; se rezemă de zid și-și șterse fața cu palmele. Palmele i se umplură de sînge. Repede se retrase sub o poartă : să nu se adune lumea în jurul lui. Își căută batista cu grijă, să nu-și murdărească costumul, și-și șterse fața. Așteptă să-și revină puțin, apoi cu pași grăbiți porni spre casă. Abia mergînd simți pentru prima oară durerea : îl durea maxilarul drept și tîmpla, iar cînd se apleca, coastele din partea stîngă. Acolo unde-l lovise chelnerul cu piciorul. La o arteziană de stradă se spălă pe față și-și reveni de-a binelea. Intră în grădina Icoanei și se așeză pe prima bancă. Alături, stăteau doi îndrăgostiți. El, un lungan, o ținea pe ea de umeri și o săruta tot timpul pe gît. Ea se ferea și nu foarte : rîdea scurt, cu o voce ascuțită, stridentă. El, între două sărutări, sîsîia îndemnînd-o să tacă.

Mihai își întinse picioarele să stea cît mai comod. De ce m-o fi lovit chelnerul ? A crezut că dacă vin de la în-

chisoare, vreau să-i fur ? Se gîndi să se ducă să reclame la miliție. Și ce ar obține ? Nimic. Era în culpă : intrase în restaurant fără bani. Nu așa și-a imaginat prima zi de libertate.

Porni spre casă. Pe drum, își aduse aminte că lăsase cheile în cameră. Cînd a plecat n-a mai vrut să zăbovească cu închiderea ușii. Îi era ciudă că plecase fără chei. De fapt, ar fi trebuit să se controleze dacă are bani și înainte de a fi intrat în local. „Merg aiurea, ca un zăpăcit. Se vede că m-am obișnuit cu închisoarea, acolo unde grija cheilor era dată în seama altora."

Ușa care dădea în curte era încuiată. Fu nevoit să scoale portăreasa.

— Umblați noaptea, domnule Mihai... Se vede că v-ați plictisit să stați de unul singur.

Mihai nu-i răspunse. Îi mulțumi doar, deși ea, vizibil, aștepta bacșiș. Urcă scările de lemn încet, în vîrful picioarelor, să nu facă zgomot. N-ar fi vrut să-i deranjeze pe ceilalți locatari. Traversă holul tot în vîrful picioarelor și intră în cameră. De îndată ce închise ușa după el avu senzația că nu se află singur în încăpere. Răsuci comutatorul. Pe canapea dormea Clara. Cocul i se destrămase, acum părul lung, blond se revărsase pe pernă. Era numai într-un furou scurt, aproape transparent. Se trezi. Privi spre Mihai, apoi se retrase pînă lîngă perete.

— Ești plin de sînge !

Mihai se duse la oglindă și se sperie și el : își spălase fața, dar la gît, la urechi era plin de sînge închegat. Sub ochiul stîng o vînătaie cît o monedă de trei lei îi împodobea fața.

— M-au bătut.

Clara nu întrebă „cine", se ridică de pe canapea și Mihai văzu prin oglindă că începe să se îmbrace. Își scoase haina, cămașa și începu să se spele la robinet. Cînd se șterse, Clara era deja îmbrăcată : își aranja tocmai cocul.

— Te-am așteptat, spuse ea cu voce șoptită, pentru că în camera unde am dansat am găsit asta. Scoase din poșetă un plic alb cu antetul penitenciarului. Mihai se repezi la plic, cercetă dacă mai sînt banii în el, apoi începu să se îmbrace.

— Vii și tu cu mine ! Repede ! O luă de mînă și nu se mai îngriji dacă face zgomot sau nu.

Abia în stradă se dezmetici Clara.

— Unde mă duci ? Ești ca ieșit din minți. Mi-e frică de tine...

— Să nu-ți fie frică !

O ținea strîns de mînă și o trăgea ca pe o povară. La început, Clara vru să se împotrivească, apoi văzînd că merg spre centrul orașului nu mai opuse nici o rezistență.

La Lacto-bar rulourile erau trase. Dezorientat, Mihai privi barele de metal ale intrării ferecate și simți cum îl părăsesc puterile. Disperat, își lăsă capul să-i cadă în piept și izbucni într-un plîns nervos. Clara nu pricepea nimic : o cuprinse doar o milă și o teamă ciudată.

— Ce e cu tine ?

— Nimic, Clara. Încă nu m-am obișnuit cu oamenii. Ne întoarcem ?

— Nu. E tîrziu. Trebuie să mă duc la cămin.

— Te însoțesc...

— Nu. Mă duc singură...

— Ție ți-e teamă de mine ?

— Puțin. Nu te supăra că sînt sinceră... Ești foarte ciudat... La revedere.

1

Mihai adormi tîrziu, spre dimineață, după ce se zvîrcolise toată noaptea în patul moale. Avu un vis stupid, ilogic : fusese închis cu procurorul care îi ceruse pedeapsa maximă la proces. De astă dată procurorul începuse să semene cu Robert și se văita că nu mai reușea să alerge la 110 metri garduri sub 12 secunde, fapt pentru care Mihai deveni brusc antrenorul lui și se simți îngrozitor de nenorocit. Robert ceru un maseur și acesta constată că Robert îl trișase : nu avea picioare. Era necorect din partea lui Robert că negase acest lucru și nimeni din juriul de onoare care decerne diplomele din închisoare nu se arăta consternat. În cele din urmă, Mihai se trezi obosit, cu picioarele amorțite : era transpirat și cina de aseară, servită la Lacto-bar, o simțea tot în stomac.

Se sculă greoi din pat și-i veni să plîngă de durere : îl dureau toate încheieturile. Își aduse aminte de bătaia primită de la chelner și se repezi la oglindă. Vînătaia de sub ochi i se lățise și arăta ca un boxer învins după douăsprezece reprize. Jură că o să-i plătească chelnerului cu vîrf și îndesat. Chiar dacă se reîntoarce la Făgăraș. Dacă a rezistat acolo opt luni, o să mai reziste patru. Mai mult nu putea să-i dea pentru o încăierare. Și încăierarea va fi, de asta era sigur. Dacă ar fi ieșit și Niță de la închisoare, l-ar fi pus pe el să-l bată. Cu palmele lui cît lopețile, putea să omoare și un bou. Darmite un chelner slăbănog. Acum nicicum nu pricepea de ce nu s-a apărat. De ce n-a lovit și el ?

Camera de baie folosită în comun era liberă ; făcu un duș rece și se învioră. Îi veni să cînte, dar pînă la urmă se mulțumi să îngîne un șlagăr mai vechi, Lalele, învățat de la un gardian tînăr și îndrăgostit. Acesta era de obicei de

serviciu noaptea, probabil pentru că nu era însurat și venise de curînd mutat disciplinar de la o altă închisoare. Uneori, cînd noaptea i se părea prea lungă, intra și discuta cu deținuții. Cel mai mult îl îndrăgise pe Mihai. Îi cerea sfaturi cum să scrie logodnicei :

— Ticluiește, mă, cuvintele frumos, să plîngă, mă, cînd le citește !

Pentru el toți deținuții erau hoți. Nu-și putea imagina pentru ce alte motive puteau fi aduși oamenii la pușcărie.

— Să spui lu' mutu, mă, că ai răsturnat o mașină. Pentru asta, mă, nu se condamnă un om. Spune, mă, de ce ai avut nevoie de banii altora cînd ai avut bani ?

— Niciodată n-am avut bani.

— Păi n-ai spus, mă, că ai răsturnat o mașină ?

— Da, dar mașina nu era a mea.

— Acum am înțeles. Ai furat mașina ! Și zău, mă, n-ai față de hoț...

— De unde știi ce față are un hoț ?

— Păi asta se vede, mă ! Am lucrat la multe pușcării din țară. Am praxă, mă ! Te uiți la un om, îi iscodești privirile și-ți dai seama că omul are față de hoț. Chiar dacă are priviri blajine... Mă Comane, tu ești om cu carte, spune, dar jură pe crucea ta, este sau nu este Dumnezeu ?

— Și preoții au carte.

— Ai dreptate, mă ! Mă gîndeam și eu la asta. Omul, fiecare singur pentru el trebuie să descopere adevărul. Eu uneori știu sigur că nu este, apoi altădată mă apucă o frică, mai ales, mă, dacă sînt singur și atunci parcă, parcă este. Tu ce crezi, mă ?

— Eu cred că nu există.

— Desigur, ție ți-e ușor, mă, tu n-ai nici un căpătîi, ești hoț.

Înviorat de duș, Mihai porni în oraș. La ora aceea soarele abia răsărise : razele încă subțiri, firave se strecurau pieziș printre blocuri, pătînd caldarîmul cenușiu. Era prea devreme pentru a merge la Politehnică : luă un tramvai și coborî la Cișmigiu. Lacul din mijlocul parcului, netulburat de nici o adiere, avea suprafața netedă : în oglinda ei verzuie sălciile păreau crescute cu rădăcinile în sus. Cum de n-a observat pînă acum frumusețile acestei grădini !

Trecuse doar pe aici de sute și sute de ori și ziua și seara, înainte de examene pe băncile rondului scriitorilor își recitea caietele cu însemnări.

Se așează pe o bancă și ascultă liniștea din parc. Cine i-a vorbit odată despre această liniște formidabilă? A, da, Măcelarul. Cu Măcelarul a stat două săptămîni în aceeași celulă. Cînd s-a prezentat și l-a rugat să-i spună simplu, Măcelarul, Mihai l-a privit chiorîș. N-avea de loc înfățișarea de măcelar. Dimpotrivă. Mai ales, dacă-l compara cu taică-su, care se îndeletnicise un timp tot cu tăierea vitelor. Părea mai degrabă un pensionar, un fost contabil, debil, un bunic cumsecade. Părul alb, mătăsos îi cădea pe frunte, deschizînd și mai mult culoarea azurie a ochilor.

— De ce vi se spune Măcelarul?

— Asta e profesia mea de bază. Nu te uita la mine cum arăt acum. Anul trecut am împlinit șase decenii. I-am sărbătorit la Văcărești. Am îmbătrînit. Acum mă ocup cu mărunțișuri. Preț de două pînă la șase luni. M-am reprofilat, cum se spune.

— Și înainte?

— Înainte, dragul meu, cum să-ți spun... Înainte de război, în București era o piață botezată cu numele meu. Făceam afaceri mari, dar nu erau de domeniul justiției. Nimeni n-ar fi avut curajul să se amestece în treburile mele. Eu controlam toate abatoarele din Capitală. Odată am făcut cu un prieten pariu că bucureștenii n-or să mănînce carne două săptămîni. Bineînțeles, am cîștigat pariul, o baterie de Cotnari, și am pierdut peste o sută de mii de lei... Ordonam închiderea tuturor abatoarelor. Tu ești tînăr, n-ai auzit de mine! Dacă aș fi vrut, pe atunci puteam să cumpăr și închisoarea asta. Dracu știa că o să ajung aici! M-a înjurat odată un subaltern de la sectorul tăiere. Era un om cît un munte. L-am chemat la mine și i-am dat zece mii de lei. „Pentru că ai avut curajul să mă înjuri. Și uite, îți mai dau zece, ca data viitoare să te abții...“ Mergeam, puștiule, în fiecare an la Monte Carlo. Dar nu în sezon, cînd merg toți neisprăviții. Ori primăvara, ori toamna. Jucam la ruletă. Plecam totdeauna cu o sumă fixă. Plecam să pierd. Și stăteam acolo pînă mi-ajungeau banii. Am trăit cum au trăit puțini în țara asta.

Nu pentru că aș fi avut bani mai mulți decît ceilalți. Nu. Dar am știut să trăiesc. Niciodată n-am fost econom sau zgîrcit. N-am renunțat la nimic. Am cîștigat banii ușor și i-am risipit așijderea. Azi trăiesc din mici escrocherii. Știi, n-am învățat să muncesc. Dacă nu-mi merge, cad și stau ori două, ori șase luni. Atît. Niciodată nu depășesc articolul de lege. Știi, în ultimii ani am făcut o mare descoperire. Te ajut să descoperi și tu ceea ce am descoperit eu după șaizeci de ani. Pentru că ești simpatic. Ne sculăm dimineața devreme, tragem patul sub gratii și ne uităm la castanii ăștia din curtea închisorii. Prin frunziș se văd și petice de cer. Acum prin aprilie e plin de vrăbii aici. Stai și privești natura. E formidabil ! E o liniște care îți umple sufletul. Pe vremuri, niciodată n-am avut timp să observ asemenea lucruri. Au trebuit să treacă șaizeci de ani să învăț să privesc o frunză. La dracu' ! Să nu crezi că sînt fire de poet. De loc ! Dar dacă reușești să te umpli de liniște, de împăcare, ești cel mai fericit om din lume. Cînd sînt liber, în fiecare dimineață mă duc în Cișmigiu. Stau pe o bancă ascunsă și privesc lumea. Imensitatea liniștii te face să simți fericirea. Sînt un pungaș sentimental, un escroc ramolit. Moartea e singurul lucru de care nu mă tem. Pe vremuri, nu înțelegeam liniștea bătrînilor. Cum de pot zîmbi cînd fiecare zi îi așteaptă moartea în prag ! Nu înțelegi tu nimic... O oră de nemișcare sub frunziș crud e cît zece zile de ale voastre agitate.

Mihai își plimbă privirile spre coroanele copacilor. Căută să privească mult timp cîteva frunze care i se păreau lui ieșite din comun, pînă cînd din cauza efortului începu să clipească des. Nimic din toate cîte i-a spus Măcelarul. La fel ca și în dimineața următoare, cînd au tras patul sub gratii și au privit frunzișul din curtea închisorii.

— Nu simt nimic din ceea ce mi-ai spus dumneata ieriseară.

— Înseamnă că ești încă prost. Ești prea tînăr, să ai timp să observi ceea ce văd eu. Culcă-te și gîndește-te la muieri, la zilele pe care le mai ai de stat aici. Să știi că ai fost degeaba la „zdup".

Alături, la marginea lacului, se vopseau bărcile ; mirosul terebentinei umpluse aleile, parcul. Înainte de a fi ieșit din închisoare, Mihai își făcuse un plan de reacomo-

dare cu orașul ; prevăzuse plimbări lungi pe străzile comerciale, să poată căsca gura la vitrine, să colinde amîndouă șoselele, să vizioneze toate filmele de pe piață. Acum, liber, nu avea nici un chef pentru toate acestea : era mulțumit să stea nemișcat pe o bancă roasă de ploaie și să privească havuzul mucezit de mătasea broaștei. Păcat că sînt atît de pripit ! Ce rost a mai avut ieri seară să mă duc la Lacto-bar ? Să dovedesc chelnerului că sînt corect ! Tîmpenii ! Mai bine aș fi rămas acasă cu Clara. Îi era ciudă că ieri noapte nici măcar n-o privise mai atent. Doar vag întrezărise culoarea cărnii sub furoul acela transparent și scurt. Poate nici n-ar fi trebuit să aprind lampa. Îi părea rău că n-o întrebase măcar unde stă, la ce cămin, cînd e liberă, cînd are antrenament, la ce club, pe care teren. Printre degete i-a scăpat fata asta. Încerca să și-o imagineze cum stătea pe canapea, dar ca și cum ar fi fost un făcut fantezia nu-l ajuta. Iar cealaltă, cu care s-a plimbat ? Nu-și putea reaminti nici măcar trăsăturile ei, asta și din cauza întunericului de ieri seara și bineînțeles din cauza neatenției. Știa doar că avea pometii proeminenți și bărbia rotundă.

Rămase în Cișmigiu pînă la ora nouă, apoi trecu pe la o lăptărie de pe Dobrogeanu Gherea, dejună ieftin, lapte bătut și cîteva cornuri.

Cînd urcă scările Politehnicii avu emoții : secretara decanatului era aceeași, o roșcată fardată fără gust, pe nume Rozalia. Nu și-l reaminti pe Mihai ; cercetă cartotecile, apoi citi însemnările de pe fișa de matricol ca pe o sentință :

— Exmatriculat la 11 septembrie 1964.

2

Toată viața lui, Anton Coman, tatăl lui Mihai, fusese un om descurcăreț : chiar și pe front știa totul mai bine decît ceilalți, era permanent informat și-n orice domeniu de activitate se simțea în largul lui. Afla cel dintîi știrile de acasă, știa mai precis decît barometrul timpul pentru următoarele trei zile, recunoștea tipul autoca-

mioanelor sau al avioanelor după huruitul motorului, repara ceasornice, brichete și bocanci, știa să croșeteze și pentru o țigară ar fi fost în stare să explice sistemul de funcționare al semafoarelor electrice. Nimeni nu știa cu ce se ocupase în viața civilă. Măcelarii erau convinși că lucrase cel puțin ca „braț doi" la abator, dar i-ar fi dus în eroare și pe ceaprazari și pe brutari. După ce cerea de la cineva o felie de pîine, își dădea cu părerea despre aluat, despre felul cum fusese dospită coca și de ce ar fi trebuit ținută pîinea cu zece minute mai mult în cuptor.

Anton Coman era originar din Deva, făcuse șase clase la Liceul comercial, apoi se angajase comisvoiajor la fabrica de pălării. Bătuse țara în lung și în lat, dar în orice parte a țării era ca la el acasă, știa, de pildă, motivul pentru care în regiunea Bacău se purtau mai puține pălării de paie decît la Constanța. În tranșee avea o brichetă cu fitil lung din azbest care se aprindea și pe ploaie și pe vînt. Era o inovație a lui, spunea că dacă ar fi avut timp s-o breveteze ar fi făcut o avere. Era soldat de rînd, dar avea uniformă croită pe corp din cel mai bun material ofițeresc. Atunci cînd nimeni nu mai avea nici măcar săpun de rufe, în raniță lui Anton Coman se găseau cel puțin trei sorturi de săpunuri parfumate de diferite culori. Avea cei mai frumoși ochi din tot regimentul : albaștri de cer, calzi.

Nimeni nu l-a văzut la batalion agitat sau grăbit : era în stare să stea ore întregi nemișcat, să privească fix un punct imaginar pe cer, sau să urmărească plutirea lentă, molcomă a norilor. Oamenii, cu toate că îl admirau pentru cunoștințele lui, îl credeau singur, sărac sufletește. Nimeni nu știa că, în fiecare zi, cînd suna goarna, sunetele metalice trezeau în el amintiri ciudate. Dacă ar fi închis ochii, ar fi văzut o margine de sat, un bîlci, călușei, un om îmbrăcat cu pantaloni peticiți, cu fața vopsită suflînd într-o trompetă lucioasă. Dacă nu i-ar fi fost rușine, ar fi putut îngîna și melodia : un vals lent, trist, cu acorduri lungi, leneșe.

Fusese copil mic de o șchioapă cînd văzuse pentru prima oară bîlciul și era primul contact cu o altă lume, străină de el, bizară. Omul care rupea lanțul, femeia cu două capete, bărcile și permanenta atmosferă de sărbă-

toare l-au amețit și după mulți ani panorama aceea stăruia încă în imaginația lui. De altfel, toate amintirile lui porneau de la lucruri mici, nebăgate în seamă de alții. Săpînd o tranșee, mirosul pămîntului greu, amețitor, cu iz de frunze putrezite îi aducea aminte de un deal scormonit de plugari. Se născuse la sat. Acolo, pe dealul de la marginea satului, se ducea la ora prînzului, cu desaga de bucate, la taică-su. Bătrînul se întindea lîngă el, mirosea a transpirație. Pămîntul aburea, de undeva vîntul aducea parfumul romaniților și o boare rece îmbietoare la somn.

După sfîrșitul războiului a socotit că a venit momentul să se pricopsească. A intrat tovarăș la un măcelar, a învățat să mînuiască barda, butucul : era puternic, dobora vita dintr-o singură lovitură. Tovarășul n-a rezistat la ritmul de muncă impus de el, l-a părăsit. Abia atunci a început cu adevărat Anton Coman vînătoarea de bani : a mărit măcelăria, a modernizat-o cu faianță albă adusă de la Arad și a angajat un inginer constructor să-i supraetajeze casa bătrînească, moștenită de la socri. Mihai nu împlinise doi ani cînd Anton Coman a rămas văduv. Era pe vremea concentrărilor. După război, își dăduse fiul în îngrijirea unei surori de la Ilia, o femeie muncitoare, aprigă. Anton Coman nu s-a mai însurat a doua oară, trăia cu vînzătoarea din prăvălie, o fată subțirică, sașie, cu vreo 20 de ani mai tînără decît el. Cînd măcelăria prinse chiag, îl aduse acasă pe Mihai și angajă o nemțoaică pe lîngă el să-l intruiască. După cîțiva ani, muri și vînzătoarea din prăvălie, la un spital din Radna, doborîtă de o boală nouă, spondiloză, care-i măcinase șira spinării.

Măcelăria mergea strună, era în centrul orașului, aproviziona o cantină a unei țesătorii de covoare și bucătăria unui restaurant din apropierea gării. În 1949, după decretul Ministerului de Interne și al Sănătății Publice, în care se prevedea că vitele nu se mai pot tăia decît la abator, Anton Coman fu nevoit să lichideze măcelăria. Renunțase și la supraetajare și se angajă la abatorul comunal. În timpul unei recepții de vite, la gară, o cireadă speriată de sirena unei locomotive rupse legăturile țarcului și-l călcă în picioare.

Muri în chinuri groaznice la cîteva zile după accident. Mihai împlinise 12 ani. Se întoarse la mătușa sa, la Ilia, care, în timpul vacanțelor, îl puse la plivit, la cules fructe. Mihai nu se evidenția decît la școală. Din îndemnul secției de învățămînt a Sfatului popular, mătușa îl trimise la liceul din Deva, la internat, apoi la București, la Politehnică. Încă din primul an primise bursă republicană. Era socotit cel mai bun matematician: calcula pentru studenți din anul patru oscilațiile de rezonanță ale podurilor suspendate cu deschidere largă sau probleme și mai complicate de rezistență a plafoanelor de beton prefabricat. Profesorul de matematici, membru corespondent al Academiei, Iustin Costinescu îl lua acasă la el și, uneori, discutau pînă noaptea tîrziu în limba cifrelor. Pentru bătrînul profesor, socialismul era o problemă pur de matematică: era convins că istoria construcției României noi nu se putea reda decît în cifre ca să fie concludentă, precisă, adevărată. Mihai era și el îndrăgostit de matematică: dar, prin profesor, dragostea lui pentru cifre depăși faza abstractă a matematicii. Învățase că matematica superioară nu e de loc speculativă: dovada cea mai bună erau lucrările lui Einstein. Datorită așa-ziselor „speculații" einsteiniene s-au putut calcula abaterile orbitei lui Mercur.

— Fiul meu, îi spunea Costinescu, matematica s-a născut din necesitate. Numărătoarea, pornită de la răboj pe lemn pînă la descoperirea calculelor infinitezimale de către Newton pentru calcularea volumului și densității pămîntului, pledează pentru asta. O companie de soldați trecînd în pas de marș peste un pod arcuit pe Neva s-a prăbușit în valuri. Justiția n-a găsit vinovatul catastrofei, mai ales că podul fusese încercat cu o greutate de zece ori mai mare decît greutatea companiei. A trebuit să vină un matematician să demonstreze pericolul rezonanței. De atunci, trecerea unui pod de către armată se face în pas de voie. De atunci, se calculează rezonanța podurilor în concordanță cu cadența pașilor. Nu prin instrumente de precizie, ci cu cifre s-a descoperit viteza luminii. Planeta Neptun s-a întrezărit pe o coală de hîrtie, cifrele au indicat locul și orbita ei pe cer. Pe baza calculelor matematice, li s-a înfățișat astronomilor. Gauss, pe

băncile liceului, dar ţie-ţi spun, fiule ?... Tu ştii astea la fel ca şi mine. Le simţi ca şi mine... Păcat că faci numai construcţii. Asta e ca şi cum te-ai ocupa numai de scădere sau numai de înmulţire... Ştiu, ştiu, tu vrei să construieşti, vrei să vezi edificii palpabile. Incaşii n-au cunoscut scrisul. Civilizaţia lor s-a bazat pe cifre. Şi nu cunoşteau decît şase. Cu şase cifre au construit o cultură care a dăinuit milenii.

În cel de-al doilea an de facultate, Mihai începu să dea meditaţii : cîştiga la fel de mult ca un asistent universitar. Primii lui elevi au fost Traian şi Decebal Popescu. I-a cunoscut la ştrand la Lido. E o lume ciudată acolo în zilele de lucru. Desigur, mulţimea e formată din femei în vîrstă care vin să-şi corijeze tenul, mai toate sînt plictisite, fade. Pe Traian şi Decebal i-a prezentat un prieten comun. Amîndoi purtau chiloţi de baie din nailon şi erau înalţi şi frumoşi. Femeile îşi uitau deseori privirile pe ei. Şi Traian, şi Decebal erau bine făcuţi, bronzaţi încă de soarele de aprilie şi, sub duş, întinzîndu-se leneş, nostalgici, aduceau cu nişte zeităţi antice. Apăreau în fiecare dimineaţă pe o motocicletă roşie, cu ochelari de soare şi cu cîte o carte învelită în material plastic sub braţ. Se ştiau priviţi şi poate de aceea călcau puţin ţanţoş, măsurat. Aveau frizura la modă, Cicero sau mai bine zis un breton coborît pînă aproape de sprîncene. Se vîrau amîndoi sub o ciupercă, citeau un sfert de oră, se pregăteau pentru examenul de admitere, apoi îşi ascundeau cărţile sub ştergarele groase de flotir colorat şi se ungeau cu fel de fel de alifii. Intrau în apă totdeauna spectaculos. Traian înota crawl, iar Decebal brass. In ziua cînd i-a cunoscut Mihai, conversaţie n-a făcut decît Traian. Decebal îşi bătea tot timpul genunchii, în ritm, mormăind pentru el :

— Bi, ba, bu, bu, bu... Bu, bu, bu, bu, ba ! Ba, ba, bu, bu, bi, biii !

În cel de al treilea an de facultate, Mihai părăsi căminul. Se putea întreţine singur, n-avea nici un rost să ocupe patul unuia care ar fi avut nevoie de el. Era pe vremea cînd îşi înaintase adeziunea să fie primit în U.T.M. Avea referinţe bune, era studios, niciodată n-ar fi crezut că cineva o să se împotrivească. La începutul şedinţei

i-au pus cîteva întrebări părelnic banale la care totuși răspunsese cu greu.

— Pînă acum de ce nu te-ai înscris în U.T.M. ?

În sală se făcuse liniște. Ce ar fi putut să răspundă ? Că nu s-a simțit demn, așa cum i-a șoptit cineva ? Nu se făcea. Și apoi ar fi fost demn și mai înainte. Într-adevăr, de ce nu a cerut să fie primit în U.T.M. ? Răspunse liniștit :

— Nu știu.

Sala a început să murmure și atunci a avut pentru prima oară senzația că o să se întîmple ceva.

— Poate că nu știe nici acum pentru ce vrea să se înscrie ?

Afirmația era răutăcioasă. Mihai nu răspunsese. Lăsase capul în jos și se simțise trist. Știa că locul lui era în U.T.M. Se știa cinstit, înțelegea politica partidului nu numai cu inima, ci și intelectual, știa că fără acest regim niciodată nu i s-ar fi deschis drumuri atît de largi în profesia pe care și-o alesese. Niciodată nu fusese patetic, ci totdeauna rațional. Pentru el, cifrele, calculele spuneau mai mult decît lozincile ; chiar la defilările de 1 Mai sau 23 August era preocupat de estetica străzilor, unde, ce anume ar trebui construit, căuta soluții mai practice pentru înălțarea tribunelor. Să le spună acest lucru ? Poate or să-l înțeleagă. În fond, oamenii nu seamănă între ei. Începu :

— Știți, eu la defilări... nu... Tăcu brusc. Cum să spun : că nu se bucură. Asta nu era așa. Dar atunci ? Ar fi fost mai bine să nu pomenească despre asta... Sau să le explice mai clar. O să ia de la capăt, de la rezultate. Știți, oamenii nu sînt la fel...

— Ce nu faci la defilări ? îl întrerupse cineva.

— Cum să vă spun, eu nu sînt ca ceilalți.

— Dar cum ești ?

— Nu-l mai întrerupeți, interveni secretarul organizației de bază. Lăsați-l să vorbească. Spune, tovarășe.

Mihai pierdu complet șirul gîndurilor : privi un timp spre cei din sală, unii i se păreau străini. Pînza roșie care acoperea masa prezidiului era șifonată și în partea stîngă atîrna mai aproape de podea. Se miră că pînă acum nu se

ridicase nimeni s-o îndrepte : erau doar viitori ingineri, cu ochii formați, educați în spiritul simetriei.

— Aș vrea să vă vorbesc despre mine, dar, știți, mi se pare ciudat să vă spun cum sînt cînd voi mă cunoașteți destul de bine. De trei ani ne vedem aproape zilnic, cred că n-am nici o particularitate specială în felul de a gîndi. Am fost foarte sincer cînd v-am spus că nu știu de ce n-am cerut pînă acum să fiu primit în U.T.M. Nu știu, pentru că nu m-am gîndit pînă acum la acest lucru. Dacă ar fi să analizez...

— Analizează-te, de aia ne-am adunat.

Cei care l-au susținut au fost în minoritate, și Mihai Coman n-a devenit utemist. Pe urmă, a survenit accidentul acela stupid din Piața Republicii, cele opt luni de detențiune la Făgăraș și acum exmatricularea.

Niciodată nu se simțise atît de singur ca acum. Nici o clipă nu-i trecuse prin minte să se ducă acasă la Ilia. Mătușa era bătrînă, pensionara cooperativei din sat, n-ar fi fost în stare să-l ajute nici măcar cu un sfat. Hoinări pînă la orele zece pe bulevard, apoi își scoase bilet la cinematograful Lumina. Rula un film românesc, „La patru pași de infinit". Încă în timpul vizionării filmului îi trecu prin minte să se ducă la Facultatea de filologie, să o întîlnească pe Ana și să se intereseze de Clara. Avea neapărată nevoie de cineva.

O așteptă la ieșire. Ana apăru imediat după ora unu : era îmbrăcată cu o rochiță de vară și cu un cardigan de lînă albastră.

— Știam că ai să mă aștepți.

— Știai ? De unde ?

— Am vrut eu. Și de obicei ceea ce vreau se împlinește. Ai fost la Politehnică ?

— Da. Am fost exmatriculat.

Ana rămase cu gestul suspendat, în ochi îi apăru licăriri de bănuială. „Parcă prea simplu îmi comunică acest lucru". Așteptă ca Mihai să devină „serios" și să-i spună ce a făcut la secretariatul Politehnicii. Mihai însă privea undeva departe, cu ochii pierduți și se lăsa de pe un picior pe celălalt.

— Și acum ce ai să faci ?

— Încă nu știu. Spusese adevărul. Nu știa de ce o să se apuce. De fapt, ocolea acest gînd. O privi lung pe Ana și i se păru că ea nu era nici urîtă și nici frumoasă. Numai pielea îi era foarte fină, aproape transparentă.

— Totuși, ce ai să faci ?

— Memorii, contestații, sau poate o să mă angajez undeva la o construcție... Ideea nici nu era rea ; îi era ciudă că pînă acum nu se gîndise la asta.

— Mă conduci ? Dacă da, îți spun tot...

— Te conduc, desigur... Se miră că nu-și aducea aminte de acel „tot" ce avea să-i spună Ana. Doar n-au avut nici o discuție neterminată, ieri seară. Să nu fi fost atent, să fi uitat că i-a pus întrebări la care n-a primit răspuns ?

Porniră tăcuți, cu pași măsurați, spre strada Academiei. Umbrele lor, ca două mogîldețe, erau chiar sub picioarele lor pe asfaltul încălzit de soarele de prînz.

— Ei, nu pui întrebările ?

— Ce fel de întrebări ?

Ana îl privi cu coada ochiului.

— Știi, mie îmi plac oamenii sinceri. Ai venit să afli cine e Clara ?

— Nu, minți repede Mihai și privi în altă parte, ca Ana să nu-i vadă ochii.

„Sînt date dracului fetele din ziua de azi ! Cum de a ghicit pentru ce am venit ?" Cînd pauza i se păru prea lungă, adăugă :

— Dar dacă am pornit pe linia asta, spune-mi cine e.

— Nu te preface ! Fata aceea blondă de la I.C.E.F. Rujul...

— A, da, rujul. Acum știu. Și ce mai trebuie să întreb ?

— Dacă într-adevăr nu te interesează, nu trebuie să întrebi nimic. Poate mi s-a părut mie. Dar să știi, n-ai făcut cine știe ce cucerire. Totul a fost aranjat.

Mihai nu-i răspunse imediat. Va să zică fata asta mică e geloasă pe Clara. Dacă i-aș spune că am găsit-o pe Clara acasă, poate mi-ar scoate ochii. Se uită la ea. Ana pășea mărunt. Era o sfîrlează de fată, abia formată. Își ținea însă umerii drepți, ca și cum ar fi vrut să pară mai înaltă.

— Nu mi-ai răspuns. Spuneam că totul a fost aranjat.
— Știu.
— Nu știi !
Acum nu mai încăpea nici o îndoială. Era geloasă și voia s-o denigreze pe Clara. De ce oare ? Era convins că nu pentru el, ci mai degrabă pentru Clara. În prezența ei, toate celelalte fete care au fost ieri seară la ceai au rămas în umbră. Clara avea farmec, era femeie,știa să danseze, să vorbească, să rîdă. Asta mică abia s-a văzut ieri seara. Numai vocea avea ceva ieșit din comun : suna cald, prietenos, chiar cînd vorbea urît despre prietena ei.
— Știam de ieri seară. Clara mi-a spus totul. A făcut un pariu cu Robert. Ea m-a rugat s-o las să mă sărute. Voia să cîștige pariul. Ieri seara am fost pe post de cobai.
Ana începu să rîdă.
— E fată deșteaptă Clara ! Nu m-aș fi așteptat din partea ei. Asta înseamnă că ai venit dezinteresat, numai ca să mă vezi pe mine.
— Da.
Ana roși pînă în vîrful urechilor și privi atentă vîrful pantofilor ca și cum ar fi vrut să măsoare lungimea pașilor. Fusese convinsă că Mihai va veni să ia informații despre Clara. De altfel, senzația asta a avut-o și ieri seară. De aceea, s-a purtat atît de rece cu el. La toate astea se gîndise încă în timpul orelor de curs, se pregătise pentru răspunsuri brutale și acum totul se năruise. Noua variantă o dezechilibră. Spuse încet, ca și cum ar fi spus un lucru rușinos :
— Îți mulțumesc.
— Ce ai spus ? Mihai trecu în dreapta ei și o mai întrebă o dată : Ce ai spus ?
— Nimic. Absolut nimic.
Merseră un timp tăcuți unul lîngă altul. Pe Ana o năpădise o bucurie ciudată, ca după un răspuns bun la examene, o bucurie care nu se poate transmite, fărîmița. Mihai privea fără insistență picioarele unei femei care mergea în fața lor. Femeia purta ciorapi de mătase pînă la genunchi, la fiecare pas lăsa să se observe acest lucru, deși încercase să mascheze, îmbrăcînd o rochie mai lungă. „Pe nevasta mea n-o voi lăsa niciodată să îmbrace așa

ceva". Vru să spună această hotărîre și Anei, dar ea i-o luă înainte :

— Nu-mi spune nimic acum.

— Nici n-am ce-ți spune.

Se opriră pentru o clipă în fața vitrinelor cinematografului București. Ana aruncă o privire spre o fotografie de reclamă care o înfățișa pe Sophia Loren încercînd să respingă îmbrățișarea unui actor cu mustăți.

— Trebuie să fie un film bun, mormăi Ana. Îți place Sophia Loren ?

— Îmi place.

Mihai se simți îngrozitor de singur. Ce treabă avea el cu Sophia Loren, cu Ana, cu lumea asta de gură-cască de pe bulevard ! ? Un milițian opri un cetățean care voia să traverseze nereglementar bulevardul. Ana îl întrebă pe neașteptate :

— Cînd vrei să te angajezi ?

— Cît mai curînd.

— Eu cunosc pe cineva la trustul numărul 3. Vrei să mergem acum ?

— Nu pentru asta te-am așteptat.

— Știu, dar asta e mai important acum.

— N-aș vrea să-ți faci obligații...

— Nu-mi fac nici o obligație... Omul pe care îl cunosc e un vecin de al nostru, maistru zidar sau așa ceva. Hai să luăm tramvaiul spre Giulești.

1

Încă de departe, Giuleștiul, cu zecile de macarale turn, țuguiate, pare o pădure metalică, iar clădirile o imensă, masivă dantelărie de beton. Casele vechi, sortite demolării, în umbra coloșilor cenușii, par și mai mici și mai urîte decît sînt în realitate. Peste întregul cartier plutește un nor cenușiu-murdar : praful de ciment, mirosul varului, al mortarului proaspăt e îmbătător, cu iz acrișor, acidulat.

În stația de tramvai Ana îl rugă pe Mihai s-o aștepte. Ca să fie convinsă că nu pleacă, îi încredință servieta. Spuse în glumă :

— Să n-o deschizi !

— Nu.

Ana traversă strada desfundată, sări peste conductele de gaz aruncate în noroi și dispăru după gardul de papură al trustului 3. Ana cunoștea fiecare loc de pe șantier. Tatăl ei era maistru-betonist, lucra pe șantier chiar de la deschiderea lui. Acum n-ar fi vrut să se întîlnească cu el. Ocoli concasoarele de la hala de deservire și întrebă pe un muncitor unde-l putea găsi pe maistrul Crișan.

— E la blocul 6.

Cunoștea amplasamentul blocurilor. Tatăl ei lucra la clădirea a doua, la cofraje. Nu era seară să nu povestească cîte ceva de pe șantier, dar Ana nu și-ar fi închipuit că o dată îi vor fi de folos aceste date.

Ajunse la blocul 6. Se duse de-a dreptul la ascensor ; omul de deservire îi zîmbi.

— Tata nu-i aici.

— Știu. Îl caut pe tovarășul Crișan.

— E sus pe platformă, la patru.

— Aș putea să urc cu... arătă spre ascensor.

— Nu. Dacă mă vede inginerul-șef, îmi oprește 100 de lei din salariu. Hai repede să nu te vadă cineva! Îi deschise ușa din sîrmă împletită și o împinse în cușcă.

Ana îl mai văzu trăgînd semnalizatorul, apoi ascensorul zvîcni din loc, zgîlțîit. Roțile scripetului scîrțîiau jalnic a fierărie neunsă, ritmic, cu plînset prelung. Ana simți cum tot sîngele i se scurge din tîmple.

Printre gratiile de sîrmă ale apărătorii ascensorului văzu cum se depărtează pămîntul, stivele de materiale, apoi descoperi și strada. Din cauza unui tramvai din stație nu-l putea vedea însă pe Mihai.

Ascensorul se opri brusc, alunecă un sfert de metru în jos, apoi se urcă din nou, de astă dată încet, pînă la semnalul tras cu var al etajului. Un muncitor deschise ușa ascensorului și cînd dădu cu ochii de ea rămase pironit locului. N-o cunoștea.

— Ce cauți dumneata aici?

— Pe tovarășul Crișan. Sînt fata lui Bălan.

— Dacă te mai prind în lift, îl chem pe tovarășul inginer-șef... Știi ce periculos e să...

— Știu, știu... Dar spune-mi unde îl găsesc pe tovarășul Crișan?

— Pe platformă.

Muncitorul arătă cu mîna spre locul unde se afla scara platformei, apoi scoase vagonetul din ascensor. Aproape lipită de zid, Ana înaintă pînă la scara proptită pe parapetul platformei. Urcă încet, treaptă cu treaptă; o clipă, avu senzația că muncitorul se uită sub ea, dar nu-și întoarse privirile.

Pe platformă, îl descoperi pe maistru, aplecat asupra unei grinzi de beton. Îl strigă. Acesta se apropie de ea, nu vru să-și creadă ochilor.

— Ce cauți aici! avea voce groasă, de bas. Suna ostil.

— Pe dumneata, nene Matei...

Crișan îi întinse mîna, o ajută să se salte pe platformă.

— Trebuie să fie ceva foarte important dacă ai venit pînă aici. S-a întîmplat ceva acasă?

— Nu, și zîmbi gîndului că va spune ceva foarte banal. Cunosc pe cineva care vrea să se angajeze pe șantier.

— Ai înnebunit! Și pentru asta ai venit aici?

— Da.

— Hai, du-te acasă ! Dacă te vede Bălan, știi ce-ți face. Probabil i se păru că fusese prea aspru, și continuă pe alt ton. Pentru asta nu era nevoie să vii aici. Poate să se angajeze oricînd. Nu e nevoie de protecție.

— Nu e vorba de protecție.

— Știu, să am grijă de el. Despre asta e vorba, nu-i așa ?

— Da.

— De ce n-ai vorbit cu taică-tu ?

— Știi cum e tata.

— Bine... Ana... Cum îl cheamă ?

— Mihai Coman. O să-i spun să te caute.

— Bine. Vezi să nu te murdărești.

— Aș vrea să te mai rog ceva.

— Știu. Să nu-i spun nimic lui taică-tu... Asta ai vrut să spui ?

— Da.

Porni spre scări.

Mihai se plictisise așteptînd ; un timp, privi înotul planșelor prefabricate în aer, petrecute de zdrăngănitul metalic al macaralelor, apoi urmări strădania unor șoferi care se sforțau să scoată un camion împotmolit în noroi.

Ana apăru pe neașteptate.

— Ai așteptat mult ?

— Da.

Fata avea fața roșie, respira des și pe frunte îi apăruseră cîteva broboane de sudoare.

— Îți mulțumesc, Ana. N-ar fi trebuit să te ostenești. M-am interesat la cineva, angajările se fac destul de ușor.

— Știu, dar e bine să ai un cunoscut. Îl cauți pe maistrul Crișan. Ai să vezi, e un om foarte de treabă. S-a cam supărat că am urcat cu ascensorul. Te prezinți mîine la 7. Și acum să mergem, că întîrzii de la masă.

Porniră pe jos pe strada desfundată, murdară. Mihai se gîndi s-o întrebe de ce a făcut toate astea pentru el, dar întrebarea i se păru deplasată. Și apoi încă nu era convins că o să se angajeze chiar pe acest șantier. Era prea mare, știa din experiență că la șantierele mari brigăzile se specializează prea unilateral, într-o muncă liniară, mecanică. La un șantier mic, sau la unul experimen-

tal, avea ce învăța : acolo se încercau procese noi de producție, metode noi de muncă. Era complet necunoscător în aplicarea planșelor metalice pentru cofraje, tratarea lor pentru reutilizarea sau aplicarea blocurilor poroase la zidăriile interne.

— La ce te gîndești ?

Mihai tresări. N-avea nici un sens să spună că se gîndește la prefabricate și la beton, cînd ea a fost atît de binevoitoare cu el. Minți :

— La tine.

— La mine ? E drăguț din partea ta. Pot să aflu ce anume ?

— Desigur. Voiam să te întreb ceva, țesu în continuare minciuna Mihai. Numai că nu găseam formularea cea mai potrivită. Aș vrea să sune frumos.

— Dacă vrei, te ajut. La formulări frumoase mă pricep. Am avut totdeauna zece la compunere.

— Fie. După masă ce faci ?

— Cred că întrebarea asta nu se poate formula altfel. E foarte clară. Mă pregătesc pentru seminar.

— Și după ce te-ai pregătit pentru seminar ?

— Am antrenament la baschet.

„Înseamnă că nu vrea să se întîlnească cu mine". Tocmai de aceea insistă :

— Și după antrenament ?

— Am cor.

N-ar fi crezut despre Ana că-i atît de dezghețată. Ori într-adevăr avea tot ce spusese, ori avea replică. Mihai insistă în continuare :

— Ai un program foarte încărcat. Ce ar fi dacă ai lipsi de la cor ?

— N-am lipsit niciodată.

— Atunci cu atît mai mult.

De astă dată Ana întîrzie cu răspunsul. Făcu cîțiva pași, apoi privi șiret spre Mihai :

— Și ce program îmi oferi pentru această absență nemotivată ?

Într-adevăr, ce ar putea să-i ofere ? S-o invite la cofetărie sau la restaurant. Nu, la restaurant Ana nu vine. Poate ar fi fost totuși mai bine să nu insiste atît de mult.

— Ei, ce-mi oferi ?

— Stai să mă gîndesc.

— Și eu care credeam că totul e premeditat, că ai avut programul făcut încă înainte de a ne fi întîlnit...

Ce putea să-i ofere acum ? În orice caz, ceva neînsemnat, banal, să aibă motiv să-l refuze.

— O plimbare.

Ana nu-i răspunse imediat. Își ținea ochii în pămînt de parcă ar fi fost vinovată. „Am nimerit bine, gîndi Mihai. Pentru o plimbare nu merită să renunțe la cor".

— Am înțeles. Ți-am oferit prea puțin.

— Nu. Mă gîndeam la cu totul altceva. În sens autocritic. N-aș fi crezut despre mine că sînt atît de ușuratică.

Mergeau cu pași tărăgănați, leneși. Mihai o privi cu coada ochiului : abia îi ajungea pînă la umăr. Ana era subțirică, slab dezvoltată. Se forța să facă pașii mici, să meargă alături de ea.

— De ce ai făcut toate astea pentru mine ? Vorbesc de șantier.

— Cum de ce ? Doar ai nevoie de ajutor.

— Și tu ești un fel de mama răniților ?

— Nu. Sînt secretara organizației U.T.C., anul I —Filologie.

— Adică în calitatea asta m-ai ajutat ?

— Da, și în calitatea asta.

— Mulțumesc pentru acest „și".

— Asta înseamnă că ești modest, că te mulțumești cu puțin.

— Da.

— Dar cu acest „da" demonstrezi contrariul.

Fata nu era proastă. Îi făcu plăcere discuția cu ea.

— Probabil înveți foarte bine.

— Destul de bine. Dar întrebarea ta are și un sens ironic, în gen de „fată tocilar, cuminte". Știu să dansez și twist.

— Eu nu știu.

— Eu știu, dar nu-mi place. Poate pentru că nu știu bine... În general, nu sînt dansatoare grozavă.... Băieții nici nu mă prea invită. Oare de ce ? Spune, din punctul vostru de vedere, al băieților : sînt chiar atît de urîtă ?

— Nu. Nu ești urîtă.

— Mulțumesc. Nu era nevoie să fii politicos. L-am întrebat odată și pe tata și mi-a spus : pui niște întrebări idioate ! Dacă nu ești chioară, cum să fii urîtă ! Ca și cum numai asta ar determina frumusețea cuiva.

Mihai zîmbi. Ana avea un aer naiv, pur, o prospețime neîntîlnită pînă acum. Adevărul era că Mihai avea o experiență limitată în materia asta. La liceu, a locuit în cămin ; nu vedea fete decît în drum de la școală pînă la cămin, sau duminică, după masă, pe strada Petru Groza, cînd avea liber pînă la ora 7 seara. Se îndrăgostise pe atunci de o vînzătoare de la „Librăria Noastră" din apropierea liceului. Fata îl privise odată în ochi, și Mihai era convins că ea e „marea dragoste". A uitat-o însă foarte repede. La București, locuise tot la cămin ; e drept, cunoscuse o mulțime de studente, dar nu s-a atașat decît de Elena.

— La ce te gîndești ?

— La nimic.

— La nimic nu se poate gîndi.

— Atunci nici nu m-am gîndit. Am tăcut numai.

— La toate știi să răspunzi ! Te las. Iau troleibuzul... Ne întîlnim la terenul Știința. Știi unde e ?

— Da. La Facultatea de drept.

2

Mihai luă loc pe mica tribună a terenului Știința cu mult înainte de începerea antrenamentului. Nu erau prezenți decît cîțiva oameni de serviciu, care greblau terenurile de tenis și volei, și un electrician, care verifica instalația de iluminare. Prin frunzișul crud al oțetarilor se zărea noul bloc de pe Berzei și, mai încolo, platformele blocurilor-turn, din Piața Gării. Înspre facultate, pe aleile presărate cu pietriș roșcat, vîntul arunca flori galbene de tei. Mirosul greoi al teilor era obositor, împovărat de tăcerea după-amiezei de vară. Primii apărură voleibaliștii. Două echipe studențești. Mihai îi privi puțin cu invidie. În anul întîi făcuse și el sport : alergase la 200 și 400 de

metri plat, pînă ce o luxație, care îi revenea după fiecare sforțare, îl silise să renunțe.

— Nu ești construit bine, tinere, îi spusese doctorul... Ai o călcătură ciudată. E anormală luxația ta. Joacă șah.

Șahul nu-i plăcea. Avea senzația că e un joc bătrînesc și dacă partenerul se folosea de timpul acordat gîndirii îi venea să turbeze. Muta fără prea multă chibzuință, juca nervos și pierdea mai totdeauna.

— Dar ce credeți, tovarășe doctor, ce e cu piciorul meu ?

— Nimic. Cred că ai o decalcifiere ori o insuficiență vitaminică. E povestea întregii generații născute în timpul războiului. Subalimentarea.

Explicația i s-a părut echivocă, se duse la dispensar să se caute. Nu i s-a găsit nimic.

— Ești sănătos tun.

— Sănătos, dar cînd alerg fac luxații.

— Cine te pune să alergi ?

— Antrenorul.

Apărură și fetele pe terenul de baschet. Mihai rămase surprins de felul cum arăta Ana îmbrăcată în maiou și chiloți scurți. Avea corpul bine proporționat, frumos. Dezbrăcată, nu părea de loc subțire. Sărea în înălțime mai mult decît s-ar fi bănuit, era sprintenă, vioaie și pricepea prompt intențiile colegelor ei. Cu părul strîns coc, de la distanță părea chiar nostimă.

Îi păru bine că venise la acest antrenament. De mult nu mai văzuse atît de multe fete la un loc. În închisoare își dorise totdeauna o femeie senzuală, asemănătoare cu o actriță italiană pe care o văzuse într-un film a cărui acțiune se petrecea undeva, în orezăriile din Sicilia. Era un ideal creat în nopțile lungi, foarte liniștite ale celulei.

Un individ tînăr, îmbrăcat numai în pantaloni și maiou vărgat, se așeză lîngă Mihai.

— Mișto fete... Ce zici ?

— Îhîm, mormăi Mihai și-și luă privirile de la el. Individul scoase din buzunar o țigară mototolită, cu tutunul scurs pe jumătate, și o aprinse.

— Eu trec pe aici în fiecare după-masă, mă uit la gagici. Spectacol mare. Pe urmă, mă duc la întîlnire.

— De ce nu te duci de pe acum ?

— Nu ține... Nuți termină la opt. Lucrează la Igiena. Manichiuristă. E cea mai bună pe unitate. Dacă n-ar fi manichiuristă, aș fi luat-o de nevastă.

„Asta-i smintit", își spuse Mihai și începu să se amuze. Își aprinse și el o țigară și-l cercetă mai îndeaproape pe nepoftitul oaspe. Aducea a vagabond, deși era curățel.

— Zici că n-o iei de nevastă pentru că e manichiuristă ? Dar ăsta ce cusur o mai fi ?

— Nu-i cusur, împărate, dar, știi, Nuți face manichiura la morți. Are legături cu cei de la pompe funebre și e chemată mereu. Cîștigă bine, dar nu-mi vine s-o mîngîi pe mîini.

— Manichiură la morți ?

— Ce te miri. Morților li se face toaleta. Sînt spălați, bărbieriți, tunși și îmbrăcați în haine de sărbătoare... De ce nu li s-ar face și manichiura ? Știi ce fată e Nuți ? Aur ! Astea de pe teren laolaltă n-au corp cum are ea. Așa cum spun. Aur ! Păcat că are o meserie împuțită... Uite ce bună e aia cu coc. Arătă spre Ana. Îmi face semne. Se ridică în picioare să fie văzut mai bine. Apoi își trase și tricoul pe corp să i se vadă musculatura.

— Mie îmi face semne, spuse Mihai.

Individul verifică cele spuse, pe urmă, plictisit, cu mișcări încete, se așeză.

— E mișto Ana. Încă nu-i coaptă îndeajuns, dar promite.

— O cunoști ? întrebă mirat Mihai.

— Pe toate le cunosc. Nu ți-am spus că vin în fiecare zi pe aici. Uite, vezi pe aia cu păr negru ?! E de la medicină. Aia într-un an va fi în lotul național. Are o detentă formidabilă. Dacă va învăța să arunce la coș. Aur !

— Cu ce te ocupi dumneata. Parcă ai fi antrenor.

— Îngrijesc terenul. 620 pe lună. Pe stat e șase sute patruzeci și ceva. Plătesc impozit la stat. Cît o fi ora ?

— Aproape șase.

— Atunci mai am două ore, și mă întîlnesc cu Nuți. Ai văzut ce străpungere a făcut aia de la medicină ? Aur, domnule. Aur !

La sfîrșitul antrenamentului, Ana făcu semn lui Mihai s-a aștepte în fața facultății. Mihai coborî leneș băncile

tribunei privind lung după ea, apoi coti pe aleea principală a parcului.

Soarele se lăsase foarte jos, nu mai lumina decît vîrful statuii lui Kogălniceanu poleindu-i chelia. Asfaltul udat proaspăt era lucios, mașinile se oglindeau în el ca într-o oglindă spălăcită.

Cînd sosi Ana, roșie de dușul fierbinte, Mihai o cercetă mai atent : ochii aveau culoarea fierului proaspăt pilit, tăioși. Îmbujorată, era mai mult decît nostimă.

— Am fost puțin emoționată. Stăteai acolo pe tribună ca un pașă și te uitai tot timpul la mine. Am greșit vreo două coșuri din cauza ta.

Mihai nu-i răspunse. O privi pînă cînd ea își lăsă ochii în pămînt.

— La Giulești m-ai întrebat dacă ești urîtă... Nu ești...

Ana își ridică privirile : ținea buzele întredeschise, i se vedea vîrful dinților.

— Zău ?

— Zău.

Ana zîmbi : își legăna săculețul cu echipamentul sportiv ca pe un pendul.

— Azi am să-mi mint pentru prima oară părinții. Am să le spun că am fost la cor.

— Poate n-or să te întrebe.

— Atunci am să mă mint pe mine. Și asta e mai grav.

— Și dacă le spui că te-ai plimbat cu un băiat ?

— Atunci, cum o cunosc pe mama, va dori să te cunoască.

— Și asta desigur nu se poate. Ar fi grav. Un fost pușcăriaș !

— Nu mai vorbi despre asta.

Un timp, merseră tăcuți, cu privirile ațintite în jos. Ana trase cu ochiul spre Mihai și-l văzu îngîndurat.

— Odată mi-a făcut curte un student. Era de la Drept. Purta ochelari și scria versuri. Era foarte plictisitor. Mă ținea de mînă și spunea că sînt frumoasă. E stupid, nu-i așa ?

— Nu știu. Eu niciodată n-am scris versuri.

— Am umblat vreo trei luni împreună.

— Și n-ai simțit nimic pentru el ?

— Nu. Voiam să știu cum e cînd ți se face curte.

— Și te-ai lămurit.

— Nu. Era mai amuzant la cor.

— Aceasta e o aluzie ?

— Niciodată nu fac aluzii. De obicei, spun totul deschis. Și lui i-am spus. „N-aș putea să te iubesc niciodată, Romulus". Se numea Romulus. Era de undeva din Ardeal. A plecat foarte abătut. Mi-a fost milă de el.

— Te-a sărutat vreodată ?

— Pe frunte și pe față. Cu adevărat nu m-a sărutat încă nimeni.

— Ești o fată ciudată, Ana.

— Asta e și părerea mamei. Spune că am să rămîn fată bătrînă.

Traversară Piața Operei și o luară de-a lungul cheiului. Dîmbovița, anemică, murdară, curgea lent. Luminile din parcul de alături, aprinse de curînd, erau încă palide. Lui Mihai i se părea ciudat că merge alături de o fată. Cu cîteva zile în urmă îl frămîntau încă probleme grave, își imaginase reluarea vieții în sălile de cursuri. Își închipuise chiar niște situații sobre ca atunci cînd în a patra primară își rupsese mîna. Și atunci după reluarea cursurilor călcase țanțoș și-și ținea mîna stîngă pusă în gips ca pe o păpușă de preț. Povestise de o sută de ori accidentul, intervențiile doctorului. Importanța ce i se dăduse îl făcuse și mai bățos. Toți colegii îl invidiau.

— Desigur, lui Coman îi e ușor. El și-a rupt brațul.

În dreptul podului Decebal, Mihai se opri și așteptă ca și Ana să observe că are ceva foarte important de spus.

— Podul acesta e cel mai puțin circulat din București. Trebuie să fie opera unui refulat. Unul care n-a echilibrat utilitatea cu dimensiunile. Totul e supradimensionat. În zilele noastre ar fi fost tras la răspundere pentru risipă de materiale. De ce te uiți așa ? Te plictisesc ?

— Îmi place să te ascult. Deși pasiunea cu care vorbești e tot supradimensionată.

— Crezi ?

— Da. Acum n-ai vorbit ca un specialist, ci ca un acuzator.

— Dar am dreptate.

— Se poate. Dar spui într-un fel propriu, prea plin de tine. Mihai, deși era supărat de cele spuse de ea, o privi

în ochi și o găsi pentru prima oară frumoasă. Se întoarse în altă parte înainte să-i fi spus ceva răutăcios și se rezemă de balustrada podului. Apa murdară îl oglindea cafeniu, puțin diform. Ana se apropie de el, se rezemă și ea de balustradă. Stăteau cu umerii lipiți.

— Te-ai supărat ?

Mihai neagă cu capul, apoi întrebă :

— Vrei să mergem în grădina botanică ?

— Nu. Acolo ciubotica cucului se numește Primula oficinalia. E foarte caraghios.

Trei camioane Carpați hodorogiră, apoi se opriră chiar în fața Operei. Ar trebui scoase camioanele din oraș. În orice caz, de pe bulevard. Probabil, seara stînjenesc și spectacolele.

Ana își privi vîrful pantofilor. Mihai îi zîmbi :

— Tu peste trei ani ai să devii profesoară de spaniolă. Ai visat asta ?

— Mi-e rușine să mărturisesc, dar n-am visat nimic. Nimic concret. Am ajuns întîmplător la spaniolă. Erau mai multe locuri. De multe ori sînt invidioasă pe colegele mele care știu precis ce vor să fie... Oare de ce nu sînt și eu ca ele ?

— Îmi pare bine că te-am cunoscut, Ana. Era sincer.

— Și mie. Și e ciudat că n-am nici o remușcare că n-am fost la cor. De fapt, nici nu-mi place să cînt. Am voce groasă.

— Și atunci de ce te-ai înscris ?

— Ți-am mai spus. Sînt secretară de U.T.C. Și trebuie să dau exemplu celorlalți.

Mihai ar fi vrut s-o prindă de mînă, dar se răzgîndi. Ana ridică privirile spre el.

— Ai vrut să-mi spui ceva ?

— Nu.

— La fel de fîstîcit era și Romulus.

Mihai se supără :

— De ce mă compari tot timpul cu el ? Eu nu-ți fac curte !

— Dar poți să semeni în comportare cu un om care mi-a făcut curte. Asta e o chestie obiectivă, indepedentă de voința noastră. Te-a amuzat Gore ?

— Care Gore ?

— Ai stat cu el în tribună. Gore, supranumit Aur. Nu ți-a spus niciodată aur ?

— Ba da. E un tip ciudat.

— Este. A făcut un an la Filologie, pe urmă a renunțat. Și-a pierdut memoria.

— Cum adică și-a pierdut memoria ? Vorbea normal, logic.

— Da. Numai că uneori îl lasă mintea. Atunci uită cum îl cheamă. Mi-a povestit cineva că la un curs a uitat că e student, că e la cursuri. Uneori stă cîte două săptămîni, privește cerul, nu recunoaște oamenii.

— Cu alte cuvinte, e nebun.

— Nu e nebun. E bolnav. Are ceva pe scoarța cerebrală și uneori devine uituc. L-au cercetat fel de fel de specialiști... Face curte unei fete de la Igiena. Uneori vine și ea la antrenament și face manichiura la toată echipa.

Mihai vru să-i plătească pentru că a fost comparat cu Romulus.

— Știi că ea face manichiura și la morți ?

— Știu. Asta e meseria ei. Alții fac autopsii, disecții. Știi ce corp are ? Dacă ai vedea-o dezbrăcată, te-ai îndrăgosti de ea. Au chemat-o la Confecția să fie manechin. Dar la Igiena cîștigă mai bine.

— Într-un cuvînt, așa cum spune Gore, e aur.

— Da.

În fața lor trecu o stropitoare și în arcul larg al stropilor, pentru o clipă, se instală un curcubeu.

Ana privi un timp în urma mașinii, apoi spuse ca într-o doară :

— Cam acum se sfîrșește corul. Trebuie să mă duc. De altfel, de mîine începi și tu lucrul.

— Sigur că da. Dacă or să mă găsească apt.

— Vorbești prostii. Ascultă, Mihai, cînd o să fii pe șantier și o să lucrezi o să te mai gîndești la mine ?

— Vrei într-adevăr ?

— Da. Mi-ar face plăcere să știu că te gîndești la mine. Brusc, făcu ochii rotunzi · spune, asta e vanitate ?

— Nu, Ana

1

Funcţionarul de la biroul personalului îl primi pe Mihai rece : îi întinse fişa de angajare, îl măsură de cîteva ori din priviri, apoi îi dădu şi cîteva indicaţii :

— Numele proprii le scrii citeţ, cu litere de tipar. Repede, în viteză, cu gîndul probabil tot la buletinele de pronosport, pe care le ascunsese sub nişte dosare în clipa cînd intrase Mihai. Colţurile buletinelor se vedeau şi acum. Mihai îl privi pe funcţionar : era uscăţiv, trecut de patruzeci de ani, cu un început de chelie. „La ce i-or fi trebuind ăstuia 40 de mii de lei ? Oare ce ar face dacă ar lua premiul cel mare ?“ Îl închipuia în cadrul familiar, casă nouă, două-trei camere, trei copii, soacră, nevasta probabil tot funcţionară la o cooperativă, poate casieră. Ea trebuie să fie grasă, mereu transpirată.

Glasul funcţionarului îi întrerupse şirul gîndurilor.

— Unde ai lucrat în provincie ?

— Am fost la închisoare.

Funcţionarul îl privi lung, ca şi cum în clipa asta l-ar fi văzut pentru prima oară.

— Şi ce ai scris aci ? Începu să silabisească : dete...

— Detenţiune. N-am scris cu litere de tipar, pentru că nu e nume propriu.

— Desigur. Dar ai înlocuit cuvîntul puşcărie, pentru că „detenţiune“ sună mai frumos. Cît ai stat ?

— Eu am crezut că o să mă întrebaţi dacă ştiu să lucrez, dacă mă pricep la beton. Opt luni am stat.

— Da, mormăi funcţionarul. Am terminat. Aşteptaţi în faţa biroului.

— Pînă cînd completaţi buletinele pronosport ?... La Petrolul puneţi 2, o să piardă. Joacă în deplasare.

— Am spus să așteptați afară !

Cînd părăsi biroul, îi era ciudă că se purtase ca un puști. N-avea nici un rost să se certe cu el. Era normal să fie curios : doar nu are de-a face în fiecare zi cu un fost pușcăriaș. Probabil evenimentul acesta o să-l preocupe cîteva zile : are subiect interesant de discuție. Își auzi numele, vru să intre, dar în clipa cînd puse mîna pe clanță își dădu seama că funcționarul rostise numele în receptor. Aprinse o țigară.

Birourile trustului 3 erau instalate în niște case vechi sortite demolării ; cîțiva funcționari lucrau și pe coridor, pe mese improvizate din scînduri nedate la rindea. În fundul coridorului se deschise o ușă și apăru o femeie tînără, îmbrăcată în halat alb ; îi făcu semn lui Mihai.

— Poftim, tovarășe !

Mihai stinse țigara și intră într-o cameră văruită în alb. Era dispensarul trustului.

— Numele ? întrebă femeia în halat alb.

— Mihai Coman.

— Fișa ?

— Nu.

Femeia se așeză la un birou și scrise o fișă din cartotecă. Începu să scrie.

— La ce sector lucrezi ?

— Încă nu știu.

— Dumneata ești bolnav ?

— Nu. Am venit să mă angajez.

Femeia începu să rîdă. Îi deschise ușa.

— Mă scuzați, am crezut că ați venit la dispensar.

Mihai aprinse o nouă țigară. „Începe bine lucrul pe șantier. Primul om cu care iau contact mă crede agresiv, iar al doilea mă consideră pacient". Pe coridor apăru funcționarul de la cadre.

— Te prezinți la tovarășul inginer-șef Petrescu. Are biroul lîngă blocul 2.

Biroul inginerului-șef era instalat într-o baracă de lemn, cu o singură fereastră tăiată de-a dreptul în scînduri și cu sticlă prinsă în cuie îndoite. În schimb, două tuburi de neon învăluiau încăperea într-o lumină albă, palidă. Inginerul-

șef era un tînăr negricios, cu părul tuns scurt, dat pe spate. Purta ochelari cu rama de bachelită.

— Mă numesc Mihai Coman.

— Știu. M-au anunțat cei de la biroul personalului. Ia loc.

Mihai se așează pe un scaun confecționat din șipci.

— Dumneata ai trei ani de Politehnică.

— N-am dat toate examenele.

— Atunci ai doi ani.

— Da.

— Pe cine ai avut profesor ?

— La ce materie ?

— Te-am întrebat așa în general.

— Pe Damian, pe Nanu, pe Costinescu.

— Bătrînul Costinescu. Probabil la ăsta ai dat în fiecare an două examene. Și în vară, și în toamnă.

— Nu. Numai în vară. La el aveam numai „foarte bine".

— Foarte bine ? Nu exagerezi ? Și eu l-am avut profesor. O legendă spune că din '28, de cînd a preluat catedra, n-a avut decît un singur student „foarte bine". Dar acela era un fel de Gauss balcanic, un tip genial.

— Eu am avut „foarte bine" la Costinescu.

— Ooo... E adevărat că ai făcut completări la formula lui Lorentz ?

— Nu-i adevărat. Am făcut o variantă a formulei pentru reducerea unor operații de calcul, dar care nu se poate generaliza pentru că e valabilă numai în cazul numerelor întregi.

Inginerul îl privi atent, ca și cum ar fi vrut să-i memoreze fața. Brusc, schimbă discuția :

— Ai condus fără carnet de conducere, în stare de ebrietate ?

— Da.

— Unde vrei să lucrezi ?

— La beton.

Inginerul începu să bată tăblia mesei cu vîrful degetelor :

— Da, la beton...

— Dacă s-ar putea, în echipa tovarășului Crișan.

— Îl cunoști ?

— Din auzite.

— Da, din auzite. Echipa lui e completă... Dacă vrei, poți să rămîi aici, la birouri. Tot te pricepi la calcule.

— Nu-mi place munca de birou.

— Nici mie. Dar un inginer constructor lucrează și în birou. Pe teren verifică doar rezultatele muncii lui din birou.

— Eu nu sînt inginer.

— Da. Va să zică ai avut „foarte bine" la Costinescu. Ce are el în camera lui de lucru pe peretele dintre cele două ferestre ?

— Vreți să mă verificați ? Are diploma de Doctor Honoris Causa al Academiei din Berlin. În colțul din dreapta diplomei...

— Știu. Trei iscălituri.

— Patru. A patra e a mea.

Inginerul rămase cu buzele întredeschise. Îl mai cercetă o dată pe Mihai.

— Îl cauți pe maistrul Bălan. O să lucrezi în echipa lui. Și cînd o să fie loc, treci la Crișan.

— Nu e important, tovarășe inginer.

— Da, nu e important... Te duci și-l cauți pe maistrul Bălan.

Cînd Mihai ajunse la ușă, inginerul-șef mai adăugă : și n-ar fi rău să te ții de lucru.

Șantierul era imens ; constructorii tăiaseră în cartierul ceferiștilor un bulevard larg, dărîmînd totul în cale : cocioabe, case cu etaje, neținînd cont de vechiul traseu al străzilor. Partea stîngă a noului bulevard schițat pe săpăturile făcute pentru conductele de gaz și electricitate fusese începută cu cîteva luni în urmă ; blocurile prinseseră trup burduhănos, înălțîndu-se spre văzduhul cenușiu murdărit de fumul depoului.

Mihai găsi repede echipa maistrului Bălan ; știa să se orienteze pe șantier. Pentru un necunoscător, șantierul aduce a ceva haotic, fel de fel de materiale aruncate parcă aiurea, depozitate în locurile cele mai neașteptate, îngrămădite, lăsînd uneori spații goale, nejustificate. Nejustificate, pentru un necunoscător. Un șantier de construcții are totdeauna ceva din înfățișarea unei mări agitate, și aici ca și pe mare totul este în mișcare și grandios.

— Uite, ăia sînt din echipa lui Bălan.

Mihai mulțumi pentru lămuriri și se apropie de un muncitor dezbrăcat pînă la brîu, care verifica o tulumbă instalată pe un vagonet.

— Îl caut pe tovarășul Bălan.

— Ce ai cu el ?

— Am fost repartizat în echipa lui.

Muncitorul își îndreptă șalele, apoi se întoarse spre ceilalți oameni din echipă.

— Hei, Guță... Guță !

Din spatele unui alt vagonet apăru cel strigat. Era un om înalt, puternic, cu o burtă proeminentă lăsată în jos. Purta o căciuliță roșcată, un maiou rupt și murdar imprimat cu emblema clubului sportiv „Avîntul" și la gît un batic femeiesc de muselină galbenă.

— Mă Guță, uite, ai un subaltern. Ia-l în primire ! Muncitorul se întoarse spre Mihai și spuse pe un ton oficial :

— Te prezinți la tovarășul Guță.

Mihai încercă să fie foarte calm. Merse cu pași apăsați spre Guță. Acesta îi veni în întîmpinare și vorbi cu voce ridicată, să fie auzit și de ceilalți care se adunară în jurul lor.

— Ne arătăm palmele ?

Mihai întinse amîndouă mîinile spre el. Pentru orice eventualitate, își desfăcu picioarele să aibă stabilitate.

Guță se aplecă asupra palmelor și le cercetă ca un cunoscător.

— Am fost trimis la munca de jos ?

— Nu.

— Atunci de ce nu ne-am făcut doctor ? Cu palmele astea noi ne-am fi făcut ginecolog...

Mihai privi cu coada ochiului spre ceilalți : aceștia erau puși pe rîs. Guță nu se arătase a fi în formă. Își ridică și el privirile, stînjenit, apoi se duse la un vagonet și luă puțin beton în mînă. Plin de importanță, se apropie de Mihai, care își ținea în continuare palmele întinse înainte, și-i puse betonul în palmă.

— Știm ce-i asta, domnule doctor ?

Mihai frecă melasa între degete și spuse fără să se uite la betonul din palmă :

— Beton vîrtos, preparat cu piatră concasată. Ciment Portland 300.

Guță fluieră a admirație :

— Sîntem deștepți. Am venit pentru specializare ?

— Nu. Pentru calificare.

— Direct de pe un alt șantier ?

— Nu. Direct de la închisoare.

Guță vru să răspundă, dar nu reuși decît să deschidă gura. Privi spre ceilalți, dar neprimind încurajări ridică din umeri :

— Pardon... Urmăm noi. Porni spre vagonetul lui și începu să-l împingă spre ascensor.

Mihai îl strigă :

— Aș vrea să vorbesc cu tovarășul Bălan.

Guță îi răspunse fără să se întoarcă spre el :

— Luați loc, domnule doctor. Maistrul vine îndată.

Mihai se așeză pe niște cărămizi și-și aprinse o țigară. Îi păru bine că făcuse figură bună celor din echipă. Ar fi fost groaznic să nu știe să răspundă ce fel de beton era mostra. Pentru muncitorii de pe șantier asta e cea mai bună carte de vizită. Poți să ai carnet de muncă, diplome, recomandări, nu contează. Contează practica. Betonul prinde cheag repede, n-ai timp de bîjbîieli. În cele din urmă, apăru Bălan. Era un om gras, îndesat, cu față bucălată, cu mîini scurte, puternice.

— Ai mai fost pe șantier ?

— Am fost.

— Atunci e în regulă. Îl strigă pe Guță. Îi dai de lucru. Dacă pleacă de pe șantier din cauza ta, te potcovesc.

Mihai fu repartizat la descărcarea basculantelor, pînă la sfîrșitul schimbului abia avu timp să-și tragă sufletul. Era atît de obosit, că renunță să se folosească de dușurile de pe șantier : își spălă doar mîna și fața la robinet și se grăbi la tramvai să ajungă cît mai devreme acasă. După arșița de peste zi, camera lui i se păru răcoroasă, ospitalieră. Epuizat, se trînti pe canapea, dar nu reuși să adoarmă. Stătea numai cu ochii închiși și savura din toată ființa odihna după primul efort fizic de cînd fusese arestat.

2

„Dragă Eugen,

Îţi scriu fără ca tu să-mi fi răspuns la scrisoarea anterioară. Motivul e simplu, trebuie să mă destăinuiesc cuiva şi în tot oraşul acesta imens n-am cu cine schimba o vorbă. Azi mi-am început activitatea pe unul din cele mai mari şantiere din Bucureşti. Nu aşa cum visasem, cu diplomă în buzunar, ci ca simplu muncitor betonist.

Am fost primit destul de ostil, aducea puţin cu primirea pe care o fac soldaţii bătrîni recruţilor. Încă nu ştiu dacă sînt trist sau nu. Mă las dus de valuri. Ţii minte, undeva spune Hemingway : „Valurile totdeauna duc spre liman". Sper. Oamenii mă privesc cu suspiciune, dar s-ar putea să mi se pară numai. Ştii cum e în prima zi ! Fiecare amănunt ţi se pare important. Tu-l mai ţii minte pe Conaki, profesorul de franceză de la Deva ? Acela adus de spate, cu ochi visători. Cînd a intrat pentru prima oară în clasă şi a început să citească catalogul cu vocea lui răguşită, tăbăcită de tutun, mi s-a părut cel mai insuportabil om din lume. În realitate, a fost printre puţinii oameni cărora numele le scrii totdeauna cu litere mari. Odată, am fost la el acasă, i-am dus caietele de teză. Avea o colecţie de cărţi poştale. Mii şi mii de bucăţi. Mi le-a arătat. Pe urmă, am aflat că le arăta tuturora. Era atît de familiarizat cu ele, încît trecătorii de pe o stradă principală din Dublin îi erau cunoscuţi. Ştia care ce treburi avea : o femeie se întorcea de la piaţă, altul era frizer, întîrziase de la serviciu etc., etc. Cei care îl ascultau aveau impresia că locuise multă vreme la Dublin, că trecuse prin Caraci, că-şi petrecuse concediul la Neapole sau că era originar din Barcelona. Avea o lume a lui, mică, numai a lui. Fără acele cărţi poştale ar fi rămas toată viaţa un provincial. Nu ştiu de ce îţi povestesc toate astea ; poate pentru că şi eu vreau să-mi formez o lume a mea, numai a mea.

Mi-ai scris odată că betonul, o casă în roşu, are miros. Ai dreptate. Poate nu e numai miros, ci ceva pe care încă n-am reuşit să-l precizez. Am mai făcut practică pe şantiere, aproape în fiecare an. E altceva cînd vii ca pasager, şi e complet altceva cînd ştii că vei rămîne timp îndelungat pe

șantier. Mi-e dor de voi. Aș vrea s-o văd pe Livi în halat alb, scriind rețete. Nu e ciudat că Livi, fata pe care o socoteam totdeauna puțin naivă, să răspundă de sănătatea și de viața unor oameni ! ? Maturizarea e de fapt vîrsta. Sună mai frumos matur decît bătrîn. Cuvinte. Vremea trece. Tu probabil plimbîndu-te prin Deva îți poți spune : blocurile astea, străzile astea au fost făcute de mine.

N-aș vrea să filozofez, dar cred că senzația pe care ți-o creează ceva durat de tine înlocuiește în socialism simțul de proprietate. Și la mine acest simț, se pare, e destul de viguros dezvoltat. Ce aș mai putea să-ți scriu ? A, da. Încheierea : te sărut și te invidiez."

Reciti scrisoarea și i se păru că nu scrisese nimic esențial din ceea ce ar fi vrut să scrie. N-a scris nimic despre faptul că a fost luat peste picior de Guță, că și ceilalți au făcut haz pe socoteala lui. Simțea că l-au socotit fluturaș : fluturașii erau cei care veneau și plecau de pe șantier. Guță l-a și întrebat direct :

— Am venit să facem pureci sau... Dar de ce punem noi întrebări inutile ! Avem nevoie de buletin de București ?

— Am buletin de București.

— Atunci de ce am mai venit pe șantier ?

— Dumneata de ce ai venit ?

— Noi, cum să spun, domnule doctor, noi sîntem profesioniști.

Și ceilalți îl priveau cu îndoială : cum ține lopata, cum răstoarnă vagonetul, cum dirijează basculanta cu beton. Cînd l-a trimis la vestiar, Guță l-a avertizat :

— Pe manglitori noi îi tocăm mărunt. Arătă cu degetul : foarte mărunt. Mihai se făcu că nu aude și-și alese o salopetă peticită, murdară. Desigur, dacă ar fi venit pe șantier ca inginer ar fi fost primit cu totul altfel. E drept, oamenii l-ar fi încercat și atunci să vadă ce știe. Pe un șantier de construcții e foarte greu să-ți maschezi nepriceperea. Hotărîrile trebuie luate rapid, fără șovăire. Nu-i timp de cumpănit.

În timpul pauzei de masă urcă la ultimul etaj și privi toată panorama șantierului. Sus, uită și de Guță, și de ceilalți. În față, departe, în spatele clădirii Ministerului Transporturilor, se zăreau turlele Casei Scînteii și, vag, învăluite

în ceață sau fum, blocurile din Florească. Sus, pe platformă, hotărî să scrie lui Eugen.

Neavînd ce face, mai reciti o dată scrisoarea. Ce ar fi putut scrie despre șantierul văzut de sus : că e la fel cu toate șantierele ? În fond, asta era realitatea. N-avea nici un chef să caute imagini poetice, mai ales că Eugen era și el profesionist și ar fi rîs de el.

Se auziră bătăi timide în ușă. Mihai tresări : nu-și putu imagina cine ar putea să-l caute. O clipă, avu chiar senzația că totul i se păruse numai și atunci ciocăniturile se repetară din nou. De astă dată, mai tare.

— Poftim.

— Aș vrea să vă cer un chibrit.

Mihai se scotoci prin buzunare și simțind privirile stăruitoare ale doamnei Matilda, roși.

— Poftim, doamnă.

Ea luă cutia și începu să zîmbească. Se vedea pe ea că ar vrea să vorbească, dar nu știe cum să lege cuvintele. Zîmbetul îi rotunji și mai mult fața.

— Mi-a spus Roby că v-ați întors. A fost greu ?

— Da, doamnă.

Ochii ei erau adînc plantați în grăsime, dar și așa, mici, erau iuți, căutători. Inventarie încăperea cu o singură rotire a capului, apoi continuă să-l cerceteze pe Mihai. Curiozitatea îi imprimă feții un aer blajin, forțat.

— Mai vreau să spun că dumneavoastră n-aveți contor. O să ne plătiți lumina nouă.

— Desigur, doamnă.

— Nu știu cît, o să calculeze soțul meu și o să împartă întreaga sumă pe becuri. Reșou n-aveți ?

— Am, doamnă.

— Foarte bine. Vă aduc chibriturile imediat înapoi.

Ieși brusc, trăgînd ușa după ea. Se simți pînă în cameră tremurul parchetului din hol sub pașii ei greoi, balansați.

„În fond, oamenii sînt meschini", constată Mihai cu amărăciune și se forță să nu se mai gîndească la doamna Matilda. Se trînti pe canapea și, moleșit de somn, privi tavanul. Pentru o clipă, avu chiar senzația că se află „acolo", dar știa precis că nu trebuie decît să-și scuture capul și iluzia dispare imediat. Dar acum nu dorea acest lucru. Își închipui

că pașii doamnei Matilda, de alături, sînt pașii gardienilor. Atît de zgomotos nu erau decît seara, înaintea împărțirii cinei. „Ce ne vor da azi ? A, da, e vineri ; mîncare de cartofi. Îmi vor aduce oare lingura mea ?“ Aducerea lingurii lui era un joc meschin de pușcăriaș. Încrustase pe o lingură un semn și aștepta ziua cînd îi vor da tot aceeași lingură însemnată. Se bucură prostește cînd după cîteva săptămîni se pomeni cu lingura lui. Avusese senzația că îi păcălise pe cei din penitenciar. Lingura dintr-o dată îi devenise dragă și ar fi vrut ca la eliberare să i se dea lui. Vorbi în acest sens cu gardianul acela tînăr și mereu îndrăgostit.

— Nu se poate, mă, e obiect de inventar.

— O înlocuiești cu o altă lingură.

— Nu se poate, mă ! Ce e trecut în inventar trebuie să rămînă acolo.

Descoperi în tavan o crăpătură în apropierea beculuí. Știa că dacă o să mai stea mult timp singur în casă o să mai descopere multe lucruri. Pereții celulei erau adevărate expoziții. Lîngă ușă, unde căzuse varul, era harta Europei. E drept, contururi aproximative, nu avea decît Peninsula Scandinavă, dar, pornind de la liniile întortocheate ale fiordurilor Norvegiei, cu bunăvoință se putea imagina întreaga Europă. În tavan, seara, cînd umbrele se prelungeau, era un peisaj muntos și la poalele unui deal se putea descifra fața unui individ cu un singur ochi. Desenul imaginar închipuia un om sever, poate un comandant de oști sau un judecător. Odată, i-a arătat peisajul și lui Niță. Acesta a dat din mîini.

— Se vede că ești la prima cădere. Îți pierzi timpul aiurea, cu prostii. Gîndește-te la lucruri serioase.

— La ce anume ?

— Dar eu nu-ți cunosc problemele tale. La mine, în Popa Șapcă 7...

Popa Șapcă 7. „De ce mi-o fi dat adresa Niță ? Și ce am eu de făcut acolo ?“ Nu-și sfîrși gîndurile, pentru că se auziră din nou pașii doamnei Matilda. Mihai sări de pe sofa și se duse s-o întîmpine.

— Poftiți, doamnă.

Doamna Matilda era pieptănată proaspăt și mirosea a parfum franțuzesc. Mihai zîmbi.

— V-am adus chibriturile. Mulțumesc.

— N-aveți pentru ce, doamnă.

Ea nu mai avea nimic de făcut și totuși rămase nemișcată lîngă ușă, de parcă ar fi fost pironită. Mihai vru să-i ofere un scaun, dar se răzgîndi imediat. N-ar fi vrut să fie greșit înțeles. Propunerea ar fi făcut-o numai din politețe, pentru că doamna Matilda nu schițase nici un gest că ar vrea să plece.

— Îmi place cum spui dumneata, doamnă. Sună oficial.

— Asta am și intenționat, doamnă.

— Cînd se va întoarce soțul meu din deplasare aș vrea să-l cunoști. Poate te poate ajuta cu ceva.

— Eu n-am nevoie de ajutor. Mă descurc foarte bine și singur.

— Nu cred. Roby mi-a spus că te-a invitat și la ceai și te-ai comportat ca un om timid. Chiar foarte timid, spune el.

— Timiditatea nu se poate tămădui, doamnă. E ca și cum ai vrea să ajuți un șchiop sau un bîlbîit. Timiditatea e ca o carență fizică.

— La vorbă te descurci bine, domnule Coman. Nu pari de loc timid. Îți mulțumesc pentru chibrituri.

Plecă fără grabă, puțin ofensată, dar lăsase ușa deschisă. Mihai avu senzația că dinadins. Se duse în spălător, făcu un duș, apoi își căută o cămașă curată. În timp ce se îmbrăca, descoperi pe spătarul scaunului atîrnînd de sub haină o panglică albă. Dar asta ce o mai fi ? Ridică haina și dădu cu ochii de un batic alb. Al Clarei. Desigur, al ei. Nu putea fi al altcuiva. Probabil cînd se îmbrăcase în grabă, atunci în prima noapte. Fusese speriată : mă văzuse plin de sînge, voia să plece cît mai repede. Ce ar fi s-o caute ! Își imagină ce ochi o să facă cînd o să-i dea baticul. Sau nu ! Să vie ea după el. Puse baticul în dulap și coborî în stradă.

Era convins că o va descoperi pe doamna Matilda la fereastră. Se uită în sus și spre surprinderea lui ferestrele de la etajul întîi erau toate închise.

Se întrebă de ce ieșise în oraș. N-avea nici măcar justificarea că plecase să expedieze scrisoarea lui Eugen. Epistola rămăsese în casă. Ce ar fi să se ducă în Popa Șapcă 7 ? Cine știe, se mai întîlnește o dată cu Niță și nu va avea nici o justificare pentru lipsa de politețe.

În Popa Șapcă 7 se adresă portarului :

— Nu știți cumva, locuiește în casa asta familia Niță ?

— Sînteți de la miliție ?

— Nu. Sînt prietenul domnului Niță.

Portarul îl privi și mai bănuitor.

— Etajul doi, apartamentul 4.

Mihai urcă la etajul doi și sună la apartamentul 4. Îi deschise o femeie firavă, elegantă, cu părul platinat. Din cauza rimelului, ochii îi păreau mari, migdalați.

— O caut pe doamna Niță.

— Eu sînt.

— Vin de la pușcărie.

Femeia îl pofti în casă.

— Poftim, poftim... Cum se simte Camil ? Nu știți, a primit săptămîna trecută un pachet ? Cu salam de Sibiu.

— Da, doamnă. Am mîncat și eu din el.

În camera în care îl poftise pe Mihai mai erau doi bărbați, unul mai în vîrstă, cu păr alb și fața roșcată plină cu vinișoare albăstrii, iar celălalt, un tînăr de vreo 36-38 de ani, solid ca un luptător. Purta cămașă albă, scrobită și un costum rămas mic pentru trupul lui vînjos.

— Vine de la Camil, îi informă gazda.

Bătrînul nu schiță nici un interes : își potrivea cărțile într-o pasiență rombică. Solidul își ridică fruntea, îl măsură pe Mihai din priviri și întrebă fără mare interes :

— Dumneata ești studentul ?

— Da. Eu sînt.

— Ar fi trebuit să vii marți seară.

— Niță nu mi-a fixat data vizitei.

— Presupun. Dar dumneata trebuia s-o fixezi pentru marți seara. Așa s-ar fi cuvenit.

Lui Mihai solidul îi păru dintr-o dată antipatic.

— Programele mele mi le fixez totdeauna singur.

Solidul trecu peste precizarea lui Mihai. Își aprinse tacticos o țigară, apoi suflă rotocoale de fum cenușiu spre tavan. Rotocoalele erau perfecte, uniforme și se succedau la aceeași distanță.

— De cîți bani ai nevoie ?

Mihai nu era sigur dacă întrebarea i-a fost adresată lui. Se uită spre tînăra femeie, dar ea era ocupată cu căutarea unor pahare într-o vitrină plină cu bibelouri.

— Pe mine m-ați întrebat ?

— Nu, rîse solidul. Pe vicarul din Govora. La ce dracu' ai venit aici ? Nu pentru bani ?

— Nu.

Această negație îl făcu și pe bătrîn să tresară. Rămase cu un popă de caro între degete.

— Mă mir. De obicei Camil devine sentimental în închisoare. Ne trimite fel de fel de pomanagii pe cap. Atunci ce vrei ?

— Nimic. Vă rog să mă scuzați. N-aș vrea să vă deranjez. Mă primiți foarte ostil și nu știu de ce. Bună ziua.

Porni spre ieșire, dar gazda îi tăie calea.

— Stai jos, studentule, și voi, se întoarse spre ceilalți, lăsați copilul în pace. Ce bei ? Scurtă sau vin.

— Nu beau nimic, doamnă.

— Cum ai intrat pe sub pielea lui Camil ? întrebă solidul, fără să se uite la Mihai. Urmărea cu privirile rotocoalele de fum cenușiu care țîșneau din gura-i făcută pungă.

— Nicicum. L-am văzut pe Niță de vreo trei sau patru ori. Atît. O dată la cartofi.

Bătrînul izbucni în rîs :

— Aș da o mie de lei pentru o fotografie în care Niță curăță cartofi. Spune, studentule, se pricepe Niță la curățatul cartofilor ? Rîdea cu gura închisă, în zvîcniri scurte ; fața i se înroșise și mai mult și vinele de la tîmple se îngroșaseră, gata, gata să plesnească.

— Nu rîde, Tati, că te lovește damblaua, făcu solidul și împrăștie o mulțime de rotocoale de fum cu palma. N-aș vrea să mori acum, să-mi strici după-masa.

— Idiotule ! sîsîi printre dinți femeia. Pe urmă, se întoarse spre Mihai și-l întrebă fără să fi părut curioasă :

— Ai adus o scrisoare de la Camil ?

— Nu, doamnă. În ziua eliberării, am găsit un bilețel. Popa Șapcă 7. Atît.

— E genul lui, constată bătrînul, fără să-și ridice privirile de pe cărți. Cred că-mi iese. Își arătă mîna stîngă, în care ținea restul cărților. Aici mai trebuie să fie doi șeptari.

Gazda ieși în bucătărie după băutură. Solidul o urmări cum își leagănă șoldurile, apoi se simți privit de Mihai și se întoarse spre el.

— Ce știi să faci ?

— Nimic. Dar nu e nevoie să vă îngrijiţi de mine. M-am angajat pe un şantier de construcţii.

Solidul plescăi din buze a dispreţ.

— Şi Camil spunea că eşti inteligent, că poţi fi folosit.

— Păi vezi că eşti prost? interveni bătrînul. Lasă-l pe Camil, ştie el ce face! Are ochi buni. O dată a greşit. Cu tine... Foarte bine, studentule, că te-ai angajat. Să-ţi piardă urma băieţii... Să creadă că te-ai cuminţit. Numai să rezişti. Vrei să te odihneşti sau ai chef de lucru?

— Lăsaţi-l în pace, se auzi din bucătărie vocea ei. Încă nici nu s-a dezmeticit bine, şi voi îl întrebaţi dacă vrea să lucreze. Reveni în cameră şi dintr-o sticlă cu etichetă de whisky turnă ţuică în paharul lui Mihai. Cît ai stat?

— Opt luni, doamnă.

— Vezi, Puşa, ce frumos îţi spune puştiul... Doamnă?... Nu-mi plac intelectualii ăştia! Numai gura de ei.

— Nu-mi spune, doamnă, zise gazda, uitîndu-se lung la Mihai. Mă cheamă Puşa. Spune-mi pe nume.

— De ce nu beţi pertu? rîse solidul.

— Dacă nu taci, îţi dau cu sticla în cap.

— Cînd eşti agresiv, îmi placi şi mai mult.

Femeia îl ţintui cu privirile, şi solidul amuţi. Continuă să sufle rotocoale de fum spre tavan.

— Hai, bea, îl îndemnă ea pe Mihai. E ţuică bună de la ţară.

Mihai goli paharul, apoi se cutremură: ţuica era distilată de două ori, tare, peste şaizeci de grade. Îi ardea gîtul, stomacul. Ea îi mai turnă un pahar.

— Camil nu ţi-a vorbit niciodată de mine?

— Nu, doamnă.

— Spune-mi Puşa, ce dracu', n-ai memorie? Aşa mă cheamă. Nu ţi-a vorbit niciodată de Pisica Albă?

— Ba da. De Pisica Albă mi-a vorbit. Dumneavoastră sînteţi?

Faţa gazdei se înseninâ de o bucurie lăuntrică.

— Nu aduc a pisică?

— Ba da, doamnă.

— Puşa.

— Da, doamnă Puşa.

Solidul își puse picioarele pe spătarul unui fotoliu și de la mucul care aproape îi ardea degetele își aprinse o nouă țigară. Primul fum suflă spre doamna Niță.

— Îți place gagiul ? Dacă află Camil. îți rupe oasele.

— Vită ! sîsîi ea printre dinți. Fața îi devenise albăstrie și ochii mari, albaștri, ca două bile de sticlă, păreau că or să-i sară din orbite. Cară-te ! Acum imediat ! N-auzi !

Solidul, care nu se așteptase la această izbucnire, își luă picioarele de pe spătarul fotoliului.

— Hai, mă, am glumit, ce dracu !

— Pleacă ! Am spus.

— Pleacă ! spuse și bătrînul, cu un tuz de pică suspendat între degete. Dacă nu știi să-ți ții gura !

Solidul se ridică în picioare. Era înalt și avea mîini lungi care-i atîrnau pînă aproape de genunchi. Cu ochi inexpresivi îl iscodi pe Mihai, părea să spună „ne mai întîlnim noi", apoi cu mișcări lenețe părăsi încăperea. Nu salută pe nimeni. Mihai se simți stînjenit. Îi părea rău că venise aici.

— N-as vrea, doamnă, ca din cauza mea...

— Dacă îmi mai spui o dată doamnă te dau afară și pe tine.

Mihai se ridică în picioare :

— Vă rog să mă scuzați.

Femeia îl împinse înapoi pe scaun.

— Stai jos și spune-mi Pușa !

— Pușa.

„Aștia-s nebuni", gîndi Mihai. Trase cu coada ochiului spre bătrîn : acesta era preocupat cu plasarea tuzului de pică. Era liniștit, de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic. Pușa se așeză lîngă Mihai și își turnă și ei în pahar.

— Bea.

Mihai dădu peste cap și cel de al doilea pahar. Acum băutura nu mai ardea ca prima dată. Simți cum i se îmbujorează fața. N-avea nimic de spus. Se întoarse spre ea. Ea stătea picior peste picior, prin crăpătura fustei se întrezărea carnea trandafirie a pulpelor. Ea urmări privirile lui Mihai, dar nu-și corectă poziția. Rămase nemișcată, cu degetele pe buza paharului.

— Acest tuz de pică mă încurcă totdeauna făcu bătrînul cu amărăciune. A treia oară cînd nu-mi iese. Și am avut doi

septari la ultima dană. Ghinion mare, Pușa... Mă duc să mă culc.

— Mă duc și eu. se ridică Mihai.

— Tu stai aici ! porunci gazda. Și tu, Tati. vezi dacă a plecat Lulu.

Bătrînul se duse la fereastră și cercetă strada.

— E aici.

Femeia nu se arătă speriată.

— Doamne, că prost e ! Du-te, Tati, și ia-l cu dumneata. Spune-i să nu-l supere pe Camil.

— Bine, bine, mormăi bătrînul și plecă parcă nemulțumit. I se auzea tîrșîitul pașilor pe scări.

Pușa se duse la fereastră și comentă de acolo tot ce vedea în stradă :

— Acum a ajuns Tati la el, îl ia de braț. Ce dracu', Lulu a înnebunit ? Și-a smuls brațul... dar Tati nu-l lasă. Acum îi șoptește ceva... E deștept bătrînul... Da, da, Lulu se înduplecă. Iar îl ia Tati de braț... În sfîrșit... acum pleacă...

Se întoarse veselă de la fereastră, se așeză în fața lui Mihai tot picior peste picior și turnă țuică în pahare. Mihai nu protestă. Ciocni, apoi goli paharul dintr-o singură sorbitură.

— Tati e tatăl dumneavoastră ?

— Nu. Așa-l cheamă. Pe vremuri, a fost contabil, acum falsifică carnete de C.E.C. Are un scris foarte frumos.

Mihai, amețit, se căznea să se țină drept. Privea drept în ochii ei, trasați cu dermatograf.

— Ești foarte simpatic, studentule... Îmi pare rău că Lulu s-a purtat ca un bou. Dar așa e el. Îmi face curte și e gelos. A vrut să te aștepte, să te bată.

— Să mă bată ? se miră Mihai. De ce ?

— N-am spus că e gelos...

— Bine, dar eu...

— Acum nu te dezvinovăți. O fi surprins o privire de a ta, și Lulu nu știe multe. Știi ce facem ? Mergem la cinema. N-am mai ieșit de mult. Și după aceea cinăm în oraș. Ce spui ?

— Cum vreți dumneavoastră, dar eu sînt puțin amețit.

— Asta se vede... Dar nu-i nimic. Faci un duș și te trezești. Uite, baia-i acolo, arată spre o ușă mascată. Dar nu te grăbi. Mai avem timp... Îmi pun o rochie din pachet de

o să se întoarcă toată lumea după mine. Lui Camil îi plăcea să mă vadă bine îmbrăcată.

Era pusă pe vorbă. În timp ce-și scoase rochia din dulap și o netezi pe spătarul fotoliului, își povesti toată viața. Fusese orfană de la vîrsta de 4 ani, datorită unui unchi a terminat liceul și a fost angajată dactilografă la Miliție, la secția spargeri. Acolo l-a cunoscut pe Camil, în timpul unei anchete. Pe urmă, după un an, cînd Niță și-a ispășit pedeapsa, s-au căsătorit. Cei de la Miliție n-au vrut să-și dea consimțămîntul și a trebuit să-și dea demisia.

— Nu-mi pare rău. În viața mea n-am avut atîtea boarfe cîte am de cînd sînt pisica lui Camil. Hai, du-te ! Fă duș.

Mihai intră în camera de baie, se dezbrăcă și deschise numai robinetul cu apă rece. Ea intră de vreo două ori peste el ; o dată aducîndu-i prosop curat și a doua oară să dea drumul și la apă caldă.

— Să nu răcești, studentule !

După duș, Mihai își reveni. Îl durea numai capul. Îmbrăcată în rochia cumpărată din pachet, Pușa arăta bine. Își refăcuse și machiajul și-și scoase și mai mult în evidență ochii.

— Păcat că nu-i și Camil aici.

La Capitol, unde-și cumpăraseră bilete, rula un film de epocă cu Gérard Philipe și cu Gina Lollobrigida. Gina Lollobrigida avea o bluză decoltată, i se vedeau jumătate din sîni, iar Gérard Philipe mînuia o floretă ca pe vremuri Erol Flyn. Duelă deodată cu șapte mercenari, îi omorî pe toți, apoi sări de la etajul doi pe pavajul de granit. Bineînțeles, nu i se întîmplă nimic. Pe urmă, sări în șaua unui cal care galopa și-i păcăli și pe cei de pe ecran, și pe cei din sală. Pușa transpira de emoție, îl strîngea pe Mihai de braț și la cîte o scenă mai „tare" se folosea și de unghii. Pentru o clipă, lui Mihai îi trecu prin cap că o să se întîlnească cu Ana. Îi pieri tot cheful de film, de bluza decoltată a Lollobrigidei și de aventurile extraordinare ale lui Gérard Philip. Cei din fața lor se întorceau din cînd în cînd ostentativ spre ei sperînd să tempereze exclamațiile de plăcere ale Pușei. Ea nu observa nimic din toate astea, participa cu toată ființa la acțiunea filmului și, cînd, în sfîrșit,

se văzură în stradă, era transpirată leoarcă. Abia își trăgea sufletul.

— A fost un film frumos... Foarte frumos. Spune și tu.

— Da, a fost un film frumos, Pușa. Înadins îi spuse pe nume.

Ea îi strînse semnificativ brațul în semn de mulțumire.

— Ești un băiat drăguț, studentule. Unde mergem ?

— Unde vrei tu.

— Atunci mergem la Cina.

Mihai nu se așteptase ca ea să aleagă tocmai Cina. Dar nu mai voia să dea înapoi. Porniră spre Casa Armatei, apoi o luară spre Palat.

— E drăguț din partea lui Camil că te-a trimis la mine. Mă plictisesc, zău, crede-mă. Uneori stau cîte doi ani și-l aștept. Să știi că fac un sacrificiu, deși unii mă invidiază că o duc bine. Numai eu știu cît de „bine" o duc.

Găsiră o masă liberă imediat, lîngă intrare, în spatele unui stîlp învelit în oglinzi. Pușa își alesese un loc anumit, de unde se putea privi în oglindă tot timpul. În local era ca acasă. Făcu semn unui picolo și-l rugă să-l trimită pe responsabil.

— Spune-i lui nea Gică să vină pînă aici. La doamna Pușa. Știe el.

Responsabilul apăru după cîteva minute și schimbă îndată șervețelele de hîrtie cu șervețele de damasc.

— Băutură ?

— Ca de obicei, spuse Pușa și se cercetă din nou în oglindă.

— Am înțeles, Risling de Tîrnave și multă gheață.

Îndată ce plecă responsabilul, Pușa puse mîna pe brațul lui Mihai.

— Nu sta ca un bleg. Lumea se uită la noi.

Într-adevăr, un domn înalt de la o masă vecină înclină capul spre Pușa. Pușa își lungi buzele a zîmbet.

— E un locotenent de la miliție, dădu ea lămuriri. E un individ șiret. Lucrează la criminalistică. Noi n-avem treabă cu el.

Își aranjă cîrlionții, de astă dată numai așa, fără motiv, ca locotenentul să nu-și dea seama că se vorbește despre el. Mihai schimbă vorba.

— Tu cîți ani ai, Pușa ?

— Ai început să fii nepoliticos... Glumesc. Cîți îmi dai ?

Mihai era în încurcătură. Pușa arăta bine, n-avea încă riduri sau în orice caz nu se vedeau din cauza fardului.

— Douăzeci și opt, spuse Mihai în cele din urmă, douăzeci și opt, douăzeci și nouă.

— Ești drăguț. Am treizeci și patru.

Zîmbi unui individ care o salută, apoi cînd acesta se apropie de masă se încruntă. Individul aruncă priviri curioase spre Mihai, de parcă ar fi întrebat : „Dar ăsta cine o mai fi ?“. Sărută galant mîna Pușei și spuse ca într-o doară :

— Arăți bine... Îți prieste concediul lui Camil.

— Totdeauna arăt bine, spuse ea, înțepată, și ridică paharul în semn că a terminat discuția. Individul zîmbi larg, înțelegător și se retrase.

— Tot de la miliție ? întrebă Mihai.

— Da. Mi se pare că-l cheamă Pascu sau așa ceva. Pe vremuri, cînd lucram și eu acolo, era pe la anchete... Bea, e vin bun ăsta... Știi de ce a venit ăsta la masa noastră ?

— Nu.

— A vrut să te vadă pe tine... Fii liniștit, nu te compromit. Salută înspre orchestră. Îl vezi pe ăla de la contrabas ? Da, țiganul ăla... Un timp, s-a ocupat cu plasarea lucrurilor furate... Acum s-a liniștit... A stat doi ani... dar a scăpat totuși ieftin, numai cu doi ani, pentru că a vorbit... În urmă cu un an încă nu trecea săptămînă să nu fie bătut... Cum ieșea cîte unul care fusese turnat de el, îl mardea... Acum e pîinea lui Dumnezeu. Dacă l-ar ancheta mîine cineva și l-ar întreba dacă m-a văzut aici, ar spune că nu-și amintește. „Sînt sclerozat, domnule, de unde să țiu eu minte pe toți care vin la restaurant“. Uite-l pe fratemeu... Mircea, Mircea !

Se apropie un chelner între două vîrste, cu un pîntec proeminent. Avea fracul pătat cu grăsime și părul dat cu briantină.

— Ce-i cu tine, Pușa ? Nu te-am văzut de mult ? Vești ?

— Nimic.

Discuta cu Pușa fără să fi dat cea mai mică atenție lui Mihai. Pe urmă, plecă grăbit, chemat la o altă masă, fără să fi terminat ultima frază.

— E băiat bun Mircea ăsta... Invită-mă la dans.

Pe ring nu erau decît vreo patru perechi. Se dansa reţinut pe acordurile unui tango la modă : „Intră luna pe fereastră". Cînta Aida Moga. Era, ca de obicei, frumoasă, tristă, melancolică. Părul ei negru, adunat coc în bătaia luminii de neon, avea ape albăstrii.

— De ce dansezi atît de ţeapăn de parcă ai fi înghiţit o coadă de mătură ? Strînge-mă mai tare.

Mihai o strînse la piept şi-i simţea sînii zvîcnind. „Se vede că aşa mi-e scris ca toate aventurile mele să se termine aici, la Cina. Numai să nu fac şi azi vreo prostie". Îi păru bine că o cunoscuse pe Puşa. Prin ea, de fapt, a descoperit lumea pe care nici la închisoare n-o descoperise. Acolo ei vorbeau cu mult mai multă decenţă despre „profesia" lor şi totul la un timp trecut, cu o uşoară tentă de nostalgie. Dacă l-ar fi întrebat pe el cineva ce a văzut în seara asta la Cina, ar fi spus : „Lume puţină, o mică burghezie blazată, plictisită". Puşa, fără îndoială, ar fi povestit altfel. Pentru ea, şi cel din orchestră care smulgea corzile contrabasului, şi consumatorul care pentru Mihai păruse blajin erau oameni legaţi de „profesia" soţului ei. Ce mult contează unghiul de vedere sau, cum ar spune bătrînul Costinescu în termeni fizici, sistemul de referinţă. Pentru el, şi localul acesta, de altfel ca toată lumea, era o adunătură de cifre haotice în care trebuia să apară matematicianul ca să facă ordine.

— La ce te gîndeşti ?

— La nimic.

— Spune-mi ceva. Dansăm ca doi străini.

— Îmi pare bine că te-am cunoscut, Puşa.

— Acum eşti lichea !

— Atunci nu-mi pare bine că te-am cunoscut.

— Acum eşti bădăran !

— Atunci mi-e indiferent că te-am cunoscut. Nu-mi pare nici bine şi nici rău.

— Acum eşti prost !

— Atunci iartă-mă, Puşa.

— Vezi, acum eşti drăguţ. Meriţi un pupic. Dar nu aici, să ne vadă toată lumea... Altădată.

Mihai o strînse mai tare.

— Vezi că ştii să dansezi şi corect.

În cele din urmă, „Luna intră pe fereastră“ și ei se întoarseră la masa lor. Pușa era veselă : zîmbea și-și arăta dinții strălucitori de albi.

— Ce-i în capul tău, studentule ?

— Nici eu nu știu.

Spre miezul nopții, Pușa, bine dispusă, întrebă dacă mai vrea să stea sau vrea să meargă acasă.

— Cum vrei tu, Pușa.

— Atunci mergem acasă.

Mihai nu înțelese exact invitația : mergem acasă, fiecare la casele noastre, ori era o invitație precisă să se ducă la ea. După felul cum rostise acel „mergem acasă“, nu reieșea clar. În general, intențiile ei nu erau clare. Înainte de a pleca la cinema, după duș, ea se îmbrăcase în fața lui. E drept, nu era cine știe ce goală, dar oricît. Apoi și vizitele ei în camera de baie...

— Mergem pe jos.

Un vînt slab mătura trotuarele ridicînd în aer bilete uzate de autobuz. Un timp, merseră tăcuți, cu pași legănați, apoi Pușa îl luă de braț.

— A fost o seară plăcută, nu-i așa ?

De ce o fi vorbind ea la trecut. Doar nu trecuse seara. În orice caz, noaptea era în față.

— Da, a fost. Intenționat sublinie cuvîntul „a fost“, ca ea să-l corecteze. Ea ori nu pricepuse subtilitatea sublinierii ori se gîndea aiurea. Ajunși în fața casei din Popa Șapcă 7, ea se opri și-și căută cheile.

— Urci la o cafea ?

Întrebarea veni atît de brusc, încît Mihai se zăpăci. Era convins că va trebui să insiste el, și acum, în fața faptului împlinit, i se năclăise limba.

Ea își găsi cheile și se întoarse spre Mihai.

— Poate e mai bine așa, studentule, vii altădată... Îmi pare bine că te-ai purtat ca un domn. Pupicul ți-l dau altădată. Noapte bună. Pa.

1

A doua zi, pe șantier, Mihai avu o zi grea. Fusese repartizat la descărcarea vagonetelor și mîinile i se umplură de bășici. Se gîndi tot timpul la Pușa. Acum ea i se părea formidabilă și-i venea să-și dea pumni pentru felul prostesc cum se purtase. Ar fi trebuit să urce la ea, sau să fi rămas acolo fără să se fi dus la cinema. Era convins că n-ar fi trebuit decît foarte puțină insistență, mai ales că ea se arătase destul de darnică. Dacă n-ar fi avut fixată o întîlnire cu Ana, s-ar fi dus din nou la ea. Îl îngrijora numai faptul că acolo ar fi putut da peste Lulu. După programul de lucru, se duse în vestiar și se spălă la dușul comun. Nu voia să întîrzie la întîlnire.

Coborî din troleibuz în Piața Scînteii. Ana purta o rochie decoltată, albă, încinsă cu un cordon de metal aurit, și balerini albi din plastic. Dacă n-ar fi avut părul adunat coc, ar fi părut o fetiță, o liceană. În troleibuz, un om mai în vîrstă o privise atît de insistent, încît se simțise nervos și-i pierise tot cheful de vorbă. Mihai observase și el pe bătrîn și se amuză. Pușa, într-o situație asemănătoare, l-ar fi cîrpit pe bătrîn. Dar de ce această comparație între Ana și Pușa ?

Coborîtă din troleibuz, Ana se bucură că era soare, că era cu Mihai și că scăpase de privirile libidinoase ale bătrînului. Intrară în parc.

— Spune mai departe.

— După aceea, am descărcat încă o basculantă și asta e tot.

— Arată-mi palmele.

Mihai surîse. I se cerea a doua oară să-și arate palmele. Ana i le privi cu duioșie.

— Te dor ?

— Nu.

— Sigur ? Deşi întrebase pe un ton de copil alintat, era sinceră. Mihai o privi în ochi : avea pupile mari, ca doi năsturaşi.

— Nu mai ţine palmele întinse, se uită lumea la noi.

Mihai se uită în jur, nu era nimeni prin apropiere. Rîse.

— Şi ce dacă se uită lumea la noi ! În cel mai rău caz, o să creadă că-mi ghiceşti în palmă. Ia vezi, ce scrie acolo ?

— Nu mă pricep la chiromanţie... Azi am avut o zi grea, schimbă Ana vorba. Am răspuns prost la seminar. În spaniolă, verbul „a fi" se spune în două feluri şi se foloseşte cînd o variantă, cînd cealaltă. Nu există o regulă precisă... Desigur, asta nu te interesează. Am răspuns prost, pentru că tot timpul m-am gîndit la tine. Tăcu brusc. Iar am făcut o gafă. Se spune că femeile nu trebuie să fie totdeauna sincere. Aşa e ? Hai să coborîm pînă la mal.

Nu aşteptă aprobarea şi porni înainte cu paşi săltăreţi pînă la bordura de beton a lacului. Mihai o ajunse în apropierea unei sălcii plîngătoare ce-şi atîrna crengile firave ca pe nişte degete lungi, din sfori pînă aproape de suprafaţa apei. Prin frunzişul rar se zăreau contururile Casei Scînteii.

— Din unghiul ăsta îmi place Casa Scînteii. Poate pentru că are soarele în spate şi în siluetă pare mai masivă. E ca un castel modern. E o clădire modernă Casa Scînteii ?

— E impunătoare.

— Răspunsul tău e o eschivare. Nu-ţi place ?

— Nu. Eu aş fi văzut altfel construit un palat al culturii. Şi în orice caz, n-aş fi folosit marmură, ci beton, sticlă şi aluminiu.

— Tu în loc să-mi spui cum ai fi conceput un palat al culturii, mi-ai spus numai ce materiale ai fi folosit.

E interesant că ieri a fost o seară întreagă cu Puşa şi n-au schimbat nici o idee între ei. Au spus numai cuvinte.

Porniră de-a lungul bordurii, unul după altul.

— Mi-ar place să fiu desculţă, spuse Ana. Dar ştiu că nu se cuvine. Sînt o domnişoară. Sună caraghios cuvîntul domnişoară, nu-i aşa ?

Mihai o ajunse din nou şi o prinse de umeri. Ana întoarse privirile spre el.

— Stai aşa. Auzi ?

— N-aud nimic.

— Păi asta e. Ascultă ce liniște perfectă e.

Ana ciuli urechile, apoi făcu o grimasă.

— Dacă asculți atentă, auzi și clipocitul apei, și zumzetul gîzelor. Nu e liniște.

— Ba da. Așa cum un chibrit aprins pe întuneric nu știrbește cu nimic profunzimea nopții, la fel și aceste mici zgomote subliniază și mai mult liniștea. Desigur, mai e și o altfel de liniște.

— Vorbești prostii. Liniștea nu poate fi decît una singură.

Mihai o privi lung : Ana avea pielea atît de subțire și albă, ca o foiță de țigară.

— Ce aș putea spune despre mine ? Am 21 de ani, 1,78 înălțime și nu-mi place cafeaua cu lapte.

— Și ești suficient de caraghios.

— Cît de caraghios ?

Ana își arătă un vîrf de deget.

— Atît.

Porni din nou. Mihai o urmări de aproape. Oare și Ana va deveni la fel de meschină ca doamna Matilda ? Ana se opri brusc și arătă spre o barcă în care doi tineri se sărutau.

— Uită-te !

— De ce trebuie arătați cu degetul cei care se iubesc ? întrebă Mihai cu reproș. Acest gest e un reziduu al evului mediu, salvat pînă în zilele noastre. Ca și cum cei doi din barcă ar sta la stîlpul infamiei.

— Acum ești nedrept. Ți-am arătat pe cei din barcă pentru că am vrut să-i vezi și tu. Tu ai avea curajul să te săruți cu cineva pe bulevardul Magheru ? Eu, nu. Eu aș muri de rușine.

Mihai o privi lung, stăruitor. Nu, fata asta nu va fi niciodată ca doamna Matilda. Ana își plecă privirile, se întoarse și porni cu pași mici, măsurați.

— Îți place pe șantier ?

— Încă nu știu. Știi, și eu m-am gîndit la tine.

Ana se opri, se întoarse și așteptă ca Mihai să ajungă lîngă ea.

— Cum ?

Proiectată pe apa încrețită a lacului, Ana părea că tremură.

— Că am să te țin de mînă.

Ana zîmbi și-i întinse brațul.

— Ne așezăm ?

— Îmi murdăresc rochița. Ai o batistă ?

Mihai întinse batista pe bordura de beton a lacului. Ana se așeză și-și legănă picioarele deasupra apei. Mihai se instală foarte aproape de ea. Cu umărul îi atingea brațul. Cînd se întoarse spre ea, erau atît de aproape, că îi simțea răsuflarea. Ana întoarse capul în altă parte, spre lac. Mihai rămase nemișcat. Îi privi pielea întinsă pe umăr, pe gît, apoi se aplecă și-și lipi buzele de umărul ei. Ana se încordă.

— Uite, ce plop înalt. Arătă cu degetul spre un plop de pe insula din mijlocul lacului.

— Da, într-adevăr e înalt, spune și Mihai.

— Mai bine să ne plimbăm. Ana avea vocea sugrumată. Se ridică stîngace, își netezi rochița și întinse batista lui Mihai. Vrei să ne plimbăm ?

— Da.

Se ridică și el, cu mișcări leneșe.

Urcară pe alee, apoi cotiră pe o cărăruie asfaltată.

— Azi n-ai avut antrenament ?

— Ba da, dar lipsesc pentru prima oară... Știi la ce m-am gîndit astăzi ? Că mi-ar părea rău dacă ne-am certa...

— De ce ?

— Pentru că atunci nu ne-am mai întîlni.

2

Mama Aneï, Maria, era o femeie severă, cu principii în ale educației, simbolul femeii casnice. Nu și-ar fi luat vreodată pe cineva nu pentru că nu ar fi avut nevoie de ajutor, ci pentru că nu avea încredere în nimeni în ale bucătăriei decît în ea. Pentru ea, cartea de bucate a Sandei Marin era învechită, niște rețete adunate pentru neștiutoare. Nimeni din lume nu știa să calce cămășile lui Ilie, soțul ei, așa cum i le călca ea. Prepara scrobeala într-un fel, albăstreala pentru clătit tot într-un fel al ei, cu o proporție făcută după ochi, dar totdeauna la fel, ca albul să fie sclipitor, poplinul să primească acel luciu mătăsos pe care spălătoresele necalificate reușesc să-l estompeze. Sarmalele ei

erau vestite în tot cartierul, nimeni nu știa să facă supă de găină ca Maria Bălan, și ea era mîndră pentru asta.

Se căsătorise din dragoste. Era fiica unui preot din Pantelimon și făcuse liceul la Nôtre Dame. Ai ei au încercat s-o convingă să nu se căsătorească cu un zidar, s-o aducă pe calea cea „bună", au rugat-o, au amenințat-o, apoi au dat-o afară din casă. Zidarul în afară că era simplu zidar, era și dubios, fusese anchetat pentru participare la niște întruniri nepermise. Dar ea, ca și cum ar fi fost vrăjită, se îndrăgostise de zidarul cu palmele cît lopețile, cu pieptul păros și cu picioare atît de mari că nu-și găsea pantofi decît de comandă. Nu pricepeau de ce Maria, atît de fină, crescută printre călugărițe, cu profesoară de franceză în casă, să se apropie de acest zidar, care fuma țigări răsucite și umbla cu niște haine care miroseau a transpirație.

Maria fusese totdeauna fericită alături de Bălan. Singura nemulțumire i-o pricinuia Ana. Ana nu era așa cum și-o închipuise că va fi : crezuse că va găsi în ea o prietenă cu care să-și împartă gîndurile, bucuriile. Ana semăna întru totul cu tatăl ei. Căuta logica faptelor, nu avea secrete, nu avea prieteni : era prea băiețoasă, discuta despre dragoste ca și cum ar fi discutat despre ploaie, sau despre necesitatea mecanizării agriculturii. Mai demult i-a umblat printre lucruri cu speranța să descopere cîteva scrisori de dragoste. N-a găsit decît însemnări filologice despre influența limbii arabe asupra dialectului catalan. Lista celor 21 de verbe neregulate ale limbii spaniole, în ordine alfabetică, și numele campionilor olimpici de la ultima confruntare de la Tokio.

De cînd era împreună cu Bălan, Maria și-a petrecut trei sferturi de viață în bucătărie. Nici măcar de sărbători nu așternea masa în sufragerie. În bucătărie totul i se părea mai intim, mai familiar.

Tocmai așternuse masa cînd apăru Ana. În rochia ei albă, i se părea cea mai frumoasă fată din lume. O mîngîie cu privirile, apoi se uită la ceasul de pe stelaj și spuse cu o voce morocănoasă :

— Ai întîrziat un sfert de oră.

— Știu, mamă.

Răspunsurile Anei o scoteau din sărite. Ana nu i s-a împotrivit niciodată. Uneori ar fi vrut s-o certe, dar Ana nu-i dădea niciodată un motiv destul de justificat. Orice făcea, spunea pe loc :

— Mamă, am spart o farfurie. Unde s-o arunc ?

Asta era grija ei, unde s-o arunce. Nu se simțea vinovată. Ce să-i spună ? Să aibă grijă altădată ?

— De ce ai spart-o ?

— E o întrebare nelogică, mamă. Crezi că am avut un motiv s-o sparg ? Mi-a alunecat din mînă. Îmi pare rău.

Apăru și Bălan din dormitor, îmbrăcat în pijama. Asta era una din plăcerile lui. Să stea îmbrăcat în pijama și să citească ziarul. Cei din casă știau că Bălan, între două articole, mai trage uneori cîte un pui de somn, pe care însă nu-l mărturisea.

Se așeză la masă și întinse gîtul spre cratița care sfîrîia pe plită.

— Supă de mazăre, îi satisfăcu curiozitatea Maria. Foarte bună. Adăuga totdeauna calificativele după fiecare fel. Mai ales că cei din casă nu-și spuneau niciodată părerea despre valoarea mîncărurilor pregătite de ea.

— Mi-au repartizat un pușcăriaș în echipă, spuse Bălan adulmecînd aburii supei de mazăre.

— De ce l-ai primit ?

Ana, curioasă, își ridică privirile.

— Întrebare deșteaptă, femeie... Vrei să rămînă pe drumuri ! ? Ce dacă a venit de la închisoare ! Fiecare om vine de undeva.

— Dar de ce l-au repartizat tocmai la tine ? Pe caraghiosul ăla de Guță tot ție ți l-au dat.

— Guță nu-i muncitor rău... Are gură spartă... Asta e... Dar nu-i rău.

Începu să mănînce, în semn că a terminat discuția.

Ana gustă și ea supa. Mihai nu i-a spus că a fost repartizat în altă echipă. Îi plăcu această întorsătură. Se întoarse spre taică-su :

— Și ăsta de la închisoare ce fel de om e ?

— Încă nu știu. I-am pus pe oameni să fie cu ochii pe el. Munca la beton e o muncă de răspundere. Cără-

mida poate să cadă, tencuiala poate să cadă, dar dacă se clatină betonul...

Maria, nemulțumită că discuția se purta în afara meniului, se răsti la el :

— Facem iar ședință de producție ? Cine mai vrea supă ?

Bălan mai ceru, ca să-i facă plăcere : privi complice spre Ana, ca să ceară și ea.

— Și la școală ce e ? Cum se poartă dascălii ?

— Spune și tu profesori sau conferențiari, că sună mai frumos, făcu supărată Maria. Nu-i plăcea cînd Bălan minimaliza lucrurile. Și el le minimaliza cam totdeauna.

— Conferențiari, zici, rîse Bălan... Bine, fie și conferențiari. Știi la ce mă gîndesc ? Dacă ar trăi mama și ar auzi că nepoată-sa învață spaniola, mi-ar da cu ceva în cap. Pentru ea, o fată nu putea să învețe decît să gătească, să îngrijească copiii. Dar uneori chiar și mie mi se pare caraghios. Cînd spun cuiva pe șantier că Ana învață spaniola, se uită la mine ca la unul care nu-i în toate mințile. Dar le răspund prompt : nu te pricepi, mă ! Spaniola are viitor. Asta la vista, așa se spune, nu-i așa ?

— Da, rîse Ana. Înseamnă la revedere.

— N-are importanță ce înseamnă. Sună frumos și asta e important. Ei, cum se poartă conferențiarii ?

— Bine.

— Și cu organizația.

— Tot bine.

— Atunci înseamnă că nu e bine. Cînd într-o organizație de bază totul merge bine, înseamnă că nu e bine. Într-o organizație trebuie să existe frămîntări, oamenii trebuie să se agite... Ce înseamnă că e bine ? Că nu se ridică probleme ?

— Nu. Înseamnă că problemele care se ridică se rezolvă...

— Alea care se rezolvă cît ai bate din palme nu sînt probleme. Desigur, la voi e o altă socoteală, dar la noi pe șantier am fost la o ședință de U.T.C. Știi ce-i la noi ? De ce nu s-a reparat la timp liftul, de ce nu se izolează cablurile de alimentație electrică ? Probleme. Angajamente concrete, și liftul se repară, cablurile se izolează.

— Înseamnă că și la voi e bine... Probleme simple, practice de producție...

Maria începu să adune farfuriile.

— Mai lăsați organizațiile voastre. Știți că organizația noastră, mă refer la noi trei, n-a făcut de foarte mult timp o ieșire... Măcar la un cinema să ne fi dus. Cu voi nu se poate : dacă n-are ședință unul, are celălalt... Pe Ana barem de cîteva zile nici n-o mai văd la masă...

1

„Dragă Mihai,

Ţi-am primit şi cea de a doua scrisoare şi ne-am bucurat foarte mult că exişti. Am stat foarte mult de vorbă cu Livi despre tine şi am ajuns la concluzia că te invidiez puţin. Desigur, nu pentru cele opt luni, ci doar aşa, în general. Desigur, eu am convingerea că în curînd o să mă anunţi că ţi s-a răspuns favorabil la memoriu şi că urmezi din nou facultatea. E şi normal să fie aşa. Află de la mine că dramele încep abia după ce termini. Unde ar putea să te repartizeze ? Mi-ar părea bine să vii aici la Deva. Să ştii că e formidabil aici : sînt două hoteluri, un teatru muzical şi patru restaurante, din care două de clasa întîi. Uneori, dacă ai noroc, dai şi peste o faţă de masă albă.

Probabil ai citit şi tu ieri că un cetăţean al pămîntului a părăsit nava cosmică şi a ieşit în spaţiul interplanetar, acolo unde nu este nici sus, nici jos, ci numai infinitul. Nu-mi pot imagina sentimentul care îl cuprinde pe om acolo aproape sau departe de aştri. Cunosc numai sentimentul care m-a cuprins pe mine citind despre el. El iese în spaţiul cosmic, iar eu nu pot pleca la Mamaia. E groaznic, nu ? Ştiu, îţi trece prin minte că prin sindicate se dau bilete de concedii şi la Mamaia, dar nu uita că eu adun bani, pentru că Sfatul popular mi-a promis un apartament nou, două camere, hol. Înseamnă că în curînd îmi voi realiza marele vis meschin : două camere, hol. Nu-ţi sună magic aceste două cuvinte : două camere, hol ? Mă bucur atît de mult şi mi-e ruşine şi mai mult pentru această bucurie. Livi şi-a făcut o rochie nouă, nouă. A îmbrăcat-o şi ieri seară ca să-mi arate cît de bine îi stă. E o rochie oribilă, croită prost, dar am învăţat să mint : îi spun că-i stă bine, şi-i fericită. Dacă toate astea le-ar auzi Costi-

nescu, ar face o formulă matematică : puțină minciună egal fericirea. Numai că fericirea e la fel ca o cifră abstractă. Nu înseamnă nimic. E ca și cum ai spune 2x egal 4z. Doi rămîne un doi abstract, dacă nu-i adaugi valoarea reală. Doi cai, de pildă. Stau seară de seară cu Livi în pat și facem planuri. Și ce planuri facem ! Adevărate cincinale, și în aceste calcule uităm un singur factor : timpul. Timpul spațial al domnului Einstein. Într-o zi, supărat, am luat un creion și o hîrtie și i-am explicat doctoriței că la data cînd vom realiza ultimul lucru planificat vom depăși vîrsta matusalemică de optzeci de ani. La ce mai ai atunci nevoie de havuz în grădină ? La ce-mi trebuie Fiat 1300 la cincizeci de ani ? Îmi arde la cincizeci de ani să cutreier Moldova sau Banatul ? La cincizeci de ani te duci să-ți tratezi reumatismul sau hernia. Livi a plîns, și eu m-am simțit ca un criminal. Am uitat că în fiecare zori, călătorind cu RATA, ea se gîndește la grădina cu havuz, la Fiat-ul alb. Atît despre problemele mele mici și meschine. Dacă ai veni în vizită la Deva, n-ai mai găsi fosta încăpere unde a avut taică-tău măcelăria. Chiar în colțul acela se ridică un bloc-turn, pe care nu știu de ce arhitecții l-au văzut verde. Cei de la Sfat mă obligă să respect întocmai indicațiile trustului de planificare. O să fie în Deva un bloc-turn verde ca un pom de Crăciun. Ar fi multe de făcut aici : ar trebui lățit drumul care duce la gară, de asfaltat aleea care urcă spre vechiul castel al Huniazilor și de schimbat firmele. Nu-ți poți imagina ce fel de firme se fac aici ! Sînt un măgar : îți scriu despre firme, în loc să-ți scriu scrisori vesele. Iartă-mă, azi nu pot. Te îmbrățișez.

Eugen

P.S. Pentru Livi, te rog nu-mi răspunde la văicărelile mele sterile. Scrie-mi despre tine."

„Dragă Eugen,

Mihai care n-a fost închis nu mai există. A murit cu un an în urmă și nimeni în afară de mine n-a purtat doliu după el. Poate nici nu merita. Uneori mă întreb cum aș fi evoluat fără să fi fost la Făgăraș. Acum nu-mi pot imagina. Cred că înainte am fost un june caraghios, une-

ori simpatic, știam să spun și lucruri deștepte, mă amuzam făcînd calcule matematice abstracte și în fiecare seară mă culcam liniștit, mulțumit de mine. Cum de n-am observat pe atunci că viață e și dincolo de găoacea mea, viață care depășește planificarea de tip orar școlar : de la 8 la 9 program administrativ, de la 9 la 10 plimbare etc., etc... La închisoare am obținut cel de al doilea bacalaureat ; în orice caz, a fost un semnal de alarmă : atenție, Mihai, viața nu e nici urîtă, nici frumoasă, e așa cum e. Concret, n-aș putea să vă spun ce mi-a dat detențiunea : în orice caz, mi-a deschis ochii : gîndesc mai mult, văd mai mult, înțeleg mai profund. Așa mi se pare mie.

Am cunoscut o fată : mică, blondă, veselă, deșteaptă. Mă simt foarte bine alături de ea, poate pentru că are replică și un fel de puritate pentru care o invidiez. Am cunoscut și niște oameni, un fel de pungași de profesie. Înainte vreme credeam că hoții se nasc datorită ocaziilor. Nu este așa. E ca oricare altă meserie, mai ales cînd se profesează conștient. Crezi că la Hunedoara furnaliștii nu sînt expuși tot timpul pericolului ? Dar betoniștii ? Cu toate măsurile de protecție. Cine își leagă centura de salvare la etajul al zecilea ? Foarte puțini. Am văzut cîțiva muncitori de la cofraje care efectuează adevărate acrobații demne de invidiat de oricare circar. Și asta zilnic, opt ore în șir și fără plasă de siguranță.

Mă bucur că o să vă mutați. Două camere, hol, dependințe. E o performanță. Am impresia că „două camere, hol" e tot un fel de hotar ca și majoratul. În cele din urmă, fiecare dintre noi devine major și visele legate de această dată se spulberă fără să fi fost realizate. Îmi aduc aminte, la cămin îmi vorbeai nopți întregi de clipa cînd ai să devii inginer. Ca și cum acest titlu de inginer, diploma ți-ar schimba dintr-o dată viața : desigur, înseamnă chenzina. Și ? Pe urmă, ani de-a rîndul ai visat un apartament, două camere, hol. Două camere, hol, parcă ar fi o denumire magică, un fel de pașaport spre fericire. Am senzația că te-ai maturizat. Încerc să-mi imaginez cum ai să arăți cu burtă și chelie. Eu mă mențin tot tînăr, cu garsonieră fără intrare separată. Nimic nou la București. Pe șantier am învățat niște lucruri pe care în facultate nu le-aș fi învățat niciodată. Mă întreb numai dacă o să am

vreodată ocazia să le pun în practică. Livi ? Sînt convins, peste un an o să dea concurs, va reuși și se va muta la spitalul numărul 1 din Deva. Numai să nu vă calcificați.

Mă întrebați ce fac ? Aș putea să vă răspund simplu : nimic. Dar nu este așa. Muncesc și, printre picături, trăiesc. Nici bine, nici rău. Pur și simplu, exist și asta e foarte mult. Camera în care locuiesc e tot așa cum v-am mai descris-o : neprimitoare, rece. Uneori cînd mă culc și-mi aduc aminte de rafturile de cărți pe care le-am proiectat pentru locuința mea, de dulapurile combinate cu fel de fel de polițe și policioare, sertare și sertărașe, mi-e inima grea. Camera mea pe lîngă că e neprimitoare și rece, are haz. Poate din cauza faunei ciudate care locuiește în casa asta. Doamna de alături, din cauza căldurii, se plimbă prin hol numai în costum de baie. Are minimum o sută de kilograme. Urîtă nu e : e proporționată în rotunjimea ei, pare un tanc cu două mingi de fotbal în față, se vrea cochetă, mai ales cînd soțul ei e plecat undeva prin străinătate. Vecina din stînga, bătrîna, face zilnic plimbări de peste un kilometru, ca să împrumute cîte un L'Humanité vechi de o săptămînă. Mă informează de toate accidentele feroviare, de toate crimele sau scandalurile mondene din lumea de dincolo.

Vă sărut,
Mihai."

2

Un scurtcircuit a întrerupt curentul și cei din echipa lui Bălan stăteau la umbra unui zid și priveau ascensorul încremenit. Lucrau în normă, stăteau pe contul lor. Poate de aceea erau atît de supărați : îi înjurau pe cei de la centrala electrică, pe cei de la substație, pe electricieni în general. Guță povestise o aventură picantă cu o fată în casă care, spunea el, semăna cu Brigitte Bardot, dar nu-i dădea nimeni nici o atenție. Cei din echipă îi cunoșteau toate aventurile.

— Ai uitat să spui că avea bluză de nailon, spuse cineva cu răutate.

— Și ce dacă am uitat ? sări Guță. E important că n-am uitat ce avea sub bluză. Și, zău, avea.

— Asta-i aia care lucrează la funcționarul șchiop de la Tribunal ?

— Da' de unde, îl lămuri un altul din echipă. Aia seamănă cu Claudia Cardinale. Asta cu bluza de nailon e logodnica plutonierului. Așa-i, Guță ?

— Mă, da informați sîntem ! plescăi Guță din buze. Îmi țineți contabilitatea ?

— Nu, dar dacă greșești, trebuie să te corectăm. Săptămîna trecută ai spus că asta cu bluza de nailon are garsonieră. Azi am aflat că e fată în casă.

— Și ce dacă ? Camera dacă are intrarea separată nu e tot garsonieră ? Ce părere avem, doctore ? Sîntem intelectual, ce dracu' !

Mihai îl privi pieziș și nu-i răspunse. Știa că Guță făcea pe grozavu, era convins că și Brigitte Bardot și Claudia Cardinale au fost inventate tocmai ca să mascheze timiditatea acestui om mătăhălos, bonom și foarte cumsecade. Aflase că Guță lucra în brigada lui Bălan de vreo doi ani și că venise pe șantier cu alți doi betoniști de la termocentrala de la Sîngiorgiul de Pădure, unde se calificase. Mai înainte lucrase ca zilier la S.M.T.-ul raional și fusese concediat pentru lipsa de grijă față de avutul obștesc. A vrut să învețe de unul singur să conducă tractorul, noaptea, și a dărîmat cîteva garduri ale cooperatorilor, a trecut printr-o șură, apoi s-a ancorat în zidul de piatră al grajdului comunal.

La termocentrală a început a învăța dulgheria, apoi a trecut la beton : a nimerit la o echipă bună și a învățat meseria. Inițiativă prea mare nu avea, dar își îndeplinea conștiincios treaba : cunoștea tainele betonului.

— Ei, doctore, n-avem părere ?

Cineva începu să chicotească.

— Doctorul nu se pricepe la femei. Numai la mașini, așa-i, doctore ?

Mihai privi spre omul care făcuse aluzie la accident și aprobă din cap.

— Hai, mă, pînă la urmă o să ne apucăm de ceartă. Mai bine să facem o rișcă.

Fără să aștepte răspuns, luă o cărămidă și însemnă pe o parte „pierde" și pe partea cealaltă „cîștigă".

— Țin banca.

Cineva aruncă o monedă de 25 la picioarele lui Guță. Acesta scuipă cărămida și o zvîrli în aer.

Guță pierdu. Pierdu și la a doua, și la a treia aruncare.

— Azi n-ai noroc, Guță, rîse cineva.

Guță scuipă din nou pe cărămidă.

— „Lese moa".

Cărămida căzu iar prost. Supărat, Guță plăti potul, apoi scoase o bancnotă de trei lei din buzunar. O privi lung, apoi se întoarse spre Mihai.

— Frumușica...

— Nu jucați pe trei lei.

Guță se întoarse spre vorbitor și-l măsură cu dispreț :

— Noi nu riscăm cînd nu sîntem în mînă. Se apropie de Mihai : am făcut atletism la viața noastră, domnule doctor ?

Mihai îl privi drept în ochi, ca atunci pe Niță. Curățau parchetul în sala de festivități.

— Treci la pîndă, tinere.

Pînda însemna să stea cu urechile lipite de ușa sălii și să asculte cînd o să răsune pașii gardianului pe coridor. Pînda nu era un lucru chiar atît de ușor : trebuia o concentrare serioasă și-ți amorțeau mădularele stînd gîrbovit ca un popîndău.

— Vă iau și chibrituri, domnule Guță ?

La fel răspunsese și lui Niță. Niță l-a măsurat din priviri, apoi l-a plesnit peste față.

— Treci la pîndă !

N-a avut încotro : s-a supus. Deși se hotărîse să-l reclame la direcție, n-a făcut-o. Nici acum nu știa de ce. După cîteva săptămîni, Niță l-a luat de o parte și și-a cerut scuze.

— Am vrut să văd dacă ești turnător. Lovește-mă și tu.

După discuția aceea ar fi vrut să plîngă.

— Da, îmi iei și chibrituri. Uite cincisprezece bani. Îi întinse o monedă de 15 bani.

Mihai se ridică încet, aștepta ca cineva să-l îndemne să nu se ducă, dar ceilalți erau preocupați cu rișca. După ce se îndepărtă cîțiva pași, vru să se reîntoarcă, dar renunță,

dojenindu-se singur : „De ce nu te-ai opus imediat ! Acum ce rost mai are..."

Cînd i-a spus Niță „lovește-mă și tu", n-ar fi fost în stare nici măcar să-și ridice brațul. Îl părăsiseră toate puterile. Pînă atunci, stînd noaptea în celulă, se visa în libertate întîlnindu-l pe Niță. Atît de multe ori l-a bătut în gînd, în locuri publice, față de martori. „Pentru palma de la pîndă, domnule Niță !"

Cînd se întoarse de la tutungerie, ascensorul funcționa deja. Cei din echipă aruncau cărămizi pe platforma bobului. Se înrolă în lanț. Guță îi arunca cărămizile cu efect, le rostogolea în aer, trebuia să fie foarte atent să le prindă. Observă tîrziu că maistrul e în apropierea lui și-l privește. Pînă acum îl văzuse foarte puțin. Maistrul Bălan era tot timpul ocupat. Pregătea cofrajele pentru un nou etaj. Părea un om morocănos ; cu bărbia proeminentă, bărboasă, aducea a bursuc. Prima oară s-au întîlnit într-o pauză de masă. Mihai stătea culcat pe o movilă de nisip și privea cerul prin pătratele grătarului. Cînd prindea în focarul ochilor gratiile, cerul părea fărîmițat în mii de pătrățele mărunte ca o pagină dintr-un caiet de aritmetică. Cînd, dimpotrivă, focarul se concentra în depărtări, firele subțiri ale grătarului se spălăceau, cerul devenea albastru-murdar, gri. Nu mai părea transparent, își pierdea luciul, sticlozitatea. Bălan se apropiase de el, îl cercetase prin grătar.

— Ai să răcești.

— Nu, tovarășe maistru.

— Dacă spun ai să răcești, ai să răcești. Credeam că înțelegi vorba : ți-am spus, scoală-te !

Mihai se ridică de pe nisip și se așeză pe niște cărămizi.

— Îți place munca ?

— Chiar dacă nu mi-ar place v-aș răspunde că îmi place foarte mult.

— Mda...

Pe urmă, nu-i mai dădu nici o atenție. Răspundea la salut ca la toți ceilalți, atît. Acum îl privea cercetător, ca atunci prin sită.

— De ce nu ți-ai pus mănuși de protecție ! Pe urmă vii și-mi ceri concediu de boală !

— Am fost la magazie și mi-au spus că n-au,

— Mda... Vino cu mine.

Bălan o luă înainte : traversă platforma betonierelor și se îndreptă spre magazia centrală. Mihai îl urmări îndeaproape, mai ales cum călca. După felul cum merge cineva pe un șantier îți dai seama dacă e de acolo sau e străin. Bălan, deși era greoi la trup, își punea piciorul pe jumătăți de cărămidă cu o dexteritate uimitoare, știa să descopere automat cel mai prielnic loc pentru talpă, se ferea de var și nămol, trecea razant pe lîngă camioane, fără să tresară. Pentru unul care l-ar fi cunoscut numai pe stradă i-ar fi fost greu să-l imagineze pe Bălan printre cărămizi. Aducea mai degrabă cu un bucătar decît cu un constructor.

Magazionerul stătea în apropierea ghișeului barăcii : cîntărea cuie.

— Bogdane ! A fost ăsta la tine ?

Bogdan recunoscu imediat vocea maistrului, își ridică privirile, apoi întoarse capul spre Mihai și încuviință din cap.

— A fost. Îl trase pe Bălan de o parte și începu să vorbească în șoaptă, dar destul de tare, încît Mihai, care rămăsese în apropierea ghișeului, să audă toată convorbirea.

— I-am spus că n-avem... Știți, e novice, e student și a venit de la zdup. Rîse mărunt, în cascade scurte cu i, și lui Mihai i se păru că gîfîie.

Bălan se încruntă, realiză cu întîrziere spusele magazionerului. Îl prinse de reverul hainei.

— Mă, dacă te mai prind că faci glume din astea, te potcovesc. Ai auzit ? Adă mănușile !

Magazionerul se chirci, își strînse umerii, părea mult mai mic și slab decît era în realitate, și începu să clipească des ca o pasăre. Se miră că Bălan nu-i gustase gluma. Se eliberă din strînsoare, intră în baracă și întinse spre Mihai o pereche de mănuși mari de piele.

— Iscălește aici, arătă el spre o condică.

Mihai iscăli de primire și porni după Bălan. Îi spuse :

— De fapt, dumneavoastră ați vrut să mă controlați dacă v-am mințit. Dacă am fost la magazie sau nu.

Bălan așteptă să se îndepărteze de un concasor și răspunse cu întîrziere :

— Am impresia că-ți folosești prea mult creierul.

— Credeți că e rău ?

— Depinde.

Mihai nu știu cum să ia răspunsul. Oare de ce ar putea să depindă valoarea folosirii creierului ? Era convins că Bălan n-a înțeles cele spuse de el, dar nu mai insistă. Mergea, tăcut, alături, și-l spiona cu coada ochiului. „Oare ce relații s-ar fi statornicit între noi dacă aș fi venit pe șantier ca inginer ?“ Era chiar curios să-l vadă pe Bălan în relații cu oameni mai sus puși. Și atunci e atît de sigur pe el ? Din punct de vedere profesional, nu i-ar fi putut reproșa nimic pînă acum. Dimpotrivă : îl văzuse luînd unele măsuri la care el nu s-a gîndit sau mai bine spus nici nu le-ar fi bănuit că se pot lua.

— Am nouăzeci și patru de kilograme.

Mihai căscă ochii mari :

— N-am înțeles, tovarășe maistru.

— Te credeam mai deștept. Am spus că am 94 de kilograme... Te-am simțit că mă cîntărești din priviri. Atîta fac eu : 94 de kilograme. Plus ceea ce nu se poate cîntări.

Mihai zîmbi : bătrînul nu părea de loc prost. Totuși, ca agerime, pînă acum nu întîlnise un om ca Niță. Niță ar fi făcut față oricărui psiholog universitar. Aprecia omul dintr-o singură căutătură și rar se întîmpla să fi greșit. A sosit într-o zi un nou condamnat. Era îmbrăcat în haine vărgate, tuns scurt, nu se deosebea de ceilalți cu nimic.

— Asta a primit un an, un an și șase luni. Eu nici nu l-aș fi condamnat. Trebuie să fie ori gestionar, ori casier. A avut lipsă sau plus. Din neglijență. L-au trișat. Mai tîrziu, cînd a avut ocazia, Mihai a controlat presupunerile lui Niță : condamnatul fusese într-adevăr gestionar la Comaliment, i-au găsit în timpul unui inventar cîteva chitanțe lipsă. Niște sume derizorii...

— Și atunci, totuși, de ce te-au condamnat...

— Era a doua oară... Prima oară am fost criticat și amendat de către comitetul sindical și după două luni m-au prins din nou pe picior greșit.

— Înseamnă că ești nevinovat.

— Aproape... mărturisi deținutul. Aproape. Am luat două sute de lei cu împrumut de la stat. Desigur, la sala-

riu aș fi pus banii înapoi... Nu m-am așteptat să vină controlul.

Bălan îl trase pe Mihai de mînă.

— Cum mergi, tinere ?... Dă macaraua peste dumneata... Vrei s-o ridici ? Arătă spre o cărămidă căzută în nămol.

Mihai se aplecă și ridică cărămida.

— Ce poți spune despre cărămida asta ?

— N-are ce căuta aici.

— Despre cărămidă te-am întrebat.

Mihai rupse cărămida pe genunchi, o cercetă, apoi îl privi pe Bălan drept în ochi.

— N-ar fi trebuit recepționată. Nu e bine arsă. Pot să mă duc ?

— Du-te !

Mihai aruncă cărămida înapoi în noroi și porni spre ascensor. Cînd se întoarse, îl văzu pe Bălan aplecîndu-se după cărămidă.

„Poți s-o cercetezi — zîmbi Mihai. E așa cum ți-am spus eu : nu e bine arsă".

1

Ședința organizației de bază se terminase demult; în sala de cursuri nu mai rămăseseră decît cîțiva studenți și biroul. Rămăseseră să fixeze ședința viitoare a biroului și să pună la punct cîteva din problemele ridicate de uteciști.

— Voi credeți că e cazul să-l chemăm pe asistent în fața biroului? N-ar fi mai bine să delegăm pe cineva să stea de vorbă cu el?

— De ce n-ai propus asta în ședință? întrebă Ana. Acum s-a hotărît. Și poate nu e rău. Chiar dacă tovarășul asistent o să se supere. Se întoarse spre o fată: Mia, nu pleca... Îndată termin și eu.

Mia, cu mișcări obosite, se așeză în bancă, se foi să-și găsească o poziție cît mai comodă, apoi se ridică și se duse la fereastră. Piața Universității era inundată de soare: cupolele TAROM-ului, coclite, luceau verzui ca într-o acuarelă.

Ana ridică ședința, își strînse servieta și se apropie de Mia.

— Nu te-ai răzgîndit?

— Nu, Mia. N-am ce căuta acolo!

— N-ai ce căuta acolo... Dar ai mai fost. Mi-a spus Clara că e o societate plăcută. Muzică bună... Ce fel de băiat e Robert?

— Adevărul e că nu știu ce fel de băiat e... Zău așa... Nici nu mai știu cine m-a invitat acolo... M-am dus mai mult din ambiție, să dovedesc că nu sînt încuiată. Mi-au spus, da, desigur, tu, ca secretară de U.T.C., n-ai ce căuta unde se ascultă muzică americană. M-am dus... Acum îmi pare bine că am fost, dar nu m-aș mai duce. Hai!

Coborîră scările de marmură, traversară holul rece și neprimitor și ieșiră în stradă.

Mia era prietena ei cea mai bună, au făcut și liceul împreună, la Gheorghe Lazăr : era fata unui dentist renumit, Stoicescu, șeful unei stomatologii raionale. Mia voia să se facă artistă sau cîntăreață, ca Margareta Pîslaru, avea voce frumoasă, ea a îndemnat-o pe Ana să se înscrie la cor. Mia avea și corp frumos : la ștrand, toți bărbații se întorceau după ea, se obișnuise cu asta, făcea pe indiferenta, călca țanțoș și-și ținea capul sus, de parcă s-ar fi uitat tot timpul la nori. Din cauza asta colegele o disprețuiau și o invidiau totodată.

— E o contrazicere în ceea ce spui : îți pare bine că ai fost, dar nu te-ai mai duce... Ce înseamnă asta ?

— Am cunoscut pe cineva acolo... Adică am revăzut pe cineva pe care îl cunoscusem cîndva...

— Vorbești în bobote, Ana... Cine e ? Vreau să aflu tot.

— Un băiat.

— Un băiat. Asta nu-mi spune nimic.

— Îți spun un singur lucru despre el, numai să nu cazi. A ieșit de la închisoare.

— Dar e formidabil, Ana... Tăcu o clipă și întrebă încruntată : reacționar ?

— Vorbești prostii. Un băiat tînăr. Student.

— Acum mi-ai spus al doilea lucru despre el. Student ieșit de la închisoare. Bravo, Ana... Dacă ar afla maică-ta... Hai spune : ce ochi are ?

Ana se opri. Într-adevăr, ce ochi are ? Închise ochii să-și poată aminti mai bine.

— Cred că verzi.

— Îmi plac băieții cu ochii verzi. Cine e ?

În cele din urmă, Ana povesti totul : cînd l-a cunoscut pe Mihai pentru prima oară, la serbarea de sfîrșit de an, cît era de supărată pe el că a dansat toată seara cu o altă fată, cum l-a reîntîlnit la Robert, cum s-au cunoscut, ce au discutat.

— Și te-a sărutat vreodată ?

Ana își arătă umărul :

— Aici. Eram la marginea lacului. M-am burzuluit toată. Cred că am făcut și piele de găină.

Mia începu să rîdă.

— Odată va trebui să mi-l arăți și mie. O fi ca ăla din Ardeal, poetul... Cum se numea ?

— Romulus. Nu e ca el.

— Tu ești îndrăgostită.

— Încă nu știu. Secretară de U.T.C. îndrăgostită ! Sună ciudat, nu-i așa ? Adevărul e că îmi place să fiu cu el.

— Deseară vii la cor ?

— Vin. Nu mai vreau să lipsesc. Să nu se supere dirijorul...

Acasă, Ana mîncă în bucătărie, ca în toate zilele cînd se făcea curățenie mare sau era zi de spălat. În asemenea zile nu-i plăcea să stea acasă ; maică-sa n-o lăsa să facă nimic. Spunea că ce nu-i făcut cu mîna ei nu e făcut bine, că nici ea nu se bagă în construcțiile lui tata și nici în spaniola Anei, așa că să fie lăsată în pace să-și vadă de treabă. Prin fereastra bucătăriei, Ana o văzu apărînd din spălătorie cu un coș încărcat cu rufe. Cînta un cîntec vechi, demodat, despre o fată părăsită și tristă care n-are noroc în viață, care suferă tot timpul pînă cînd apare „el", frumos, ferchеș, înalt, cu ochii de jar. Unde nu-și mai aducea aminte de text, lălăia, tare, de se auzea pînă peste drum. „Probabil, gîndi Ana, și copiii mei, dacă o să am, or să rîdă de «Intră lună pe fereastră» sau de «Marina, Marina»". Stînd aplecată asupra farfuriei, simți și o undă de compătimire față de maică-sa : e groaznic să stai toată ziua în spălător, învăluită în aburi, apoi să întinzi cămășile imense, colorate ale tatii cînd la lacuri e atît de frumos, cînd pe bulevard pulsează viața.

După masă, începu să transcrie pe curat notițele luate în pripă la cursuri : „Una grand ciudad del morte de Chile es Antoragasta, el punto mas importante para el embarque del salytre y cobre, minerales de cuys explotacion no se beneficia la nacion, sino que estan en manos de empresas norteamericanes". Mai reciti o dată însemnările, îi plăcea cum suna, melodios ca un sonet și totuși bărbătesc ca un vers alb, maiacovschian. La început, nu i-a plăcut spaniola. Pe urmă, cu cît trecea timpul, cu cît se obișnuia mai mult cu muzicalitatea limbii, o îndrăgea și acum n-ar fi schimbat-o pentru nici o altă disciplină. Cu limba spaniolă i se dezvălui un continent nou, America de Sud, care

pînă atunci nu însemna nimic pentru ea, o pară răsturnată pe emisfera sudică a globului, atît. Oraşe cu nume sonore, munţi, ape, oameni, ţări, o altă Europă în devenire, istorie crudă, sălbatică, reală, apropiate acum, aproape palpabile, şi o muzică nouă, melodioasă, ritmică, în care se reflectau toate astea ca într-o oglindă. La lecţiile de istorie îi părea rău că cei din Albion învinseseră invincibila Armada, era supărată pe Francesco Franco, din cauza căruia nu se puteau normaliza relaţiile cu Spania, din cauza căruia nu se puteau face excursii la Barcelona, la Madrid, la Malaga, Valencia.

— Mă duc, mamă.

— Unde te duci ?

— Am treabă.

La blocul-turn o aştepta Mihai. Ana îl descoperi de cum intră în piaţă. Mihai stătea rezemat de stîlp, îşi ţinea haina pe braţ şi fuma. Fuma într-un fel al lui. Nu ţinea ţigara între degetul arătător şi mijlociu, ci între arătător şi cel mare.

— Am venit.

Mihai nu-i răspunse nimic, zîmbi numai.

— De la distanţă păreai foarte cufundat în tine. Te-ai gîndit la ceva anume ?

— Da... la fleacuri.

— Vreau să aud şi eu fleacuri.

— M-am gîndit că e păcat că sînt prea tînăr şi n-am participat la sistematizarea acestei pieţi. Ar fi sunat frumos : sistematizatorul Pieţei Palatului, inginerul Mihai Coman... Ţi-am spus că sînt fleacuri... Ai văzut vreodată Bucureştiul de sus ?

— Nu.

— Atunci hai cu mine.

Urcară cu liftul pe terasa blocului-turn. Ana rămase înmărmurită : priveliştea era inedită pentru ea, nu se vedeau decît acoperişurile caselor, o mare de case, sticlă şi beton.

— Să nu spui nimic, făcu Ana şi se apropie de balustradă să poată cuprinde cît mai mult din privelişte.

Mihai se apropie şi el de balustradă, îşi trecu braţul

peste umărul Anei, ocrotitor, și privi furnicarul de oameni de pe panglicile cenușii de asfalt.

— Formidabil cît de multe cupole, izbucni Ana. Uită-te, numără-le și tu. Una, două, Atheneul trei, biserica Luterană patru, Enei cinci, alea două din fund, șapte... Mi-a spus cineva că Praga e socotită orașul turnurilor... Cred că la noi nu s-a ostenit nimeni să le numere, să le folosească din punct de vedere turistic. Știi ce senzație am acum ? Am fost odată cu tata la gara triaj. Sute de linii peste tot, haotic aruncate vagoane de toate tipurile, locomotive, electrice Diesel și m-am simțit ca într-un oraș cosmic al lui Wells. Aici totul e numai piatră și piatră...

— Chiar așa se numește în limbajul nostru : peisaj de piatră. Arată undeva foarte departe. Vezi blocurile acelea colorate ? Sînt la Florească. Cînd o să am copii, o să-i aduc aici să le arăt și lor cele zece blocuri.

Ana le numără : erau numai șase. Numără și a doua oară.

— Acolo nu sînt decît șase.

— Celelalte patru o să le construiesc eu, răspunse Mihai pe un ton de zeflemea. Am cercetat terenul la fața locului. Mai e spațiu pentru patru blocuri.

Ana încercă să-l imite :

— Am să le construiesc eu, limbajul nostru, construite de mine...

— Vrei să spui că sînt orgolios ?

— Nu știu. Te cunosc de foarte puțin timp.

Mihai o luă de mînă.

— Poate că ai dreptate. Tot din cauza orgoliului am ajuns și la închisoare. Dintr-o dată se posomorî. Vîntul îi răvășise părul : era caraghios. Ana începu să rîdă :

— Ai o față de martir pictat pe un perete de biserică. Dacă ai fi făcut mutra asta la tribunal, nu te-ar fi condamnat. Unde mergem, domnule Mihai ?... De cînd umblu cu tine, am descoperit Bucureștiul.

— Vrei să spui că sînt un ghid bun...

— Vezi, acum vorbești prostii ! Dar dacă îți place cuvîntul ghid, atunci fie : ești ghidul meu. Îți place așa ? Unde mergem ?

— La cinema.

— Acolo sînt prea mulți oameni.

— Numai unde sînt mulți oameni poți fi cu adevărat singur.

— Asta-i o viziune dialectică. Fie. Dar o să găsim bilete ?

— Sper că da. Am auzit că la Capitol rulează un film grozav. Cu Gérard Philipe.

— N-are importanță. Mă duc la film ca să fiu cu tine.

„Sînt un porc", își spuse Mihai în gînd. „Eu o duc la cinema să văd cum reacționează, să pot face o comparație între ea și Pușa, și ea vine ca să fie cu mine". Îi pieri tot cheful de film, dar nu mai avea cum să dea înapoi. Scoase două bilete pentru ora 7. Mai aveau jumătate de oră pînă la începerea filmului. Se lăsară duși de fluviul de pietoni pînă la Cișmigiu.

— Am să te țin de mînă să nu te pierd.

Ana încuviință și nu-și retrase mîna nici cînd rămaseră singuri în parc. Spuse numai cu jumătate de glas, tîrziu de tot, cînd auziră cele șapte bătăi ale orologiului de la Sfîntul Iosif.

— Dacă mă ții așa de mînă nu numai că nu mă pierzi, dar îmi strivești și degetele.

— Iartă-mă, se scuză Mihai. Nu mi-am dat seama.

— Și eu care credeam că faci conștient. Rîse. Hai, e șapte. O să pierdem jurnalul.

În fața cinematografului, Ana își aduse aminte că are cor.

— Nu te duci !

— Și ce-o să spun acasă ?

— Că ai fost la cor.

— Mă înveți la rele.

La film, Ana se amuză și prevăzu toate poantele la care Pușa gemuse de plăcere.

— Ai să vezi, o să-i omoare pe toți șapte mercenari !

Cînd ieșiră de la spectacol, ploua. Au fost nevoiți să mai piardă o jumătate de oră pînă reușiră să plece.

Trecuse de nouă jumătate cînd Ana ajunse acasă. Era udă pînă la piele. Taică-su stătea la masă, citea. Nici nu-și ridică privirile cînd Ana intră în bucătărie. Mamă-sa o întrebă direct, după obiceiul ei :

— Unde ai fost ?

— La cor, răspunse Ana fără să se gîndească prea mult.

Taică-su trînti ziarul pe masă și intră în dormitor. Ana își dădu imediat seama că se întîmplase ceva. Privi întrebător spre maică-sa.

— A fost Mia. Te-a căutat. A trimis-o dirijorul corului.

Ana intră în dormitor. Taică-su stătea la fereastră, privea firicelele de apă care se scurgeau spre bordajul de tinichea de la baza ferestrei.

— Tată, dă-mi o palmă.

Taică-su se întoarse spre ea.

— Meriți ?

— Pentru că te-am mințit, da.

— Și altminteri ?

— Altminteri, nu.

— Unde ai fost ?

— La cinema.

— Și pentru atîta lucru merita să minți ?

— Am fost cu un băiat.

Bălan se încruntă.

— Ana, tu ești o fată deșteaptă... Și tata nu te are decît pe tine... Înțelegi ce vreau să spun ?

— Da, tată.

— Tu plîngi ? Se apropie de ea și o mîngîie pe păr. În clipa aceea se deschise ușa și apăru mama.

— Ți-a spus unde a fost ? Vocea îi suna rea.

— Da, răspunse agresiv Bălan. A fost la cor !

2

— Doctore ! Te caută un domn.

Lucrul se sfîrșise de mult : Mihai era dezbrăcat pînă la brîu, se spăla la robinetul din curtea șantierului.

— N-auzi, doctore ! Te caută un domn !

Mihai se întoarse spre Guță. Acesta tocmai își ștergea picioarele într-un prosop murdar. Din cauza burții, făcea un efort vizibil. Abia își trăgea sufletul. Alături de el, lîngă o stivă de grinzi, stătea „domnul". Era un om înalt, îmbrăcat elegant în niște haine vărgate la două rînduri.

După felul cum stătea, se vedea că se ferește să nu se murdărească. Mihai se apropie de el. Omul cu haine vărgate îl cercetă atent.

— Dumneata ești Mihai Coman ?

— Da, domnule.

— Te caut pe tot șantierul. Îl prinse familiar de braț și-l trase mai la o parte.

— Va să zică dumneata ești Mihai Coman !...

Mihai își dădu seama imediat că are de-a face cu un om de la cadre. Pentru o clipă, îi trecu prin minte că ar putea fi trimisul Politehnicii sau chiar de la Ministerul Învățământului, unde înaintase memoriul. Se îmbujoră :

— Da, tovarășe. Sînt Mihai Coman.

— Foarte bine. Nu se uită la Mihai : cercetă curtea șantierului cu privirile, apoi urmări interesat pirueta unei macarale turn. Mihai vru să fie politicos. Explică :

— E de opt tone.

— Opt tone, zici ! se miră individul. E mult. Puse mîna pe umărul lui Mihai. După descriere, mi te-am închipuit mai finav. Arăți bine. Ai făcut sport ?

— Numai în anul întîi.

— Ești bine dezvoltat. Cum merge treaba ?

— Ce fel de treabă ? întrebă Mihai mirat.

— Aici pe șantier. Cum te împaci cu tovarășii ? Arătă cu capul spre Guță.

— Bine. Îi păru rău că omul din fața lui tocmai cu Guță se nimerise să stea de vorbă. Guță era în stare de orice. L-a și strigat „doctore". Un om neobișnuit cu constructorii ar putea deduce din asta că cel poreclit așa nu e făcut pentru o muncă de șantier.

— Ascultă, puștiule !

Mihai încremeni. Mai ales din cauza tonului schimbat cu care omul din fața lui i se adresă. Nu mai încăpea nici o îndoială că se înșelase. Omul nu era nici de la Politehnică și nici de la Ministerul Învățământului. Era trimisul Miliției. „Probabil mă supraveghează. Dar pentru că reprezintă ordinea publică nu-i dă nimeni dreptul să abuzeze și în special să fie bădăran. De ce să mă ia cu «puștiule» ? Am stat opt luni, mi-am făcut pedeapsa, acum muncesc." Hotărî să-l pună la punct :

— Probabil mă confundați. Poate căutați un puști : eu sînt Mihai Coman.

— Oho ! Nu mi s-a spus că ești și demn. Dar asta nu e rău.

— Spune ce vrei, domnule ? Am treabă !

Individul cu haine vărgate zîmbi larg : avea dinți mari, galbeni și gingii lipsite de sînge, aproape albe.

— Ești perspicace. De unde ai ghicit că ai treabă ? ! Se aplecă spre Mihai și-i șopti complice : m-a trimis Tati. Îl cunoști. Vino diseară la Pușa. Popa Șapcă 7. E vorba de ceva foarte gras.

Mihai se fîstîci : nu știu ce să răspundă. Privi spre Guță cu teamă să vadă dacă ascultă, trage cumva cu urechea. Guță era preocupat cu curățirea unghiilor de la picioare. Individul cu haine vărgate se aplecă din nou spre Mihai :

— Și mai am nevoie de încă un om sau doi. Poate știi tu pe cineva de aici de pe șantier.

În colțul clădirii tocmai apăruse Bălan. Își ținea palma streașină la ochi să vadă mai bine. Căuta pe cineva. Mihai îl strigă :

— Tovarășe Bălan ! Tovarășe Bălan !

Individul cu haine vărgate se uită și el spre Bălan. Nu prea îi plăcea. Plescăi din buze.

— E om de încredere ?

Mihai zîmbi unui gînd :

— Vai de mine. Să vă fac cunoștință. Arătă spre Bălan : tovarășul Bălan, responsabilul blocului 2, iar dumnealui...

Dotat cu un simț de orientare bine dezvoltat, individul cu haine vărgate își duse mîna la pălărie și începu să se retragă. Cum ajunse la colțul clădirii, o zbughi.

Bălan nu pricepu nimic. Avu senzația că Mihai încercase o glumă proastă. Se încruntă :

— Cine era ?

— A fost trimis de unul cu care am fost închis. Mi-a oferit ceva „gras".

— Și de ce era nevoie să-l cunosc și eu ?

— Mi-a spus că are „nevoie" de încă cîțiva oameni.

— Și tocmai pe mine m-ai găsit să mă vîri în afacerile tale murdare ! ?

— Cum adică murdare ?

— Ascultă, ceva gras în limbajul acelora cu care ai fost închis înseamnă ceva murdar. Prin definiție. Asta e una. A doua, trebuie că te-ai înțeles bine cu ei dacă te caută și aici.

— Nu m-am înțeles bine cu ei.

— Atunci de ce te caută ? Ascultă-mă : mi-ai plăcut pînă acum cum ai muncit, dar eu vreau oameni cinstiți pe șantier. Înțelegi ! Crezi că eu îs prost ! De ce-ți trimit vorbă tocmai dumitale, cu care nu s-au înțeles bine ?

— E greu de explicat, tovarășe Bălan. M-au bătut o dată. apoi li s-a făcut milă de mine. Mi-au promis că mă fac om.

— Ei, sub mîna lor ai toate șansele. Să știi că eu te-am așteptat să mă cauți. Să te interesezi ce ai de făcut să te înscrii la cursurile serale. Sau orice : n-ai dreptul să stai cu mîinile în sîn. Șantierul e ca un cazan : aici fierb cu toții de-a valma. Dar carnea se alege de zarzavat. De obicei de pe șantier oamenii ies mai curați, mai buni, mai harnici. Îmi pare rău...

Dădu să plece. Mihai îi tăie calea.

— Știți foarte bine că nu puteam veni la dumneavoastră. Nu sînt decît de două săptămîni pe șantier. Inginerul-șef mi-a spus că e bine să mă țin de treabă. De ce treabă m-aș fi ținut, dacă veneam din primele zile să fiu trecut la muncă redusă că trebuie să învăț ? V-am auzit într-o zi spunînd că șantierul nu e azil. Eu am pretenția că sînt destul de deștept să înțeleg sensul cuvintelor. „Nu-i azil" suna pentru mine. Chiar dacă acum dumneavoastră negați din cap. Suna pentru mine.

— Gură ai !

— Niciodată nu mi-a fost rușine să-mi spun părerea. Și dacă aș fi avut ceva de ascuns în legătură cu închisoarea, nu v-aș fi chemat pe dumneavoastră să aflați ce mi s-a propus.

— Mda. Du-te și spală-te !

Mihai plecă fără să salute.

Bălan îl privi un timp : i se păru că băiatul e bine legat. Dar e cam arțăgos. „Da' de ce dracu' am trecut pe aici ?" Știa precis că venise cu o treabă concretă și acum îi era

ciudă că nu-și aducea aminte pentru ce anume. Asta se numește ramolisment. Se uită în jur și dădu cu ochii de bob. Da, desigur, pentru asta venise. Trebuie unsă mașinăria asta, că plînge ca un copil nemîncat. Se apropie de bob, dar mecanicul nu mai era acolo. Înseamnă că va trebui să-i spună mîine dimineață. Numai să nu uite. Hotărî să-i lase un bilețel. Căută în buzunare după o hîrtiuță, apoi scrise cu un capăt de creion chimic misiva : „Dacă nu ungi mașinăria, te potcovesc. Bălan". De după clădire apăru inginerul-șef. Era îmbrăcat de plecare.

— Ce faci, Bălane ? Scrii scrisori de dragoste ?

— Da.

Inginerul se aplecă asupra bilețelului și începu să zîmbească.

— Nu era nevoie să te iscălești. Ești singurul care se ocupă cu potcovitul. De ce nu te duci acasă ?

— Cuget, tovarășe inginer. Mi-a dat peste nas tînărul venit de la închisoare. L-aș fi cîrpit, dar avea dreptate. Și cînd un om are dreptate, mi se înmoaie elanul.

— Și mie mi-a trecut o dată prin cap că ar trebui să ne ocupăm de el, pe urmă am uitat. Adevărul e că nici nu știu ce-i în capul lui. Îi ajung banii, unde stă, la cine, ce face ? O singură dată am stat de vorbă cu el, la angajare. Se pare că e foarte bun matematician. La lucru cum e ?

— Nu-i rău ?

— M-am dus. Să știi că-i grea munca pe șantier, Bălane.

— E grea, tovarășe inginer. Zău, e grea.

Mihai plecă de pe șantier însoțit de Guță. Guță era bine dispus, vorbea tot timpul.

— Noi în locul tău, doctore, am ușchi-o de pe șantier. Munca asta nu e de noi. Avem școală, glagorie, ne-am putea angaja contopist. Și acolo, trai : stăm la umbră, mai bem o cafea, mai ciupim o dactilografă de fund și așa, din vorbă în vorbă, trece ziua. Pe urmă, trece săptămîna, vine 22 și umflăm chenzina. Chenzină grasă, nu ca a noastră care stăm toată ziua călare pe cărămizi. Știm ce parale umflă cei care lucrează la umbră ? Nu, desigur că nu. Noi sîntem sufletiști, nouă ne place betonul și sfînta muncă.

Nu l-am citit pe nea Nicuță Tănase ? Spune dumnealui că dacă munca era bună o lua burghezia. E scriitor cu doxă !

— Dumneata ce rost ai în viață, domnule Guță ?

— Cum adică ? întrebă mirat Guță. Cum adică ce rost ? Facem și noi umbră pămîntului pînă cînd ține, apoi cînd n-o să mai țină ne transformăm în cantină pentru viermi.

— Nu așa te-am întrebat. Ce vrei să devii ?

— Ce am vrea să devenim ? Guță își scărpină ceafa. Pentru o clipă, deveni serios, apoi zîmbi larg :

— Dacă am fi femeie și pe deasupra am fi și negresă, ne-ar place să devenim amanta lui Chombe. Gagiul e plin de franci.

— Te-am întrebat serios. Dacă nu vrei să răspunzi, nu e nevoie. Ce ai vrea să faci în viitor ?

— În viitorul apropiat am vrea să facem un revelion să se ducă pomina. Ne plac revelioanele. Atunci nimeni nu se uită în gura țăranilor. Bagi șpriț în tine ca la Mărășești. Și apoi, noi urmărim și ce povestește nenea Topor. Spune că de revelion n-o să mai fie călduri.

— Dumneata nu ești niciodată serios.

— Nu ne dăm seama, doctore, cît de serios sîntem. Folosim doar altfel cuvintele. Am auzit că ăia care fac muzică simfonică tot de opt note se folosesc ca și Temistocle Popa, ăla cu „Lalelele". Și una, și cealaltă tot muzică e. Noi o dăm pe „Lalele". Bem un șpriț, doctore ?

Mihai nu-l refuză. Intrară într-un bufet în apropierea Gării de Nord. Se așezară la o masă chiar în apropierea tejghelei. Guță prinse un chelner de halat.

— Vino, puișor, arată-ne ochii.

Cînd chelnerul se întoarse cu fața spre el, Guță începu să rîdă. Tu ești, Costică ? Nu te mai îndrepți ! Vinzi alcool cetățenilor republicii, în loc să umbli cu pancarde pe spate pe care să scrie : beți lapte. Lovește-ne cu un Dealu-Mare. Și dacă e rece, nu e rău.

Guță prepară șprițurile cu dichis mare : stropi vinul de la distanță, ceremonios, așteptă să se aburească paharul, îl ridică la ciocnit :

— Așa cum spusese domnul Cezar Grigoriu înainte de a trece Dîmbovița : Alia iahta este.

Se aprinseseră felinarele cînd au ieșit de la bufet. Guță era în elementul lui : îi sticleau ochii.

— Ne pare bine, doctore, că rezistăm la șpriț. E lucru mare, zău așa. Apoi, noapte bună. Noi mai avem treabă și la bufetul gării.

Mihai privi lung după el, pînă cînd Guță se pierdu prin mulțime, apoi porni spre casă. Pe drum, se răzgîndi : „Ce ar fi să mă duc în Popa Șapcă 7, la Pușa, am să-i spun să nu mai trimită oameni după mine pe șantier. Acolo-s oameni simpli, nu știu de glumă". Cu cît se apropia mai mult de casa Pușei, se convingea tot mai mult că individul cu haine vărgate fusese trimis de Pușa. Era normal că nu putea să-i trimită vorbă „vino la mine", toți ăștia erau prietenii soțului ei, n-ar fi avut cum să se justifice. Așa, l-a chemat cu treabă și o să rămînă la ea. Îi părea rău că băuse cu Guță : îi vîjîia puțin capul și călca nesigur. Își și imagină cum o să decurgă întîlnirea. El o să facă pe beatul, o să se așeze în fotoliul în care a stat Lulu, ea o să-l îngrijească, o să-l dezbrace și o să-l ducă la duș. La gîndul că o să facă baie împreună grăbi pașii. Se lovi de un trecător și uită să-și ceară scuze.

Îi deschise Pușa. Nefardată, era fadă, ștearsă. Mihai îi zîmbi, dar ea rămase încruntată.

— Tu ai înnebunit ? Ce i-ai făcut azi lui Teddy ?

— Cum adică ?

— Nu fă pe prostul ! Ai vrut să-l dai pe mîna muncitorilor ? Ți-am spus ce a pățit ăla din orchestra de la Cina. Contrabandistul. Bagă-ți mințile în cap, studentule, că o pățești. Băieții sînt foarte supărați. Du-te și ferește-te de ei, că te taie. Îi închise ușa în nas.

Descumpănit, Mihai vru să sune din nou, apoi renunță. Coborî scările rezemîndu-se de balustradă. La ieșire, portarul îi tăie calea.

— Nu era nimeni acasă ?

— Nu, minți Mihai.

— Mă mir. Dar dracu' știe, ăștia vin și dispar ca mușchii. Niciodată nu poți să fii sigur dacă-s acasă sau nu. Parcă ar avea două ieșiri.

Acasă, Mihai găsi holul golit de fotolii. „Se pregătesc de ceai. Înseamnă că iar e marți". Traversă holul tiptil, să

nu fie auzit și în cameră încuie ușa după el. Simți cum îi zvîcnesc tîmplele, apoi cînd lucrurile din cameră începură să se spălăcească își dădu seama că era beat. Urechile îi țiuiau puternic, tavanul se legăna ca un balansoar și drumul pînă la canapea i se păru nebănuit de lung. Se trînti îmbrăcat cu fața spre pernă și avu certa senzație că se află într-o barcă. Vru să adoarmă, dar somnul nu se lipea de el. Se zvîrcoli un timp de parcă ar fi avut febră, apoi auzind ciocănituri în ușă tresări; rămase nemișcat, să nu fie auzit de cei de afară. Probabil sînt ăștia de la ceai. De afară, din hol, răzbătea aceeași muzică pe care o auzea în fiecare marți. Poate o fi și Ana aici. Acum era însă tîrziu să mai apară. Bătăile în ușă amuțiseră de mult. Rămase nemișcat încercînd să deducă din zgomote cele ce se petreceau în hol. Mai tîrziu, o fată chicoti zgomotos și Mihai o recunoscu după voce : era Clara. Dacă s-ar fi dus printre ei, acum ar fi luat-o pe Clara de o parte și ar fi întrebat-o dacă nu mai vrea să facă un pariu : „Alergi tu 110 metri garduri în 12 secunde, dar o dată tot te prind pe picior greșit. Nu, hotărît sînt beat. E bine totuși că Pușa nu m-a primit în casă. Cine știe ce boacăne aș mai fi făcut acolo, și Lulu ăla m-ar fi tăbăcit. Păcat că Pușa m-a crezut că am vrut să-l dau pe omul trimis de ea pe mîna muncitorilor. Probabil că omul a venit pe șantier să vadă cum mă comport la o adică. Sînt un tîmpit. Ar fi trebuit să-i spun pe șleau : nu, domnule, eu nu vreau să lucrez cu voi. Eu mă simt foarte bine și pe șantier. Era foarte cinstit și n-avea nici Pușa de ce să se supere".

Se duse la robinet și dădu drumul apei să curgă încet, să nu se audă afară. Se spălă pe față, apoi își scoase cămașa și se spălă și pe piept. Se răcori și-și reveni puțin. În orice caz, camera încetase să se mai învîrtă și nici plafonul nu se mai legăna atît de amenințător de parcă ar fi vrut să cadă. Acum se auzea același tango pe care l-a dansat cu Clara. Cu Ana n-a dansat niciodată. Acum ar fi vrut ca Ana să fie cu el, să danseze aici în spatele ușii închise, încet, să nu se audă în hol. Păcat că nu-i aici. Se gîndi la ceea ce ar putea să facă pe gălăgia asta. Să răsfoiască vechile notițe de la cursuri sau să citească un capitol din „Tehnologia prefabricatelor de beton și ipsos".

N-avea chef. Se așeză la masă și începu să-i scrie lui Eugen.

„Dragii mei,

Singurul lucru ceea ce pot face în clipa asta e doar să vă scriu. Sînt din nou arestat, de astă dată doar în propria mea locuință și probabil numai pînă la miezul nopții, cînd se va sfîrși ceaiul. Pînă atunci, sper, îmi va trece și durerea de cap, pentru că, trebuie să știți, sînt puțin beat. Am băut două kilograme de vin, în doi, eu și Guță, un coleg de pe șantier. Nu vă puteți da seama ce tip interesant e. Puțin seamănă cu fostul meu coleg de cămin Lamberti. Tu, Eugen, trebuie să-l cunoști : acela care a umblat doi ani la rînd, și vara și iarna, într-un costum de doc. Ăla care răspundea la seminare de parcă ar fi fost în parlamentul englez : «Prea onorate asistent, îmi voi permite să dezvolt subiectul indicat de dumneavoastră : tratarea termoelectrică a betonului în timpul iernii». Cam așa vorbește și noul meu prieten, cu diferența că acesta folosește un vocabular foarte redus, circa 200—300 de cuvinte. E posibil că nu vrea să folosească mai multe și sînt convins că dacă l-aș întreba de ce, mi-ar răspunde așa : «Noi restul cuvintelor le-am pus la murat. Cine știe, într-o zi o să avem nevoie de ele și n-o să le avem». Trebuie știut că folosește pluralul ca și regina Elisabeta a Angliei, are mult haz și m-a felicitat că rezist la spriț. Dacă m-ar vedea în ce hal sînt, s-ar lepăda de mine. Azi în general am avut o zi grea. M-au căutat cei cu care am fost la închisoare și mi-au oferit de «lucru». Ar trebui să-mi iau un pseudonim : Coroiu sau Terente. Ar și suna frumos. Mihai Coroiu sau Mihai Terente. Dacă aș fi acceptat, ați fi avut și voi o cunoștință renumită. V-am avertizat de la început că eu n-am ce face și vă scriu tot felul de prostii. Voi nu sînteți obligați să citiți scrisoarea pînă la capăt. Dar eu n-am ce face altceva și trebuie să vă scriu".

Mototoli hîrtia și o aruncă într-un colț. „Cum adică n-am ce face !" Se duse la canapea și se întinse : prin fereastra deschisă se vedea și un colț de balcon : uneori dansatorii se încumetau pînă acolo, îi putea zări. Închise ochii.

De alături răzbăteau vocile piţigăiate ale beatlesilor : Mister Moundlight. Adormi.

Cînd se trezi, era noaptea tîrziu, era transpirat, adormise îmbrăcat, şi afară, în hol, cineva împingea fotoliile la loc. Se sculă şi porni spre baie. În hol nu era decît mama lui Robert, făcea ordine.

— Bună seara, doamnă.

— Dumneata ai fost acasă ? De ce n-ai venit la ceai ? Am privit toată seara tinerii. A fost foarte amuzant.

— Am adormit, doamnă.

— Eşti ciudat, domnule Coman. Locuieşti singur, nu ai prieteni, nu ai vizitatori. Pari mult mai matur decît eşti.

— Vă mulţumesc pentru această apreciere.

— N-am spus-o în sens de compliment. Dimpotrivă. Robert al meu are prieteni, colegi, nici cînd mănîncă nu stă liniştit. Bate tam-tam-ul cu piciorul, dă din coate, e mai copilăros şi poate mai plin de viaţă.

— Eu am fost la închisoare, doamnă.

— Da, dar asta n-o spui ca să te justifici, ci, mai degrabă, cu oarecare mîndrie. Cred că te agăţi prea mult de faptul că ai fost închis. Timpul acesta nu trebuie să atîrne în viaţa dumitale ca o piatră de moară legată de gît. Trebuie să te eliberezi. Să înveţi să rîzi.

Mihai nu se aşteptase la asemenea cuvinte din partea mamei lui Robert ; o crezuse insensibilă, proastă, mai ales după intervenţia ei pentru plata luminii. Da, asta e la mine : mă pripesc la toate şi mai ales în aprecieri asupra oamenilor.

— Pot să vă ajut cu ceva ? Se apropie de un fotoliu de lîngă perete şi începu să-l împingă spre mijlocul încăperii. Picioarele fotoliului se agăţară de covor. Doamna Matilda începu să rîdă.

— N-o să reuşeşti singur. Se aplecă, netezi covorul, săltă picioarele fotoliului peste el şi-i ajută lui Mihai să împingă fotoliul la loc. Cînd terminară de dereticat, doamna Matilda abia îşi mai putea trage sufletul : era transpirată, răsufla greoi şi sînii îi săltau ca nişte foale. Obosită, se rezemă de masă şi căută privirile lui Mihai. El nu mai avea nimic de făcut, rămăsese totuşi pironit

locului și asculta zumzăitul unei muște întîrziate. Spuse cu voce scăzută, voalată :

— E cald aici. Ieși pe balcon să respire aer proaspăt.

Strada era pustie, felinarele păreau mai palide decît erau în realitate. Mihai auzi și pașii ei, apropiindu-se, dar nu se întoarse. Femeia se opri lîngă el, se rezemă de balustradă, răsuflă adînc ca și cum ar fi oftat. Mihai o privi cu coada ochiului ; din profil, nici nu părea atît de grasă.

— Mă duc să mă culc, doamnă. Noapte bună.

Ea îi răspunse sec, fără să se întoarcă spre el :

— Noapte bună.

1

Bălan fusese firav în tinerețe : taică-su murise la începutul primului război mondial, în Galiția, călcat de o mașină ; maică-sa fusese femeie de serviciu la remiza centrală de tramvaie din Timișoara, cîștiga puțin, nu-i putuse hrăni cum ar fi trebuit. Intră în școala primară tîrziu, la opt ani, și nimeni n-ar fi bănuit pe atunci că, peste ani, Bălan va lua proporțiile pe care le avea acum. Tot timpul școlii fusese mediocru : nu putea reține anii urcării pe tron a domnitorilor, datele bătăliilor de la Călugăreni și Pădurea Cosminului și ceea ce i se părea cel mai greu de priceput era faptul cum de s-a gîndit abatele acela italian, Toricelli, să umple tubul lui tocmai cu mercur. Învățătorii îl băteau pentru că ținea muște în cutii de chibrituri, îl băteau pentru că mîzgălea pereții coridoarelor, îl băteau pentru că răspundea la întrebări cinstit : nu știu.

— Nu te las repetent, pentru că ești prost din naștere. Chiar dacă ai repeta clasa a patra, tot n-ai reține nimic

Acasă, Bălan o întreba pe maică-sa :

— Mamă, eu sînt prost ?

— Cum să fii prost ! Ești leneș și neascultător. Asta e !

A doua zi, Bălan încerca să fie atent la ore, stătea nemișcat tot timpul, repeta în gînd de zeci de ori, să nu uite, anul primei călătorii a lui Magellan, dar învățătorul avea ciorapi diferiți. Îl pufnise rîsul.

— De ce rîzi ?

I-a fost rușine să mărturisească motivul, învățătorul îl făcu idiot și el ridică din umeri și fără nici o legătură îi veni în minte anul morții lui Ștefan cel Mare.

— Ștefan cel Mare a murit în anul 1504.

Învățătorul l-a privit speriat, apoi și-a continuat lecția, dar era cu ochii tot timpul pe Bălan. Lui îi plăceau numai

orele de religie. Protopopul, un om blînd, cu o înfățișare de apostol și cu sutana pătată de grăsime, audia elevii în grup. Socotea că repetînd lecțiile în cor vor fi mult mai ușor de reținut. Avea dreptate : ani de zile după terminarea școlii Bălan știa încă pe de rost parabola Fiului risipitor și învierea lui Lazăr din morți.

În cele din urmă, în clasa a șaptea, a rămas repetent și maică-sa l-a dat ucenic la un dulgher. A învățat bine meseria, dar nu-i plăcea lemnul ; îl atrăgeau mai mult cărămizile, zidarii, apoi cimentul, cu acea însușire tainică de a se întări. În zadar s-a împotrivit maică-sa ; Bălan trecu la zidărie. Sus, pe schele, se simțea în largul lui, putea cuprinde cu ochii toate împrejurimile, și îndrăgi mirosul acrișor al mortarului. Maistrul său, un om subțire, cu un nume nemțesc, era și constructor, și arhitect : își făcea singur planurile și casele de asemenea. Era saxon, vorbea puțin, știa să aprecieze oamenii după muncă. De la el a învățat cele trei principii ale constructorilor : util, frumos, ieftin.

— Tot ce nu se încadrează în aceste trei principii, avea obiceiul să spună saxonul, este împotriva construcției. Dacă vei înțelege asta, dacă fără aceste trei principii nu vei putea să lucrezi, atunci o să fii un meseriaș bun. Altminteri, vei avea numai o profesie.

Bălan îl îndrăgise și pentru felul cum se comporta cu oamenii : nu angaja decît lucrători în acord, plătea fiecăruia după munca sa.

La începutul celui de al treilea deceniu, Bălan se mută cu saxonul în București. Lucrase ca maistru plin la primele clădiri înalte din Capitală, el a așezat ultima cărămidă la etajul al zecelea al hotelului Ambasador, pe urmă se specializase în beton. Deveni cunoscut, inginerii constructori se mîndreau cu el, muncitorii îl respectau pentru cunoștințele sale. Cîștiga bine, cît trei dulgheri. După grevele ceferiștilor, n-a fost nevoie să fie lămurit prea mult : a cotizat lunar la Ajutorul Roșu, pe urmă a participat și la cîteva excursii pe Valea Prahovei, unde a învățat cîntece care nu se cîntau decît pe ascuns și citea broșuri care nu se găseau în librării. Fusese și la cîte o întrunire de sindicat după dizolvarea sindicatelor, pînă îl luase poliția

la ochi. L-au interogat, dar n-aveau dovezi împotriva lui. Pe urmă, cînd s-a însurat cu fiica unui preot, l-au lăsat în pace. Bălan însă continua să frecventeze întrunirile ascunse, cotizase regulat pentru întreținerea deținuților politici, participase la greva de solidaritate cu marea acțiune a ceferiștilor de la Griviția, pînă ce-l arestaseră. L-au ținut cîteva zile la chestură, l-au anchetat, l-au bătut și cu ajutorul lor Bălan coti definitiv spre stînga : era convins de dreptatea celor mulți, citise o carte destul de groasă scrisă de unul Engels și cîteva broșurele de Marx și Lenin.

În timpul războiului, fusese mobilizat pe loc, la construcțiile cu caracter militar. Lucrase chiar la Statul-Major de pe strada general Cristescu, unde transformă toate pivnițele în adăposturi antiaeriene. În cel de al patrulea an de război, s-a născut Ana. Bălan era deja membru de partid activ, îndeplinise o mulțime de sarcini organizatorice, era omul de legătură pentru activitatea de pe front. După război, spre mirarea tuturor, Bălan, în loc să-și continue activitatea politică, s-a reîntors la beton. A colindat aproape toate șantierele naționale : a turnat fundațiile viaductelor de la Bumbești-Livezeni, pilonii halelor de montaj de la „Astra-Arad", a muncit la fabrica de zahăr din Tîrgu-Mureș, la o mulțime de termocentrale, la Bicaz, apoi cînd a pornit marea reconstrucție a Bucureștilor s-a întors acasă. Putea spune cu inima deschisă că Bucureștiul nou l-a făcut el. Mai corect : și el.

Mari pasiuni n-a avut și n-a iubit cu adevărat decît o singură femeie : pe nevastă-sa. Era fericit știind-o pe ea acasă, printre crătiți. Îi și spunea uneori :

— Știi, Maria, cînd mă trezesc dimineața și-ți aud pașii în bucătărie, știu că totul este în regulă. Tu miroși a cafea cu lapte și a femeie. Ar fi îngrozitor de trist fără tine.

— Te rog numai să nu-mi faci cu ochiul de față cu Ana. Ce o fi crezînd ea ?

— Că-ți fac curte, femeie.

— Tu n-o să te schimbi niciodată.

— Ai vrea să mă schimb ?

— Tu totdeauna vorbești prostii. Pîinea e cam veche, o s-o prăjesc.

Adevărul era că Maria nu-i găsea decît un singur cusur : lipsea mult de acasă. E drept, spunea unde se duce, ce face, cît o să stea, dar lipsea de acasă. După lucru, dacă n-avea altă treabă, ședințe, discuții cu celelalte brigăzi, sau analiza muncii la biroul tehnic, trecea pe la celelalte șantiere din Capitală, pe Ștefan cel Mare, pe Griviţa sau la Belu, să vadă ce fac „concurenții". Totdeauna descoperea cîte o cunoștință mai veche de pe la Tîrgu Mureș sau Bicaz și se ținea de tadale. Vorbea, dar ochii îi cercetau șantierul : descoperea ca nimeni altul dacă era ceva nou sau schimbat față de șantierul lui. Prelua tot ce i se părea interesant. Așa a descoperit într-o primăvară că la Balta Albă se folosesc cofraje metalice. A doua zi a comandat cofraje asemănătoare ca să le încerce și el. Experiența de la Balta Albă a reușit, s-a anunțat pe întreaga Capitală introducerea acestei noi metode de lucru.

La ședința în care s-a anunțat inovația, Bălan stătea tăcut într-un colț al sălii trustului. Se mirau cu toții că nu cere cuvîntul. L-au și întrebat dacă n-are ceva de spus.

— Dacă mă întrebați, vă pot spune. Noi aplicăm metoda asta de trei săptămîni. Ar fi fost păcat să așteptăm ședința asta. Am fost eu odată pe acolo și am văzut despre ce e vorba. Voicescu merită primă. Nu știu cît vreți să-i dați, dar eu în locul vostru aș dubla suma.

Pentru cîte o întîrziere neprogramată asculta tăcut dojana Mariei. Ți se rupea inima văzîndu-l cît e de pocăit. A doua zi lipsea iar ! Datorită lui, cele două femei din casă știau toate caracteristicile betonului, foloseau cuvîntul cofraj, sau schele de parcă ar fi fost constructori.

Foarte mult timp Bălan fusese nemulțumit că n-are băiat. Pe urmă, cu cît creștea Ana și aducea tot mai mult cu el, și la înfățișare și la felul de a gîndi, Bălan se consola ; ba chiar începu să se mîndrească cu ea.

— Mă, face cît doi băieți, pe onoarea mea. De ce credeți că a fost aleasă secretara U.T.C.-ului pe an ! De proastă ?... Ba. E deșteaptă, mă, că are cu cine semăna.

Cînd i s-a decernat Ordinul Muncii clasa a treia, pentru merite deosebite în muncă, Bălan a urcat scările de marmură ale Consiliului de Miniștri cu evlavie. La clădirea asta din piața Victoriei fusese șef de șantier și suprave-

ghease personal aplicarea plăcilor de marmură albă. Era vorba de o clădire importantă, unde aveau să vină mulți străini, nu se putea face treabă de mîntuială.

După discuția avută cu Mihai, se întorsese mai devreme acasă : îi pierise tot cheful să colinde Magistrala Nord-Sud, să-l caute pe unul Dridea, cu care muncise cîteva luni la Casa Scînteii.

— Ce-i cu tine ? întrebă mirată Maria cercetîndu-l. Te simți rău ?

— Nu. Se retrase în dormitor, se trînti pe canapea și privi îngîndurat tavanul.

Maria nu-și găsea liniștea în bucătărie.

— Ceva tot ți s-a întîmplat... Dacă nu vrei să-mi spui, nu-mi spui. Dar eu știu că ceva nu-i în regulă.

— Am avut o discuție cu un băiat pe șantier. Asta-i tot. N-am nimic. Ce să am ? Ori n-am voie să stau trîntit ?

— Stai cum vrei... Dar dacă ai discuții pe șantier, nu e nevoie să umbli posomorît acasă. Dacă ți-aș spune cîte mi se întîmplă mie la piață, te-ai speria. Ieri, cînd am vrut să cumpăr morcovi...

— Lasă morcovii, femeie ! Află că nu-s posomorît. Îmi pare numai rău. Știi, băiatul a ieșit de curînd de la închisoare.

— Și e sensibil ?

— Cred că da. Și eu aș fi în locul lui. Nici nu știu dacă are părinți sau nu, ce face în orele lui libere... Dracu' să-l ia.

— Să știi că tu ai fi bun la cadre.

— Tu iei totul în glumă.

— Nu știam că faci tragedie din asta ! De Ana te ocupi mai puțin decît de pușcăriașii de pe șantier.

— Pe șantier nu-s pușcăriași. Și de Ana mă ocup mai mult decît crezi tu.

— Discutînd despre cofraje...

— Și despre cofraje. Acum unde e ?

— De unde să știu ? Umblă ca tine ! În ultimul timp, umblă chiar mult. Mă întreb : o fi avînd nevoie să umble atîta ?

— Dacă umblă, înseamnă că trebuie să umble. Se ridică de pe canapea și luă fața Mariei în palme. Ochii ei

erau așa cum îi știa : mari și umezi. Numai la colțuri se adînciseră puțin ridurile. Ai început să îmbătrînești, femeie !

— Iar tu întinerești.

— Nu întineresc, dar mă țin pe loc.

Ana întîrzie pînă seara tîrziu, și Bălan jucă toci cu nevastă-sa. Trișase și cîștigase toate partidele.

2

Ana purta o rochiță de vară, cu gulerul închis și o gentuță albă din material plastic. Părea o copilă. Dacă n-ar fi purtat pantofi cu tocuri înalte, lumea din jur nici n-ar fi băgat-o în seamă. Stătea chiar la intrarea în parc : în fund, la capătul aleii principale, largă, cu răsaduri de flori, se vedea turnul cu antena televiziunii și mai la stînga cele două poduri arcuite, japoneze, peste canalul lacului.

Mihai era îmbrăcat în pantaloni și cămașă ; venea de-a dreptul de pe șantier. Cînd se apropie de Ana, își privi ceasul :

— N-am întîrziat...

— N-ai întîrziat, dar se cade ca bărbații să fie mai devreme la întîlnire.

— Știu. Unde mergem ?

— Cum unde ? Mi-ai spus că mă duci în grădina zoologică. Sau ai uitat ?

— N-am uitat, minți Mihai. Mergem pe jos.

Se opriră un timp lîngă ecluză, priviră apa învolburată, murdară, crestele albe ale spumelor.

— Tu n-ai senzația că înaintează podul ?

— Ba da. Dar dacă stai și privești norii, ai aceeași senzație. Aici senzația e mai puternică pentru că e mai mare viteza apei.

— Mulțumesc pentru explicație. E perfect științifică.

— N-am făcut cu intenție.

— Știu, prostule... Te burzuluiești repede.

Un avion aterizează pe pista aerodromului de peste drum : era un Caravelle imens al societății Sabena, argintiu, cu aripi scurte în formă de delta.

— Eu niciodată n-am zburat cu avionul.

— Nici eu, mărturisi Mihai. Înseamnă că avem încă multe de făcut.

Ajunseră la șoseaua lărgită, cu puieții ancorați. „Peste zece ani, gîndi Mihai, cei care se vor plimba pentru prima oară pe aici și vor vedea pomii bine dezvoltați vor crede că totul a arătat așa dintotdeauna. Păcat că șoseaua nu se întinde la fel de largă pînă la Ploiești. Ar fi o autostradă de care s-ar minuna pînă și străinii". Ca unul care se ocupa cu construcțiile, își dădea seama că în vechea Românie totul fusese croit pe dimensiuni mici, de provincie, de mahala... Dar mahalalele încep să dispară. Ar putea spune cineva despre cartierul din șoseaua Giurgiului că e o mahala? E la fel, dacă nu mai frumos, decît centrul orașului. Nici România nu mai aduce a țară de provincie.

— Te gîndești la ceva?

— Da. Știi, Ana, că eu știu foarte puține lucruri despre tine. Ești studentă la Filologie, anul I, și ai ochi albaștri.

— Dar asta e foarte mult, rîse Ana. Se întoarse spre el și-și arătă dinții mici și albi. Mihai se aplecă spre ea și o sărută din mers.

— Același lucru aș putea să spun și eu despre tine. Cu cîteva săptămîni în urmă nici nu știam de existența ta concretă, și acum lumea mi-ar părea pustie fără tine. Își dădu seama că spusese prea mult. Vreau să spun că mi-ai lipsi.

Merseră un timp tăcuți. Mihai îi cercetă profilul.

Ana făcea pași mari, atît cît îi îngăduia clopotul rochiței, și-și legăna poșeta.

— Am povestit prietenei mele despre tine. O fată, Mia. O fată înaltă și foarte elegantă. A fost săptămîna asta la ceai la Robert. Mi-a spus că n-ai apărut de loc. M-a bucurat. Atît de mult am povestit despre tine, încît cred că Mia s-a îndrăgostit de tine. A spus că ar vrea să te cunoască neapărat. Te-am descris mai frumos decît ești în realitate... Nu e ciudat asta? Cînd nu ești lîngă mine, mi se pare că ești mai înalt, mai lat în spate, poate chiar mai puternic, și cînd ești lîngă mine, ești așa cum ești...

— Și nu e bine cum sînt?

— Ba da. Dar e bine că mă inspiri să te văd și altfel. În mintea mea îmi imaginez că ești și foarte deștept și foarte cult. Am convingerea că dacă te-aș întreba ceva ai putea să-mi răspunzi.

— Întreabă-mă.

— Nu e nevoie să-mi faci demonstrații. Am încredere în tine. E formidabil să ai încredere în cineva. La fel cred și în tata. Sînt un fel de prietenă a tatii. Uneori mă aliez cu el împotriva mamei... Tata mă înțelege dintr-o singură privire, lui aș putea să-i spun tot ceea ce mi se întîmplă, fără să-mi fie teamă de el.

— Tu cîți ani ai, Ana?

— Nouăsprezece.

— Și unde ai fost nouăsprezece ani, că nu te-am văzut?

Ana îl privi printre sprîncene:

— M-ai căutat?

— Fiecare om caută pe cineva.

Ajunseră în grădina zoologică. Se opriră în fața cuștii ursuleților. Cinci ursuleți dolofani, ca niște mingi, cu ochi de nasturi se chinuiau să se cațere pe un butuc. Ana se lipi de gratii, privi pierdută joaca ursuleților. Cînd își ridică privirea, descoperi că Mihai se uită la ea.

— De ce te uiți la mine?

— Îmi place să te privesc. Păcat că e prea multă lume aici. Aș vrea să te sărut.

Unul dintre ursuleți reușise să se cațere pe butuc. Ceilalți patru, invidioși, mîrîiau spre el.

— Cînd mergem spre casă, scurtăm drumul. Trecem prin pădure.

Ana tresări, își auzi bătăile inimii zvîcnind în coșul pieptului, vru să spună ceva, dar nu găsi cuvintele cele mai potrivite. Feri privirile lui Mihai, dar animalele nu-i puteau absorbi atenția. Îl simțea pe Mihai în spatele ei, avea senzația că vizitatorii îi privesc pe ei, că tot ceea ce fac, felul cum merg, cum se uită unul la celălalt e nefiresc. Cînd ieșiră pe poarta Grădinii, întrebă cu voce timidă:

— E permisă trecerea prin pădure?

— Nu scrie niciunde că nu e permis.

— Și mai merg și alții pe acolo?

— Cred că da. Ți-e frică ?

— Nu. De ce să-mi fie frică ? Doar ești lîngă mine...

— Credeam că pentru asta ți-e frică.

La prima alee nepietruită cotiră în pădure. Copacii erau destul de rari, chiar după cinci minute de mers se mai vedeau mașinile de pe șosea.

— Asta nici nu-i pădure adevărată.

— Ana, cum ți-ai închipuit tu o pădure adevărată ?

— Întunecoasă.

Se opri și-l așteptă pe Mihai. Mihai ajunse lîngă ea, se opri și-și vîrî mîinile în buzunar.

— Nu mă săruți ?... Am crezut că pentru asta ai vrut să venim în pădure.

— Da, pentru asta.

Își scoase mîinile din buzunar, o cuprinse de umeri și-i căută buzele. Ana își ținea buzele strînse.

— Tu nu știi să săruți, Ana.

— Ba știu, dar nu vreau.

— Atunci, iartă-mă. Porni înainte.

Ana îl privi cu ciudă și porni după el. Merseră tot timpul tăcuți, îngîndurați.

Ana vru să-i spună că e un încrezut, că e răsfățat, că îi place să primească totul de-a gata, că nu e în stare să lupte pentru ceva. Totuși, renunță, ca să nu pară provocatoare. Cînd ajunseră în șosea, Mihai începu să rîdă. Rîdea fals, prefăcut.

— De ce rîzi ?

— Pentru că te-am mințit... Mai știu și alte lucruri despre tine. Ești secretara organizației U.T.C. pe an, faci baschet și ai renunțat la cor.

Cînd Ana își dădu seama că Mihai nu rîde din cauza acestei descoperiri, se prefăcu că nu-și dădea seama. Răspunse încolor :

— Asta, la sfatul tatii. Mi-a spus că dacă nu-mi place la cor și totuși mă duc, e demagogie. Are dreptate. Mai făcu cîțiva pași și întrebă : Mîine cînd ne întîlnim ?

— Mîine nu ne întîlnim.

— De ce ?

— Am program administrativ. Trebuie să-mi spăl niște cămăși. Știu, e banal, dar trebuie.

— De ce banal ? Am să vin să te privesc. Vrei ?

— Dacă vrei și tu. Numai să nu te vadă cineva. Știi că am hol comun.

— N-are nici o importanță.

Cînd s-au întors în oraș se întunecase de-a binelea. Pe Magheru, becurile cu gaz de mercur, reclamele de neon aduceau a pom de iarnă.

— Noapte bună, Ana. Dacă vrei într-adevăr să vii, cheia e sub preș.

Într-o „Alimentară" își cumpără un sfert de tobă și o jumătate de pîine.

Ajunse acasă tîrziu, obosit, plictisit. Mama lui Robert era în seră, cosea ceva la mașina de cusut. Contururile i se profilau pe sticla mată a glazvandului. Ea auzi pașii, crăpă ușa să vadă cine vine.

— Eu sînt, doamnă, sărut mîna.

Mama lui Robert se ridică de la mașină, se întinse să-și dezmorțească oasele. În contre-jour părea și mai imensă.

Mihai intră în cameră ; n-avea încă poftă de mîncare. Deschise larg fereastra, dar aerul rămase tot stătut. Afară în stradă nu se mișca nici o frunză. Din cauza trotuarelor încinse de peste zi aerul era cald, înăbușit. Își luă un scaun și ieși pe balcon. Acum era a doua oară aici. Dacă bătrîna nu și-ar fi ținut niște boarfe, balconul ar fi fost și mai primitor. Ficusul mare, cu frunzele lăbărțate, abia permitea să se strecoare razele felinarului din dreapta, iar cel din față, slab, părea o steluță îndepărtată legată de o sfoară. Auzi pe mama lui Robert traversînd holul, dispărînd în bucătărie, apoi revenind.

— E plăcut aici, spuse ea cînd apăru lîngă Mihai.

— Da, doamnă.

Ea se aplecă în stradă, privi un timp trecătorii, apoi își aprinse o țigară.

— Să vă aduc un scaun, doamnă ?

— Nu te obosi... N-am timp să stau. Pregătesc cina pentru Robert.

Își fuma țigara cu sete, suflînd colăceii de fum în sus și privindu-i își dădea ochii peste cap. Purta un capot lung din stambă subțire, cu două buzunare mari, aplicate. Se auzi telefonul din camera ei. Aruncă mucul în stradă și

porni grăbită spre hol. Mihai o urmări. Din cauza becului din seră capodul îi deveni transparent, dezvelindu-i liniile picioarelor. Își aprinse și el o țigară. În stradă hodorogi o căruță țărănească cu coviltir. „Probabil a adus fructe la piață", își spuse Mihai. Peste drum se lumină o fereastră, apăru silueta unei femei. În clipa aceea reapăru mama lui Robert.

— A fost Robert, spuse ea, și Mihai nu știu de ce face ea această informare. E frumos din partea lui că mă anunță că nu vine la cină. Și i-am pregătit de mîncare. Dumneata ai mîncat ?

— Nu, doamnă, dar nu mi-e foame. Mi-am cumpărat ceva rece, dar n-am chef. E îngrozitor de cald.

— Perfect. Înseamnă că mănînci mai tîrziu, cînd s-o mai răcori.

Mihai n-avu cum s-o refuze : ea se ridică și plecă repede lipăind din papucii de pînză.

Mai tîrziu, se auzi strigat.

— Domnule Coman, domnule Coman. E gata, vă rog...

Mihai se ridică, traversă holul, apoi intră în camera unde fusese cu Clara, pe urmă într-o altă cameră mai mare, cu geamurile larg deschise. În cameră era semiîntuneric, nu se distingeau mobilele decît foarte vag. Mihai se apropie de fereastră. Căruța cu coviltir tocmai cotea colțul. Mama lui Robert se apropie și ea de fereastră.

— Am deschis ferestrele să fie mai răcoare.

Mihai îi simți coapsele rotunde, vru să se ferească, dar ea se lipi din nou de el.

— Robert nu vine decît foarte tîrziu. S-a dus la un film. Înainte de 11, în orice caz nu vine.

Mihai știu că acum n-ar trebui decît să se întoarcă spre ea, să caute deschizătura capodului, s-o îmbrățișeze. Se prefăcu că nu pricepe nimic. Privi tăcut în stradă ca și cum ar fi văzut ceva extraordinar de interesant acolo. Strada era pustie. Doamna Matilda se retrase ostentativ, trecu în bucătărie și îl strigă de-acolo :

— Poftiți, domnule Coman, e gata cina.

1

De sus, de pe platforma blocului 6, se vedea tot orașul : clădirea Radio, Palatul căilor ferate, acoperișul blocului-turn din Piața Palatului și instalațiile radar de pe Palatul Telefoanelor. În apropiere, pe șantier, macaralele-turn, țuguiate, cu brațele moi de lanț atîrnate aveau ceva apocaliptic.

Echipa lui Bălan turna platforma ultimului etaj. Betonul vîscos, cenușiu se revărsa peste buza tiparului. Bălan, atent, se agita pe o estradă improvizată, dădea indicații, verifica vibratoarele. Era unul din momentele mari ale activității lui : o muncă care îi plăcea foarte mult. Acum se concretizau toate zilele de pregătire, se verifica munca dulgherilor, a celor de la concasoare, a laboratorului, felul cum s-a organizat turnarea. Desigur, organizarea turnării unui etaj e totdeauna la fel. La fel și totdeauna altfel : ca la șah. Pașii sînt mereu aceiași, dar situația mereu alta. Trebuia găsită în primul rînd proporția repartizării oamenilor la diferitele operații : la transportul și descărcarea betonului, la aducerea betonului pînă la locul de turnare propriu-zisă, vibrarea. Fiecare operație depindea de o operație anterioară, de sincronizarea lor pînă la secundă. Betonul nu așteaptă : e capricios ; dacă nu e îngrijit bine, se întărește, devine vîscos, îngreunează munca întregii brigăzi. Și apoi mai sînt și surprizele : nu fiecare transport e la fel. O basculantă aduce beton prins, acesta trebuie rotit, rotirea cere timp și betoniștii în timpul turnării numai timp nu au. Bălan știa de fiecare dată cum va decurge munca. Totuși, avea emoția creației ; împlinirea lucrărilor întocmai, la timp, în condițiile prevăzute îi procura mari momente de satisfacție. A avut odată o discuție cu un doctor, care-și preamărea munca lui. „Operația,

spunea acesta, este doar concretizarea cunoștințelor tale de meci. Dar operația reușește numai dacă s-au făcut pregătirile întocmai. Pregătirea unei operații, în asta constă adevărata muncă".

„La noi, la fel, îi răspunsese Bălan. Înseamnă că munca medicilor suportă comparație cu munca noastră. Pregătirea turnării unui etaj — în asta constă arta. Turnarea în sine e verificarea pregătirilor făcute. Și așa cum la dumneavoastră, după ce scoateți bandajul celui operat, vă dați seama de rezultatul obținut, așa și noi : cînd scoatem bandajul de scînduri, ne dăm seama ce am realizat. Un specialist poate categorisi turnarea dintr-o singură privire".

După Bălan, erau trei categorii. A treia acceptabilă, a doua bună și întîia așa cum trebuie. Mai era și categoria zero, care aducea o operă de artă, beton fără fisuri, compact, uniform. După el, erau puțini care lucrau în limitele categoriei zero. În primul rînd, bineînțeles, el și, uneori, Crișan.

Își privi oamenii : lucrau cu toții fără să scoată o vorbă, știau ce aveau de făcut, pînă și Mihai se angrenase perfect în mecanismul brigăzii. De cîteva zile căuta Bălan ocazia să stea de vorbă cu el. Era hotărît ca azi după turnare să-l oprească și să-l descoase. Strigă spre cei care lucrau pe platformă :

— Vreo doi, trei oameni să rămînă cîteva ore și după terminarea programului. Netezim.

Cel mai apropiat de el era Guță. Purta același tricou sportiv cu inscripția „Avîntul", galben-orange, și fularul de muselină înfășurat în jurul gîtului.

— Eu, meștere, am bilete la cinema.

Bălan îl privi cu dispreț :

— N-am întrebat ce faceți deseară ! Am întrebat cine vrea să rămînă !

— Rămîn eu, spuse Datcu, un betonist mai în vîrstă. Era un om tăcut : din cauza asta oamenii îl porecliseră Mutul. Era membru în organizația de partid.

Bălan caută privirile lui Mihai. „Iar vrea să mă verifice bătrînul". Spuse fără să se gîndească prea mult :

— Rămîn și eu. Pe urmă, cînd goli roaba și-și aduse aminte că Ana îl așteaptă acasă, îi păru rău că se angajase. Nu l-a obligat nimeni să se prezinte voluntar.

— Știi să lucrezi cu vibratorul ? îl întrebă Bălan.

— Știu. După acest „știu", nu mai era nimic de făcut. Nu mai putea da nicicum înapoi. Spera să se prezinte și ceilalți muncitori, ca munca să nu se prelungească prea mult. Se înșelase. Nu rămăseseră decît patru oameni și Bălan.

La lumina reflectoarelor, cu umbrele alungite și fărîmițate pe schele, betoniștii păreau niște uriași cu mișcări mecanice de robot. Bălan era singurul bine dispus ; betonul era tocmai cum trebuia să fie : nici prea fluid, nici prea vîscos. Se modela bine, era ușor de transportat, se lucra cu spor.

Mihai împingea îngîndurat roaba încărcată cu beton. Se temea pentru Ana, să nu fie observată de mama lui Robert cînd ia cheia de sub preș. Dacă ar fi fost acasă, ar fi aranjat lucrurile în așa fel încît să iasă bine. Acum, probabil, mama lui Robert stă la pîndă și-l așteaptă pe el. Ieri seară a fost ca o nebună : s-a învîrtit prin bucătărie cu capotul pe jumătate desfăcut ca o sfîrlează. Se așezase cînd în fața lui Mihai, cînd alături de el, întrebîndu-l dacă-i place felul cum i-a pregătit cina. Mihai mestecase tot timpul, să nu fie nevoit să-i răspundă. Ea îl mîngîiase pe cap, îi aranjase freza și-și dăduse cu părerea :

— Ți-ar sta mai bine cu cărare.

Avea palmele fierbinți și tremura ca varga. Robert întîrzia, astfel că fu nevoit să audă marea ei dramă ; nu-și mai iubește soțul, dacă n-ar fi fost Robert ar fi divorțat de mult. A și plîns. Cînd, în sfîrșit, Mihai se reîntoarse în camera lui, jură că o s-o ocolească tot timpul cît va mai locui sub același acoperiș cu ea.

Înainte de terminarea lucrului, Bălan se apropie de Mihai.

— În ce an ai fost cînd te-au exmatriculat ?

— În anul trei.

— Asta înseamnă că ești aproape inginer. Vrei să-mi spui ceva despre munca de azi ?

Mihai tăcu un timp, privi platforma finisată. Nu-i trecu nimic prin minte. Dar nu putea spune maistrului că n-a

fost atent la cele întîmplate în timpul schimbului. Avea senzația că aude tot timpul vocea doamnei Matilda rostind fraze fără de sfîrșit, fără pauze între ele și fără sens, care aduceau cu sunetele unei benzi de magnetofon dată înapoi.

— Ei ? insistă Bălan.

— Mi s-a părut bună munca de azi. Dar eu în locul dumneavoastră n-aș fi apelat la muncă voluntară, ci aș fi reținut întreaga brigadă. Dacă am fi avut beton mai vîscos, poate ne-am fi încurcat.

Asta așa era. Bălan nu se liniștise decît după ce venise și ultima basculantă.

— Ai ochi. Aș vrea să stăm de vorbă despre cursurile serale.

— Și eu m-am interesat, tovarășe maistru. Trebuie să mă propună întreprinderea.

— Mda ! Pe urmă, brusc, se răsti la el : mișcă uniform vibratorul și ține-l mai lejer ! Nu-i coadă de mătură !

Mihai corectă poziția vibratorului. În clipa aceea știa de unde îi vine senzația că aude vocea doamnei Matilda : zumzetul vibratorului seamănă cu vocea ei. E la fel de monoton, numai cînd mușcă adînc în beton bîziie mai înfundat, ca un gîtlej răgușit.

— Și spune-mi, ai fost chiar beat cînd ai condus ?

— Am băut puțin.

— Atunci înseamnă că au avut dreptate cînd te-au închis. Dar te înțeleg și pe tine. Am și eu un copil de vîrsta ta. E o vîrstă primejdioasă.

Oare cum ar putea arăta copilul lui Bălan ? Mihai încercă să și-l imagineze : probabil e tot atît de îndesat ca și bătrînul, fălcos, cu degete groase ca niște țigări de foi.

— Ce faci după lucru ?

— Mă duc acasă, răspunse Mihai.

— Dacă mă inviți, nu mă supăr, făcu Bălan, apoi se întoarse spre ceilalți din echipă. Am terminat, băieți !

„Numai asta mi-a mai lipsit ! gîndi Mihai. Poate Ana e tot acolo, și nici ordine nu e".

— E dezordine la mine, tovarășe Bălan. Altădată vă invit cu plăcere.

— Și ce dacă e dezordine ? Numai părinții să nu spună ceva.

— N-am părinți. Am numai o mătușă în provincie. Stau singur într-o cameră închiriată cu hol comun.

— Na, atunci îți fac o vizită. Mai schimbăm o vorbă, două.

Ce dracu' l-a apucat pe ăsta ? Și tocmai azi ! O să-l refuze chiar dacă se supără.

— E și tîrziu, tovarășe Bălan... Pînă mă duc undeva să iau o gustare...

— Am înțeles. Nu vrei să te vizitez. Vii la mine. Și la mine găsim și ceva de mîncare.

— Nu vă supărați, tovarășe maistru. E tîrziu și nu vreau să vă deranjez. Altădată, cu mare plăcere...

— Spune deschis : e o femeie la mijloc. Atunci e altceva. Te mai întreb un singur lucru. Un șpriț bei ?

— Cu mare plăcere.

— Astea-s cuvintele care-mi plac. Hai, schimbă-te și vino.

Bufetul cel mai apropiat era cel de lîngă gara Basarab. Se numea : „La acarul". Bălan se opri în față, intră și arătă spre firmă :

— Bufetul ăsta mai are încă un nume cinstit : „La acarul". Celelalte dracu' știe de ce se numesc după rîuri : Trotuș, Someș, Mureș, Prut. Dacă l-aș întîlni odată pe deșteptul de la TAPL care a făcut pe nașul restaurantelor, zău l-aș scuipa între ochi. E un stîngism idiot. Mai ales că la noi există o tradiție în ceea ce privește botezarea birturilor. Nu sună mai frumos mă duc să mă îmbăt la „Pisica albastră" decît am făcut un chef la „Teleajenul" ? Hai !

În bufet nu erau decît vreo doi, trei ceferiști, veniți de la lucru, și încă un zidar, de la șantierele apropiate.

— Jumătate Miniș și un sifon, comandă Bălan.

Chelnerul, un om slab, sașiu, cu un halat alb îngrozitor de murdar, se pironi lîngă masă.

— Altceva ? O gustare ? Ne-au sosit chiftele proaspete.

Cînd vorbea, îi clănțăneau protezele în gură.

— Jumătate Miniș și un siton. Sifonul rece și paharele curate. Asta e tot.

Cînd chelnerul se îndepărtă, Bălan se întoarse spre Mihai.

— Ca viitor inginer constructor, ce părere ai de ceea ce se construiește la noi ?

Întrebarea lui Bălan i se păru generală și naivă. Răspunse într-o doară :

— Îmi place. Păcat numai că Giuleștiul seamănă cu Griviţa, și Griviţa este aidoma cu Balta Albă, iar Balta Albă o confunzi ușor cu Drumul Taberei.

— Mda. Și eu m-am gîndit la asta. Cam seamănă. N-ar strica mai multă fantezie la arhitecţi. Dar să știi, așa cum e, n-aș da pe multe alte construcţii din lume. E aici ceva românesc la noi : clădirile sînt zvelte, au linie. Finisajul, da. E încă prost față de ceea ce ar trebui să fie.

2

În drum spre casă, Mihai descoperi încă din colţul străzii lumină în camera lui. Era imposibil ca Ana să-l fi așteptat. Trecuse de 10 și de cînd o cunoștea, o singură dată a stat pînă la o oră atît de înaintată. O fi lăsat lumina aprinsă ori, ceea ce era și mai probabil, îl aștepta mama lui Robert. I-a spus odată că o să-i deretice prin casă. Te pomenești că tocmai azi și-a adus aminte de această promisiune.

Mihai deschise ușa holului cu precauţie, să nu facă nici cel mai mic zgomot. Merse tiptil pînă la ușa lui și intră fără zgomot. Cocoţată pe scaun, Ana tocmai întindea cămășile la uscat. Auzi scîrţîitul uşii, tresări și era gata, gata să cadă de pe scaun. Mihai închise ușa cu cheia.

— Tu încă aici ?

— Ţi-am promis că am să vin să te privesc cum speli cămășile. Coborî de pe scaun. De ce ai închis ușa ?

— Să nu intre cineva. Nu te speria.

Ana făcu bot și întrebă cu o supărare prefăcută :

— Unde ai fost pînă acum ?

— M-a reţinut maistrul Bălan. A trebuit să turnăm platforma etajului opt.

Ana încremeni. Privi bănuitoare spre Mihai. El tocmai își scotea jacheta de lucru. Nu trăda mimic că ar fi aflat ceva despre ea. Încercă o întrebare :

— Ce fel de om e Bălan ?

— Mă împac bine cu el. Își dă puțină importanță, dar e om de treabă.

Ana răsuflă ușurată. Înseamnă că n-a aflat nimic. Adevărul era că nici ea nu știa de ce era nevoie să ascundă că e fata lui Bălan. Dar situația asta o amuza.

— Îmi pare bine, Mihai.

— Ce-ți pare bine ?

— Îmi pare bine că te împaci cu el. E bine să fii în relații bune cu maistrul.

Mihai se simți stînjenit.

— Nu în sensul în care crezi tu. Ieri sau alaltăieri l-am pus la punct.

Ana zîmbi. Își imagină în ce fel ar fi putut să-l pună Mihai la punct pe taică-su.

— De ce zîmbești ?

— Doar așa. Îmi pare bine că pui la punct oamenii. Spuse totul cu un ton ironic.

Mihai o privi lung, cu oarecare bănuială :

— Îl cunoști pe Bălan ?

— Sigur că da. Uiți că eu te-am dus la șantier ? Cunosc mulți oameni acolo. Te-a văzut cineva cînd ai venit ?

— Nu.

— Foarte bine. Privi în jur, apoi arătă spre cămăși : Ai muncit mult. N-ar fi trebuit. O prinse de umeri și o sărută pe frunte.

— Mi-a făcut plăcere, am făcut o descoperire grozavă. Știi, nu e plăcut să speli. O vedeam uneori pe mama cînd spăla. Era învăluită în aburi, totul mirosea a leșie, a rufe, afară era primăvară, înfloreau liliecii, și mama, veselă, cînta. N-o înțelegeam. Eu aș fi murit de disperare. Încă nu știam un lucru. Că nu e plăcut să speli, dar e plăcut să speli pentru cineva.

— Îți mulțumesc, Ana.

— Eu trebuie să-ți mulțumesc. Fără tine, nu făceam această descoperire. Își strînse pleoapele și privi țintă spre Mihai. Vino mai aproape : tu ai băut ?

— Foarte puțin. Două șprițuri, cu maistrul. A vrut să vină aici să stea de vorbă cu mine. Abia am reușit să scap de el.

Ana se rezemă de spătarul unui scaun și păli. Gîtlejul i se uscă brusc, abia putu să respire. Mihai se sperie.

— Ţi-e rău ?

— Nu. Mi-e doar cald. Probabil încă nu-s obişnuită cu spălatul. Vrei să deschizi fereastra ?

Mihai deschise repede amîndouă feréstrele şi reveni la ea.

Ana avea bluza scoasă din fustă şi mînecile suflecate. Sub bluză nu avea nimic. Dacă ar fi găsit-o taică-su aici ? E mai bine să nu se gîndească la asta. Dar nu putea. Ştia precis ce ar fi întrebat-o taică-su :

„— Eşti angajată servitoare sau eşti pe post de amantă?"

— Ţi-e mai bine acum ?

— Da. Ştii, aşteptîndu-te, am fost foarte supărată pe tine. Locuieşti într-un hal de nedescris. De ce nu faci curăţenie în cameră ? Pe cărţi praful e de două degete.

— Nu mă pricep.

— Ce-i aia nu te pricepi ! Trebuie să înveţi ! Mîine încep cursurile, mai tîrziu, am să trec pe aici şi am să fac curat. Ce-ar spune dacă ar veni cineva la tine ?

— Cine să vină la mine ?

— Eu.

Mihai îi zîmbi. Niciodată nu văzuse sclipind aşa ochii Anei. O privi stăruitor.

— De ce te uiţi aşa ?

— Cum mă uit ?

— Cum nu te-ai uitat niciodată. Se retrase pînă lîngă perete. Mi-e frică.

— Frică ?

— Da. Poate nu-i ăsta termenul cel mai potrivit, dar... spune, te superi dacă plec acum ?

Mihai îşi lăsă braţele să-i atîrne de-a lungul trupului. Braţele îi erau moi ca nişte frînghii.

— Ştii cît de mult am aşteptat ca să vin acasă ? Să te găsesc aici ?

— Şi eu te-am aşteptat, Mihai. Mă conduci ?

Mihai îşi luă bluza, aşteptă să se aranjeze şi ea, apoi stinse lumina şi ieşiră în hol. În hol nu era nimeni, dar nu se liniştiră decît cînd se văzură în stradă.

Era o seară de vară caldă, cu miros de praf. Undeva, prin apropiere, într-o grădină, se ardea gunoiul. Oamenii din faţa caselor, ieşiţi să se răcorească, stăteau la fel de nemişcaţi ca şi oţetarii uscaţi, desfrunziţi.

— Ți-aduci aminte cînd ne-am plimbat pentru prima oară pe aici ?

— Da.

— Vezi, avem deja trecut. Mi-amintesc, am avut șapte sau opt ani cînd s-a făcut naționalizarea. După un an, profesorul ne-a vorbit despre actul istoric al naționalizărilor. Mi s-a părut ciudat atunci. Era un lucru despre care știam și eu și era totuși de domeniul istoriei. Anul trecut s-au împlinit cincisprezece ani de atunci. Celor care n-au mai mult de cincisprezece ani li se pare normal să se spună actul istoric. Cum pentru mine 23 August este istorie. Probabil celor care au participat la insurecția din August acum li se pare la fel de ciudat cum mi s-a părut mie intrarea naționalizărilor în istorie.

— Nu cred. Cei care au participat la insurecție erau conștienți că fac istorie. Dar de ce discutăm noi totdeauna numai lucruri serioase ?

— Pentru că atunci cînd discutăm despre altceva ți-e frică.

— Nu este adevărat. Adu-ți aminte de pădurea Băneasa.

— Te-ai bosumflat fără motiv.

— Dacă ți-ai ținut buzele strînse !

— Tu nu ești bărbat să le deschizi ? Rîse.

Lui Mihai îi fu ciudă.

— Acum ești șireată.

— Da, pentru că sîntem pe stradă și e lume multă. Fii liniștit, n-aș fi avut curajul să-ți spun asta acolo, în pădure.

Se opriră în fața unei vitrine luminate a unei frizerii. Se descoperiră în oglinda sticlei.

— Spune, Mihai, noi sîntem o pereche potrivită ?

— Tu ce crezi ?

— Eu cred că da. Ne înțelegem și ne certăm sau mai bine zis ne cicălim tot timpul. Se spune că asta e un semn bun. Azi, în timpul cursurilor, ți-am scris o scrisoare.

— De ce nu mi-ai dat-o ?

— Pentru că e în limba spaniolă. Sună foarte frumos. Începe așa : Querido Miguel. Îți place ?

— Și unde e scrisoarea ?

— Am rupt-o. Aș fi murit de rușine dacă ai fi citit ce ți-am scris. Uite, a venit și tramvaiul meu. La revedere.

1

Un soare neîndurător, tropical se lăbărţase pe cerul sticlos neîntinat de nori. Smoala dintre pietrele cubice ale caldarîmului devenise lucioasă, trotuarul moale păstra multă vreme tiparul pantofilor rarilor trecători. Pe şantier, printre zidurile şi stivele de prefabricate, căldura îşi făcuse cuib ca într-o vatră. Oamenii se mişcau încet, se fereau să atingă mînerele tomberoanelor fierbinţi şi ori de cîte ori aveau ocazia îşi făceau drum prin apropierea robinetului. Apa, datorită canalizării exterioare, se încălzea în ţevi, nu mai răcorea : te moleşea mai mult, doreai apă rece, gheaţă.

Guţă, cu transpiraţia amestecată cu praf de cărămizi, roşu ca după o baie de aburi, se rezemă de ghereta bobului. Îşi ţinea gura întredeschisă să-şi uşureze respiraţia.

— Doctore, vino încoace, doctore !

Mihai îşi aruncă lopata şi cu mişcări leneşe, de om obosit, se apropie de bob.

— Şi zi, continuă Guţă, ieri ne-am prezentat voluntar să intrăm pe sub pielea maistrului.

De la un etaj deschis, cu cofrajul desfăcut pe jumătate, se auzi vocea groasă de bariton a lui Bălan :

— Guţăăă ! Să nu te legi de el ! Auzi ? !

Guţă se întoarse în direcţia vocii :

— Ce dracu' ? Doar nu sîntem surzi ! Îi povesteam filmul de ieri.

— Să nu te mai prind că-i povesteşti filme. Te potcovesc !

Guţă dădu din mîini a lehamite.

— Ce-i, domnule Guţă ? întrebă Mihai, ca şi cum n-ar fi auzit dialogul dintre Guţă şi Bălan.

— Ce să fie ? Nimic ! Sîntem deştepţi, doctore, ia spune, de ce e cald ?

— Pentru că e vară, de aia !

— Ne-ai omorît cu inteligența ! Dă-i tot așa înainte. Ne mai prezentăm de vreo două ori voluntar, îl scărpinăm pe domnul Bălan la talpă și începem urcușul. Drumul spre înalta societate...

Era răutăcios. Mihai se întoarse la lopată, dar n-avea chef de lucru. Ar fi fost bine la Lido printre valuri.

La sfîrșitul lucrului, Mihai rămase încă o jumătate de oră pe șantier, sub duș. Se răcorise puțin, dar în clipa cînd ieși la soare începu să transpire din nou. Văzduhul încremenise, frunzele pomilor păreau din butaforie, atîrnau moarte, prăfuite. Geamurile unui tramvai obosit reflectau lumina ca niște oglinzi, orașul părea părăsit, mort. Mihai porni spre stația de tramvai. Ocoli niște stive de scînduri și pentru o clipă avu senzația că după colț îl văzuse pe Lulu. Privi atent într-acolo, dar colțul părea părăsit. Basculantele se înșirau ca soldații lîngă bordura trotuarului. Mihai fu nevoit să le ocolească. Merse aproape de zid să prindă ceva umbră. De peste drum apărură doi indivizi. Poate nici nu i-ar fi băgat în seamă dacă n-ar fi mers prea vioi pentru căldura de pe stradă. Cei doi veneau de-a dreptul spre el. Nu era nici o îndoială în privința asta. Le lăsase loc la marginea trotuarului, dar ei dinadins îi tăiaseră calea. Întoarse brusc capul spre colțul unde mai înainte i se păruse că-l văzuse pe Lulu. Lulu era acolo. Purta tot cămașă albă, scrobită. Ar fi trebuit să fugă. În dreapta, avea zidul, iar în stînga șirul de basculante. Cei doi ajunseră chiar în dreptul lui. Mihai se întoarse, dar unul dintre vlăjgani îi puse piedică. Se întinse pe trotuar. Asfaltul era fierbinte, dar nu mai putu face nici o altă constatare. Unul dintre cei doi, negriciosul, îl lovi cu piciorul între coaste, iar celălalt îl ridică și-i trînti un pumn între ochi. Mihai lovi și el. Cu piciorul, cu brațele, apoi strigă din toate puterile după ajutor. Din spate îl lovi cineva în ceafă. „Lulu", îi trecu prin minte și se chirci. Mai simți o lovitură în stomac, apoi auzi pași și-și pierdu cunoștința. Se trezi stropit de apă. Stătea rezemat de peretele de cărămizi al blocului doi. Îl recunoscu pe Bălan.

— Ce-au avut ăştia cu tine ?

— Nu ştiu. Vru să mai spună ceva, dar îl durea falca de parcă ar fi fost zdrobită.

— Trebuie să te duci la miliţie. Îi cunoşti pe cei care te-au bătut ?

Mihai dădu din cap în semn că nu.

— Aşa tăbăcit, nu eşti prea frumos, constată Bălan. Ai avut noroc că mai erau cîţiva de-ai noştri pe şantier. Poţi să te ridici ?

Mihai se ridică cu greu. Se rezemă de zid şi făcu semn spre omul care ţinea vadra cu apă. Acesta pricepu şi turnă apa peste Mihai.

Ca prin vis, auzi încă vocea lui Bălan dînd dispoziţii unui şofer de pe o basculantă să-l ducă acasă.

— Dacă mîine nu te simţi bine, rămîi în pat. Dacă e nevoie de doctor, anunţă-ne.

Şoferul îl luă pe Mihai de sub braţ şi-l tîrî în cuşeta basculantei. În drum spre casă, Mihai îşi ţinu capul la geam să-l bată vîntul. Vîntul era cald, dar totuşi îi făcu bine. Urcă singur, fără ajutorul şoferului.

Cînd doamna Matilda îl văzu în hol, se cruci. Avea faţa transpirată, broboanele de sudoare se adunaseră sub bărbie şi de acolo, ca de pe o streaşină, picurau pe parchet.

— Ce s-a întîmplat, domnule Mihai ?

— Am căzut de pe schele, minţi Mihai.

Se vedea pe faţa ei că nu-l crede, dar nu mai insistă. O rodea altceva.

— A fost o domnişoară şi v-a făcut curat în cameră. Nu era nevoie. V-am spus că vă ajut cu mare plăcere.

— N-am vrut să vă deranjez, doamnă. Cu paşi tîrşîiţi, se duse spre camera lui. Simţi în spate privirile curioase ale doamnei Matilda, dar acum nu se mai putea amuza pe socoteala ei. Îl dureau toate mădularele.

De cum deschise uşa simţi aerul curat, ordinea. Jaluzelele erau trase, în cameră era răcoare. Surîse cînd văzu că pînă şi cele două scaune erau aranjate simetric lîngă perete. „A muncit mult, sărăcuţa. Păcat că a văzut-o doamna Matilda cînd a intrat. Probabil, s-a simţit prost. Dar de ce să se fi simţit prost ? A venit la o oră cînd nimeni nu poate bănui nimic rău. Mai ales că a şi fost

singură". Se lăsă pe un scaun. Stătu o clipă nemișcat, și în nemișcare nu-l dureau decît coastele. Ăsta îl lovise cam tot în același loc unde îl lovise și chelnerul. Toată viața lui nu se bătuse, și acum, în ultimele zile, l-au bătut de două ori. Hotărî că în clipa cînd se va face bine să se ducă la Pușa și să-i spună să-și astîmpere oamenii, că, dacă nu, se va duce la miliție. N-are nimic de împărțit cu ei, nici cu ea, nici cu Niță, nici cu nimeni. Să-și vadă ei de treaba lor și să-l lase pe el în pace. Își schimbă poziția pe scaun și atunci descoperi pe masă două plicuri. Unul galben, știa că era de la Eugen, și celălalt, un plic alb, din care avea și el în dulap. Era convins că e de la Ana. O fi adus scrisoarea aceea în limba spaniolă. N-a rezistat tentației. Rupse plicul. Nu era epistola spaniolă : era o foaie de caiet cu cîteva rînduri scrise cu creionul. Se tîrî pînă la fereastră și trase jaluzeaua să poată citi. Se încruntă după primul rînd.

„Am fost pentru ultima oară la tine. Dacă n-aș fi venit azi, poate ne-am fi văzut încă de foarte multe ori. Dar e mai bine așa. Mai tîrziu, poate, mi-ar fi fost mai greu să-mi iau rămas bun de la tine. Motivul ? Dacă deschizi dulapul, îl afli și singur. Ana".

Mai erau și două rînduri sub un P.S. : „Numai cu intenția de a face ordine am deschis dulapul."

Ce-o fi apucat-o pe Ana ? Se duse la dulap și dădu cu ochii de baticul Clarei. „Ce tîmpenie ! Doamne, ce proaste-s femeile ! Ce știa ea despre acest batic ? Aș fi putut avea o soră și să fi cumpărat baticul pentru ea. Înainte de a-mi fi scris scrisoarea, putea să-mi ceară explicații. Păcat !" Să nu se mai gîndească la ea, desfăcu și cea de-a doua scrisoare.

„Dragă Mihai,

Livi a rămas însărcinată. E foarte ciudat cum o simplă veste înregistrată pe scoarța cerebrală poate schimba felul de a gîndi al unui om. O să am un copil. O propoziție scurtă, care îmi va schimba tot restul vieții : voi deveni tată. Nu vreau să fiu patetic, dar e formidabil că nu peste mult timp mă voi vedea pe mine reîncarnat într-un omu-

leț care îmi va aparține, cum îmi aparține mîna sau capul. Dintr-un fel mă voi revedea pe mine cu ani în urmă, voi avea posibilitatea să-mi dirijez această nouă viață după cum mi se va părea cel mai bine. Poate tot ceea ce-ți scriu ție mi-ar fi rușine să le rostesc cu voce tare, dar nu mă pot abține să nu-i spun cuiva această bucurie. Cred că nici termenul bucurie nu e bine ales : bucurie e prea puțin spus ; e vorba de un sentiment grozav de plin, bogat. Am curajul să compar sentimentul acesta cu acela care l-o fi simțit Buonarotti în fața marmurei care-l înfățișa pe Moise. Tot ceea ce n-am făcut în copilărie, toate jocurile nejucate le voi putea juca acum prin el, alături de el. Toate bucuriile pe care nu le-am avut le voi putea dărui mie însumi. Prin el voi putea redescoperi viața din nou, în așa fel ca atunci totul să aibă farmec și plenitudine. Niciodată n-aș fi crezut ca eu care așez cărămidă peste cărămidă să pot fi capabil de acest romantism naiv. În planurile noastre de viitor a intervenit o nouă constantă, care, obiectiv, nu se va mai putea neglija. De acum încolo, împărțitorul se majorează cu unul, bucuriile, tristețile și bunurile se vor împărți la trei. Livi, în cursa care o transportă la cinci treizeci spre Vulcezd, nu se mai gîndește la Fiat 1300, ci la profesia omulețului ce va să vină. Dacă ai vedea pe Livi acum după ce a aflat că va fi mamă, n-ai mai recunoaște-o : a devenit pur și simplu frumoasă : ochii îi sînt senini, vioi. Uneori e caraghios de naivă. Stă goală în fața oglinzii și e supărată că el nu se vede încă. Niciodată nu i-a plăcut laptele. Acum în fiecare zi bea un pahar de lapte pentru El. Seara, o aștept la fel cum o așteptam cînd îi făceam curte, îi aduc flori și-mi face o plăcere nebănuită faptul că e veselă, mulțumită. Cînd termini liceul, spui : acum cunosc viața ; pe urmă, cînd te reîntorci din armată, zîmbești cu îngăduință și adaugi : abia acum știu ce e viața. Pînă nu de mult eram convins că trecînd prin greutăți, ridicînd cîteva blocuri am aflat în sfîrșit care e rostul vieții. Prostii. Știind că va veni El, îmi dau seama că abia acum deschid porțile spre viața majoră și, probabil, toată experiența mea de viață e doar un prolog la adevărata cunoaștere. Știu, scrisoarea e bom-

bastică, folosesc cuvinte mari, dar le folosesc conștient. Fără cea de-a doua veste, prima ar fi avut un efect tragic. Mai ales asupra lui Livi. Te sărut.

Eugen."

2

Ana citea Nicolas Guillen în original și din cînd în cînd răsfoia dicționarul în căutarea cuvintelor pe care nu le cunoștea. Citea, dar metaforele frumoase, originale, nu le sesiza ; cu gîndul era încă acasă, la Mihai, încerca să-și imagineze cum a decurs lectura scrisorii ei, la ce ar fi putut să se gîndească el, al cui putea fi baticul. Uneori îi părea rău că se pripise : Mihai putea fi nevinovat, dar era convinsă că Mihai va da un semn de viață, o să-i explice totul din fir în păr și lucrurile se vor aranja. Dar nu putea să treacă peste un asemenea eveniment. Ar fi însemnat că nu-i pasă de ceea ce face el. Și asta nu era adevărat. Uneori adormea cu gîndul la el. La facultate, în timpul cursurilor, se gîndea tot la el. De un singur lucru se temea numai : că Mihai ar putea veni acasă la ea, și i-ar fi foarte neplăcut să dea explicații părinților. Nu pentru că i-ar fi fost frică să spună că-l cunoaște pe Mihai, ci pentru că nu le-a vorbit de el pînă acum.

Una paloma me dijo
que volando sobre España
cantar oyo esta cancion
que una morena cantaba...

Nu știa că morena înseamnă brunetă, dar uită să caute cuvîntul în dicționar. Se gîndi că acum Mihai nu-și găsește locul în casă, parcurge de zeci de ori rîndurile lăsate de ea. Totuși, e bine că n-a dat de batic de la început ; atunci, supărată, nu i-ar mai fi făcut nici curățenie. Ce praf a avut pe cărți ! Praf de un an, încă înainte de a fi plecat la închisoare. Oare n-ar fi fost mai bine să nu se uite în dulap ? Acum ar fi fost împreună. Și ce ar fi făcut dacă ar fi fost împreună ? Pe căldura asta, desigur,

s-ar fi dus la ștrand. A și uitat să-l întrebe dacă știe să înoate. Trebuie să știe să înoate. Ar fi caraghios să se ducă cu el la ștrand, și el să fie nevoit să stea pe mal să se uite cum traversează ea singură lacul.

Corre a donde esta Dolores,
paloma, dile, dile tu que
yo te he dicho
que España vive.

Citea mecanic, nu se mai servea de dicționar. Dincolo de literele tipărite era imaginea lui Mihai, era din ce în ce mai convinsă că a făcut o greșeală. Din ziua cînd s-a întors Mihai s-au văzut aproape zilnic. Nici n-a avut vreme să cunoască pe altcineva. Doar și Mia i-a povestit că în seara cînd a fost la Robert Mihai nu s-a arătat de loc. Deși fusese acasă. Ar fi trebuit să iasă, s-o vadă pe Clara, dacă ar fi vrut. N-ar fi trebuit să se pripească. Și dacă el n-o s-o caute ? Mai ales, dacă se știe nevinovat. Și acum Ana nu-și putea imagina cu ce ar fi putut fi el vinovat. De altfel, nu avea nici o obligație față de ea.

Era atît de adîncită în gînduri, încît nici nu observă cînd se întoarse taică-su de la lucru.

— Mă, fată, tu ai să bolunzești cu spaniola asta.

— Nu, tată.

— Cum nu ? Nu vezi, nu mai auzi și-i dai înainte cu trăiască Spania.

— Dacă ai cunoaște spaniola, ai fi înțeles că e vorba cu totul despre altceva. Spania trăiește.

Lui Bălan îi plăcu această precizare.

— Ție îți place, tată, cum sună spaniola ?

— Îmi place cum rostești tu.

— Nu-mi închipuiam că tu ești în stare să faci complimente.

— Înseamnă că mă cunoști prost. Așa am dat-o gata și pe maică-ta. Așa-i, mamă ?

Ea era în bucătărie, nu știa despre ce era vorba.

— Așa-i, așa-i...

— Vezi ? rîseră amîndoi. Apoi tu nu mai ești mică. Azi, mîine, o să găsești pe unul care o să-ți facă curte și pe

urmă zbori din casă. Te măriți. Cu Romulus ăla te-ai mai văzut ?

— Nu, tată.

— Să știi că ăla nu era prost. Am citit în zilele astea că a plecat cu o delegație la un Congres de terapeutică, undeva în Belgia.

— Dar abia a terminat facultatea.

— Ce importanță are ? Dacă e deștept... Bozgan se numea, nu-i așa ?

— Nu, tată, Tulucan.

— Atunci l-am confundat. Dar să știi că-mi pare bine. Ar fi fost rău ca tu să nu observi că e un om de valoare. Că dacă pleacă unul la un congres internațional și tine referate în fața specialiștilor, nu poate fi un mameluc, cum l-ai descris tu.

— Pe șantier ce-i nou ? întrebă Ana, știind că această întrebare îi face plăcere lui taică-su.

— Pe șantier ? Nimic nou. În zilele astea am terminat nivelul opt. E un bloc standard. Acoperirea va fi mai interesantă.

— Si Guță ?

— Guță ? Îl mai ții minte... E drept, am vorbit mult despre el. Își povesteste aventurile lui inventate. Are o fantezie de te întrebi de unde le scoate. Pe ălalalt, tînărul care a venit de la închisoare. l-au bătut astăzi.

— Cum adică l-au bătut ? Ana se temea ca vocea să nu-i trădeze îngrijorarea.

— Pur și simplu. l-au bătut. Mergea spre casă, și cîțiva indivizi cu care a fost închis l-au zdrobit. L-am transportat acasă cu mașina.

— Cum se poate una ca asta ? Ce au făcut muncitorii de pe șantier ?

— De ce ești revoltată ?

— Nu sînt revoltată. Mă întreb numai ce au făcut colegii lui.

— Era după terminarea lucrului. Nu mai era aproape nimeni pe șantier. L-am găsit schilodit pe trotuar. Abia mai mișca. I-am spus să anunțe miliția, dar parcă nu voia. Și-i păcat de el. Muncește bine, e deștept și spunea deunăzi inginerului-șef, care s-a interesat de el. că la facultate a fost socotit în materie de matematică unul dintre cei

mai buni din țară. Dar lui îi place construcția, nu matematica.

Ana privi ceasul de pe noptieră : trecuse de opt. Înainte de cină nu mai putea pleca. Și după cină nu se mai cădea să plece. Ar fi vrut să pună încă o mulțime de întrebări, dar taică-su se ridică și plecă spre bucătărie să verifice în ce stadiu se aflau fierturile mamei. Dacă într-adevăr e zdrobit și l-au așezat în pat, poate nici n-a citit încă scrisoarea. Dar dacă nu se poate mișca, cine îi dă apă dacă îi e sete ? Neapărat va trebui să se ducă la el. Poate are nevoie de ceva. De ce m-am pripit cu scrisoarea aceea ? Să-i dovedesc că sînt demnă !

Sfîntul orgoliu. Se simți vinovată, ca și cum Mihai ar fi zăcut din cauza ei. Își dădu seama că-l iubește pe Mihai. Pînă acum își spunea doar că ține la el, că-i place să fie împreună cu el. Atît.

Acasă, maică-sa n-o lăsa să facă nimic. Cum să speli ? Și după aceea să-mi ceri bani să te duci să-ți faci unghiile ? Și dacă ar fi numai asta. Dar e o artă. Tatăl tău e zidar, dar seara cînd își pune cămașa albă, aia trebuie să-i stea ca pe un prim-ministru. Și nu mai spun ce culoare trebuie să aibă culoarea albă. Crezi că albul e pur și simplu alb ? Te înșeli. Așa cum albastrul are mii de nuante, de la azuriu pînă la vînătul închis, la fel și albul. Zăpada nu e albă, și nici hîrtia nu e albă. Alb adevărat e numai culoarea cămășii lui tata. După ce se spală, cămașa se mai albește cu albăstreală, cu scrobeală și pe urmă cu fierul se dă acel luciu care o albește și mai mult. Dacă maică-sa ar fi aflat că a spălat cămășile unui bărbat, în primul rînd s-ar fi văicărit pentru felul cum arată cămășile acelea și numai după aceea cum de a îndrăznit ea să spele pentru un bărbat străin ? Știi tu ce înseamnă să speli pentru cineva ? Eu eram de mult cu tata cînd i-am spălat primele lucruri.

Mama avea niște concepții de secolul XIX, deși era în pas cu ziua de azi.

— Ana, hai la cină !

1

Niciodată Anei nu i se păruseră cursurile atît de plictisitoare și atît de lungi ca a doua zi. Un conferențiar înalt, cu părul pomădat și dat cu peria vorbise aproape o oră despre obiceiurile și portul din provincia Cordoba și valea Guadalquivirului, despre tradiționalele parade populare de la Cazalla de la Siena. Ana nu era atentă : auzea ca prin vis muzicalitatea denumirilor geografice și se gîndea la Mihai. După cursuri, se duse acasă la el. Cheia era sub preș. Vecina cea grasă, care o întîmpinase rîndul trecut, era după glasvand, nu-și dădea seama că e contre-jour, că toată silueta ei masivă se proiectează pe geamurile mate. O clipă, Ana s-a gîndit s-o salute, dar n-avea nici un rost să se certe cu ea. Cînd intră în camera lui Mihai, auzi deschizîndu-se glasvandul și pașii ei tîrșiiți, trădați de scîrțiitul parchetului. Mihai nu era acasă. Pe masă, scrisoarea ei desfăcută. Era unu și cîteva minute. Dacă Mihai s-a dus la lucru, înseamnă că nu era chiar atît de zdrobit. Numai să nu se fi internat în spital. Asta ar fi putut afla dacă s-ar fi dus pe șantier, dar acolo ar fi trebuit să-l înfrunte și pe taică-su. În orice caz, după ora trei va afla adevărul. Hotărî să revină la ora trei. Scrise cîteva rînduri pe spatele scrisorii de ieri.

„Am fost o proastă, iartă-mă. Mă reîntorc după ora trei. Chiar dacă te-ai supărat, așteaptă-mă. Ana".

Acasă, maică-sa o privi bănuitoare.

— Ce-i cu tine ? Și ieri seara, la cină, ai fost ciudată, și acuma iar. S-a întîmplat ceva la școală ? Pentru ea facultatea era tot școală.

— Nu, mamă, nu s-a întîmplat nimic. Mă grăbesc, asta e tot.

— Dar azi n-ai antrenament.

— N-am, dar am altă treabă.

— Ești ca taică-tu. Mereu cu treburi. N-am mai fost împreună la un cinema de nu mai știu cînd. Uită-te la Crișan. El în fiecare săptămînă merge la cinema. Săptămîna trecută a fost de două ori. Dacă el nu mi-ar povesti filmele pe care le vede, aș muri proastă.

Cînd reveni, îl găsi pe Mihai acasă. Era întins pe canapea, nu se vedea pe el că fusese bătut. Numai cînd se mișca. Făcea pași mici, înceți, de parcă ar fi călcat pe ouă.

Ana nu se simțea în largul ei. Mihai se apropie de ea și-i sărută mîna.

— Ai găsit scrisoarea mea ?

— Amîndouă. Dar cel mai mult aș fi vrut s-o citesc pe aia care începe așa : Querido Miguel. Mihai se forță să meargă drept, să nu trădeze cu nimic accidentul de ieri.

— Ia loc, Ana. Aș vrea să-ți mulțumesc că mi-ai făcut curat.

— Mulțumește-mi.

Mihai îi sărută amîndouă mîinile.

— Meritam mai mult. Praful era de două degete. Zîmbi. Nu mai era stînjenită. Știi ce aș vrea să te rog ? Să uiți scrisoarea pe care ți-am scris-o ieri.

— Nu știu despre ce fel de scrisoare vorbești.

— Mulțumesc. Uneori... dar să nu mai vorbim despre asta. Azi sînt liberă toată după-masa. Afară e îngrozitor de cald ; nu vrei să mergem la ștrand ?

— Ba da. Dar nu la Lido. Mergem la Argeș.

Ana nu fusese încă la Argeș. Știa doar că e foarte departe.

— Pînă ajungem acolo se întunecă.

— Nu-i nimic. Facem baie pe întuneric. Glumesc, Ana. Nu-i atît de departe. Ai costumul la tine ?

— Nu.

— Atunci ne întîlnim la ceas. La patru.

Cînd sosi Mihai la ceasul de la Universitate, pe Ana o găsi acolo. Avea un sac sportiv azuriu, cu sfori lungi albe. Se scuză cu voce estompată :

— Eu mă tîrîi puțin mai greu astăzi. Ieri m-au bătut niște oameni. Și ca să curme întrebările ei, adăugă : Cred că m-au confundat cu cineva.

— Nu-i plăcut să primești bătaie gratis.

— Nu, făcu și Mihai. Era bucuros că era alături de Ana. Acasă ar fi zăcut. Noaptea, dormise puțin. Nu știa pe care parte să stea. Era obosit, dar nu voia să lipsească de la lucru. Se temea că dacă lipsește Bălan se duce la Miliție. Problema bătăii voia s-o rezolve singur cu Pușa. Nu acum. Cînd s-o înzdrăveni puțin. De aceea alesese și Argeșul în locul lacurilor sau al bazinelor din București. Avea o vînătaie la coaste cît o palmă de mare. N-ar fi vrut ca oamenii să caște gura la el. La Argeș, după cum își amintea, era lume puțină și ștrandul se întindea pe o lungime de cinci kilometri pe marginea unei păduri.

Ajunseră la Argeș pe la ora șase. Era tot cald, lume multă, pestriță. Pe drum, moleșiți, aproape că nu-și vorbiră. În autobuz, au stat tot timpul în picioare, înghesuiți ca sardelele. Numai pe malul apei adia o boare mai răcoroasă, cu miros de sălcii și iarbă.

Pînă ce Ana își îmbrăcă costumul de baie într-un boschet, Mihai se întinse chiar la marginea apei, pe malul abrupt, săpat de curenții repezi. Ana se așeză și ea, cuminte, puțin sfioasă, din cauza decolteului mare al costumului. Tăcură mult timp, lăsînd vîntul să-i mîngîie.

— Aici parcă n-am fi decît noi doi.

— Și cei o mie de oameni care se bălăcesc în apă.

Ana privi apa gălbuie : probabil plouase undeva și acum valurile se rostogoleau murdare la vale.

— Ți-aduci aminte cînd am fost la ecluza din Herăstrău ? Ți-am spus atunci că am senzația că gonește podul cu noi. Atunci m-am gîndit că mi-ar place să călătoresc cu tine. Să ne ducem undeva departe, departe.

La orizont, soarele se scufunda în fumul orașului. Acum frunzele erau poleite cu o nuanță portocalie : întregul zăvoi aducea cu o pictură a unui diletant.

— Ce înseamnă la tine departe ?

— Departe ? Argentina, Cuba, Bolivia. De fapt, departe înseamnă totdeauna și puțin irealizabil. Dacă vrei, îți fac o mărturisire : dar nu te superi ?

— De ce să mă supăr.

Ana era bucuroasă că Mihai nu aduce niciodată vorba de scrisoarea ei.

— Știu eu... Știi, uneori am senzația că și tu ești puțin „departe".

— În sensul de „irealizabil".

— Poate că da. Ești foarte ciudat. Tu nici nu știi numele meu întreg. Nu m-ai întrebat niciodată nimic esențial.

— Crezi că numele este esențial ?

— Nu e vorba numai de nume. De tot. Nu știu ce gîndești, ce crezi despre lume, despre oameni. Ce-ți place, ce nu-ți place...

— Vezi, Ana, dacă n-aș fi avut accidentul acela stupid, acum m-aș pregăti pentru examenul de stat. Acum un an credeam că viața e o autostradă : netedă, bineînțeles, cu cotituri, dar netedă. Netedă pentru cei care merg drept, care nu-și creează probleme numai ca să se afle în treabă. Visam să ajung un inginer mare. Răsfoiam enciclopediile numai ca să dau de Golden Gate, de clădirea turn din sticlă și aluminiu din Milano, de tunelul de sub Alpi. Îmi părea rău că nu vedeam necesitatea străpungerii Carpaților, că nu trebuia să presar ca ungurii Dunărea cu poduri, uram aproape fizic solul nisipos al Bucureștiului, pentru că nu rezistă la sute de etaje.

— Și acum ?

— Acum ? Acum mă gîndesc să nu rămîn în urmă cu chiria.

— Ești un prost !

Mihai se întoarse spre ea. Ana abia acum îi văzu pata albastră între coaste. Ar fi vrut să-l mîngîie.

— Cînd ai fost la mine și mi-ai spălat cămășile am avut senzația că mă iubești.

— Azi poți avea aceeași senzație. Dacă nu te-aș iubi, nu te-aș vrea altfel. Cînd nu sînt cu tine, mi-e ciudă că atunci cînd sînt mă port ca o fetiță. Dacă îmi spui ceva și mă privești în ochi, mă topesc. Știi, eu am făcut multe discuții cu tine. Fără să fi fost tu de față. Îți spuneam ce trebuie și ce nu trebuie să faci.

— Și ce trebuie să fac ?

— Multe, Mihai. Îi întîlni privirile și tăcu. Spuse mult mai tîrziu : Iar mă privești așa ?

— Cum adică ?

— Nu știu cum să-ți spun. Ca atunci cînd am plecat de la tine.

— Nici atunci n-ai spus motivul.

— Dacă ţii foarte mult, îţi spun : mă văd în ochii tăi ca într-o oglindă. Şi sînt mică, mică de tot. Mi-e teamă. Poate de mine.

Se ridică, coborî malul şi intră în apă. Poate din cauza căldurii, poate din cauza lui Mihai.

— Nu vii ?

— Nu. Mi-e lene.

Privi cum se scufundă Ana în apă pînă la gît, cum încearcă să înoate împotriva curentului, cum o duce apa la vale. Cînd o pierdu din ochi, îşi puse braţele sub ceafă şi privi cerul. Era şi el portocaliu.

Liniştea, culoarea pastelată a cerului, boarea de vînt rece şi susurul apei îl făcură să uite oboseala fizică, durerea dintre coaste. Dacă i s-ar da voie să construiască un bloc Pirelli. El l-ar modela rotund, fără tăişuri, ca geamătul lui din Milano. Era convins că nu peste mult timp blocurile vor pierde formele lor pătrate, liniile drepte se vor transforma în curbe, vor tinde spre perfecţiune. Liniile drepte n-au decît simetrie ; armonia aparţine curbelor. Sfera e mai perfectă decît cubul. Dacă Ana m-ar auzi, mi-ar face observaţia gramaticală de rigoare. Mai perfect decît perfectul nu există. Şi totuşi... Ar trebui construit un microraion cu linii curbe, unde şi străzile să fie circulare. La blocurile rotunde, cilindrice şi lumina cade şi se absoarbe altfel. Dreptele nu despart planurile luminate de cele umbrite vulgar, arbitrar. Acolo lumina creşte şi se estompează dulce, armonios, la fel cum se îngustează o şosea, fără să deranjeze, privită în perspectivă.

Ana întîrzia. Mihai deveni nerăbdător, se ridică în coate şi cercetă apa, zăvoiul. „Mi-e teamă să nu i se fi întîmplat ceva sau îmi lipseşte aşa în general.“ În cele din urmă o zări apropiindu-se. Se lăsă iar pe spate. Era convins că fără Ana lumea ar fi fost imperfectă. Ana îşi puse mîinile ude pe pieptul lui. Mihai se cutremură.

— Ai stat mult.

— Te-am aşteptat, răspunse Ana. Credeam că dacă o să vezi că întîrzii ai să vii tu să mă cauţi. Spune, Mihai, ce ai face tu dacă aş muri ?

— Vorbeşti prostii.

— Nu vorbesc prostii. Eu m-am gîndit ce aș face dacă ai muri tu. De fapt, nu s-ar schimba nimic. Totul ar merge mai departe ca și pînă acum. Numai mie mi-ar lipsi cineva.

— Niciodată n-ai fost atît de gravă.

— Tu nu înțelegi că vreau să mă săruți ?

2

Mama spunea despre Ana că e fată ciudată : i se părea ciudată, pentru că Ana ducea o altă viață decît o dusese ea în tinerețe, pentru că Ana era prea independentă, își rezolva singură treburile, rar cerea sfaturi, și atunci numai în treburi de organizație și aceelea de la taică-su.

— Pe mine de ce nu mă întrebi o dată cum și în ce fel să faci ? Crezi că eu sînt proastă ?

— Nu, mamă, dar ce mi-ai răspunde tu dacă te-aș întreba dacă Guriță a procedat statutar la ultima ședință sau nu ?

— Și ce crezi că eu n-aș putea să-ți răspund ?

— Bine, atunci spune-mi ce hotărîre să luăm în legătură cu Popa, care rămîne repetent.

— Dar ce are organizația voastră cu învățătura lui Popa ? Dacă nu știe, rămîne repetent. E normal. De ce sînt profesorii ? Asta e treaba lor.

— Nu e numai treaba lor.

— Și ce, voi o să-i băgați lecțiile în cap ? Îi spuneți să învețe și gata.

— Dar asta îi spun și profesorii. Probabil, și părinții. Asta nu e de ajuns. Noi trebuie să facem mai mult. Vezi, degeaba te-aș întreba pe tine.

— Păi dacă mă întrebi prostii.

N-avea nici un rost s-o lămurească pe maică-sa. Mai ales că prin asta nu-l ajuta pe Popa cu nimic. Tot anul știe că Popa era îndrăgostit orbește de o fată din corpul de ansamblu al Teatrului de Estradă : o fată durdulie, cu părul tuns scurt, băiețește, îmbrăcată și vara și iarna cu un pulover mulat pe corp.

Zilele trecute, l-au chemat în fața biroului organizației de bază : Popa se prezentă indiferent, blazat. Cînd a auzit pentru ce a fost chemat, s-a burzuluit :

— Ce aveți voi cu viața mea particulară ? ! Ce legătură există între Laura și problemele mele de învățămînt sau de organizație ? Îmi plătesc regulat cotizația, vin regulat la ședințe, particip la învățămîntul individual, ce vreți ?

Nimeni nu se așteptase la izbucnirea atît de vehementă a lui Popa. Pentru o clipă, se făcu liniște în încăpere, pe urmă Ana, timidă, răspunse din partea biroului :

— Ceva în plus.

— Ceva în plus de statut ?

— Nu. Ceva ce există în statut. Poate nu formulat ca atare, dar în orice caz în spiritul statutului. Ai obligația morală să înveți. Ocupi un loc, eventual locul unui alt tovarăș care ar fi vrut să fie student, care ar fi învățat. Care peste trei sau patru ani ar fi putut prelua catedra undeva într-un orășel, unde elevii așteaptă nerăbdători să învețe limba lui Cervantes.

Ana își dădu seama că folosise cuvinte mari, bombastice, dar era în temă și ce era cel mai important nu făcea demagogie. La examenul de admitere au fost 117 candidați pentru 22 de locuri.

Popa, surprins de discursul Anei, se lăsa de pe un picior pe celălalt, apoi își drese glasul și spuse timid :

— După cîte înțeleg eu, mă sfătuiți să nu mai mă întîlnesc cu Laura.

— Nu e vorba despre asta. Laura te privește personal. Pe noi ne interesează situația ta. De aceea, ne-am adunat. Crede-mă, fiecare dintre noi avem treburi, se apropie examenele și noi totuși stăm aproape de o oră cu tine. Am vrea să te ajutăm. Uite, am vorbit cu Greavu, el e cel mai bun la gramatică. Îți împrumută notițele lui. Eventual, ne-a promis, dacă vrei și tu, bineînțeles, în fiecare zi stă o oră cu tine. Dacă nu poți face asta din cauza Laurei, atunci ne interesează și Laura. Înțelegi ?

Ana nu mai încăpea de bucurie : Popa se angajase să studieze împreună cu Greavu. Era un succes. S-a gîndit să-i povestească și lui Mihai „cazul Popa", dar se temu că Mihai ar putea lua ca o aluzie că se apropie examenele și că nu mai are timp pentru el.

— Te văd schimbată în ultima vreme. Eşti veselă, nu ştiu ce-i cu tine...

— Sînt îndrăgostită, mama.

Spusese simplu, ca şi cum ar fi vorbit cu o prietenă. Dori chiar să-i vorbească de Mihai, dar renunţă. Mama s-ar speria dacă ar auzi că e îndrăgostită de un băiat care a ieşit curînd de la închisoare. Pe vremea cînd îl cunoscuse pe Romulus şi se întorcea seara tîrziu, obosită de plimbările din grădina botanică, maică-sa încercase s-o descoasă, ce au vorbit, ce au făcut, dacă băiatul e de familie bună, dacă e serios.

— Nu ştiu, mamă. Ştiu doar că-l cheamă Romulus, că uneori mă prinde de mînă şi-mi spune să ascult cum foşnesc frunzele.

Mama ofta, închidea ochii şi făcea constatări generale.

— Ce frumos ! Trebuie că e un băiat fin, cu sentimente nobile.

— Nu, mamă, e numai caraghios.

Acum mama, păţită, o privi bănuitoare :

— Eşti îndrăgostită şi-mi comunici asta aşa de simplu ?

— Se poate spune asta şi complicat ?

— Oricît. La vîrsta ta dragostea nu mai e o joacă. De cine eşti îndrăgostită ?

— De un băiat.

— Asta am bănuit. Cine e ?

— Nu pot să-ţi spun, că te sperii.

— E un bărbat în vîrstă ?

— Nu, mamă.

— Atunci de ce nu vrei să-mi spui ? Eu credeam că tu umbli cu taică-tu pe la şedinţe, şi tu... Hai, spune, cine e ?

— Încă nu pot să-ţi spun, mamă. Se duse în camera ei şi cotrobăi multă vreme în dulap. Prin uşa întredeschisă o văzu pe maică-sa stînd îngîndurată lîngă plită. Poate ar fi fost mai bine să nu-i spună nimic. Acum îşi face griji. Îşi luă privirile de la ea şi se decise : alese rochia albă cu gulerul ridicat. Avea întîlnire cu Mihai la şapte la Universitate. Era zi de salariu, Mihai o invitase la restaurant.

— Unde te duci ?

— Am o întîlnire, mamă.

— Cu el ?

Cu acest „cu el" Ana ştia că Mihai a intrat în casă.

— Cu el.

Plecă repede și nu mai auzi povața ei : Fii cuminte !

Mihai era la ceasul de la Universitate, era ras proaspăt, mirosea a odicolon ieftin, a frizerie.

— Mergem la Cina.

Ana încuviință, îl luă de braț.

— Știi că eu niciodată n-am fost încă la un restaurant de acesta de clasa întîia ?... Așa se spune, nu-i așa ?

— Da, așa se spune, rîse Mihai.

În Piața Palatului, Mihai îi arătă unde avusese accidentul cu mașina.

— Acum, uneori, spuse Ana încet, îmi pare bine că ai avut accidentul. Poate altfel nu ne-am fi întîlnit. Te superi ?

— Nu, Ana.

Erau printre primii clienți ai grădinii restaurantului. Aleseseră o masă ascunsă într-o nișă, cu pereții din plantă cățărătoare.

— Ce-ai făcut azi ?

— Îmi ceri raportul ? Îți spun : am avut o discuție cu inginerul-șef al șantierului. M-a chemat la el și m-a întrebat ce am de gînd să fac. Am făcut pe prostul, ca și cum n-aș fi înțeles aluzia. I-am spus că vreau să verific tot cofrajul de la etajul nouă. Primisem sarcina, asta e prin rotație, să răspund față de echipă de munca dulgherilor. Nu pentru asta te-am chemat, mi-a spus inginerul. Este o propunere să te trimitem la cursurile serale. Încă n-ai îndeplinit condițiunile în ceea ce privește durata în cîmpul muncii, dar dacă e cazul se fac și excepții. I-am spus că sînt foarte bucuros de încrederea ce mi se acordă.

Discuția fusese mai lungă. Inginerul îl luase pe ocolite. Îl întrebase dacă mai are relații cu bătrînul Costinescu. Mihai îi spusese că nu și se mirase cînd inginerul îi oferise loc. Mihai se așezase cu oarecare stînjeneală : aflase că inginerul Petrescu, cînd avea ceva important de comunicat, totdeauna își lua interlocutorul pe ocolite. Crezuse la început că s-a aflat la conducere că fusese bătut pe șantier. Inginerul își aprinsese o țigară și începuse să vorbească de parcă ar fi stat la cafenea.

— Nouă ne era teamă de Costinescu. Ne era teamă, pentru că niciodată nu știam care vor fi temele pe care le ridică el. Dacă îi spuneam că ne-am pregătit cu ceea ce ne fusese

dat ca temă, se mira. Da, dragii mei, tema asta ați avut-o și presupun că nu mai e cazul să revenim asupra ei. Matematica e o știință perfectă, e ca o sferă, ar fi foarte greu de stabilit unde începe și unde se termină. Și noi, care gîndim matematic, cel puțin la cursurile de matematică, știm că tot ceea ce este perfect n-are nici început și nici sfîrșit. La fel cu viața sau infinitul. Infinitul neavînd nici început, nici sfîrșit, îl putem ataca oricînd și oriunde, pentru că este totdeauna și peste tot. Tu știi teoria lui... Mă rog, teoria lui, teoria vechilor pitagoricieni, pe care o susține și el, cum că unitatea nu e număr, numai multiplul este număr. Deci primul număr este doi. Doi e astfel și primul număr pereche, primul număr nepereche fiind trei. Știai asta ?

— Da. Teorie puțin mistică. Toate numerele provin de la UNU, UNUL fiind și pereche și nepereche.

— Cum te simți pe șantier ?

— Bine, tovarășe inginer.

Ana îi rupse șirul amintirilor.

— La ce te gîndești ?

— La nimic. Ana, trebuie să-ți spun ce am mai făcut azi. Am citit o scrisoare primită de la un prieten.

— Înseamnă că nu ești chiar atît de singur.

Mihai o strînse de braț.

— Nu sînt singur de loc.

— Știi că sînt curioasă să aflu despre ce anume corespondezi ?

— Poftim. Mihai scoase un plic din buzunar. Citește-o.

— Nu, nu, încercă să refuze Ana. Vorbeam așa în principiu.

— Principiile trebuiesc aplicate în practică. Pînă vine orchestra, tot avem timp. Poftim.

Ana scoase scrisoarea din plic și începu să citească.

„Dragă Mihai,

Ne-a plăcut scrisoarea ta, începi să devii așa cum te știam mai de mult. Îmi pare bine că n-ai rîs de scrisoarea mea bombastică despre copil. Îți mulțumesc. Să știi că în continuare sîntem entuziasmați de marea veste..."

— Despre ce veste e vorba ? întrebă Ana.

— Așteaptă un copil.

— Aha, făcu Ana și roși fără pricină. Continuă să citească.

„Livi spune că ai fost răutăcios cînd ai scris să nu ne treacă entuziasmul. Eu cred, dimpotrivă, i-am și spus că eu cunosc felul tău de a gîndi, știu că ai vrut să spui să păstrăm prospețimea primului sentiment. Îmi pare bine și pentru faptul că ai scris despre provincie și ne ceri să nu ne calcificăm. Desigur, nici noi nu vrem asta, însă provincia are darul de a te șlefui, de a te încadra «în cercul nostru strîmt», și pe urmă, rutina, monotonia se sedimentează, devine obișnuință și de aici nu mai e decît un pas pînă la necesitate. Să nu fim prea singuri, ne-am aruncat pe cărți, cumpărăm tot ce apare, tot ce găsim la anticariat. Ne agățăm de cuvintele adunate în pagini ca de niște colaci de salvare. Dar adevărul e că nici noi nu știm de ce vrem să fim salvați. Cred că Minulescu s-a referit la Deva cînd a scris despre orașul în care plouă de trei ori pe săptămînă. Livi îmi spune că nu e vorba de Deva, pentru că aici plouă de patru ori. Parțial am introdus și aici cofrajele metalice. Fără spor. Este o aplicare mecanică a unei experiențe bune care la noi, și cred peste tot unde e vorba de volum mic de construcții, nu rentează. Dacă s-ar lucra șnur, ca la Balta Albă sau, mă rog, pe orice șantier mare, ar fi normal să se treacă la cofraj metalic. Aici nu avem nici condiții tehnice de asamblare ; ne lipsesc macaralele-turn și nu instalăm nici bob cînd nu depășim patru etaje. Am ridicat problema asta la o ședință, am fost făcut retrograd care nu vrea să aplice metode noi. Zău, crede-mă, nu sînt idiot să resping un lucru bun. Din păcate, la ședință nu s-a argumentat, s-a discutat numai despre principii. Și apoi eu sînt și o fire emotivă, dacă cineva ridică tonul, mă pierd. Acasă aș fi știut ce să răspund, la ședință însă am tăcut ca un vinovat. Datorită lui Livi, n-am să cedez, o să mă bat. Asta ca să nu mă calcifiez. În rest, nimic. Ca provinciali, ne bucurăm că Doina Badea de la Teatrul nostru regional a ajuns în București și are succes acolo. Nici Livi și nici eu nu-mi pot imagina cum arăți tu ca îndrăgostit. Sperăm că e vorba de un lucru serios.

Te îmbrățișez, Eugen".

Ana ridică privirile spre Mihai.

— Ești îndrăgostit ?

— Ihîm... De aia am și adus scrisoarea. Mi-ar fi fost greu să-ți spun.

— Acum, dacă n-am fi într-un local public, te-aș săruta. Uite, te salută cineva.

Mihai privi spre intrarea grădinii și-l descoperi pe Guță, îmbrăcat elegant. Guță îi făcea semne cu mîna. Mihai îi răspunse la salut, apoi îi întoarse spatele.

— Cine e ?

— Un om de pe șantier.

Se uită și Ana într-acolo și-l recunoscu și ea pe Guță.

Abia se instală orchestra pe estradă, și un vînt puternic, apărut din senin, adună frunzele din grădină, le adună într-un vîrtej puternic, smulse cîteva fețe de mese și le aruncă pe platforma de ciment din mijlocul localului. Chelnerii se grăbiră să așeze greutăți pe fețele de mese rămase, să adune pe cele risipite și să strîngă tacîmurile. Brusc, vîntul se potoli pentru cîteva minute, să reînceapă și mai puternic. Primii stropi căzură greoi, ca niște boabe de struguri prea copți, apoi începu să plouă pieziș, rece, cu băsici. Cei cîțiva clienți timpurii își adunară lucrurile, chemară chelnerii la plată și localul se goli. Mihai și Ana rămaseră un timp sub streașina estradei, apoi cînd rochița albă cu gulerul înalt se udă și i se lipi Anei de umeri, porniră să găsească un loc mai ferit. Se înghesuiră cu alți trecători sub bolta Atheneului, dar cînd văzură că ploaia în loc să slăbească prinde să se statornicească, renunțară definitiv la restaurant.

— O să venim altădată, Ana... N-am avut noroc.

— Ce ne facem acum ?

Mihai nu răspunse imediat ; privi caldarîmul ud, mașinile care se oglindeau în el diform, perdeaua de apă, trecătorii grăbiți, cu gulerele ridicate.

— Mergem la mine.

Ana vru să protesteze, dar Mihai spuse cu atîta fermitate „mergem la mine", încît nu se putu împotrivi. Îl privi cu oarecare teamă, simți cum tot sîngele îi năvălește în

tîmple, dar o senzație ciudată, încă necunoscută, o copleși. În fond, a mai fost la el.

Mai așteptară puțin, apoi traversară piața Republicii și urcară într-un troleibuz. Stînd unul lîngă altul pe banchetă, nu-și vorbiră : priveau absenți la oamenii care urcau și coborau, la șoferul care-și ștergea parbrizul cu o piele de căprioară de culoarea pîinii.

Ana se gîndi la bărbatul care stătea lîngă ea (acum Mihai îi părea puțin străin, se temea de el), că îi era drag, că ar fi vrut să-i mîngîie brațul. N-o făcu, să nu-și trădeze slăbiciunea. Călătoria cu troleibuzul i se păru nesfîrșit de lungă și ar fi vrut chiar să nu se sfîrșească niciodată. Ar fi dat mult să știe la ce se gîndește Mihai, dacă el e la fel de tulburat.

— Am ajuns.

Ana tresări : vocea lui Mihai părea străină, suna altfel decît în alte dăți. Coborîră. Ploaia încetase de mult. În direcția Giulești lor, norii crăpaseră și apăru un petic de cer lăptos, murdar.

— Bine că nu e marți.

— De ce ?

— Ar fi bairam la Robert...

În poarta casei îl întrebă pe Mihai dacă a citit ziarele de ieri. Mihai privi mirat, surprins de tonul răutăcios.

— Nu.

— Clara a devenit campioană republicană.

Urcînd scările, Ana avu o ezitare.

— Și dacă ne vede cineva ?

— N-are cine să ne vadă... Și în definitiv, ce dacă ne văd ? Spusese acest „ce dacă ne văd" cu atîta siguranță, încît pentru o clipă și Anei i se păru logic să urce la el. Numai cînd intră în cameră se sperie din nou. Îl opri pe Mihai să aprindă lumina.

— Mai bine să nu se știe că sîntem aici. Era obsedată că Mihai o să închidă ușa cu cheia. Dar el nu făcu nici cel mai mic gest care ar fi trădat această intenție. În cele din urmă, întrebă ea : n-ar fi mai bine să închidem ușa ?

— Nu. Aici nu intră nimeni.

Anei, camera i se părea mai neprimitoare ca rîndul trecut. Poate și din cauza întunericului. Lucrurile mici abia se distingeau. Mihai se apropie de ea și o îmbrățișă. Ana tremură puțin, poate și pentru că era udă.

— Schimbă-te, ai să răcești. Văzînd fața speriată a Anei, adăugă : nu te teme, mă întorc cu spatele. Se duse la dulap, scoase o cămașă de acolo. Îmbraci asta, punem reșoul în priză să ți se usuce rochia.

Ana rămase pironită locului. Mihai zîmbi :

— Te temi ?

— Nu, spuse Ana fără convingere.

Mihai o lăsă singură ; se duse la fereastră și privi în stradă. Ana nu se mișcă. Ascultă cum picură streașina. Își zîmbi : părinții niciodată n-au lăsat-o să umble desculță prin ploaie.

— Te-ai schimbat ?

— Încă nu.

Mecanic, își descheie nasturii rochiei. Trase cu ochiul să vadă dacă Mihai e într-adevăr cu spatele spre ea, apoi se schimbă. Cămașa era largă, lungă, îi ajungea pînă aproape de genunchi.

— Uite ce caraghioasă sînt în cămașa ta.

Dintr-o dată îi trecu toată teama. Se înveseli.

Mihai își aprinse o țigară. Flacăra chibritului îi lumină pentru o clipă fața, datorită umbrelor păru mult mai matur.

— Acum îmi dau seama cît de mică ești. Puse reșoul în priză și atîrnă rochia pe spătarul unui scaun.

Ana se rezemă de masă ; obișnuită cu întunericul, cercetă din nou încăperea de parcă ar fi văzut-o pentru prima oară.

— Spune ceva.

— Ce să spun ?

— Orice. Vreau să te aud. Mă iubești ?

— Da.

— Strigă tare, să audă toată lumea.

Mihai se apropie de ea :

— O să audă și vecinii.

— Atunci spune încet, numai pentru mine.

Mihai se aplecă la urechea ei, o îmbrățișă :

— Te iubesc, Ana.

Ana se regăsi complet, pogorî în ea o liniște gravă, ciudată, îi păru bine că era împreună cu el, că nu erau decît ei.

— Nu e ciudat că nu mi-e rușine ?

— De ce să-ți fie rușine ?

— Că sînt în camera ta, numai cu tine. Într-o cămașă. Stinge țigara.

Mihai frînse mucul în scrumieră, mîna îi tremura puțin.

Nici mai tîrziu Ana nu-și amintea ce s-a întîmplat. Stătea lîngă el, se simțea nebănuit de ușoară, ca și cum ar fi plutit și asculta cu o plăcere neasemuită respirația regulată a lui Mihai.

— Știi, Mihai, spuse într-un tîrziu, am citit undeva că toate lucrurile mari sînt simple. Eu cred la fel.

— Nu știu.

— Eu știu. În fond, și dragostea e un lucru simplu. Nu e formidabil cum ne-am întîlnit și ne-am cunoscut... Ce ar fi fost dacă nu ne-am fi întîlnit ?

— Poate te-ai fi întîlnit cu altcineva și ți s-ar fi părut formidabil cum te-ai întîlnit cu el.

— Ești urîcios.

— Nu, Ana. Poate spun cuvinte prea mari : dar sînt fericit...

Ana nu-i răspunse. Se ghemui la pieptul lui, ar fi vrut ca timpul să se oprească în loc, totul să se încremenească într-o nemișcare totală. Deodată tresări :

— Cît poate să fie ora ?

— Aproape 11.

Ana sări din pat :

— Trebuie să mă duc. Cred că am să iau bătaie astăzi.

Se îmbrăcă în cîteva clipe, nu se mai preocupă dacă Mihai se uită la ea sau nu. Aproape de casă, se opri în fața unui magazin și se privi în oglinda vitrinei. O privea aceeași Ana cunoscută pe care o știa dintotdeauna. Își auzi numele și tresări :

— Te admiri ?

Era Mia. Era însoțită de un băiat înalt, cu ochelari. După îmbrăcăminte, aducea a student din Occident.

— Nu, îngăimă Ana. Spune, Mia, vezi ceva neobișnuit la mine ?

Mia o cercetă cu luare-aminte.

— Nu, nu văd nimic. Te-ai pieptănat altfel ? Să vă prezint : Señor Pablo Gonzales de ambajada da Republica Argentina y mi amiga, Ana.

Ana întinse mîna spre individul cu ochelari, apoi o sărută pe Mia și porni grăbită spre casă.

1

Bălan terminase de mult lectura ziarului : subliniase chiar în programul de radio și televiziune emisiunile care i se păreau că merită să fie ascultate, pe care însă nu le asculta niciodată, și, cuprins de o neliniște nefirească, nu-și mai găsea locul : se foia prin bucătărie, ridică capacele crătițelor de pe plită, apoi scoase sertarul cu vechituri. Era sertarul lui plin cu sfori, sîrmulițe, șuruburi, două, trei întrerupătoare stricate, priza, siguranțe, nasturi, chei.

Mama, rezemată de etajeră, aștepta ca Bălan să se liniștească, să se așeze, să poată discuta cu el. Erau amîndoi nervoși : Ana întîrzia mai mult ca de obicei.

— Tu ce ai spune dacă ai afla că cineva face curte Anei ?

— M-aș bucura, mormăi Bălan. Doar n-ai vrea să se călugărească.

— Tu iei totul în glumă.

— Ce-ai vrea să fac ? Să mă plîng că au trecut anii ?

— Pentru altceva ar trebui să plîngi !

— Că Ana e îndrăgostită ?

— Nu pentru asta. Ci de cine e îndrăgostită !

Bălan se opri din cotrobăit, își ridică privirile :

— Hai spune odată... De cînd m-am întors, mi-am dat seama că vrei să-mi spui ceva.

— Da, dar pe tine te interesează mai mult ce scriu ziarele. Ce se întîmplă în Vietnam sau în Congo... Asta te interesează, nu ce se întîmplă acasă.

— Și ce se întîmplă acasă ?

— De unde să știu... Mi se spune mie ceva ? Sînt ca o străină aici.

— Știi tu. Altfel n-ai vorbi așa. Ai vorbit cu Ana ?

— Da, dar nu vrea să-mi spună cine e. „Te sperii, dacă afli", așa mi-a spus... Vorbește tu cu ea.

„Înseamnă că m-am agitat degeaba — gîndi Bălan — și-i fu ciudă că se lăsase antrenat de nervozitatea Mariei. Ar fi trebuit să știu că ea exagerează, ea se sperie și de umbra ei". Încă un zîmbet :

— O să ne spună cînd o fi cazul.

— Să nu fie prea tîrziu !

— Ce-i aia prea tîrziu ?

De afară se auziră pașii mărunți ai Anei.

— Sărut mîna.

Bălan tuși de două ori sec, privi spre nevastă-sa ca nu cumva să înceapă ea discuția, apoi se întoarse spre Ana.

— Cîte coșuri ai aruncat astăzi ?

— Nici unul, tată...

— Te pomenești că nu ești bună nici la baschet, și te-ai înscris numai așa ca să dai exemplu celorlalți !...

— Nu, tată. Azi n-am avut antrenament.

Intră în camera ei.

Bălan se uită spre nevastă-sa ca și cum ar fi vrut să-i spună : „Ai văzut, am luat-o tare".

Mama îl îndemnă în șoaptă :

— Du-te și vorbește cu ea.

— Ce să vorbesc ?

— Cum ce ? Despre băiatul care îi face curte. Cine e, ce e, de unde e...

Bălan se ridică și porni spre camera Anei.

O găsi pe Ana în fața oglinzii. Bălan nu-și putu da seama dacă Ana își aranja părul sau se privea numai.

— Ana... vreau să discut cu tine... Știi despre ce... Despre băiatul acela cu care ai fost la cinema... Ai ceva să-mi spui ?

— Sînt foarte fericită, tată.

— Asta am vrut să știu... Mie îmi ajunge atît. Bălan se înduioșă. Rar cînd un om spune că e fericit. Ar fi o crimă să-i zdruncine această părere.

— Nici nu pot să-ți spun mai multe, tată. Fericirea nu se poate explica.

— Nici n-am vrut asta, fata mea... Nu închide ochii. Fericirea nu e lucru rușinos... Și eu am încredere în tine... O privi lung ; oare fata asta frumoasă e fata lui ? Se înduioșă din nou. Cînd te-ai făcut atît de frumoasă ?

Înainte de a ieși în bucătărie, își drese glasul.

Mama îl aștepta cu sufletul la gură.

— Ei ?

Bălan făcu semne largi cu amîndouă mîinile.

— E bine, femeie.

— Ce e bine ?

— Totul. Totul e în regulă...

— Ce-i în regulă ?

Exasperat, Bălan ridică privirile în tavan ca și cum ar fi vrut să ceară ajutorul Celui de Sus.

— Cît de multe prostii întrebi tu !

Ana stinse lumina și se vîrî repede în pat. Nu mai avea chef de vorbă ; știa că dacă mai stă puțin, o să intre mama la ea și o s-o descoase luînd-o de departe, ce a făcut azi, unde a fost, ce e nou pe la facultate... Voia să rămînă singură numai cu gîndurile ei, înghemuită sub plapumă.

Ramurile caisului din curte mîngîiau geamul, vrînd parcă să dea perdelele la o parte. Mai de mult, în copilărie, Ana avea senzația că cineva îi bătea în geam, se temea, dar îi era rușine să taie ramurile caisului. Mai tîrziu, se obișnuise cu zgomotul acesta, ca și cu tusea seacă a lui taică-su, cu bodogănitul maică-si în bucătărie.

Își puse palmele în fața ochilor, ca întunericul să fie desăvîrșit, să fie cît mai singură. Lucrurile i se învălmășeau în cap. Cu Mihai va trebui să vorbească foarte serios. Doar n-o să rămînă toată viața salahor. Trebuie să se înscrie la cursurile serale. Dacă ar insista și el puțin... Nici că nu-și putea imagina cum de s-a întîmplat accidentul acela cu mașina : Mihai e atît de moale... Probabil a fost totuși beat.

Afară începu să plouă din nou : stropii se loveau de acoperișul de sticlă al marchizei, sunau sec ca și răpăitul unei tobe de circ. Anei i se păru că trecuse neverosimil de mult timp de cînd dorea să umble desculță prin ploaie. Parcă ar fi fost într-o altă viață sau ar fi văzut-o undeva într-un film. Oare dacă aș avea un copil l-aș lăsa să umble brambura prin ploaie ? Desigur că nu l-aș lăsa. Dar asta înseamnă că mama a avut totdeauna dreptate. Și de cîte ori nu mi-am spus că am o mamă rea ! În clipa aceasta îi părea rău că nu era prietenă cu ea.

Se întoarse pe partea cealaltă, să nu vadă nici dîra de lumină de sub ușă, să poată să rămînă singură, izolată în lumea ei de sub plapumă.

Auzi vocea maică-si din bucătărie și hotărî ca a doua zi să vorbească cu ea despre Mihai. Adormi tîrziu de tot, obosită, și se trezi cu cîteva minute înainte de începerea cursurilor. Rămase totuși încă cîteva clipe în pat, întinzîndu-se leneșă, privind prin fereastră dimineața de vară, transparentă după o întreagă noapte de ploaie. Razele oblice ale soarelui matinal, fără culoare, firave, se resfrîngeau în pereții marchizei, deveneau purpurii, verzi, roșii, albastre.

— Ai să întîrzii.

— Nu te teme, mamă.

Știa că avea timp foarte puțin și cu toate astea se mișca încet ca o pisică sătulă. Și sub duș stătu mai mult ca de obicei : își mîngîie trupul arcuit, umerii, coapsele, genunchii, apoi se îmbrăcă la fel de încet, fără să dea ascultare îndemnurilor mamei.

— Parcă n-ai fi în toate minţile... E opt și un sfert...

— N-are importanță, mamă.

Acum nu era momentul să stea de vorbă cu ea : mama era nervoasă, că se trezise tîrziu, că o să aibă neplăceri la facultate. Hotărî să amîne discuția pînă la prînz. În stradă, casele i se păreau primitoare, în tramvai, oamenii binevoitori, frumoși. La facultate, întîrzie pentru prima oară : fetele aruncau priviri întrebătoare, dar Ana nu le dădu importanță. Privi toată ora albul caietului de notițe și se întrebă de ce sînt prelegerile interminabile, plictisitoare. Cînd, în sfîrșit, la prînz se duse acasă, știa cum va începe discuția cu maică-sa, ce o să-i răspundă la întrebările ei clasice. Maică-sa o primi bosumflată : era supărată că stătuse o oră la coadă la măcelărie, că vînzătorul a vrut s-o trișeze, să-i dea ceafă în loc de pulpă, și tocmai azi cînd pregătea ardei umpluți.

— Auzi ce meseriași ! Cum să faci ardei umpluți cu ceafă ? Ceafa trebuie să fiarbă mult ca să se topească în gură, dar nici atunci nu se apropie de gustul pulpii ! Ana o ascultă supusă, să n-o supere.

— Știu, pe tine nu te interesează problemele bucătăriei, continuă mama văzînd că Ana nu-i răspunde. Știu asta... Dar nu știu cum o să fii tu ca femeie ! De gătit nu știi să gătești și soțul care mănîncă la cantină nu e bun familist.

Mai ales dacă o să-ți găsești un soț la fel de sănătos ca taică-tu.

— Eu o să fiu profesoară, încercă s-o îmbuneze Ana.

— Profesoară, profesoară... Dar va trebui să fii și soție. Voi, fetele de azi, ați pierdut tot ceea ce a avut mai frumos femeia : spiritul gospodăresc. Zîmbești, Ana, știu, mă crezi învechită, dar să știi că am dreptate...

Vorbea cu atîta convingere, că Ana se înduioșă : o sărută pe amîndoi obrajii. Dar nu mai spuse nimic despre Mihai.

2

— Hei, doctore, te cheamă inginerul-șef... te-ai ajuns !

Mihai ridică din umeri în sensul „ce pot să fac ?“ și porni spre baraca unde era instalată conducerea șantierului. Inginerul-șef era ocupat, a trebuit să aștepte într-o încăpere alăturată cu pereți căptușiți de planșe și cu afișe despre protecția muncii. O dactilografă în vîrstă, în bluză de relon catifelat, cu unghii lungi, lăcuite, stătea picior peste picior ; pregătea filtrul pentru desenatorul tehnic. Nu-i dădu nici o atenție lui Mihai : nu-i răspunse nici la salut, prea mulți muncitori veneau în baraca conducerii, ar fi însemnat să nu se ocupe de altceva decît să-i salute. Mihai se rezemă de o masă improvizată acoperită cu pînză roșie, pregătită probabil pentru o festivitate, și studia dactilografa. Aducea cu o caricatură de Nell Cobar, era slabă și osoasă, cu pielea feței obosită de farduri, cu niște pistrui mari roșcați, ascunși sub pudră. „Pe asta o interesează șantierul cum mă interesează pe mine botanica“. Dactilografa se simți privită, se întoarse brusc spre Mihai și întrebă cu o voce groasă, tăbăcită de tutun :

— Dumneata ai venit de la închisoare ?

— Eu, domnișoară.

Dactilografa îi zîmbi a simpatie, își netezi fusta pe genunchi, probabil un gest mecanic, necontrolat și-și aprinse o țigară. Fuma Mărășești.

— Și pentru ce ai fost închis ?

— Am strîns de gît o femeie.

Ea îl privi nedumerită :

— Am auzit ceva cu o mașină...

— Da, după aceea am aruncat-o în fața unei mașini.

În clipa aceea se deschise ușa din încăperea alăturată și inginerul îl strigă pe Mihai.

— Poftim, tovarășe Coman.

Mihai intră în camera inginerului-șef, petrecut de privirile intrigate ale dactilografei.

— Am auzit numai lucruri bune despre dumneata, tovarășe Coman. Îmi pare bine. Uite de ce te-am chemat. Am aici niște date cu rezistența unor prefabricate. Aș vrea să le verifici. Dacă crezi că ești în stare. Dacă nu te descurci printre hîrtii, cere lămuriri de la tovarășul inginer Năstase. Îl găsești pe aici undeva. Bună ziua. Și în semn că a terminat într-adevăr discuția, își vîrî nasul într-un dosar.

Mihai se ridică, luă dosarul de pe masă, salută și ieși. Dactilografa îi întoarse spatele : Mihai spuse un „bună ziua" ceremonios și părăsi încăperea. Ar fi vrut încă pe drum să răsfoiască dosarul, dar se temea să nu-l vadă cineva și să nu creadă că-și dă importanță. Guță tot îl luă la ochi :

— Azi, mîine, o să umbli cu servieta, domnule doctor. Ai început să devii o personalitate a Capitalei. Lumea te vede aici pe șantier cu dosare, noaptea în localuri publice cu persoane marcante. Te invidiez, doctore.

Mihai abia aștepta sfîrșitul lucrului. Voia să se apuce de lucru, să vadă ce e cu rezistența pe care trebuia s-o verifice, să ducă treaba la bun sfîrșit : era convins că încercarea la care a fost supus de către inginerul-șef al șantierului are o semnificație mai importantă decît rezolvarea problemei în sine. „Probabil, vrea să știe cît mă pricep la partea teoretică". Apoi inginerul și-a găsit nașul. Problema rezistenței prefabricatelor era partea lui tare, se evidențiase de cîteva ori și la facultate. Îi părea rău că avea întîlnire cu Ana. Dacă n-ar fi fost ceea ce a fost ieri, nici nu s-ar fi dus. Trebuia s-o vadă, să-i mîngîie fața, și era convins că-i va face și o bucurie povestind despre sarcina pe care o primise. Mai ales că ea îi vorbise atît de mult despre necesitatea în-

scrierii la cursurile serale, încît uneori devenise chiar plictisitoare cu insistențele ei. Se duse la locul întîlnirii și așteptă sosirea Anei. Ea apăru la ora fixată, ca totdeauna fără întîrziere. Purta tot rochița de ieri, albă, cu gulerul înalt.

— Am venit, spuse ea și-n declarația asta scurtă era atît de multă căldură, încît ar fi putut prăji tot Bucureștiul pe o tigaie. Mihai descifră și oarecare supunere în vocea ei.

— Văd. Ești mai frumoasă ca oricînd. Te-ai gîndit la mine ?

Ana lăsă ochii în pămînt :

— Numai la tine m-am gîndit. Și ziua, și noaptea.

— Și eu la fel. M-au și întrebat cei de pe șantier ce-i cu mine. Ce să fie ? Nimic... Azi am avut o discuție și cu inginerul-șef. M-a întrebat dacă pot să calculez rezistențele pentru planșele de 80 de milimetri... E tocmai specialitatea mea... Asta e, arată dosarul... Va trebui să termin pînă mîine dimineață. Mi-a dat Bălan liber, ceilalți au mai rămas pe șantier, știi, e sfîrșit de trimestru. De aceea aș vrea să te rog să nu te superi...

— Ai treabă ?

— Da.

— Desigur, e mai important... Te conduc pînă acasă... Îmi dai voie ?

— Dacă o iei așa...

— Nu o iau nicicum. Îmi pare bine că ai treabă, că cei de pe șantier vor să te încerce. Mi-a spus și tata ceva despre asta.

— Tatăl tău despre treaba asta ?

— Da. Nu-ți spune nimic asemănarea de nume ? Bălan...

— Vrei să spui că... Nu, asta nu se poate...

— Și totuși așa este... De ce crezi că am relații pe șantier ?

Mihai o privi neîncrezător, dar văzînd că Ana vorbește foarte serios, izbucni :

— Dar asta e grozav... Ba nu, îmi pare chiar rău... Dacă nu știam că ești fiica lui, puteam să vorbesc foarte frumos despre el. E un om dintr-o bucată.

— Îmi pare bine că ai părere bună despre el. Știi, tata mi-e cel mai bun prieten... Ți-aduci aminte că atunci cînd

am fost pentru prima oară la tine te-am întrebat cum te împaci cu el. Și atunci mi-ai răspuns la fel : că bine. Eu am crezut că bănuiești că sînt fata lui. Acum te las... Și să nu fie nici o greșeală în calcul.

Acasă, în antreu, descoperi o mulțime de geamantane cu etichete ale unor hoteluri din Italia. Înseamnă că s-a întors tata lui Robert. Toată familia era adunată în seră, la masă. Mihai le ură poftă bună și intră repede în camera lui. Curăță masa, pregăti cîteva coli de hîrtie și se apucă de lucru. Problema era simplă, datele de calcul existau, nu trebuiau decît efectuate și verificate apoi. Termină în mai puțin de o oră și îi păru rău că sfîrșise atît de repede. De alături explodă o muzică zgomotoasă, un pick-up probabil adus de tatăl lui Robert, apoi se auzi și vocea doamnei, acompaniind pe Celentano cu un lălăit strident. „Și dincolo e bucurie, și aici în camera mea. Acolo pentru fleacurile aduse, aici pentru realizarea unui calcul. Ce deosebite pot fi bucuriile !". I se păru că descoperise un lucru extrem de important. Relativitatea sentimentelor. Ar trebui să vorbească cu cineva despre acest lucru. Cu Ana. Dacă aș fi știut că n-o să dureze mult, am fi putut rămîne împreună. Acum n-avea de unde s-o ia. Luă o hîrtie și începu să-i scrie lui Eugen.

„Sînt pe făgașul cel bun, domnul meu. Și după titulatura «domnul meu» îți poți da seama că am aruncat toate tristețile la lada cu gunoi. Cu cîteva minute mai înainte am terminat calculul unor rezistențe la niște prefabricate, am executat prima mea muncă de INGINER constructor și n-am cui să-mi exprim bucuria. Tu, desigur, cu multe blocuri în spate, ai uitat de mult acest sentiment de creație. Pentru mine însă clipa are încă ceva solemn, ca și hainele noi din copilărie îmbrăcate pentru prima oară de Florii. Ori și pe astea le-ai uitat !?

Domnul meu, să știi că Bucureștiul este cel mai frumos oraș din lume, este destul de întins să rămînă spațiu și pentru construcțiile mele viitoare. Poate într-un sens e bine că mă apuc puțin mai tîrziu de treaba asta decît cei din generația mea. Eu voi scăpa de o rutină a construcțiilor tip, utile și necesare în clipa de față, și mă voi putea dedica ridicării unor monumente ieșite din comun. Mă laud, iartă-mă, dar

e mult de cînd am avut un motiv să mă laud și ar fi păcat să-l scap acum. De fapt, am început scrisoarea ca să-ți scriu despre o chestie pseudofilozofică : despre bucurie, dar acum nu mai mă interesează. Vecina mea fredonează Spidi Gonzales, soțul ei s-a întors din Italia, a adus un vagon de lucruri. Probabil mîine o să-mi arate un material «nou», pe care peste un an îl vor purta și femeile de serviciu de pe șantier. Ți-aduci aminte cît de mult ne-am dorit cîte un pulovăr din relon pe cînd eram la cămin ? Și acum ?

Vă sărut pe amîndoi, Mihai".

1

Cînd Mihai coborî în stradă să se ducă să cineze se lovi piept în piept cu Niță. Niță se prefăcu vizibil că se bucură de această întîlnire neașteptată. Mihai era convins că Niță îl așteptase anume, dar nu-i spuse nimic :

— Cînd ai ieșit, nea Niță ?

— De vreo patru zile... dar tu, care ai dat maturitatea la Făgăraș, puteai să afli acest lucru. Sau măcar să citești ziarele. Amnistie generală în cinstea lui 23 August. Să știi că nimeni nu așteaptă cu atîta ardoare ziua eliberării ca deținuții. E ca paștele pentru creștini... Tu ce faci ?

— Nimic. Muncesc.

Niță îl luă de braț, prietenește, și-și potrivi pașii după pașii lui Mihai.

— Mi-a spus Pușa că n-ai mai fost de mult pe la noi... De ce ?

— Am avut treabă.

— Știu eu de ce n-ai fost. Dar tu ești copil, și te iert. Te-ai legat de ea. Nu tăgădui, mi-a spus Teddy... Te-a și mardit pentru asta.

— Nu-i adevărat ! țipă Mihai.

— Ssst... Mai încet, puiule... Nu vezi că se uită lumea la noi. Nu te speria, nu-ți fac nimic... Ai greșit și basta... Bine că nu s-a întîmplat nimic. Altminteri ți-aș fi fărîmițat oasele. Cum o duci ?

Mihai răspunse într-o doară : Binișor.

Încercă să ghicească cam ce anume vrea Niță de la el. Știa că nu venise de florile mărului. Nu voia să-l bată, dacă ar fi vrut asta putea face acolo în fața casei. Aproape că nu era nimeni pe stradă. Și dacă ar fi avut într-adevăr această intenție, putea să trimită pe cineva ; n-avea nici un rost ca numai după cîteva zile de la eliberare să se încaiere cu

cineva și mai ales nu pe stradă, față de martori. S-o fi supărat Pușa de l-a pus atunci pe Teddy să-l bată. De ce oare ? Și de ce a fost nevoie să inventeze că Mihai a atentat la pudoarea ei ? Voia să pară cinstită față de Niță ? Doar Niță o știe, știe cîte parale face.

— Bani ai ?

— Am.

— Înseamnă că îți merge bine.

— Binișor.

— Nu mai spune „binișor", că nu-mi place acest cuvînt. E grea munca pe șantier ?

— Așa și așa.

— De ce nu te-ai întors la facultate ? Sau „ăștia" nu mai au încredere în tine ? Să știi, cazierul în socialism e mai dihai ca pe vremuri. Pe vremuri, ieșeai de la zdup și făceai ce voiai. Acum ioc. Ai patalamaua murdară, ai încurcat-o. Statul te obligă să rămîi în branșă. Drum înapoi în „societatea aleasă" s-a dus. Ai nevoie de ceva ?

— Nu, n-am nevoie de nimic.

— Acum unde te duci ?

— Mă duc să cinez.

— Vii și cinezi cu mine.

— N-aș vrea să vă deranjez.

— Nu mă lua cu „vă". Repede uită omul : Spune-mi, nea Niță.

— N-aș vrea să te deranjez, nea Niță.

— Așa da. Și deranjează-mă ! Îmi face plăcere. Nu te întîlnești la tot pasul cu prieteni adevărați. Știi că a murit măcelarul ? Încă acolo. A avut într-o dimineață o criză, l-au dus la spital, dar n-a mai apucat seara. A înțepenit între cearșafuri albe. Și el ar fi vrut să moară undeva în sînul naturii... I-am spus eu doctorului să nu-l ducă la spital, că-i fac cel mai mare bine dacă-l duc undeva la pădure. Că tot nu mai are mult de trăit. Asta se vedea pe el. L-ai cunoscut ?

— Da, l-am cunoscut.

— A fost mare la vremea lui. Acum era un coțcar. Un coțcar prost... Uneori aveam impresia că-i place închisoarea.

— Unde vrei să cinăm, nea Niță ?

— Aaa, mergem la mine... Dar întîi, am puțină treabă pe „Regală". Trebuie să mă întîlnesc cu cineva. Nu stăm decît cîteva clipe. Ai ceas ?

— Da. E nouă fără zece.

— Perfect. La nouă am întîlnire. Dar uite, am și ajuns.

Se opriră pe Briand, în colț cu Academiei. Erau destul de mulți trecători, abia se înserase.

— Hai povestește-mi ceva despre tine... Despre tine, despre șantier...

— N-am ce să-ți povestesc, nea Niță. Muncesc și asta e tot.

— Nu te știam atît de zgîrcit la vorbă. Îl cunoști pe Teddy ?

— Îl cunosc.

— Trebuie să apară de pe Academiei. Eu mă duc să iau țigări. Fă-mi semn dacă vine. Fără să aștepte răspuns, traversă strada și intră într-o tutungerie.

„Poate totuși vrea să mă bată și de aceea l-a chemat și pe Teddy". Dar nu, n-ar fi ales această stradă aglomerată. L-ar fi atras într-o cursă, undeva la marginea orașului sau, în orice caz, într-o stradă mai lăturalnică. Trecură vreo cinci minute, dar nu apăru nici Teddy, nici Niță. E drept, Niță stătea în ușa tutungeriei, se întîlnise cu un cunoscut și stătea de vorbă cu el. „Necioplții ăștia mă cheamă la cină, și mă lasă să aștept de unul singur în colțul străzii ca un prost". În cele din urmă, dintr-un bloc, apăru Teddy. Mihai îl recunoscu imediat. Era aproape cu un cap mai înalt decît ceilalți trecători. Purta sub braț o servietă neagră. Era caraghios cu servieta. Nu știa nici măcar s-o țină cum se cade. O ținea strîns sub braț, de parcă ar fi transportat cine știe ce greutate. Un intelectual se cunoaște de la o poștă. Teddy ar trebui să transporte lăzi, nu serviete. Îi făcu semn lui Niță. Acesta veni repede, se apropie de Mihai și se întoarse cu spatele spre Academiei, de unde venea Teddy.

— Și cu sănătatea cum o duci ?

Mihai ar fi vrut să-i spună „binișor", dar se răzgîndi și-i spuse simplu : bine.

Teddy se opri lîngă ei și se miră că erau împreună.

— Ce faci, domnule Niță ?... Numai la asta nu m-am așteptat. N-ai cumva o țigară ?

Niță se scotoci prin buzunare. „Probabil, se gîndi Mihai, Teddy nu se așteptase să mă găsească și pe mine aici". În cele din urmă, Niță îi întinse un pachet de țigări nedesfăcut și Teddy dădu servieta lui Niță să poată aprinde țigara. Trase un fum și zîmbi spre Mihai, de parcă atunci ar fi descoperit că și el e acolo.

— Nu ne-am văzut de mult...

— De mult, repetă Mihai.

Teddy zîmbi stupid, întrebă de sănătatea Pușei, apoi își luă rămas bun. Porni spre Piața Universității, și Niță îl urmări cu privirile pînă ce se pierdu prin mulțime. „De ce o fi spus Niță că vrea să se întîlnească cu Teddy ? Doar n-au vorbit nimic". Dacă n-ar fi știut că și-au dat întîlnire, ar fi crezut că s-au întîlnit întîmplător. Niță făcu semn unui taxi, și mașina trase lîngă rigolă. După ce urcară în mașină, Mihai descoperi că servieta rămăsese la Niță. „S-au întîlnit pentru asta, ori idiotul, neobișnuit cu servieta, a uitat-o pur și simplu ?" Cercetă servieta cu atenție : era din piele de porc, nouă, cu două închizători de alamă. Pe urmă, ca Niță să nu observe insistența privirilor lui, se uită pe fereastră. În dreptul Atheneului, Niță plăti mașina și Mihai era convins că Niță s-a răzgîndit și vrea să-l invite la Athenée Palace. Se înșela. De îndată ce mașina se depărtă, Niță îl luă de braț și-l tîrî spre stația de taxiuri.

— Sînt țîmpit. Am uitat că ne așteaptă Pușa.

Urcară într-o altă mașină și coborîră la Pache.

— De aici mergem pe jos, să luăm puțin aer.

De ce a spus Niță că-i așteaptă Pușa ? Înseamnă că nu s-au întîlnit întîmplător. Și de ce schimbările astea de mașină ? Era convins că se întîmplase ceva și-i era ciudă că nu știa ce.

În prag, îi întîmpină Pușa : era gătită, frumoasă, apetisantă.

— Cum a fost ?

— Bine. Felicită-l pe el. A trecut examenul cu bine.

Mihai nu știa despre ce examen era vorba, dar nu întrebă nimic. Hotărî să fie foarte atent, să înțeleagă despre ce era vorba. Pușa îl îmbrățișă și-l sărută pe gură. Mihai, stînjenit, privi buimăcit spre Niță ca și cum ar fi vrut să spună : ei vezi, eu n-am nici o vină ! Niță izbucni în rîs :

— Acum stai de parcă ai fi de lemn. Cu o lună în urmă ai vrut să te culci cu ea.

— Nu-i adevărat !

— Spune-i, Pușa, în față !

Pușa îl privi în ochi ; o bucurie lăuntrică îi lumina fața :

— Ții minte cînd ne-am întors de la cinema și ai vrut să urci... Dar să nu mai vorbim despre asta. Ce a fost, a fost. Bine că a trecut. Teddy ?

— Vine și el mai tîrziu, o lămuri Niță. Părea bine dispus. Se întoarse spre Mihai. Hai, nu fi bleg... E normal să-ți placă Pușa, e o femeie bine. De aia am luat-o de nevastă... Ar fi trist să nu-i placă nimănui... Nu-i așa ? Se duse în bucătărie și de îndată ce dispăru, Pușa făcu cu ochiul spre Mihai. Mihai rămase nemișcat, ar fi vrut să se scufunde pămîntul sub el. Văzînd că Mihai nu reacționează, își țuguie buzele în semn că vrea să-l sărute.

— Tot îți sînt datoare cu un pupic, spuse în șoaptă, apoi adăugă cu voce tare, să se audă pînă în bucătărie. Hai, stai jos, ce stai ca o statuie. Pe urmă, se retrase în bucătărie să pregătească cina. Mihai se uită în jur să vadă din nou servieta, dar n-o descoperi. Probabil o dusese Niță cu el în bucătărie. Neavînd ce face, se așeză în același fotoliu în care stătuse și prima dată cînd Pușa îl servise cu țuică.

Pe la miezul nopții, apăru și Teddy. Era bine dispus, vesel. Fără să fie invitat, se așeză la masă, vîrî degetele într-o cutie de conserve de pește. Niță îl lovi peste mînă.

— Mă, necioplit mai ești... Nu știu ce ai face tu în Occident. Tu ai să rămîi toată viața un pungaș de categoria Balcani. Hoții adevărați studiază la Oxford, nu băga degetele în farfuria altuia. Învață maniere ! Uită-te cum ține Mihai cuțitul ! Tu-l ții de parcă ai vrea să omori pe cineva.

Pușa pufni în rîs. Era amețită, își lăsase capul pe pieptul lui Niță și-l mîngîia cu mîna pe sub cămașă. Niță o împinse de lîngă el și sîsîi printre dinți :

— Stai dracului, nu vezi că avem oaspeți !

Ea se bosumflă și căută privirile lui Mihai. Mihai era absent, se întreba ce caută în casa asta. Jură că e pentru ultima oară aici. În cele din urmă, Niță se ridică de la masă.

— Am terminat, băieți.

Se duse la dulap, scoase de acolo un plic trandafiriu și-l întinse spre Mihai.

— Uite, scrisoarea asta e pentru tine. Nu o citi acum. E tîrziu, și Pușa nu mai are răbdare. O citești acasă. Nu te speria, e de dragoste. Du-te! Și nu fi măgar, mai dă și tu cîte un semn de viață!

Mihai vru să riposteze pentru cuvîntul „măgar", dar crezu de cuviință că era mai bine să plece cît mai repede. Vîrî plicul în buzunar și plecă.

În stradă, făcu pași mari să fie cît mai departe de locuința lui Niță. Își aduse aminte de scrisoarea primită de la el. O scoase din buzunar, rupse plicul și dădu de un carnet de C.E.C. Carnetul era completat pe numele lui și erau depuși în cont 2000 lei. „De ce mi-o fi dat banii aceștia? Cine știe ce afacere murdară mai poate ieși din asta?!" Se întoarse înapoi. Îi deschise tot Pușa.

— Ce-i, studentule? De ce te-ai întors? Apăru și Niță.

— Ce e?

— Probabil ați greșit plicul. Nu conține nici o scrisoare de dragoste. De carnetul acesta n-am nevoie. M-am obișnuit să nu iau bani decît atunci cînd muncesc.

— Știu asta. Dar pentru carnetul acesta tu ai muncit. Ai stat la pîndă astăzi pe Regală. Am fost doar împreună. A lucrat Teddy pe Academiei, și trebuia să preluăm marfa. Asta e partea ta...

— Dacă aș fi știut pentru ce m-ați chemat, n-aș fi venit. Poftim carnetul. Și aș vrea foarte mult să mă uitați. Voi încerca și eu același lucru.

— Ascultă, mă! Dacă nu-ți ții gura, o pățești! Dacă nu-ți bagi mințile în cap, o sfîrșești la morgă! Jur. Bine, lasă carnetul aici, dar să știi că oricînd ai nevoie de el, îl găsești la Pușa. Sînt convins că o să te întorci după el. Doar sînt bani munciți. Ți-ai riscat libertatea pentru acești bani. Și nu uita, pentru banii ăștia ai lucrat doar zece minute, pe șantier pentru suma asta muncești un trimestru. Hai, cară-te!

Buimăcit, Mihai coborî scările și în drum spre casă se gîndi dacă n-ar fi bine să se ducă la Miliție. Nu se duse totuși pentru că nu era convins dacă nu i s-a întins o

cursă ca să-l verifice. Poate nici nu s-a făcut spargerea, și atunci se compromite doar. Și amenințarea cu morga din partea unor oameni ca Niță nu-i o simplă amenințare.

2

Guță, dezbrăcat pînă la brîu, își vîrî capul sub robinet : apa îi curgea pe ceafă și el striga de plăcere. Terminaseră lucrul după șase, însă soarele, deasupra depoului de locomotive, dogorea încă.

Bălan îl împinse de lîngă robinet :

— Mai lasă, mă, și pe alții. Arătă spre ceilalți muncitori care își așteptau rîndul. Guță îl privi pieziș ; pe oricare altul l-ar fi înjurat de mamă, pe maistru nu îndrăznea. În loc de ripostă, începu să fluiere un cîntec la modă. Fluiera fals, ostentativ.

— Ești obraznic, domnule Guță ! Și prost crescut !

Guță își șterse fața cu palma, apoi răspunse cu voce ridicată, să-l audă și ceilalți.

— Ce să-i faci, meștere ! Nu putem avea toți educație aleasă. Văzînd că Bălan se încruntă, adăugă : educație aleasă, cum are Mihai.

— Cum adică Mihai ? Bălan nu pricepu aluzia. Ce vrei să spui ?

— Știi dumneata foarte bine ce vreau să spun. Să nu crezi, meștere, că noi n-avem ochi. Știm foarte bine de ce-i ținem partea...

— De ce vorbești în bobote ? Cum adică îi țin partea ?

Guță își turnă apă în cap să întîrzie cît mai mult răspunsul. Bălan îl îmbrînci din nou :

— N-auzi, cu tine vorbesc, Guță !

— Ieri n-a plecat mai devreme ? Noi am tras tare, ca la sfîrșit de trimestru, iar domnișorul...

— Domnișorul a plecat pentru că a avut treabă. Trebuia să facă ceva ce nu putea face decît el.

— Și de ce numai el ? Noi nu sîntem betoniști...

— Ba da. Dar el avea de făcut calcule. De aia a plecat.

— Noi credeam că a plecat pentru că avea întîlnire cu Ana.

Bălan se înfurie.

— Cu cine avea întîlnire ?

Guță își vîrî capul în prosop și începu să se șteargă pe față.

— Pe fiica dumitale n-o cheamă Ana ?

Se apropiară și ceilalți muncitori. Conversația începuse să fie interesantă. Guță gustă momentul. Continuă :

— Noi așa știm că o cheamă : Ana. Cu ea umblă Mihai.

— Ce înseamnă că umblă ?

— Păi cum să spunem, meștere. Așa... Își șerpui brațul : circulă. Noi să vă lămurim ? Doar știi, ce dracu' !

Bălan plecă fără răspuns. Știa că dacă mai stă puțin o să-i fie greu să se rețină să nu-l pleznească. Se duse de-a dreptul la vestiar și se îmbrăcă. Pînă acolo auzi rîsetele betoniștilor și recunoscu vocea lui Guță explicînd ceva. Ar fi avut încă treabă, să controleze cofrajele, să vadă dacă dulgherii au pregătit totul pentru turnare, dar nu mai avea chef de nimic. Nu-și putea nicicum imagina cum l-a cunoscut Ana pe Mihai. Căutînd răspunsul și negăsindu-l, se enervă din ce în ce mai mult. Nici o clipă nu se gîndise că Guță l-ar fi mințit. N-ar fi avut curajul. Îl supăra și faptul că cei de pe șantier erau convinși că îl proteja pe Mihai.

Cînd intră în casă, era transpirat, îi tremurau genunchii. Ana era în camera ei, scria ceva.

— Ce faci ?

— Scriu.

Lui Bălan îi era ciudă că nu știa cum să înceapă discuția. Ar fi vrut s-o ia pe ocolite, dar nu se pricepea la diplomație. O întrebă direct :

— Spune, cu cine „circuli" tu ?

Ana își ridică fața spre el.

— Cu un băiat.

Va să zică e adevărat. Îi zvîcneau tîmplele, îi părea rău că Ana era atît de firavă.

— Îl cunoști bine ?

— Da, tată, îl cunosc foarte bine.

Se miră că Ana nu era surprinsă.

— Știi de unde vine el ?

— Știu.

— Știi pe dracu' ! Vine de la închisoare.

— Știu.

„Fata asta e nebună ! N-a tresărit niciodată în tot timpul discuției. Oare nu vede că eu mă macin de nervi ?"

— Și spui asta cu atîta ușurință ?

— Da.

Bălan rămase uluit. Niciodată n-ar fi crezut asta despre Ana. Sîngele îi năvăli în tîmple și ridică brațul. Era prea tîrziu să se oprească. Ana nu făcu nici un gest de apărare, îl privea drept în ochi. Palma răsună puternic. Bălan se sperie. Știa că avea palmă grea, bătătorită. Vru să se justifice.

— Asta ca să te înveți minte ! Eu muncesc ca un nebun ! Nu știa cum să continue. Toată cariera îți stă în față, și tu te înhăitezi cu un din ăștia. Își dădu imediat seama că era deplasat, dar nu mai putu da îndărăt.

— Acum cîteva zile vorbeai frumos despre el.

— Frumos ca pentru el ! Ca pentru unul care a venit de unde a venit. De ce ai tu nevoie de așa ceva ? Nu sînt destui băieți, tocmai pe ăsta l-ai găsit ?

— Da. Și sînt foarte bucuroasă că l-am găsit.

Bălan constată cu oarecare mîndrie că Ana îi semăna. Era la fel de încăpățînată ca și el. Nu-și schimbase nici atitudinea și nici tonul după palmă. Dacă o singură dată și-ar fi lăsat privirile în pămînt, Bălan ar fi cuprins-o în brațe și și-ar fi cerut iertare pentru că a lovit-o. Dar ea, demnă, îl înfrunta.

— Ai înnebunit ! Nu-ți dai seama că ăsta a calculat totul ! ? Știa că ești fiica mea !

— Nu știa !

— Tu în schimb le știi pe toate !

— Nu le știu pe toate. Dar să presupunem că știa că sînt fiica ta. Ce a cîștigat cu asta ? A avut pînă acum vreun avantaj ? Ți-a cerut ceva ?

— Ce importanță are.

— Are, tată. Cînd s-a angajat pe șantier, ne-ai povestit de el. Ai spus : ce dacă a ieșit de la închisoare ? Ai lămurit-o pe mama. Acum pe mine vrei să mă lămurești de

contrariul. Va să zică are importanță că a fost la închisoare.

— Taci ! Era singurul răspuns pe care îl găsi. Ana nu era proastă. Își aduse aminte că într-adevăr spusese într-o seară că nu are importanță dacă un om a fost la închisoare. Știa că ar fi trebuit altfel să vorbească cu Ana. Dar cum să nu-și fi dat drumul ! Nu-l enervase destul Guță pe șantier ! ? Dobitocul ! Ar fi putut să-i fi spus totul fără martori, ca să nu fi fost obligat să ia atitudine. Așa însă ! Coborî tonul :

— Dacă te mai prind o dată că te întîlnești cu el...

— Atunci ?

— Așa, va să zică ești și obraznică ! Îi convenea acest răspuns. Putea să continue la fel cum a început. Și eu care îmi făceam reproșuri că ți-am dat o palmă.

— Nu sînt obraznică ! Dar vreau să știu la ce să mă aștept.

— Ai să vezi.

— Să știi, tată, că nu mă tem de palme. Poți să mă bați, ăsta e dreptul tău. Ești capul familiei, tu îmi dai de mîncare. Tu m-ai învățat să am curajul răspunderii. Și știi că îl am. Nu mă tem de amenințări...

— Ai dreptate, Ana, am greșit. Tu nu ești vinovată cu nimic. Știu eu cine e vinovatul... Dar îl învăț eu minte. O să-l pun la roabă pînă i-o ieși fumurile din cap.

Nu mai avea ce face acasă. Plecă trîntind ușa.

Ana vru să alerge după el să-i spună să nu facă vreo nechibzuință cu Mihai. Rămase însă nemișcată, cu privirile pierdute în gol. Nu și-a imaginat vreodată că o să aibă o asemenea discuție cu taică-su.

Cînd peste jumătate de oră mamă-sa se întoarse de la cumpărături, întrebă de Bălan.

— Tata nu s-a întors încă ?

— Ba da, dar a plecat din nou.

— Și ?

— Nimic, mamă. Atît.

A doua zi, Ana n-avea cursuri decît de la ora zece. Maică-sa o rugă să-i ajute să adune rufele din pod. Urcară amîndouă în pod, cu un coș mare de nuiele. Mama deschise luminatorul să nu trebuiască să aprindă lumina.

— Am vorbit cu tata... Mi-a spus totul... De ce nu vrei să fii fetiță cuminte și ascultătoare ?

— Sînt, mamă...

— Atunci de ce nu vrei să ne asculți ? Crezi că noi nu-ți vrem binele ?

— Ba da, mamă, știu. Dar binele vostru e un alt bine... Îmi aduc aminte, bunica vorbea totdeauna de valsurile lui Strauss, ție îți place Ramona și mie îmi place altceva...

— Dar acum nu e vorba de muzică.

— Știu, mamă. E vorba de mine. E vorba de bucuria pe care o simt cînd adorm și mă gîndesc la el, de bucuria pe care o simt cînd mă trezesc și mă gîndesc tot la el. Tu mi-ai povestit că a trebuit să fugi de acasă ca să te poți mărita cu un zidar. De ce nu vrei să mă înțelegi și pe mine ?

— Dar atunci era altă lume.

— Tocmai asta e. Cămășile astea sînt încă ude.

— Atunci nu le strînge.

1

Bălan venise pe șantier mormăind de unul singur : nimic nu-i plăcea. Își trase șapca soioasă peste ochi, să vadă cît mai puțină lume, și-și vîrî mîinile în buzunare pînă la cot. Cei care îl cunoșteau mai de mult îl ocoleau : știau că e gata oricînd să izbucnească. Primii cu care s-a certat au fost dulgherii. Bălan încercase o pană de sub un stîlp de protecție și pana cedase. Se răsti la primul dulgher găsit îngenuncheat lîngă un cofraj armat :

— Iar lucrăm de mîntuială !

Dulgherul îl privi mirat. Nu-i era subaltern, observațiile putea să le facă maistrului, nu lui. „De unde știe zidarul ăsta că am terminat ?“ Îi răspunse cu o întrebare.

— Cînd am mai lucrat de mîntuială ?

— Atunci ce-i cu pana asta ? Lovi cu piciorul în pană. Azi toată lumea e tare de gură !

Guță, care era prin apropiere, se făcu nevăzut. Se ascunsese în spatele unui panou. Un betonist îl întrebă ce se întîmplase. Guță îi făcu semn să vorbească mai încet :

— Scuipă foc bătrînul. Azi n-am vrea să ne certăm cu el.

— Ce are ?

— Nu știu. O fi mîncat ceva pipărat.

Bălan își dădu imediat seama că nu avea dreptate, dar se angajase în ceartă, nu mai voia să dea îndărăt. Mai ales că dulgherul îi răspunsese destul de înțepat. Se întoarse pe călcîie și porni spre platformă. Încă de ieri seară, înainte de a adormi, apoi azi dimineață, pe drum, hotărîse să procedeze calm, să vorbească tovărășește cu Mihai, să-l roage să se țină departe, s-o lase pe Ana în pace. Căutase și motivele : ea are de învățat, e în anul doi, în relațiile cu bărbații e încă naivă și apoi și dumneata vii de unde

vii, nu pentru că asta ar avea vreo importanţă prea mare, dar oricît, Ana e secretară de U.T.C., şi în general nu e bine. Pe deasupra, şi dumneata trebuie să-ţi rezolvi treburile pe şantier, şcoala, şi multe altele, pe urmă, s-ar fi ivit şi replicile băiatului, ar fi ştiut să răspundă la ele aşa cum se cuvine. Totuşi, cu toate aceste pregătiri, îndemnat şi de Maria, Bălan fierbea în el. Ar fi fost ruşinos ca Ana să se încurce tocmai cu un fost deţinut. Şi, după discuţia avută cu ea, lucrurile par să fi ajuns destul de departe dacă ea a avut curajul să-l înfrunte cu atîta înverşunare. Cu cît se apropia de şantier, cu atît creştea mînia în el. S-a gîndit chiar să rezolve totul cu o singură palmă, să-l cheme pe Mihai undeva în spatele construcţiilor şi să-l pocnească să-i vină mintea la cap. Renunţă la asta, jenat de ce ar fi putut spune ceilalţi despre el. Era socotit un om cu vederi largi şi la fel se socotea şi el.

Îl găsi pe Mihai cotrobăind la fundalul unui cofraj. I se făcu negru în faţa ochilor. Uite ce probleme are din cauza acestui derbedeu !

— Ce scormoneşti acolo ?

Din cauza tonului, Mihai tresări :

— Controlez fundalele.

— Asta nu-i treaba ta ! Vezi să nu-ţi pierzi rîndul la roabă. Asta n-ar fi trebuit să spună. Se gîndise să-l repartizeze la roabă, dar numai după ce i-ar fi găsit un motiv pentru care putea să-l sancţioneze. Acum totul aducea a premeditare.

— Am vrut să vă ajut, spuse, lămuritor, Mihai. Betonul e aproape gata, n-or să aibă timp dulgherii să cureţe cofrajele.

Mihai avea dreptate. Asta îl supără cel mai mult pe Bălan.

— Ţi-am spus să treci la roabă !

— Eu v-am atras numai atenţia.

— Tu să nu-mi atragi mie atenţia. Ştiu foarte bine ce am de făcut. Te şi crezi inginer ! Şi vreau să-ţi dau un sfat : ar fi bine să nu-ţi bagi nasul unde nu-i de nasul tău. Şi asta n-ar fi rău să-ţi intre în cap !

Mihai nu-şi dădea seama ce se întîmplase cu Bălan. Jos, la echipă, avea servieta cu calculele făcute ieri după masă, ar fi vrut să le arate şi maistrului, dar acum nu mai

avea nici un sens. Cine știe ce i s-o fi întîmplat ! Plecă fără să salute.

Bălan așteptă ca Mihai să se îndepărteze, apoi se aplecă și el la fundalul cofrajului. Era plin de așchii. De fapt, acest control trebuia făcut de el, dar acum n-avea timp de așa ceva. În prea multe își vîrîse nasul băiatul ăsta. Îi păru chiar rău că nu-l luase mai tare. Mai ales că era vorba de un lucru de serviciu. Nu de o problemă particulară. Băiatul trebuie muiat întîi, să-i știe de frică. În fond, a dus-o prea bine pînă acum. A intrat în rînd cu betoniștii mai bătrîni de parcă ar fi avut merite. Să stea întîi pe de lături, să învețe meserie. Ce i-a dat școala ? Teorii ! Aici unde curge betonul trebuiește practică, nu teorie. Un bulevardier ! Se îmbată, răstoarnă o mașină, și aici e luat în brațe. De ce ? Te pomenești că oamenii cred că a fost luat în brațe din cauză că umblă cu Ana !...

— De ce sîntem atît de plouați, doctore ? îl luă Guță în primire pe Mihai. Ni s-au înecat corăbiile ?

— Nu știu ce-i cu Bălan. Am vrut să curăț un cofraj, și s-a răstit la mine.

— De ce ne băgăm la cofraje ? Nu-i treaba noastră.

— Dar a cui treabă e ?

— A bătrînului. El răspunde.

— Cum poate să răspundă un singur om de viața tuturor care vor locui în acest bloc ?

— Iar sîntem deștepți. Spune lui asta, nu mie.

— Ai dreptate, să știi. Mă duc să-i spun ! Porni să-l caute pe Bălan. Oricît ar fi de supărat bătrînul, n-are voie să facă greșeli. Socoti că e și de datoria lui să-l ajute. Chiar dacă o să mă înjure azi... Mîine nu se poate să nu-și dea seama că am avut dreptate. Îl găsi pe platou.

— Tovarășe Bălan.

— Pleacă de aici !

— O să iasă prost, tovarășe Bălan.

— Pleacă de aici !

Îi păru rău că tocmai astăzi se ceartă cu maistrul, cînd vrusese să-i spună că s-a împrietenit cu fiica sa. Se gîndi să-l lase în plata domnului. Se uită însă în turela unui cofraj și-l găsi plin de așchii. Te pomenești că bătrînul, din cauza supărării, o să se apuce să toarne așa. Ce ar fi să se

ducă la inginerul-șef ? Se sperie de acest gînd. Să-l reclame, înseamnă că n-o să mai aibă zile bune cu el... Să lase să se toarne așa ? Asta nu se putea nici într-un caz. Mai bine să se certe cu el decît să se întîmple ceva. Poate dacă i-ar spune altcineva... Cu cine să vorbească ? Și pe urmă, dacă n-o să se mai înțeleagă, o să se mute în altă echipă... E tot mai bine așa decît să se toarne peste așchii.

Coborî pe schele și alergă spre biroul inginerului-șef. Îl găsi gata de plecare.

— Ce-i, studentule ? De ce gonești așa ? Ai terminat ?

— Da, tovarășe inginer-șef. Era un lucru ușor. Am găsit în dosar toate datele. Vi le aduc imediat... Dar acum nu pentru asta am venit...

— S-a întîmplat ceva ?

— Da. Adică nu... Poate să se întîmple ceva. Mi-e foarte neplăcut, tovarășe inginer-șef. Dar nu pot face altfel. Știți, eu m-am împăcat foarte bine cu maistrul Bălan. M-a ajutat foarte mult. M-a folosit ca pe un muncitor calificat. Și eu am mare încredere în el.

— Spune-i lui asta.

— E vorba despre altceva... Azi e foarte încăpățînat. Cred că i s-a întîmplat ceva... Și vrea să toarne peste cofrajele necurățate.

— Nu cred.

— Și mie mi-a venit foarte greu să cred... Poate ar fi bine să veniți și dumneavoastră acolo.

— Pentru o asemenea afirmație trebuie să-ți iei și răspunderea.

— Știu. Mi-ar fi fost mult mai ușor să tac... N-am nici un interes să se supere maistrul pe mine.

Inginerul îl însoți pînă pe platforma ultimului etaj și controlă personal cofrajele. Îl strigă pe Bălan și înainte ca acesta să fi ajuns lîngă el îi șopti lui Mihai :

— Acum du-te și vezi-ți de treabă.

Inginerul așteptă pînă ce Bălan ajunse aproape de el și-i spuse să nu audă ceilalți muncitori.

— Încă nu începe turnarea... Verificați toate cofrajele.

— Am înțeles, tovarășe inginer, am fost reclamat.

— Nu reclamat... Prevenit. În interesul dumitale.

— Eu lucrez de douăzeci de ani ca betonist.

— Înseamnă că nu anii stabilesc experienţa acumulată.
— Credeţi că un mucos ?
— Nu cred în mucoşi... Cred în ceea ce văd... Alea sînt aşchii. Arată spre un cofraj.
Bălan se aplecă asupra cofrajului, apoi se scărpină la ceafă.
Ştia că nu avea dreptate. Ştia încă de atunci de cînd îl găsise a doua oară pe Mihai.
— O să controlăm toate cofrajele, tovarăşe inginer... Mai încercă o scăpare : dar dacă se produce priza betonului înainte de turnare ?
— N-o să se producă... Spuneai că ai douăzeci de ani de experienţă. Crezi că e cazul să rămîn aici ?
— Nu, tovarăşe inginer.
— Îţi mulţumesc, Bălan... Succes.

2

Turnarea începu cu trei ore întîrziere : Mihai fu repartizat jos la ascensor, „să nu te mai văd în faţa ochilor", la încărcarea tomberoanelor. Era cea mai mare jignire : un betonist, în timpul turnării, să stea de o parte, să facă muncă de cărăuş ! Mihai se supuse fără crîcnire. Coborî de pe schele, se postă în faţa bobului şi ajută la încărcarea betonului. Se întunecase de-a binelea şi abia turnaseră jumătate de etaj. Nimeni nu vorbea în echipă. Bălan fuma ţigară după ţigară, supraveghea munca, dădea indicaţii prin semne, repartiza vibratoarele la porţiunile terminate, mormăia de unul singur.
Înainte de sfîrşitul lucrului, Grozea se apropie de Bălan.
— De ce l-ai mutat pe Mihai la ascensoare ?
Bălan căscă ochii mari, se miră că cineva îndrăzneşte să-i ceară socoteală. Îi răspunse totuşi calm, cu maxilarele strînse.
— Credeam că maistrul repartizează oamenii,
— În aşa fel ca totul să meargă bine,
— Ce ai cu mine, Grozea ?

— Nimic, ce să am. Ce ai dumneata cu Mihai ? Pînă ieri totul a fost bine. Ţineam morţiș să-l ajutăm să se califice, să se înscrie la cursurile serale.

Bălan aruncă mucul peste balustrada de siguranţă, mormăi ceva, apoi se duse în partea cealaltă a platformei. „Ce să le spună ăstora, că e supărat pe Mihai că l-a reclamat inginerului-șef, sau pentru că umblă cu Ana ! Prostii ! Dar ce ? O să-i ceară socoteală de ceea ce face ! ? Are dreptul să repartizeze oamenii cum vrea. Cum crede că e mai bine pentru echipă. Dar e mai bine așa ? Eu așa am crezut ! Am dreptul să greșesc și eu o dată. „Pînă nu venise puşlamaua asta pe șantier, n-a avut asemenea probleme. Era evidenţiat în fiecare trimestru, nu s-a întîmplat niciodată să fie controlat de inginerul-șef. „Ce dracu', eu nu știu că trebuiesc controlate cofrajele ! Torn prima oară ? Numai să-i dea pace Anei. Ana e fată cu minte, n-are trebuinţă de golani. Poate ar fi bine să stea de vorbă cu el omenește. Cine știe, o fi om înţelegător ! Numai să nu fie obraznic, că cine știe ce se poate întîmpla !“

Aprinse o nouă ţigară și coborî la bob. Mihai era acolo. Încărca tulumba.

— Ascultă, mă, am un prieten la Luduș. La termocentrală... Se lucrează bine acolo. Dacă vrei, îţi dau și o scrisoare de recomandaţie.

— Mulţumesc, dar am să rămîn aici.

— Poate totuși te mai gîndești. Special n-am coborît pînă nu mi-au trecut nervii.

— Asta e frumos din partea dumitale, dar eu am să rămîn aici.

— N-o să-ţi fie prea ușor.

— Îmi închipui. De dumneata depinde dacă o să stau un an întreg la bob, sau o să urc la cofraje. M-am gîndit și la asta. Dar nu știu pentru ce toate astea ! Dacă e vorba despre turnarea de azi, să știţi că eu am avut dreptate.

— Inginerul-șef te apreciază pentru asta, numai că nouă betoniștilor nu ne plac turnătorii.

— Îmi pare foarte rău dacă credeţi asta despre mine. Dar nu puteam sta cu mîinile încrucișate. Era de datoria mea...

— Cei care vin de unde vii dumneata n-au datorii, poate numai obligaţii !

Ridicase prea mult tonul. Ceilalți zilieri trăgeau cu urechea. Spuse încet, reținut : Nu crezi că totuși e mai bine să te duci la Luduș ?

— Nu.

— Atunci îți dau un sfat : să nu te mai întîlnești niciodată cu Ana ! Și dacă te ții de promisiune, am să încerc să uit incidentul de azi.

— Adică relațiile mele cu Ana au preț de vînzare. La asta nu m-aș fi așteptat. În orice caz, nu din partea dumitale.

— Nu mă interesează la ce te-ai fi așteptat sau nu. Îți interzic să te mai întîlnești cu Ana.

— Asta nu-mi puteți interzice ! Îmi puteți interzice numai calificarea... Pe Ana o iubesc !

— Ți-ai pierdut mințile !

— Vă rog, tovarășe maistru, să vorbiți mai frumos. Eu am fost cuviincios cu dumneavoastră. Se întoarse spre manipulantul bobului : Gata ! Făcu semnul de pornire.

A doua zi, cînd se întîlni cu Ana, Mihai tăcu multă vreme. Hotărî să nu-i spună nimic despre conflictul lui cu Bălan.

Dar Ana presimți ceva. Încercă să-l descoase.

— Ce-i cu tine, Mihai ? Niciodată n-ai fost atît de tăcut... S-a întîmplat ceva ?

— Nu, Ana, nu s-a întîmplat nimic. Am muncit ieri pînă noaptea tîrziu.

— Tu nu ești obosit, ci plictisit. Vrei să plec ?

— Nu, Ana. Spune, mă iubești ?

— De ce mă întrebi asta tocmai acum ?

— Pentru că pentru mine e foarte important să știu acest lucru. Da ?

— Știi foarte bine că da. Urîciosule !

1

Bălan nu-și găsea locul pe șantier : urcă pe schele, cercetă platforma, coborî, pe urmă urcă iar : avea senzația că oamenii îl privesc chiorîș, că-i cer socoteală pentru comportarea lui de ieri. Ar fi vrut să vorbească cu cineva, cineva care să-l înțeleagă, care să-i spună : „Bravo, Bălane, ai procedat just". Avea nevoie de aceste justificări, pentru că singur nu le găsea. În cele din urmă, dădu de Crișan, care dejuna pe niște stive de scînduri. Crișan era un om meticulos, venea cu mîncarea de acasă, era burlac, își gătea singur : în loc de ziar, își așternea totdeauna un șervețel, aranja cratițele după mărime, punea solnița la îndemînă, tacîmurile și abia după aceea se apuca de mîncat. În timpul mesei nu-i plăcea să fie deranjat. Nici nu vorbi.

Bălan se așează pe stivă, lîngă cratițe. Crișan își trase șervețelul mai la o parte și-și vîrî nasul într-o cratiță. Aștepta ca Bălan să-i spună ce are de spus : era convins că altfel nu l-ar fi deranjat în timpul mesei, dar văzînd că acesta ezită, îl întrebă el :

— I-ai mulțumit că a sesizat cofrajele murdare ?

— Ați înnebunit cu toții.

— Și numai tu ai rămas zdravăn.

— Eram nervos. Cu o zi înainte am aflat că s-a încurcat cu Ana.

— Și ăsta era motiv să nu-l crezi pe cuvînt ?

— E vorba de viitorul fetei.

— Ce are a face viitorul fetei cu neglijența ta ? Crișan se supără. Adică are. Un om care privește totul superficial, din unghiul lui îngust, meschin, nu poate asigura viitorul unei fete. Asta e drept.

— Îl iei în echipa ta ?

Crișan trînti furculița de scînduri.

— Pleacă de aici. Ai început să fii necinstit !

— Eu, necinstit, măi ?

— Da, şi te rog pleacă. Lasă-mă în pace ! N-o să-mi tihnească mîncarea. Ştii că am un început de ulcer.

Bălan vru să spună ceva urît, dar se răzgîndi în ultima clipă. N-avea nici un rost să se certe şi cu el. Se ridică de pe scînduri şi plecă încet, cu capul lăsat în pămînt. Cînd ocoli după clădire, îşi auzi numele. Privi în sus, la fereastra unui etaj, unde doi tîmplari instalau ramele ferestrelor.

— Niciodată n-aş fi crezut asta despre Bălan... Să-l ţină toată noaptea la bob.

„Mama voastră, gîndi Bălan, am ajuns să fiu discutat de fitecine..."

Urcă pe scări, trăgîndu-şi respiraţia la fiecare etaj. Trebuia controlată turnarea de ieri. Pe platformă îl găsi pe Grozea. Controla turnarea.

— Cum e, Grozea ?

— Merge.

Bălan se apropie de el, nu ştia cum să înceapă vorba. Cercetă cerul :

— Nici un nor, mă... Şi azi va fi cald.

— Va fi.

Bălan îl privi pe sub sprîncene. Acest „va fi" îi suna ciudat în ureche. O fi vrut să spună ceva anume ?

— Şi zici că va fi ?

Grozea întoarse brusc capul spre el.

— Vrei ceva, meştere ?

— Ce să vreau ?

— Aşa mi s-a părut.

— Nu vreau nimic !

— Atunci te las, meştere. Porni spre capătul celălalt al platformei.

— Grozea ! Ia vino aici ! Zici că ţi s-a părut că vreau să spun ceva ?

— Da. Aveam impresia că ai găsit răspunsul.

— L-am găsit, da ! Ce mai vrei acum ! Am greşit şi gata ! Du-te şi vezi-ţi de treabă !

Grozea îl ascultă fără să clipească din ochi. Mai tîrziu, doar privi spre cer şi spuse într-o doară :

— Ai dreptate, meştere... Nu se vede nici un nor. Va fi cald.

Bălan zîmbi : nu putea să nu constate din nou : avea oameni unu și unu.

— Mama ta, Grozea ! Se apropie de el și-l îmbrățișă.

Cînd coborî de pe platformă, își simți inima cît un butoi. Bucuria îl înfrumusețea : ochii îi erau la fel de senini ca pe vremea cînd o cunoscuse pe Maria. „M-am purtat ca un idiot !“ Ar fi vrut să strige tuturor că s-a purtat ca un idiot, dar nu se cădea. Era maistru, avea nevoie de prestigiu.

Un camion tocmai își golise basculanta. Bălan sări lîngă șofer.

— Unde încarci tu ?

— La centrul 2.

— Foarte bine ! Mă duci întîi acasă !

— Dar dumneata locuiești tocmai în partea opusă centrului 2.

— Dragul meu, asta nu e vina mea. Dar am o treabă foarte importantă. Mă duci pînă acasă și înapoi. Nu stau decît două minute. Trebuie să mă înțelegi, ce dracu' ! Șoferul ridică din umeri și porni motorul.

Pe drum, Bălan îl întrebă :

— Ai copii ?

— N-am.

— Foarte prost ! Trebuie să faci !

— Și eu m-am gîndit la asta, da' nu-s însurat.

— Atunci trebuie să te însori ! Ce viață e aia fără copii ! Uite, oprește aici. M-aștepți două minute.

Dar Ana nu era acasă.

Întors pe șantier, îl căută pe Mihai.

Trebuia să aibă o discuție lămuritoare cu el. Nereușind să-l prindă singur, hotărî să-i facă o vizită acasă. Cel puțin o să vadă cum stă, ce preocupări are. Îl găsi cu greu. Îi bătu la ușă și intră fără să aștepte răspuns. Mihai stătea în fața oglinzii, era săpunit, se rădea.

— Te faci frumos, ai ?

— Da, tocmai mă rădeam. Bălan cercetă încăperea. Era dezordine. Dar acum nu se făcea să-i spună asta.

— Ai putea să mă inviți să stau jos...

— Vă rog să mă scuzați, făcu buimăcit Mihai. Își șterse săpunul de pe față în prosop. Vă rog să luați loc.

— Lasă, acum n-am timp de stat. Ieri seară ți-am flecărit despre Luduș. N-am nici un prieten acolo. Eram nervos. Ascultă-mă. În fond ce vrei tu ?

— Nimic. O iubesc pe Ana.

— Lasă asta. Eu te întreb de școală.

— V-am mai spus. Vreau să mă înscriu la cursurile serale.

— Da.

Nu mai avea ce spune. I se păru că lămurise totul. Porni spre ușă, dar din prag se întoarse : Fă-te frumos, te îmbraci elegant și vii diseară la noi. La cină. Vreau să te cunoască și nevastă-mea.

Bălan ajunse tîrziu acasă : pe drum, se întîlnise cu cîțiva prieteni, intraseră la un singur „kil", care printr-o metamorfoză ciudată, se transformase în trei.

Nevastă-sa îl așteptă cu mîncarea pe masă.

— Am întîrziat puțin. Ana unde e ?

— S-a culcat...

— Pregătește cina, că o să avem un invitat. Unul care-i face curte Anei. Hai, grăbește-te, să nu te faci de rîs. Eu mai am o vorbă cu ea.

Intră în camera Anei. Ana era în pat, dar nu dormea. Bălan se așeză pe marginea patului, o privi lung, cu o mîndrie mărturisită în priviri.

— Te îmbraci. L-am chemat aici. Să stăm puțin de vorbă cu dumnealui. Va să zică tu l-ai cunoscut înaintea mea ?

— Da, tată.

— Și de ce nu mi-ai spus nimic, mă cîrnule ?

Ana ridică din umeri. Ce ar fi putut să răspundă ?

— Și tu îl iubești ?

— Da, tată.

— Dar el ?

— Și el mă iubește.

— Atunci totul e în regulă. Asta înseamnă că vă luați.

O sărută pe frunte cu respirația reținută, ca Ana să nu simtă că a băut puțin.

În bucătărie, Maria abia avut timp să se retragă de la ușă.

— Ei ?

— Nimic. Se îmbracă.

— Și se iubesc ?
— Sigur că se iubesc.
— Și ?
— Nimic, și atît ! Degeaba îți spun eu ție, că tot n-ai să pricepi ! E un băiat de treabă ! Ai să vezi. E mîna mea dreaptă. A calculat rezistența planșelor de 80 milimetri. Știi tu ce înseamnă 80 de milimetri ? Arătă distanța cu mîna. Vezi să nu ți se ardă friptura. Să vadă că te pricepi și tu la ceva.
— Vorbești cam mult...
— Am de unde. Mi-e capul cît un dovleac.

2

Mihai tocmai își punea cravata cînd auzi bătăile în ușă. Îi trecu prin gînd că ar putea fi Bălan. Dar de ce s-o fi întors. Deschise ușa și se pomeni cu doi indivizi necunoscuți.
— Dumneata ești Mihai Coman ?
Mihai ezită o clipă. Era convins că vizitatorii sînt oamenii lui Niță. Ce ar fi să le spună că nu e el, că Mihai Coman locuiește cu un etaj mai sus.
— Te-am întrebat dacă dumneata ești Mihai Coman ?
— Da, eu sînt. Pentru orice eventualitate se dădu un pas îndărăt.
Unul dintre ei, un om înalt, pistruiat, scoase din buzunar o legitimație.
— Sîntem de la miliție. Am vrea să vă punem cîteva întrebări.
„La dracu' ! Tocmai acum s-au găsit să vină. O să întîrzii de la cină chiar în prima seară." Răspunse politicos, cu speranța să termine repede :
— Poftim. Îi invită să se așeze.
Pistruiatul cercetă încăperea, apoi se rezemă de masă și-și aprinse o țigară.
— Dumneata ai stat opt luni la penitenciarul din Făgăraș ?
— Da.

— Ai putea să ne spui cîțiva oameni pe care i-ai cunoscut acolo ?

— Am cunoscut foarte mulți oameni acolo. Un timp, am fost în celulă comună. Nu s-ar putea eventual să ne întîlnim altădată, acum sînt foarte grăbit... Sînt invitat de maistrul meu la cină... Și el e un om care iubește foarte mult punctualitatea...

— Noi avem aceleași calități, răspunse celălalt care se oprise lîngă ușă. Mihai avu chiar senzația că e de pază acolo.

Cel cu fața pistruiată se așeză pe scaun, vrînd să sugereze că nu e pus pe grabă.

— Nu e nevoie să-i înșiri pe toți... Pe cei mai importanți...

— Probabil dumneavoastră vreți ceva anume. N-ar fi mai bine să-mi puneți întrebări ?

— Cum dorești... Îți atragem numai atenția, deși nu este vorba de o anchetă cu proces-verbal, să ne răspunzi foarte corect. De altfel, asta e și în interesul dumitale. Pe Camil Brătăceanu, zis Niță, l-ai cunoscut ?

— Da.

— După ce s-a eliberat în urma amnistiei generale ai reluat legăturile cu el ?

— Da, m-am întîlnit cu el. Dacă astea se numesc legături, atunci da.

— Ați plănuit o spargere în comun ?

— Nu, tovarășe... De altfel, eu n-am fost închis pentru furt... Probabil că sînteți informat.

— Da, sîntem informați. Zici că n-ați plănuit o spargere în comun. Dar ți-a vorbit despre o afacere...

— N-am avut afaceri cu el.

— Foarte bine. Amintește-ți precis : te-ai întîlnit cu el săptămîna trecută... Joi, pe la orele 9 ?

— Da, la 9 fără cîteva minute.

— Întocmai. La 9 fix ați fost pe strada Aristide Briand.

— Da.

— De ce ?

— Nu știu. A insistat să mă duc cu el. M-a invitat la cină, dar a spus că vrea să se întîlnească cu cineva pe fosta stradă Regală.

— Cu cine ?
— Cu unul Teddy.
— Și ce-au discutat ?
— Aproape că n-au discutat. La despărțire, individul a uitat o servietă la Niță.
— Una de piele de porc neagră.
— Da.
— Și în loc să anunți Miliția, te-ai dus la el acasă și ai participat la cheful aranjat în cinstea spargerii.
— Am fost invitat la el înainte de a ști despre servietă.
— Și cît ai primit ca părtaș ?
— Nimic.
Cel care-l întrebase pînă acum scoase din buzunar un carnet de C.E.C.
— Cunoști acest carnet ?
— Da. Mi l-a oferit Niță într-un plic. Nu știam ce-i în el. L-am deschis pe stradă și cînd am văzut ce conține m-am întors și i-am restituit carnetul.
— Ți s-a părut că ți-a dat prea puțin ? Ascultă, tinere, îți dau un sfat : dacă mărturisești totul, o să ai circumstanțe atenuante. Gîndește-te la ce ți-am spus. Cred că cel mai bine e să vii chiar acum cu noi.

CUPRINS

Capitolul 1 5
Capitolul II 20
Capitolul III 37
Capitolul IV 51
Capitolul V 63
Capitolul VI 84
Capitolul VII 92
Capitolul VIII 102
Capitolul IX 119
Capitolul X 130
Capitolul XI 139
Capitolul XII 148
Capitolul XIII 164
Capitolul XIV 173
Capitolul XV 184
Capitolul XVI 191

Redactor responsabil : NICOLAE SORIN
Tehnoredactor : GABRIELA ILIOPOLOS

Dat la cules 03.06.1967. Bun de tipar 27.07. 1967. Apărut 1967. Comanda nr. 6314. Tiraj 18.160. Broşate 16.100+legate 2060. Hîrtie Tipar înalt B. de 80 g/m² 540×840/16. Coli editoriale 10,82. Coli de tipar 12,5. A. 1183. C.Z. pentru bibliotecile mici 8R—31.

Tiparul executat sub comanda nr. 70 386 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti — Republica Socialistă România

Lei 7